

BROWN BOOK

TIGHT BINDING BOOK

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_206009

UNIVERSAL
LIBRARY

OUP—552—7-7-66—10,000

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. T575/Eu2M Accession No. T4127

Author శిల్పి, యం.

Title మననవతి యం

This book should be returned on or before the date last marked below.

మానవ విజయం

రచన :

యం. ఇలిన్

ఇ. సి గాల్

అనువాదం :

వి. ఆర్. శాస్త్రి, బి. ఎస్. పి.

విశాలాంధ్ర ప్రచురణాలయం,
విజయవాడ.

ప్రచురణ నెం. 86

ఆగష్టు 1954

వెల: 2-4-0

స్వతంత్ర ఆర్థిక ప్రింటర్స్,
విజయవాడ - 2.

ప రి చ య ం

ప్రకృతికి బానిసగా వుండే మానవుడు ననసంకెళ్ళ నెలాగ చేయించు కున్నాడు? ఆకూ, అలమూ తింటూ కట్టబట్టలేక, ఉండనిట్లులేక బికారిగా తిరిగే ఒకనాటి మానవుడు యీనాడు యింత ఉచ్చస్థితి కలవాడాడు? ఆ మానవుడు ప్రకృతితో చేసిన పోరాటా లెటువంటివి? అభ్యుదయపథాన విజ్ఞాన శిఖరాలను ఎలాచేరుకున్నాడు? మానవుని గాత్రక పరిణామ మేమిట? — ఇవన్నీ సామాన్యులకు తెలియని కఠిన సమస్యలు.

అరటిపండు వొలిచి చేతిలో పెట్టినట్లు, ఒడవగలిగిన పిల్లలకుకూడా అర్థమయ్యేటట్లు, సామాన్యులకు తెలియని యీ కఠిన సమస్యలకు సమాధానం చెప్పగల సిద్ధహస్తాలు యం. ఇలిస్, ఇ. సిగాల్ గాగు. 'How Man Became A Giant' అన్న ఆంగ్లగ్రంథం ఈ సిద్ధహస్తాల రచ్యమ మాతృకకు బియాట్రీస్ కిన్ కడ్ గారు చేసిన అనువాదం. ఈ ఆంగ్లనువాదాన్ని ఆధారంగా చేసుకొని, ఆంధ్రులకు సులభంగా అవగాహనమయ్యే రీతిని, తేట తెలుగులో 'మానవ విజయం' అనే పేరుతో వి. ఆర్. శాస్త్రిగారు ఈ గ్రంథాన్ని వ్రాసి ఆంధ్రవిజ్ఞాన సాధనలో ఒక కొత్త దీపాన్ని వెలిగించారు.

అజ్ఞానం చీకటికంటే గాఢమైనది. చీకటిలో నడిచేవానికంటే అజ్ఞానంలో జీవించేవాని పొట్లు అధికమైనవి. మూఢవిశ్వాసాలను, అనారాలను తొలగించి మానవాభ్యుదయానికి తీసుకుపోయే మహారథం విజ్ఞానం. ఇట్టి వైజ్ఞానిక గ్రంథాలు మన తెలుగులో వేళ్ళమీద లెక్కపెట్టగలన్నికూడా లేకపోవడం ఆంధ్రుల దురదృష్టం. ఈ లోపాన్ని సరిదిద్దటం మన ఆంధ్రులందరి విధి. ఈ ఆశయంతో మా ప్రచురణాలయం రాజకీయ ఆర్థిక, సాంఘిక,

చారిత్రక సారస్వత వైజ్ఞానికాది అనేక విషయాలనుగురించి సమర్థులు వ్రాసిన గ్రంథాలను ప్రచురిస్తుంది. కందుకూరి వీరేశలింగం, కొమప్రభాకర లక్ష్మణరావు, గిడుగు రామమూర్తి, గురజాడ అప్పారావు, కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు గార్ల వంటి మన మహనీయులు ప్రారంభించిన వైజ్ఞానిక విప్లవాన్ని కొనసాగించడానికి శాయశక్తులా విశాలాంధ్ర ప్రచురణాలయం ప్రయత్నిస్తుంది. ఈ మహత్తరమైన కార్యభారాన్ని ఒక్కచేతిమీదుగా నిర్వహించడం చుస్సాధ్యం. మన ఆంధ్రదేశంగా అనేక ప్రచురణాలయాలు పూనుకోవలసిన బాధ్యత యిది. ఆంధ్ర జాతీయ వికాసానికి మా అల్పశక్తితో సేవచేస్తున్న మాకు రచయితలు, పాఠకులు, ఆంధ్రమహాజనులందరూ ఆదరాభిమానాన్ని చూపవలసిందిగా ప్రార్థిస్తున్నాము.

ప్రకృతిని జయించి జీవితాన్ని సర్వాంశోభితంగా మనవు డెలాగ చేసుకున్నాడో యీ పుస్తకం నిత్రించింది. మానవుని అనంతయాత్రకు — అభ్యుదయ యాత్రకు అంతెలేదు. ఒకనాడు అసాధ్యం, అనూహ్యం అనుకున్నవి యీనాడు సులభసాధ్యాలవుతున్నాయి. మానవుని పురోగమనం అపారమైన వేగంతో సాగుతున్నది. ఈ సత్యాన్ని విస్మరించిన మానవ పురోగమనానికి, సాభాగ్యానికి, సర్వతోముఖాభ్యుదయానికి అడ్డుపడే అభివృద్ధి నిరోధక భావోన్మాదులు, కాలచక్రాన్ని వెనుకకు త్రిప్పడానికి ప్రయత్నించేవారు. మానవ చరిత్రను తలక్రిందులు చేయలేరనే నిరూపణ సత్యాన్ని యీ గ్రంథం తెలియచేస్తూంది.

—సంపాదకుడు.

ఇదంతా దేన్ని గురించి?

నా చిన్నతనంలో మా ఇంట్లో ఒక నాకరు ఉండేవాడు. అతనికి అప్పటికి డబ్బెయ్యేం స్లుంటాయనుకొంటా. మేము, పిల్లలమంతా, అతన్ని “తాత” అని, చనువుగా పిలిచేవాళ్ళం. సాయంత్రం, భోజనాలయ్యేక, చక్కచక్కని కథలు చెబుతూ మమ్మల్ని నిద్రపుచ్చేవాడు. పూర్వం రాముడూ, సీతా, లక్ష్మణుడూ దండకారణ్యంలో తిరిగే రోజుల్లో, గొప్ప గొప్ప రాక్షసు లుండేవారట. ఆ రాక్షసు లెంత పెద్దవారో, మాలేత మనస్సులకు విశదంకావడానికి, బహుచిత్రంగా వర్ణించేవాడు. ఎట్లాగంటే !

ఒకసారి ఎవడో అరణ్యంలో నెడుతోంటే ఏదో పెద్ద గట్టులాగా కనుపించిందట. దాన్ని ఎంతో ప్రయాసపడి యెక్కి, దాని పొడూగునా నడిచాడట. చాలాసేపు, ఆగట్టు మెత్తమెత్తగా, విచిత్రంగా, అదోరకంగా, తమాషాగా ఉన్న దేగాని, వాడికాళ్లు బురదలో దించుకుపోయేట్లు, దించుకు

పోలేదట. ఈ గట్టుమీదుగా నడవగా, నడవగా దూరాన ఆకాశానికడ్డంగా పేద్ద కొండలాగా ఏదో కనుపించింది. ఆ కొండప్రక్కనుండి తెరలు, తెరలుగా బలమైనగాలి వీస్తోంది. ఇంకా కొంచెం సమీపిస్తే బ్రహ్మాండమైన ఒక గుహ దూరా న్నుండి కొండప్రక్కలో కనుపించింది. ఆ గుహలోనుండే యీ గాలి వీస్తోంది.....ఇట్లా ఇంకా ఏమేమో విచిత్రంగా వర్ణించి, చివరకు ఆ మనిషి యెక్క, పొహాగునా సడిచింది నిద్రిస్తూన్న ఒక రాక్షసుని చేయి అనీ, పెద్ద కొండ ఆతని తలా, ఆగుహ అతని నోరూ, వీచినగాలి, అతడు ఊపిరి విడవటం....ఇట్లా చెప్పేవాడు! కొందరు రాక్షసు లెంత పెద్ద వాళ్ళంటే తాటిచెట్టను అవలీలగా పెకలించి, పండ్లు శోము కొనేవాళ్ళు! మరి, ఇంకా ఇతరులు చిన్న కొండలతో గచ్చ కాయలూ, గోలీలూ ఆడేవాళ్ళు!!

ఇదంతా దేన్ని గురించి?

ఆలాంటివర్ణనలు వింటూంటే మాకు భయం వేస్తూన్నా, యింకా వినాలనియ్యండేది.

పూర్వం, నిజంగా అట్లాంటి వ్యక్తులుండేవారో లేదో కాని ఇప్పుడు, యీ మన లోకంలో ఒక బ్రహ్మాండమైన వ్యక్తి యున్నాడు.

పేద్ద రైలు యింజనును అవలీలగా అతని చేతులతో యెత్తేస్తాడు.

ఒక్కరోజులో, ఇతను వేలకొలదిమైళ్ళు నడిచేయగలడు.

మేఘాలపైకి ఏ పక్షి యెగురలేనంత యెత్తుకు, తన రెక్కలతో యీత నెగురుతాడు.

తన చిత్రమైన రెక్కలు ఆడిస్తూ నీటిపైనా, నీటి యడుగునా ఏ చేపా యీదలేనంత బాగా యీదుతాడు.

మనకంటికి గోచరముకానివన్నీ యీతను చూస్తాడు; భూమి కవతలప్రక్కనుండే జనులు మాట్లాడుకొనే విషయాలు బహుసులభంగా వింటాడు.

అతని కెంతబలముందో తెలుసా? తిన్నగా, పేద కొండలో చొరబడి దూరి నెళ్ళేస్తాడు. ఎంతెంత జలపాతాల నైనా సరే ఇట్టే కలిపేస్తాడు; ప్రవహించకుండా, లోకాన్నంతా తన ఇష్టప్రకారం మార్చేసుకొంటాడు. అరణ్యాలు నాటుతాడు; సముద్రాలను ఒకదాంతో ఇంకోటి కలిపేస్తాడు. ఇసుక యెడారులను నీళ్ళు పెట్టి, పంటలు పండిస్తాడు.

ఈ బ్రహ్మాండ వ్యక్తి యెవరో తెలుసా?

తెలీదు కాదా?...సరే, విను చెప్తాను. అతడే మానవుడు.

నీ మాదిరి, నా మాదిరి ఉండే యీ మానవుడే ఇంత విచిత్రమైన పనులుచేసే యీ వ్యక్తి అంటే నీవు సమ్మవు. నాకు తెలుసు కాని, మానవుని కీ అద్వితీయమైన శక్తి సామర్థ్యాలు యెల్లావచ్చాయో తెలుసుకొంటే, నా మాటల నిజం నీ కర్ణమవుతుంది.

ఈ పుస్తకంలో, దీన్ని గురించే చెప్తాము.

కంటి కగుపించని ఖైదు

చాలాకాలంక్రితం మానవుడు ముందుచెప్పిన శక్తు లేవీకాకుండా, సాధారణంగా ఉండేవాడు. ఇప్పుడు తన నొక మహత్తరుడంటే, పూర్వం అతనికొక మటుగుజ్జు అని అనుకోవచ్చు. ఈ లోకాని కతను అధికారికాక, దానికి దాసుడుగా ఉండేవాడు ఆరోజుల్లో.

సృష్టిలోనుండే మృగాలకూ, పక్షులకూ ఎంత కొద్ది స్వేచ్ఛ ఉన్నదో, అంతే అతనికి స్వేచ్ఛా, అనుకొన్న పని చేయగల అనకాశమూ ఉండేవి. వాటికన్న రవంతకూడా యితనిది పై చేయిగా నుండేదికాదు.

ఇట్లా అంటే, “పక్షులకు స్వేచ్ఛలేదా? ఇచ్చవచ్చిన రీతి విచ్చలవిడి విహరించే విహంగాలకు కాకుంటే, నేలను తాకి తాకనట్లు తన సన్నని వేళ్ళతో పసరికబయళ్ళమీద ఛెంగు ఛెంగున గంతులేస్తూ పరుగిడే లేడి పిల్లకు కాకుంటే, యింకెవరికి స్వేచ్ఛ ఈ లోకంలో?” అని నీ వనవచ్చు.

“కొమ్మ కొమ్మకూ, కీచ్ కీచ్ మని అరుస్తూ, తన గుబురుతోకను యెగురవేస్తూ దుమికే, ఉడుతకు స్వేచ్ఛ

లేదంటే, యెవరు నమ్ముతారు? దాన్ని యేబోను నిర్బంధిస్తోంది సృష్టిలో తిరిగేటప్పుడు?” అనే ధర్మసందేహం కలుగవచ్చు.

ఇటువంటి సందేహం కలగటం సహజమేనని ఒప్పుకోవాలి. ఎందుకంటే సృష్టిలో లేకుంటే, ఈ పక్షులకూ, మృగాలకూ యింకెక్కడ స్వేచ్ఛ ఉండగలదో మనం ఊహించలేము. అవి యిష్టంవచ్చినట్లు ఎగురుతూ, దుముకుతూ, పరుగిడుతూ, జీవిస్తోంటే వానిని నిర్బంధించే ఖైదు యేదో ఉన్నదనటం హాస్యాస్పదంగా ఉంటుందికాదూ? నిజానికి యిట్లాంటి జైలునూ, వీనిని బిగించిపెట్టే పంజరాన్నీ, యెవ్వరూ చూసిన వాళ్ళేలేరు. ఐనా, యీ ఖైదూ, వీనిని గట్టిగా జైలుగోడలకు కట్టివేసే గొలుసులూ ఉన్నాయనే చెప్పాలి. ఇవి మన కగు పించనంతమాత్రాన లేవనటం తప్పు. విద్యుచ్ఛక్తి, అయస్కాంత శక్తి మన కంటి కగుపించవు. అట్లాగే గాలికూడాను. ఐనా, ఇవి ఉన్నాయని మనకు ఇతరవిషయాలవల్ల తెలుసుగా? అట్లాగే, సృష్టిలో ఈ కనుపించని ఖైదులకూడా ఉన్నాయని మనం తగిన విధంగా పరిశీలిస్తే తెలుసుకోవచ్చు.

పూర్వం, మనుష్యుడుకూడా యిప్పుడుండే మృగాలలాగా, ఇటువంటి అగోచరమైన పంజరంలో నివసించేవాడు. ఈ పంజరాల రహస్యం గ్రహించడానికీ, మానవు డెట్లా యీ శృంఖలవిముక్తుడయ్యాడో తెలుసుకోడానికీ, ఇప్పటికీ బంధిత జీవితాలుగడిపే మృగాలనూ, పక్షులనూ పరిశీలించాలి.

కాబట్టి, కాలు సాగనిచ్చి, నెమ్మదిగా అడవుల్లోకి, తోటల్లోకి నడిచిపోయి, మృగాలూ, పక్షులూ యెట్లా నివసిస్తున్నాయో చూడబోదాం; సరేనా?

“పక్షిలాగా, స్వేచ్ఛగా....”

“పక్షిలాగ స్వేచ్ఛగా రెక్కలు కట్టుకొని, ఆకాశంలో కెగురగలిగితేనా!” అనిపిస్తుంది మన కప్పుడప్పుడు. నిజంగా, పక్షులకు మన మనుకొనేట్లు స్వేచ్ఛ ఉన్నదా లేక అది మిథ్యాస్వేచ్ఛయేనా అని ఆలోచించాలి. వడ్రంగిపిట్టను చాలా మంది చూచేయంటారు. నెత్తిన తురాయి, పొట్టితోకా, సుత్తివంటి పొడుగు ముక్కూ, ఎరుపూ, పసుపూ, గోధుమూ, నలుపూ రంగుల రెక్కలూ, మధ్యాహ్నం ఎండవేళప్పుడు, గుబురుగా పెరిగిన తోట్లూ, చెట్లమానుల తొలుస్తూ ముక్కుతో “టక్కు టక్కు” మని సుత్తిదెబ్బలకొట్టే, వడ్రంగి పిట్ట మన మెరుగున్న దేగా? దీని కేంకారత? హాయిగా, చెట్టు చెట్టుకూ యెగురుతూ, వాటి బోదెల తొలచి పురుగులతింటూ, స్వేచ్ఛగా జీవిస్తుంది అనిపిస్తుంది. దీన్నిచూస్తే ఇష్టంవచ్చిన చోటికల్లా యెగురుతుంది. ఎక్కడ కావాలంటే అక్కడ వ్రాలుతుంది; ఆహా! ఎంత స్వేచ్ఛో దీనికి!

ఈ వడ్రంగిపిట్టను తీసుకుపోయి చెట్లులేని బయలులో వదిలిపెట్టతామనకో; ఏమవుతుంది? ఒకటి, రెండు రోజుల్లో అన్నం, నీళ్లూ లేక చచ్చిపోతుంది. చెట్లులేనిదే, అంటే పెద్ద మానులు లేనిదే, దీని జీవితరథం ఒక్క అంగుళమైనా ముందుకు సాగలేదు! మనకు గోచరంకాని శృంగిలూ లేవో యీ వడ్రంగి పిట్టను వృక్షాలకు బంధించేస్తూన్నాయి.

ఇదేమాదిరి యింకోపక్షిని గురించి ఆలోచిద్దాం. నీటి కాకి. దీన్ని, నీవు చూచేయండవచ్చు. నల్లగా, కాకిలాగా, దాదాపు అంతేసైజుగా ఉంటుంది. నీటిమీద, బాతుల్లాగా

తేలుతూ మెడ మామూలు కాకిమెడకన్నా, సన్నగా కొంచెం పోహుగ్గా, వంపుగా వుంటుంది. ఇది నీటిపై తేలుతూ, జల చరాలని భక్షిస్తూ, చెరువుల్లో నివసిస్తుంది. బాదులుకట్టి ఇవి అనేకం ఒక్కోసారి తేలికగా గాలిలో యెగిరి, ఈ చెరువు నుండి దూరింగాపోయి, ఆ చెరువుమీద వాలుతూవుంటాయి. పేరుకూ, రూపాకీ, కాకేగదా సని, దీన్ని తీసుకువచ్చి మన యింటి కాకులమధ్య వదిలామనుకో. దీనిగతి యేమవుతుందో తెలుసా? చూస్తుండగా, ఏం తినాలో తెలీకా, ఎక్కడ కూర్చోవాలో బోధపడకా, అవస్థపడి చనిపోతుంది. మన మామూలు కాకులా? ఎప్పుటిలాగా, అవి హాయిగా దొరికిన దాన్నట్లా వంటింట్లోంచి, పిల్లవాళ్ళ చేతుల్లోంచి, డాబామీద ఆరవేసిన ఊరగాయలూ, అప్పడాలూ, వడియాల రాసుల నుంచి ఎగ రేసుకుపోతూ, చెట్లు కొమ్మలమీదా, ఇంటికప్పు పొడుగునా కూర్చొని కోలాహలంగా ఉంటాయి.

నీటికాకిని, అది నివసించే చెరువులకు బంధించే విచిత్ర ఖైదుయేదో గమనించుకున్నట్లూ, అది మన కగుపించకపోయినా ఆ ఖైదుగోడలు నాటివెడితే కఠినశిక్ష, మరణశిక్ష అనుభవించాలని సృష్టి శాసించినట్లూ మనం అనుకోవాలి. అంతే; వేరేవిధంగా యీ విచిత్ర సంఘటనను అర్థం చేసుకో డానికి మార్గంలేదు.

సా ధ ర ణ ల డ వి

సాధారణ అడవిలోని చెట్లన్నీ చూడగానే ఒకేమాదిరి కనుపిస్తాయి. ఆ యీ చెట్లకు వేర్వేరు పేర్లుండవచ్చు. కాని, అన్నీ చెట్లే; కొన్ని పెద్దవీ, కొన్ని చిన్నవీ. అదేమాదిరి దూరం

నుండి ఎత్తయిన కొండలవంకచూస్తే మొదట్లో పచ్చనిచెట్లతో నిండి పున్నట్లు అనిపిస్తుంది కొండంతా. సాధారణంగా మనం అంత యెత్తయిన కొండలను ఎప్పుడూ చూచిఉండం కాబట్టి మన కలా గనుపిస్తుంది. నీలగిరికొండలలోఉండే ఉదకమండలానికి వెడుకోంటే, రైలులోనో లేక, మోటారు బస్సులోనో కొండయొక్క యెత్తునుబట్టి వృక్షజాలం మారేవిషయం బాగా తెలుస్తుంది. అదిగో! దూరంగా కనిపించే ఆ కొండనుచూడు. దానిమీద, అడ్డంగా యీ ప్రక్కనుండి ఆ ప్రక్కకు ఎత్తుగా చారలు గీచినట్లూ, ఏదో మేడయొక్క అంతస్తుల్లాగానూ దానిపైనుండే వృక్షజాలం కనుపిస్తోంది. సుమారు నాలుగైదు చారలు యీవివంటివి ఆ పచ్చని చెట్లతోనిండిన కొండ పార్శ్వం పొడుగునా కనుపిస్తున్నాయి. కొండయెత్తు పెరిగేకొలది అక్కడుండే శీతోష్ణాలనుబట్టి, నీటిసమృద్ధి, నేలతీరూ వీనిని బట్టి కొంతకొంత యెత్తులో కొన్నిరకాల వృక్షజాతులే పెరుగుతున్నాయి. ఒక రకం రెండువేల అడుగుల యెత్తుమీద పెరుగులేదు. అదే మాదిరి ఆరువేల అడుగుల ఎత్తులో పెరిగేచెట్ల జాతులు, అదిగో! కనుబడే ఆ నాలుగువేల అడుగుల యెత్తులో పెరుగులేవు. అందుకనే, కొన్నేసివేల అడుగుల యెత్తునా అంతస్తు, అంతస్తులుగా చెట్ల జాతులు పెరుగుతున్నాయి. ఒక అంతస్తులోని వృక్షజాలానికీ, దానిపై వృక్షసమూహానికీ యెంత భేదమున్నదంటే, దూరాన్నుండే కొండకు అడ్డంగా ఏవో గీతలు గీచినట్లూ, బెట్టులు లాగి బిగించినట్లూ, యీ అంతస్తులు మన కగుపిస్తున్నాయి. సరీగా చేతగాని మంగలి క్రాపుచేస్తే, జాబ్బు అంతస్తులు అంతస్తులుగా, కొండమెట్లు పేర్చినట్లు తయారవు

తుంది. అంతా జుట్టేయినా దాన్ని కత్తిరించటంలో ఒక చోట కత్తెర ఎక్కువగానూ, ఇంకో చోట తక్కువగానూ పట్టు బట్టటంచేత మేడమెట్లులాగా క్రాపు తయారయింది. ఈ మెట్లు స్పష్టంగా కనుపించాలంటే కొంచెం దూరంగా నిలబడి పరీక్షించాలి; దగ్గరగా ఉంటే లాభంలేదు. ఇదేమాదిరి, దూరం నుండి చూడగానే, అంతస్తులుగా వృక్షజాలం పెరిగే విషయం ఈ నీలగిరి కొండలమీద చూడవచ్చు. ఇంతా చేస్తే నీలగిరు లో ఎత్తయిన శిఖరం, “దొడ్డ చెట్టు” అనేది ఎనిమిదివేల అడుగులే ఉన్నది. దీనికన్నా, ఇంకా ఎత్తయిన పర్వతాలను పరీక్షిస్తే, యీ అంతస్తులు యింకా యెక్కువ స్పష్టంగా కనుపిస్తాయి.

కొండ యెత్తు యెక్కికొలదీ చలి యెక్కువవుతుందిగా! అందుకని వేడిదేశాల్లోవుండే కొండల అడుగుభాగాన, చుట్టు ప్రక్కల పెరిగే వేడి వాతావరణపు వృక్షాలే పెరుగుతాయి. ఎత్తు ఎక్కికొలదీ, అంటే వేడి తగ్గేకొలదీ, చెట్ల జాతులు మారుతూ, పైన నుడివిన బెబ్బలమాదిరి వృక్షాలు పెరుగుతాయి.

కొండ అడుగునుండి సుమారు రెండుమూడు వేల అడుగుల ఎత్తుదాకా పొదలూ, లతలూ, గుబురుగా పెరిగే ముండ్లతో నిండిన సీకాయీ, తుమ్మ, లంటానా, అడవిగులాబీలూ, ఒకదానితో నింకొకటి పెనగులాడుతూ కనుపిస్తాయి. వీనిమధ్య మామిడి, కుంకుడూ, కరక్కాయూ, అడవిమల్లే, అచ్చటచ్చట యింతింత ఆకులుగల తేకూ వగైరాలుంటాయి. ఇంకా ఎత్తుకు వెడితే, యీ రకాలు మారిపోతాయి. చలి యెక్కువయింది

కాదూ? అందుకనే గుబురుగా, జడలు విరబోసుకొన్నట్లా, గుమ్మటాల్లాగా, తెరచిన గొడుగుల్లాగానుండే వృక్షరాజాలు ఇచ్చటలేవు. గుడిగోపురాల్లాగా, క్రింద గుండ్రంగా, పోనుపోను సన్నగిలుతూ, సర్వీచెట్లమాదిరి సన్న ఆకులుగాచీన గోపురా కారపుచెట్లు యిక్కడ పెరుగుతున్నాయి. ఎత్తుగా పెరిగి గాలి నంతా సువాసనతో నింపుతూ, విచిత్రమైన కొడవళ్ళమాదిరి ఆకులూ, అసంఖ్యాకమైన తెల్లని పూవులూగల కర్పూర తెల్లపుచెట్లు యిక్కడ విరివిగా పెరుగుతున్నాయి. ఇట్లాగే యింకా యెత్తు వెళ్ళేకొలదీ, చెట్లజాతులు మారుతాయి. పోను పోను చలి మరీ యెక్కువయి పెద్దచెట్లు పెరుగనేలేవు. ఆ చలి ప్రదేశాల్లో గరికమాత్రం పెరుగుతుంది. ఇంకా పైకి పోతే, ఆ గడ్డే పెరుగదు; పచ్చగా నాచుమొక్కలు అంతటా కనుపిస్తాయి. సాధారణంగా నాచు, నీటిపారుదలకల చోటా, రాళ్ళమీద, తడిగానుండే పాత నూతిగోడల అంచునా, పచ్చగా పాకుడులాగాఉండటం మనమెరిగిన్నాము. కాని ఈ ఎత్తయిన కొండ శిఖరాలమీద చక్కగా, ఏడెనిమిది అంగుళాల యెత్తుకు, పచ్చని, మృదువైన మొక్కల్లాగా యీ నాచు పెరుగుతుంది. ఇంకా యెత్తుకు పోతే, నాచూ పెరుగలేనంత చలి ఉండబట్టి, ఒకవిధంగా యెడారిమాదిరి మారుతుంది, కొండ శిఖరప్రాంతం. అయితే, ఇది చలి యెడారి అని జ్ఞప్తికుంచుకోవాలి. ఎండ యెక్కువగానుండి, వానలే కురవనిచోట, ఆకూ, అలం, ఏవీ పెరుగనీ, ఇసుకబయళ్ళతో నిండిన యెడారులంటాయనీ, తెలుసుగా మనకు? ఇట్లాంటివి వేడి యెడారులు; పర్వత శిఖర ప్రాంతపుదీ యెడారే; కాని అది చలి యెడారి. ఇంకా పైకి

పోతే? అంటే, కొండ శిఖరం ఎట్లా వుంటుంది? మంచు మయం. తెల్లగా ధగధగ సూర్యునిచేత యెండలో మెరిసి పోతూ తెల్లనిమంచుటోపీ వేసుకొన్నదా తలకు అన్నట్లు పర్వతాగ్రం కనుపిస్తుంది. జపానులో 'ఫ్యూజియామా' అనే అగ్నిపర్వతం ఉన్నది. ఇది చాలా యెత్తయినది; దాని శిఖరం మంచుమయంగా వుంటుంది. కాని, ఆ మంచు శిఖరంలో గల పెద్ద నోటినుండి పొగలూ, ఆవిరీ, ధూళీ, గర్జనధ్వనులూ, గంధకమిశ్రితమై లోహాలూ, శిలలూ కరిగి, సలసల కాగుతూ క్రిందికి దిగజారే 'లావా' అనే ప్రవాహాలూ అది ప్రేలినప్పు డల్లా నస్తూఉంటాయి; తమాషాగా లేదా? ఇట్లాంటి అగ్ని పర్వతాలు ఇటలీ, ఆఫ్రికా, దక్షిణ అమెరికాలలోకూడా ఉన్నాయి.

ఇట్లా, పైన చెప్పినట్లు వృక్షజాలం మారుతూ పెరుగు తుంది ఎత్తునుబట్టి. ఒక్కొక్క అంతస్తులోని వృక్షసమూహానికి అనుగుణ్యంగా పెరుగనేర్చిన జంతుజాలము అక్కడ, ఆ చెట్లపై ఆధారపడి నివసిస్తుంది. ఈ మూడువేల అడుగులఎత్తువరకూగల కొండమీది జంతువులకు, ఆపై అంతస్తులోనివానికీ, చాలాభేదాలున్నాయి. ఒక అంతస్తులోని పక్షులూ, జంతువులూ ఆ పైఅంతస్తులో వసించలేవు. ఈజంతువులకుండే స్వేచ్ఛా, స్వాతంత్ర్యములు నిజానికి స్వాతంత్ర్యమనడానికే వీలులేదు. ఎందుకంటే, అవి పెరిగేచోటుకాక, ఇంకోచోటుకు వానిని మార్చిస్తే అవి నశిస్తాయి. వాని స్వాతంత్ర్యమంతా, ఆ ప్రత్యేక వాతావరణం అనబడే ఖైదులోనేగాని, ఆ జైలు గోడల వెలుపల కాదు, మన కంటికి కనుపడనీ, పెట్టనిగోడలని చెప్పవలసినవీ

యేవో కొన్ని ప్రతి జీవినీ, అది పెరిగి, నివసించే వాతావరణానికీ, చుట్టుప్రక్కలనుండే చెట్లు, చేమలకూ, శీతోష్ణాలకూ బంధించి ఖైదీగా చేస్తున్నాయి. కాబట్టే, జంతుజాలానికి స్వేచ్ఛకలదనుకోటం మిథ్య అని మొదట్లో వ్రాసింది.

ఎత్తునుబట్టి కొండమీది చెట్లు మారేటట్లే, ఏదైనా గొప్ప అరణ్యసమూహపు చెట్లను తిలకించినా, ఈ రకరకాల అంతస్తులవంటి యేర్పాటు స్పష్టమవుతుంది.

అ మె జా ను అ రణ్యం

అనేది, భూలోకపు అరణ్యాల్లోకల్లా, చాలా బ్రహ్మాండమైనది. దీనివంటివే కాంగోఅరణ్యం, హిందూచైనా ప్రాంతపు వేడిఅరణ్యాలూ ఉన్నాయి. ఈ అమెజాను అరణ్యం, దక్షిణ అమెరికాలో చాలావేడిగా ఉండే ప్రాంతంలో ఉన్నది. అక్కడ అమెజాను అనే గొప్పనది ప్రవహిస్తోంది. కావలసినంత సూర్యరశ్మి, నీటి సదుపాయమూ ఉండబట్టి యీ అరణ్యం తయారైంది.

మనం ఇటువంటి అరణ్యాన్ని పైనుండి, అంటే వృక్ష శిఖరాలనుండి, క్రిందికి నెమ్మదిగా తిలకిస్తూ వచ్చామనుకొందాం. ఇట్లాచూస్తే మొదటిది, అంటే చిటారుకొమ్మల ప్రదేశం అన్నిటికంటే పై అంతస్తు అనాలి. ఈ అంతస్తులో కావలసినంత గాలి, వెలుతురూ ఉంటాయి. వృక్షరాజాల శిఖరాలు పచ్చని ఆకులతోనూ, రాగిరంగుల చిగురుటాకులతోనూ నిండి ఆకుపచ్చని మహా సముద్రంలాగా కనుపిస్తుంది. అంతా క్రిందినుండి బ్రహ్మాండమైన కొండచిలువల్లాగా చెట్ల మ్రానులకెగ్రబాకిన అరణ్యలతలు, ఈ గాలి వెలుగుల

పై భాగానికి చేరి, విరివిగా నలుప్రక్కలా అల్లిబిల్లిగ అల్లుకుపోయి తమ తమ రంగుటాకులూ, పూవులతోనూ కనుపిస్తాయి. ఆకు రాలుకాలానికి పచ్చనిదృశ్యమంతా మారిపోయి, రంగు రంగుల పండుటాకులతో బహు పసందుగా వుంటుంది. ఈ అంతస్తులో సీతాకోక చిలుకలు, పూవులలో పూవులమాదిరి కలిసిపోయి ఎగురుతూ ఉంటాయి. పెద్ద పందికొక్కులం తేసి అడవి ఉడతలు కొమ్మ కొమ్మకూ లంఘించి ఎగురుతూంటాయి. చిలుకలూ, రకరకాల రంగుల పక్షి జాతులూ తమ తమ కూతలతో గాలిని నింపేస్తాయి. క్రిందనుండి చెట్లబోదెల కెగ్రబాకిన తొండ జాతులు కొమ్మలమీదా, ఆవల మధ్యా పొంచుండి ఎగిరే కీటకజాతులను తమ జగురు నాలుకలతో అడ్డేసి, మ్రింగుతూ ఉంటాయి. ఈ పై అంతస్తుకు అనుగుణ్యంగా మనం చెప్పిన జంతుజాలం జీవిస్తూ ఉంటుంది.

పై నుడివిన భాగాన్ని వదలి క్రిందకు దిగామనుకో. ఇప్పుడు దృశ్యం ఎల్లా మారుతుందో తెలుసా ! అంతా చాలా భాగం చీకటిగా వుంటుంది. పైనుండే దట్టమైన ఆకుల పందిరిలోని చిన్న కాళీ భాగాలనుండి పడే సూర్యరశ్మి పచ్చ పచ్చని మచ్చల్లాగా కనుపిస్తుంది. చెట్లబోదెలమీద, అరణ్య లతలమీదా వుండే చీకటిపై యీ వెలుతురుమచ్చలు పడి ఏది లోకో, ఏది పొడల పొడల కొండచిలువో తెలియకుండా దిగ్భ్రమ జనిస్తుంది. మనకు చెట్లమానులలో రంధ్రాలు తొలుచుకొని తమ గుడ్లనిడి పిల్లలుచేసే వేడపురుగుల జాతు లనేకం ఉంటాయి. తన ముక్కుతో చెట్లబోదెల టక్కుటక్కున కొట్టి, బోలు శబ్దంవచ్చినచోట రంధ్రం తొలిచి, ఈ టెవంటి

తన నాలుకను లోనికి జొప్పించి పైచెప్పిన క్రిముల గుచ్చితినే వడంగిపట్ట లిక్కడంటాయి. చీకటి వెలుగు దాగుడుమూతలాడే యీ విచిత్రపు టంతస్తుతో చెట్లమానుల బారియలలో నివసించి, నిశ్శబ్దంగా ఎగిరి పురుగులనూ, తొండలనూ పట్టి తినే గుడ్లగూబలూ, తలక్రిందుగా తపస్సుచేసే అడవి గబ్బిల జాతులూ, మానుబెరడుల అంటిపట్టుకొని గింగురుమని కూసి, అదొక విధమైన భయాన్నీ, ఒంటరితనాన్నీ కలిగించే యిలకోడులూ ఇక్కడంటాయి. ఇదీ, యీ అంతస్తూ, దాని యందలి జీవరాసులవిషయమూ.

ఇంకా క్రిందికి దిగుతే అల్లిబిల్లిగ నల్లుకొని, కొక్కెముల వంటి ముండ్లచే తమ బలము తక్కువశాఖా ప్రక్కలనున్న మొక్కల కరిగించి నిలబెట్టుకొనే గుబురైన పొదలజాతు లగు పిస్తాయి. అంత ఎత్తు లేకపోయినా, గిడసశారిన సన్నని శాఖలూ, చిన్న చిన్న ఆకులూ, ముండ్లూ ఇదంతా యింకో రకపు విచిత్రపు టంతస్తు. ఇచ్చట రకరకాల కూతలు కూస్తూ పొదలలో ఎగురుకో పక్షులుంటాయి.

వీలక్రింద యింకో అంతస్తు; గడ్డి, గడ్డిజాతి మొక్కలూ, వాని పూవులూ ఉంటాయి. ఈ గడ్డిజాతులూ వృక్షాలను తిరిగీ చిన్న అంతస్తులుగా విభజించాలి. పైగా నీలం, ఊదా రంగుల గ్రామఫోను గొట్టాలవంటి పూవుల మొక్కలుండే భాగం. తరువాత క్రింద యింకా తడీ, చీకటి ఎక్కువ అవటం చేత ఫరన్ జాతులూ, వానిక్రింద మరి వెలుతురు చాలనందున నాచుమొక్కల అంతస్తూ ఉంటాయి. నాచుమొక్కలతో మనం నేలను శాకామన్నమాట. ఇచ్చటినుండి తలయెత్తి పైకి

చూస్తే ఏదో యొక్క విచిత్ర రాక్షసుని పైదులో మనం బంధింప బడ్డట్లుంటుంది. గాలి వెలుతురులు లేవు సరిగదా, భయం గొలిపే ఆ వృక్షమానుల మధ్య, ఒంటరిగా, ఎక్కడో నలుసంతగా మనం ఉంటే “నా అంతవాడు లేడను” కొనే అహం యేదన్నా మనలోఉంటే, అది చుక్కన చచ్చి పోతుంది.

నేలను తాకినంత మాత్రాన మన అరణ్యపు అంతస్తులు అయిపోలేదు. నేలమీద తడిగా, చీకటిగా నుండేచోట రాలిన ఆకులు కుళ్లుతూ, వెచ్చగా వుంటుంది. ఈ కుళ్ళేఆకులు యెరువుగా మారుతూ ఉండేచోట కుక్కగొడుగులూ, చెదలూ, చీమలజాతులూ, ఎరువును గోలీలుగాచేసి దొర్లిం చుకుపోయే పురుగుల జాతులూ ఉంటాయి. అడవికోడి నివాసం యిక్కడే. ఈ నేల కడుగున, చెట్లవేళ్లు అల్లుకొన్న భూమి యడుగు ఆఖరు అంతస్తు ఉన్నది. ఇచ్చట వానపాములూ, భూమి యడుగున గ్రుస్త నిడి, అచ్చటి వేడికి పొదిగి పిల్లలయ్యే జీవులగుడ్డూ, వాని పిల్లలూ, కలుగులు తొలుచుకొని వసించే ఎలుకలజాతులూ వుంటాయి.

ఈ మహారణ్యంలో కాబట్టి యెన్ని అంతస్తులున్నాయో చూడు : పైవి గాలిమేడలనవచ్చు. కావలసినంత వెలుతురూ, వెచ్చతనం, గాలి. నేలమీదివి చీకటి గుయ్యారాలు; తడి, చల్లీ.

ఇక నేల అడుగు భాగాన్నిచూస్తే అదీ విచిత్రమైన అంతస్తే అనాలి. బాగా చలిగానుండే రోజున నేలమట్టానా, నేలలో సుమారు నాలుగైదు అడుగుల గోయి త్రవ్వి, అక్క

డా వేడిని ధర్మామీచరుతో కొలిచి చూస్తే, రెంటికీ సుమారు నలభై డిగ్రీలభేద ముంటుంది. భూమట్టానకన్న లోపల అంత యెక్కువవెచ్చగా వుంటుంది .

పెద్ద వృక్షపుతొట్ట, ఇతర భాగాలకన్నా చాలా చల్లగా వుంటుంది. అందుకనే ఎండకాచి, వేడిగావుండే పగటివేళ బయటికి రాలేని గుడ్లగూబలూ, గబ్బిలాలూ ఇట్లాంటి తొట్టలలో చల్లగా పడుకొంటాయి. చీకటిపడితేసరి, ఆహారాన్నే వణం ప్రారంభిస్తాయి. రాత్రిపూట ఆ తొట్టలో పడుకొంటే చలిని భరించలేవు.

ఇట్లా అరణ్యంలో వేడివీ, చల్లనివీ, తడివీ, పొడివీ, గాలిపోసుకోనేవి, చీకటిగానుండేవీ అనే రకరకాల అంతస్తులున్నాయి. మనకేదన్నా ఒక యిల్లు బాగుండకపోతే, దాన్ని వదిలి, ఇంకోచోటికి పోతాము. కాని, ఈ అరణ్యంలో ఒక అంతస్తులోని జీవాలు, ఇంకోదానికి పోవడానికి వీలులేదు. ఎందుకు? ఆయా వాతావరణానికి అవి ఖైదీ లైపోయాయి. నేలమట్టాన చీకటిపొదలమధ్య తిరుగులాడే అడవికోడి తన యిల్లును, వృక్షశిఖరాల్లో నివసించే డేగతో మార్పుకోడానికి వీలులేదు. అట్లా మార్చితే, రెండూ నశిస్తాయి. కొద్దిరోజుల్లో చెట్ల మ్రానుల్లో బారియలు తొలిచి దాక్కొన్న క్రిముల లాగి తినే వడ్రంగిపిట్టను, అడవికోడి నివసించే, భూమట్టభాగానికి దింపితే ఏంచేయాలో దానికి తెలియదు. నేలను తన ముక్కుతోనూ, కాల్చివేళ్ళతోనూ పెకలించి పురుగుల బెడరగొట్టి భక్షించే అడవికోడిని, చెట్టుమ్రానుమీద మనం ఎక్కించి వదిలితే, ఏంచేయాలో దానికీ తెలియదు.

ఈ విధంగా, ఒక్కొక్కరకం జీవి ఒక్కొక్క పరిస్థితులలోనే నివసించగలుగుతోంది. దానికి ఆ ప్రత్యేక వాతావరణం దాటితే స్వేచ్ఛ లేనేలేదు; మరణమే.

ఆ హార లంకెలు

వడంగిపిట్టను గురించి పైన చెప్పబడింది. ఇది కొన్ని పురుగుల క్రిములను చెట్ల మ్రానులలోని బొరియల నుండి వెదికి తీటుంది. ఈ పురుగుల క్రిములు, కొన్ని ప్రత్యేకరకపు చెట్ల మ్రానుల్లోనేకాని, అన్ని మ్రానులమీదా పెరుగుతాయి. దీన్నిబట్టి ఆయా ప్రత్యేక చెట్ల మ్రానులే యీ పెరిగే క్రిములకు తగిన ఆహారం అని తెలుసుకోవాలి. కాబట్టి ఆహారం సంపాదించుకోటంలో కొన్ని కొన్ని జంతువులకు లంకె లేర్పడుతాయి. ఇది మూడులంకెల గొలుసు : చెట్టూ - పురుగు - వడంగిపిట్ట. ఇట్లాంటి లంకెలే ఎన్నో సృష్టిలో ఉన్నాయి.

చలిదేశపు అడవుల్లో దేగలాంటి యొకపక్షి ఎగురుతూ వుంటుంది. ఇదెందుకు ఎప్పుడూ ఆ అడవుల్లోనే ఎగరాలి? ఎందుకంటే, ఆ అడవిలోవుండే ఉడతలు దీని కాహారం. ఈ ఉడతలు అరణ్యంలో ఎట్లా బ్రతుకుతాయి? ఒకసారి కొందరు వేటకాండ్రు తాము పట్టిన యీ అడవి ఉడత పొట్ట చీల్చిచూచారు. అది ఏం తింటుందోనని. అక్కడుండే ఫర్ వృక్షాల కాయలూ, కుక్కగొడుగులూ దాని కడుపునిండా ఉన్నాయి. అయితే అడవిలో యీ కుక్కగొడుగు లేల పెరుగుతాయి? కుక్కగొడుగులు, క్రిందపడి కుళ్ళిపోతున్న ఆకులూ, మ్రానులమీదా పెరుగుతాయి. ఆ కుళ్ళి పదార్థాలలోని ఆహారాన్నిమాత్రం యివి గ్రహించగలవేగాని, నేలలో

సాధారణ మొక్కల్లాగా పెరుగలేవు. మరి, అడవిలో ఇట్లా కుళ్ళితూన్న గడ్డి, నాచూ, చిన్న కొమ్మలూ ఎన్నో ఉంటాయిగా? అందుకనే, కుక్కగొడుగు లిచ్చట పెరుగుతాయి. ఏ యెడారిలోనో, సముద్రంబడ్డునో యివి పెరుగాలంటే, వీలుకాదు.

ఇది యింకో ఆహార లంకె :

డేగవంటి పక్షి-ఉడతా - కుక్కగొడుగులూ - కుళ్ళితూన్న ఆకూ, అలమూ.

ఈ విధంగా యీ ఆహార లంకెలచేత బంధించబడి, మృగాలన్నీ ఒక్కొక్కరికంవి ఒక్కొక్కచోట ప్రత్యేకంచి నివసిస్తాయో ఇతరులు లోనికి రాకూడదు

ఇంతవరకూ అరణ్యప్రదేశాన్ని గురించే చెప్పాము. భూలోకంలో అరణ్యాలేకాక, యెడారులూ, గడ్డి మైదానాలూ, పర్వతాలూ, చలీ యెడారులూ, సముద్రాలూ, సరస్సులూ ఎన్నెన్నో ఉన్నాయి. ఈ ఒక్కొక్క రకపు వాతావరణంలోనూ మనకగుపించని జైలుగోడలు అచ్చటి మృగాలను ఆయా ప్రదేశాలకు బంధించి వేస్తున్నాయి.

ఘోషాలో దక్షిణాన, నల్ల సముద్రం అని ఒక సముద్రం ఉంది. ఇది చాలాభాగం నలుప్రక్కలా భూమితో ఆవరింపబడి యుంది. దీన్ని పైనుండే అంటే నీటిమట్టాన్నుంచి పరీక్షిస్తే లోతునుబట్టి యెనిమిది అంతస్తులుగా విభజించడానికి వీలవుతుంది. సముద్రం ఒడ్డుగా కొండలువచ్చి నిలబడి వుంటాయి. ఈ కొండలూ, నీరూ సంధించేభాగం మొదటి అంతస్తు. ఇచ్చట వీతలూ, కొండరాళ్ళకు పట్టుకొని చిన్న గుమ్మడి

గింజల్లాగా ఉండే “బార్నకిల్సా” అనేవి ఉంటాయి. తరువాత రెండో అంతస్తులో శంఖు గొట్టాలలో దాక్కిని, తప్పించుకు తిరిగే బైరాగి పీతలు ఇసుకమయమైన ఆ నీటి అడుగుభాగాన తిరుగుతూంటే, ఆ యిసుకలో దూసుకుపోయి దాక్కిని సుల్తానుచేపలు బ్రతుకుతాయి. నాలుగో అంతస్తులో ఆలు చిప్పల జాతులుంటాయి. అన్నిటికన్నా అడుగుది అంటే, ఎనిమిదో అంతస్తులో గంధకమిళితమయిన ఒక విషవాయువు (Sulphuretted Hydrogen) నిండివుంటుంది. విషవాయువు వున్నదిగదా, ఇచ్చట యెట్టి ప్రాణులూ ఉండవుకాబోలు అని ఆనుకోవద్దు. ఒక విధమైన సూక్ష్మక్రిములు - బాక్టీరియా - ఇచ్చట బహు కులాసాగా జీవిస్తాయి. ఈ గాలి, ఇతర జీవులకు విషమైతే మనకు ప్రాణవాయువెట్లాగో, వానికది అట్లా.

భూలోకంలో సుమారు పదిలక్షలకుపైగా విడివిడిరకాల జీవులున్నాయి. ప్రతీదీ తాను వసించే ప్రదేశానికి ప్రత్యేకించి పుట్టినట్లుగా అలవాటుపడి వుంటుంది. కొన్ని నీళ్ళలో, మరి కొన్ని పొడిసేలమీదా, కొన్నిటికి వెలుతురుంటే గిట్టదు. మరి కొన్నిటికి చీకటంటే చీకాకు; కొన్ని వేడి ఇసుకలో దూరి పడుకొంటే, వేరే కొన్ని ఎప్పుడూ నీళ్ళుఉండే ఉబి భూమిలో చొచ్చుకుపోయి వసిస్తాయి; ఒక రకం జీవిని ఈ ప్రదేశం “సుస్వాగతం” అని ఆహ్వానిస్తూంటే, అదే ప్రదేశం యింకో రకం జీవికో “ఇతరులు లోనికి రాకూడ” దంటూ ముఖాన తలుపుమూస్తుంది.

పక్షులు పెరిగే తావుల్లో చేపలు నశిస్తాయి. పెద్ద వృక్షాలన్నీ చాలా గుబురుగా క్రిక్కిరిసి పెరిగేచోటు నాచు

మొక్కలు పెలుగడానికి బహు బాగుంటుంది. పెద్ద వృక్షాల అడుగునుండే చీకటి, చల్లదనాలకు యీ నాచు మొక్కలు తప్ప వేరే మొక్క లేవీ పెలుగవుగా? ఎంత విచిత్రమో యీ సంఘటన ఆలోచించి చూడు!! నిలబడే స్థలం పెద్ద వృక్షాలకూ, మొక్కలకూ లేకపోయేకొలది, నాచుకు అంత కంత కెక్కువస్థలం చేతిక్కుతోంది.

భూలోకంలో ఏదీ లేని స్థలాలనిలేవు; జీవులు చొరబడని భాగాలని లేవు. ఒక రకం ప్రాణి జీవించనిచోట, మరొక రకం ప్రాణి వసించగలుగుతోంది. భూమిమొక్క అతి శీతలమైన ధృవప్రాంతాల్లో, మండుటెండల భూమధ్యరేఖ పరిసరాల్లో, మంచుమయ సర్వతాగ్రాల దగ్గరూ, సముద్రపు లోతునీళ్ళల్లో అన్ని చోట్లా జీవులున్నాయి. ఈ జీవులు ఆ ప్రదేశాల్లోనేగాని, యితరచోట్ల బ్రతుకలేవు.

ధృవప్రాంతాల్లో ఉండే తెల్ల యెలుగుబంటిని తెచ్చి, వేషి అరణ్యంలోఉంచితే చనిపోతుంది. ధృవభాగం దగ్గరుండే అమిత చలిని భరించడానికి, దాని శరీరం మీద దట్టంగా పెరిగిన కంబళీలాంటి బొచ్చున్నది. వేషి అరణ్యంలో ఈ బొచ్చు మూలన, ఎలుగుబంటి ఉడికి, కాగి చనిపోతుంది. ఇదేమాదిరి వేషిఅరణ్యప్రదేశాల్లో జీవించే యేచుగును ధృవప్రాంతానికి తీసుకు వెళ్ళి వదిలితే, చలికి గజగజా వణకి చనిపోతుంది. ఏనుగుశరీరంమీద ఎలుగుబంటికిలాగా బొచ్చులేదుగా? ఎప్పుడుచూచినా, ఒంటిమీద ఏమీలేకుండా అప్పటికప్పుడు స్నానానికి వెడుతూన్నట్లు, ఏనుగు దిగంబరంగా వుంటుంది.

ఎక్కడెక్కడ జంతువులనూ ఒకేచోట చూడాలంటే మనుష్యులేర్పరచిన జంతు ప్రదర్శనవసాల్లో వీలవుతుందేకాని, ప్రకృతిలో అట్లా సంభవించదు. ఆఫ్రికా, ఆస్ట్రేలియా, దక్షిణ అమెరికా, యిట్లా వివిధ దేశాల మృగాలనూ ఒకదానిప్రక్క ఒకటిగా యిటువంటి ప్రదర్శనశాలల్లో చూడ్డానికి ఎందుకు వీలవుతుందో తెలుసా!

మానవుడేర్పరచిన యీ శాలల్లో ప్రతియొక్క జంతు వుకూ దానికి సహజమైన వాతావరణం కల్పించబడుతుంది. సముద్రానికి బదులు, ఈ పెద్దనీటితోట్టె ఒకజంతువుకూ; ఇరవై చదరపుటడుగుల ఆ ఇసుకతోట్టె ఇంకొక యెడారి జంతువుకూ, యిట్లా యేర్పాట్లు చేయాలి. ఒకదాన్ని యింకొటి తినవేయకుండా తగిన బందోబస్తు చేయాలి. ధృవపుటెలుగు బంటికి చన్నీళ్ళన్నానానీకీ, కోతులకు వేడినీళ్ళన్నానానీకీ యేర్పాట్లుండాలి [చలిదేశాల్లో ఉండే జంతుప్రదర్శన శాలలలోని కోతులకు మనదేశాల్లోమాదిరి చన్నీళ్ళన్నానం చేయిస్తే బిగసుకుపోయి, చస్తాయి!!]. సింహానికి ప్రతిదినం దాని అలవాటువొప్పున పచ్చిమాంసముండాలి. రాబందుకు బాహుటంగా రెక్కలుచూచేటందుకు విశాలమైన పంజర ముండాలి. ఇన్నిన్ని విధాలుగా, అవి అలవాటుపడిన పరిస్థితుల నేర్పర్చి వానిని కాపాడితేకాని యీ రకరకాల మృగాలూ, పక్షులూ జీవించలేవు.

అన్నివిధాల ప్రాణులనుగురించి చెప్పినా, మానవుని మాట యింతవరకూ మనం యెత్తలేదు; ఇది నీవు గమనించావో, లేదో నాకు తెలియదు. మానవుడు యే వాతా

వరణపు జీవి? “అడవి మనుష్యు”డనీ, “యెడారి మానవు”డనీ, “ఊబినేలల మనుష్యు”డనీ ఆయా ప్రదేశాల్లో వసించే మనుష్యులకు వేర్వేరు పేర్లున్నాయా? అట్లా మనం పిలుస్తామా? పిలువమనేది నీకు తెలుసు. ఎందుకోతెలుసా? అడవిలో వసించే మానవుడు బయిళ్ళలోనూ, చిత్తడినేలలవాడు పొడి నేలల్లోనూ వసించగలడు.

లోకంలో, మనుజుడు వసించనేరని ప్రదేశమనేది లేదు. “ఇతరులు లోనికి రాకూడ” దనే నోటీసు మానవునికి ప్రపంచంలో ఎక్కడా కనుపించదు. పాపిని అనే దేశపరిశోధకుడు తన స్నేహితులతో తొమ్మిది నెలలు సముద్రంమీద తేలు తూన్న మంచుగడ్డ దిబ్బమీద వసించాడు ధృవప్రాంతాల్లో! వారినే, కాలే వేడియిసుక ఎడారికి వెళ్ళుమన్నా వెళ్ళి, బ్రతికి, తిరిగి రాగలిగేవారే.

మానవుని అడుగుజాడలు ప్రపంచమంతటా దన్నిచోట్లా కనుపిస్తాయి. మహోన్నత పర్వత శిఖరాలనూ, భయంకర సముద్రపు పాతాళప్రదేశాలనూ, సహారా యెడారిని, మంచు గడ్డల మయమైన ఉత్తరధృవభాగాలనూ, భూగర్భ రహస్య గుహలనూ, మేఘమండలానికి పైనన్న నూతన మండలాలనూ మానవుడు తిరిగి చూచేడు.

కాని పురాతనంనుండి యీ విధంగా మనుష్యులు సమస్త ప్రదేశాలనూ ఆక్రమించుకొన్నారని అనుకోరాదు. ఒకానొకప్పుడు యిప్పటివలె యీస్వేచ్ఛనూ, శక్తిని యెటుగక, యితర మృగాల్లాగా మనుజుడూ సృష్టిలో ఖైదీగా వుండేవాడు.

మ న పూ ర్వీ కు లు

మన పూర్వీకులైన ఆ పురాతన మనుష్యులు యెట్లా ఉండేవారో మరి? ఇది తెలుసుకోవాలని నీకు ఆశగాలేదా? ఐతే సరే, ఆ సంగతి చెప్తాను.

లక్షలకొలదీ యేండ్లకుపూర్వం మన లోకం యిప్పటి మాదిరుండేదికాదు. ఇప్పుడుండే అరణ్యానా, చెట్లూ అప్పుడు లేవు సరిగదా, క్రొత్తరకాల మృగాలూ, సొదలూ, గడ్డిజాతు లతోనిండి, అంతా వేరే రకంగా వుండేది. ఆ కాలపు వృక్షరాజాలతో పోలిస్తే మన యీ కాలపు పెద్దవృక్షాలు, ఆజాను బొహునిముందు మఱుగుజ్జువాడిలాగా ఉంటాయని చెప్పాలి.

ఆ కాలపు టరణ్యంలో అన్నిటికన్నా పై అంతస్తు ఎంకో ఎత్తుగా నుండేది. సాధారణ రెండంతస్తుల మేడకూ, అమెరికాలోని యీ కాలపు సైక్లోప్సులనే అసంఖ్యాకపు టంతస్తుల భవనాలకూ ఉండేటంత భేదం, ఆ పూర్వకాలపు టరణ్య శిఖరాలకూ, ఈ కాలపు టడవులకూ ఉండేదంటే సరిగా ఉంటుంది. ఆ యెత్తుపాటి అంతస్తుల్లో నెలుతుగూ, శబ్దమూ ఉండేవి ఎక్కడచూచినా. రంగు రంగుల పక్షులు, పెద్దరంగుపూవులమధ్య తమ కూతలతో గాలిని నింపేస్తూ తెగ యెగిరేవి. కొమ్మలమీద పడిపోకుండా తిరుగుతూ, ఛెంగు ఛెంగున చెట్టు చెట్టుకూ దుముకుతూ కోతుల గుంపులుండేవి ఆ పై అంతస్తులో.

ఒక రకంకోతులు చెట్లకొమ్మలమీద, ఏదో వంతెనపై పరుగిడినట్లు సునాయాసంగా పరుగెత్తేవి. తమ పొట్టలకు గట్టిగా పిల్లల అదుముకొని, కాయలూ, పప్పులూ కొరికి

కొరికి తమ బుగ్గసంచుల్లో దాచుకొంటూ తల్లికోతులు తిరుగు
లాడేవి. కొంచెం పెద్దనైన పిల్లలు తల్లి కాళ్ళను పట్టుకు వ్రేలా
డుతూ తిరిగేవి. ఈ కోతులగుంపుకంతా పెద్దదైనకోతి, సునా
యాసంగా చెట్టుమ్రాను కెగ్రబాకేది. ఒంటినిండా బొచ్చూ
అదీ బలే భయమేస్తూ ఉండేది. తక్కిన కోతులన్నీ అది
చూపినత్రోవనే సాగిపోయేవి.

ఇ వెలువంటి కోతులో? మనం యిటువంటివానిని
చూచామా, యెప్పుడన్నా?

లేదు, ఏ జంతు ప్రదర్శనవనంలోనూ యిట్టి కోతు లగు
పించవు. ఈరోజుల్లో అవ్వోరకం ఒకజాతి కోతులు. వాని
నుండే చింపాంజీ, గొరిల్లా, మనుజుడూ పుట్టుకువచ్చారు.
చెట్లపై తిరుగాడే ఆ కోతులే పురాతన మానవులు; అవే మన
పూర్వీకులు !!

మన పూర్వీకులైన యీ కోతులు వడ్రంగిపిట్టలాగా
అరణ్యపు పై అంతస్తుల్లో నివసించేవి. కాలగతిని మనుజుడుగా
మారవలసిన యీ కోతులు చెట్ల కొమ్మలను, గాలిలో నిర్మి
చిన వంటెనలుగా, డాబాలుగా, మేడమెల్లుగా ఉపయో
గించుకొని తిరిగేవి. ఆ అరణ్యమే వాని యిల్లు; చెట్లకొమ్మలు
పంగలుగా చీలినచోట తమ గూళ్ళను నిర్మించుకొనేవి.
రాత్రులం దా గూళ్ళలో పరుండేవి.

ఆ అరణ్యపు పై అంతస్తుల్లో, తమ శత్రువులనుండి యీ
కోతులు దాక్కునేవి. నేలపై తిరుగాడే ఖడ్గములవంటి పొడుగు
పండ్లుగల పెద్దపులి వీనికి ప్రాణశత్రువు. దాని వాడి కోరలజూచి

వో ౩౪ మ న తా త య్య లు !

ఆ అరణ్యపు పై అంతస్తుగ్లో తమ శత్రువులనుండి
ఈ కోతులు దాక్కొనేవి.

చెట్ల పై యంతస్తుల కురికి, యీ కోతులు దాక్కొనేవి. ఆ పై యంతస్తే వానిని రక్షించే దుర్గమని చెప్పవచ్చు.

ఆ అంతస్తే వాని ఆహారపదార్థాలు దాచుకొనే గాదె అని అనాలి. పండ్లూ, పప్పుబద్దల దినుసులూ ఆ చెట్ల శాఖల్లో యివి దాచుకొనేవి.

చెట్లపై కొమ్మకొమ్మకూ దుమికేందుకూ, కొమ్మల పట్టుకు ఊగిసలాడి ఛెంగున దూరానికి దాటేందుకూ, ఆ ఊపు లోనే పండ్లగుత్తులపట్టి లాగి కోనేటందుకూ వాని వేళ్ళు పొడూగ్గా పట్టు చిక్కించుకొనేవిగా నుండేవి. తీక్షణమైనదృష్టి, గట్టిపల్వరుసా వాని వివిధ కార్యాలకూ బహు అనుగుణ్యంగా వుండేవి.

మన యీ పూర్వీకులు అరణ్యానికి మూడువిధాల గొలుసులతో బంధించబడి జీవించేవారు. అందులోనూ వారి జైలు అరణ్యపు పై చిగురు టంతస్తుల్లోనే యుండేది. ఈ గొలుసుల నెట్లా మన పూర్వీకుడు వదిలించుకోగలిగాడు? తన పైదు గోడలదాటి యీ పురాతన కోటిజాతి యెట్లా బయటపడింది? అరణ్యప్రాంతాలనుండి క్రమేణా భూమియొక్క యితర స్థలాల కెట్లా వ్యాపించాయి ఈ కోతులు?

ఇదంతా వినాలని కుతూహలంగా ఉన్నదా? సరే చెప్తాను ఊఁకొట్టు సర్కిగా?

మన పూర్వీకుడూ, ఆతని బంధువులూ

ఏ గ్రంథకర్తయినా ఒకని జీవితచరిత్ర వ్రాస్తే, ఆ వ్యక్తి

యొక్క పూర్వీకులను గురించి, వారుండిన ప్రదేశాన్ని గురించి ప్రారంభించటం అలవాటు. మొదటి పుటల్లో ఆతని అమ్మమ్మ చిన్నప్ప డెట్టి దుస్తులు ధరించిందో, ఏ యే నగలు పెట్టుకొన్నదో అనేటటువంటి విషయాలనుండి ప్రారంభమై, ఆమె పెద్దినా డేవిచిత్రపుటావేశాలు యీతని తల్లి హృదయంలో పెనగొన్నాయో వర్ణించబడుతుంది. క్రమంగా చిన్న పాపాయిగా మన మహాపురుషుడు పుట్టటమూ, ఆతని ముఖమందలి పోలికలూ, తప్పటడుగులు వేయడం, పసితనపు విచిత్రచేష్టలూ—యిట్లా గ్రంథం సాగుతుంది.

పది, పండ్రెండు ప్రకరణాలు గడిచేటప్పటికి యీతను బడిలో చేరుతాడు. మొదటి పుస్తకం ఆఖరులో వివాహ వర్ణనా, నూతన దంపతుల అన్యోన్యనురాగమూ వస్తాయి. క్రమంగా జీవితంలో సంధించిన ఆటంకాలూ, విచిత్ర సంఘటనలూ, వాటి నెట్లా ఎదుర్కొన్నదీ చెప్పబడుతాయి. పుస్తకం ముగిసేటప్పటికి, ఈతనూ, అతని భార్యా పెద్దవాళ్ళవుతారు.

మురిపెంగా తమ మనుమడు తప్పటడుగులు వేస్తూంటే వీరిద్దరూ వరండాలో కూర్చొని చూస్తూ ఉంటారు. ప్రాతఃకాలపు లేత యెండలో వెండితీగల్లాగా కొన్ని నెరసిన వెంట్రుకలు మన వ్యక్తియొక్క నల్లని తలజుట్టు మధ్య మెరుస్తూ కనుపిస్తాయి. ఈ విధంగా గ్రంథం వ్రాయటం మన మెరిసున్న విషయమే.

ఇదేవిధంగా మన పూర్వీకుడైన మనుజునియొక్క యీ జీవిత చరిత్రలోకూడా ఆతని అనుభవాలూ, కష్టసుఖాలూ అన్నీ వరుసగా నీకు తెలియబర్చాలని ఆశగావుంది. ఈత నేకాలంలో భూమిపై అవతరించాడు? ఆతని బంధువర్గం యెవరు? యెట్లా ఉండేవాళ్ళు? నడకా, మాటలాడటం, యిటువంటి పనులెట్లా ఆతనికి అలవడ్డాయి? ఆత డెట్లా ఆహారపానీయాలు సేకరించాడు? ఎట్టెట్టి కష్టసుఖాలూ, జయాపజయాలూ ఆత డెదుర్కొన్నాడు? ఇదంతా నీకు తప్పక చెప్పాలికాదూ మరి?

ఇట్లా సలక్షణంగా యీ కథ ప్రారంభించాలంటే, ఓం ప్రథమంలోనే గొప్ప చిక్కోటి వస్తోంది. ఈతని అమ్మమ్మా, తాతయ్యా యెట్లా ఉండేవారో చెప్పటం కష్టం. ఎందుకంటే మన పూర్వీకుడు, తానే ఒక కోతిజాతి జీవా యే! అటువంటప్పుడు ఆతని తాత ముత్తాత లెట్లా ఉండేవారో మన కెట్లా తెలుస్తుంది? వాళ్ళ పటాలూ, బొమ్మలూ యెక్కడా మనకు కనుపించవు. ఎందుకంటే కోతులు పటాలు వ్రాయలేవు. ఏదన్నా వస్తుప్రదర్శనశాలలోని జంతుశాఖకు వెడితే ఈ పురాతన జీవులగురించి యేవో కొన్ని విషయాలుమాత్రం తెలుస్తాయి. వాని అస్థిపంజరమైనా పూర్తిగా యింతవరకూ యెక్కడా

యెవరికీ దొరకలేదు. ఏవేవో కొన్ని యెముకలుమాత్రం దొరికాయి. ఇన్ని పళ్లూ, నెన్నుపూసలూ, ఇక్కడో కాలి యెముకా, అక్కడో క్రింది దవుడయెముకా ఇట్లా అక్కడక్కడ ఆఫ్రికా, ఆసియా, ఐరోపా ఖండాల్లో దొరికాయి, అంతే.

మన యింట్లో ముసలమ్మ లున్నారంటే, వాళ్ళకి నోట్లో పళ్ళుండవు. ఇది మన మెరిగెన్న విషయమే. కాని, మన పూర్వీకుని అమ్మమ్మ విషయంలో మనకు మిగిలిందంతా ఆమె పళ్ళే! శరీరపు టితర భాగాలేవీ మనకు దొరకవు!

పూర్వం మానవుడు అడవిలోనుండి నెలుపలకు వచ్చి, చెల్లు దిగి, నేలపై నెలుచుండే కోజ్జాల్లో ఆతనిదగ్గర జీవులన్నీ అడవి మృగాలుగానే ఉండేవి. చింపాంజీ, గొరిల్లా, డెరాంగ్ డెటాంగ్, గిబ్బన్ - ఇటువంటి పెద్దరకంకోతులే ఆతని దగ్గర బంధువర్గం. నవనాగరికుడైన యీ కాలపు మనిషికి, యీ కోతి జాతులకూ సంబంధమున్నదంటే మనలో అనేకమందికి కోపం వస్తుంది. కాని, మనకు గిట్టనంతమాత్రంచేత నిజం యెట్లా అబద్ధమవుతుంది?

కొన్ని యేడ్లక్రితం యీ విషయమై ఒక కోర్టులో పెద్ద కేసు అయింది. ఒక ఉపాధ్యాయుడు మనుజులంటే కోతి జాతినుండే ఉత్పత్తి అయ్యారని తన బడిలో బోధించాడట! ఆ ఊరిలో వుండే పెద్దవాళ్ళందరికీ ఈతనిమీద పట్టరానికోపం వచ్చింది.

“మేము కోతులం కాము - మమ్మల్ని కోతులుగా చేయటం ఎవరితరమూ కాదు.”

అనే బావుటాలు పట్టుకొని ఊరంతా తిరిగి, పేద గల్లంతు చేసారు ఆ వూరి ప్రజలంతా పాపం! ఈ బడి పంతులుమీద తిరుగబడ్డారు. పేద కేసు జరిపించారు. కోర్టులో జడ్జి యితన్ని అవకతవక ప్రశ్నలువేసి వేధించాడు.

“ఇతని కేస్ మతిపోయింది. రెండురెండ్లు నాలుగనే విషయాన్ని గుతించి కేసుపెడితే యెట్లా ఉంటుందో, అట్లా ఉన్న దీ తతంగమంతా” అనుకొన్నా డా పంతులు తనలో!

బ్రహ్మాండంగా, ఆర్థాటంగా కేసు జరిపారు. సాక్షు లందరూ తీవ్రంగా ఖండిస్తూ యేవేనో సాక్షులొచ్చారు. మన మాప్టరుగారు తాను చెప్పకోదలచిన ఆఖరుమాటలు చెప్ప కొన్నాడు; తరువాత జడ్జి యీక్రింది తీర్పు చెప్పాడు:

1. మనిషికి, కోతులకూ యెట్టి సంబంధమూ లేదని నిరూపింపబడింది.

2. ఈ పంతులుకు వందడాలరుల జరిమానా విధించ బడ్డది!!

అట్లా తీర్పుచెప్పి, డార్మిన్ మొదలైన గొప్ప శాస్త్ర వేత్తలు నిరూపించిన విషయాలన్నీ అబద్ధమనీ, అవన్నీ ఉట్టి అపోహలనీ ఋషిపుచ్చేశాననుకొన్నాడు ఆ అమెరికన్ జడ్జి పాపం.

కావాలంటే మనిషికి, కోతులకూ ఉండే యీ గొప్ప బాంధవ్యం చూపడానికి, ఎన్నో గ్రంథాలు వ్రాసేయవచ్చు; ఈ విషయం సత్యమని నిరూపించవచ్చు. కానీ, యీ గొడ వంతా అవసరంలేకుండానే నిష్పక్షపాతంగా చూచేవాడికి,

యే చింపాంజీనో, ఉరాంగ్ ఉటాంగునో గమనిస్తే దీనిసత్యం దానంతట అదే తెలిసిపోతుంది.

రో జా - రా ఫే ల్

రమ్యలో కోటూషీ అనే ఒక ఊరుంది. దీన్నే పవ లావ్ అనీ అంటారు. కొన్నేండ్ల క్రితం ఈ ఊరిలో ఇవాన్ పెట్రోవిక్ పవలాల్ అనే శాస్త్రజ్ఞుడుండేవాడు. ఒకరోజు రెండుచింపా జీ కోతులు ఇతని పరిశోధనాలయానికి వచ్చాయి. వాటిపేర్లు రోజా, రాఫేల్.

సాధారణంగా ఏవన్నా అడవిమృగాలను పట్టుకువస్తే మనుష్యులు వానిని వెంటనే బోనులో బిగించేస్తారు. భయ పెట్టి, తిండిపెట్టకా వానిని క్రమంగా అలవాటు చేసుకొంటారు. కాని యీ రెండు చింపాంజీలకు రాగానే బహుతమాషా ఆహ్వానం యివ్వబడింది. ఒక పేదయిల్లు పూర్తిగా వాటికనే యేర్పాటు చేయబడ్డది. పడకగద్దీ, భోజనాల చావడీ, స్నానాల కొట్టూ, ఆఫీసుగద్దీ, ఆటలాడేగద్దీ; ఇట్లా ఎన్నెన్నో యేర్పాట్లు చేశారు. ఒక్కో చింపాంజీకి చక్కని మంచం పడుకొనేందుకూ, భోజనాలుచేసే బల్లమీద అందమైన అల్లికబట్టూ, రకరకాల తినుబండారాలతో నిండిన అలమారులూ, బీరువాలూ, ఏర్పాటుచేయబడ్డాయి.

వాటి గదుల్లో అవి మనుష్యులు కావు, కోతులేనని సూచించేటట్టి ఒక్క వస్తువైనా లేదు. భోజనం చేయడానికి, పాశ్చాత్యుల అలవాటుప్రకారం కత్తులూ, చెంచాలూ, ముల్లులూ సిద్ధంగా ఉంచారు. మెత్తని పరుపులూ, వెచ్చని శాలువలూ, తలగడలూ వాని కిచ్చారు. అప్పుడపు

డాచింపాంజీలు చేసిన యేర్పాటులకు తగినట్లు వర్తించేవి కావు. భోజనంచేసేటప్పుడు చెంచాలుక్రిందపెట్టి, గిన్ని యెత్తి సాఫుగా నాకేసేవి. రాత్రి నిద్రించేటప్పుడు తలగడమీద తలనాన్ని వడుకోనేవి కావు. దిండ్లనెత్తి తమ తలలమీద మూసుకొని నిద్రించేవి

పూర్తిగా ఈ రోజు, రాఫేలులు మనుష్యుల్లాగా వర్తించకపోయినా ఎన్నో విషయాల్లో మానవునిమాదిరే నడుచుకొనేవి. తాళంచెవులగుత్తిని తీసుకొని రోజూ వివిధ అలమారులనూ, అచ్చంగా మనమాదిరే తెరిపేది. ఆ యింటి కాపలా జవాను ఈ తాళాలను తన జేబులో ఉంచుకొనేవాడు. సాధారణంగా నెమ్మదిగా రహస్యంగా వెనుకనుండి రోజూ వచ్చి చటుక్కున ఆ తాళాల నతనిజేబునుండి లాగేసేది. రెండు మూడు గంతుల్లో భోజనాలగదికి వెళ్ళి, గాజుతలుపుల అలమారాముందు కుర్చీవేసుకొని కూర్చునేది. ఆ అలమారు నిండా ద్రాక్షలూ, ఆప్రికాటులూ మొదలైన పండ్ల దినుసు లుండేవి. చమత్కారంగా తాళంచేవిని తాళంలోదూర్చి ఒక్కసారి యిట్టా త్రిప్పేది; తలుపు తెరుచుకోగానే ద్రాక్ష గుత్తిని యెగురవేసుకుపోయేది.

ఇక రాఫేలుసంగతో? అబ్బో అది చదువుకొనేటప్పుడు దాన్ని చూచితీరాలి; అప్పుడుగాని దాని తెలివితేటలు తెల్లం కావు. కొన్ని ఆప్రికాటుపండ్లు పైగా - యెత్తుగా ఒకచోట కట్టి ఉంచేవారు. ఆ గదిలో రకరకాల సైజులవి కొయ్యపెట్టెలు; వస్తువులు పేక్ చేస్తారే దేవదారు పెట్టెలు, అట్లాంటివి ఎన్నో యుండేవి. వానిలో అన్నిటికన్నా చిన్నది మన సాధారణ

ముక్తాల్పపీటంత యెత్తుగా ఉండేది. ఈ పెట్టెల పేర్చి, వాని పైకెక్కి, ఆ పండ్లు తీసుకొనే ఉపాయమూ, నేర్పరితనమూ నేర్చుకోటమే దాని చదువు.

మొదట్లో రాఫేలు కేమిచేయాలో ఏదీ తెలిసిందికాదు. అంతా అగమ్యగోచర మనిపించింది. అడవిలో ఉండటంపైను చెట్ల కెగ్రబాకి అవలీలగా కావలసినన్ని పండ్లు కోసుకుతినేది. ఇక్కడో! ఈ పండ్లు విచిత్రంగా, త్రిశంకు స్వర్గంనుండి వ్రేలాడు తున్నాయి! వాటినందుకోవాలంటే, అక్కడుండే పెట్టెల పైకెక్కాలి. అన్నిటికంటే పెద్ద పెట్టె నెక్కినా, ఆ పండ్లు దాని కందాయికావు.

ఏదీ కోచక ఆ పెట్టెల నటూ, యిటూ దొర్లిస్తూంటే, రాఫేలుకో ఆలోచన కలిగింది. ఒకదానిపై నింకోటిగా, ఆ పెట్టెలపేరుస్తే నెమ్మదిగా మొదట మూడూ, తరువాత నాలుగూ, ఐదూ పెట్టెల పడిపోకుండా ఒక దానిపై నొకటి దొంగిలగా పేర్చటం నేర్చుకొంది. ఏదో యిష్టంవచ్చినట్లు అనకతవకగా ఆ పెట్టెల పేరిస్తే లాభముండేదికాదు. అన్నిటి కంటే పెద్దది అడుగునా, కొంచెం చిన్నది పైనా, యింకా చిన్నది దానిమీదా యిట్లా వాటి పైజప్రకారం పేర్చాలని నేర్చుకొన్నది యెన్నో అనన్ధలుపడి.

ఎన్నోపర్యాయాలు చిన్నవానిని అడుగునా, పెద్ద పెట్టెల పైనా పెట్టింది. ఆ దొంతరంతా ఊగిసలాడుతూ, “నన్ను ముట్టుకోవద్దు, నామాలకాకీ” అన్నట్లు ప్రమాదకరంగా నిలబడేది. చూస్తూండగా రాఫేలుకోసహం ఆ దొంతరంతా అమాంశంగా కూలిపోతుందా అనిపించేది. కాని, ఎట్లాగైనా

కోతి కాబట్టి, కనురెప్పవాటులో, ఛటుక్కున క్రిందకు దుమికే సేది రాఫేలు.

చివర కెట్లాగైతేనేమి క్రమంగా ఒకదానిపై నొకటిగా ఆ యేడు పెట్టెలనూ పేర్చింది. ఒకటి, రెండూ, మూడు అని వానిమీద అంకెలువేసి గుర్తించినట్లు, సైజుప్రకారం, ఒక్కటైనా తప్పులేకుండా, దొంతర పేర్చబడింది.

ఆ గోపురంపై కెక్కింది రాఫేల్. చెయిబాచి ఆసికాట్ పండ్ల నందుకొంది. ఊగుతూన్న ఆ గోపురాగ్రాన కూర్చుని పండ్లికిలిస్తూ అవన్నీ తినేసింది.

ఏ యితరమృగమైనా యీ విధంగా వర్తించగలుగుతుందా? ఆలోచించు. మనిషిలాగా, ఇతరజంతువేదైనా యిట్లా దొంతరగా పెట్టెల పేర్చగలదా? కుక్కలు కొన్ని చాలా తెలివైన వుంటాయి; కాని, ఏ కుక్కా యిటువంటి పనిని చేయలేదు. ఇదీ చిత్రం.

రాఫేలు యీ పెట్టెల దొంతరను పేర్చేటప్పుడు అచ్చంగా మనిషిలాగా వర్తించేది. ఒక పెద్ద పెట్టెను భుజాని కెత్తుకొని, ఒక చేత్తో పడిపోకుండా దాన్ని పట్టుకుంటూ, దొంతర పై కెక్కేది. అది అచ్చట సరిపోకపోతే నెమ్మదిగా ఆ పెట్టెను నేలకు దించేది. ఏదో ఆలోచిస్తున్నట్లు ఆ దొంతర వంకచూస్తూ దింపిన ఆ పెట్టెమీద కూర్చునేది. కొంత విశ్రాంతి తీసుకొని తిరిగి యింకో సైజు పెట్టెను మోసుకు పోయేది. ఇట్లా అనుభవమీద ఏ పెట్టె పెట్టాలో గ్రహించు కొన్నదా అన్నట్లు, చివర కాపెట్టెల గోపురాన్ని పూర్తి చేసింది.

చింపాంజీని మనిషిగా మార్చవచ్చా ?

పై చెప్పిన రాఫేలు, రోజుల విషయం విన్న తరువాత చింపాంజీలకు తగినతరిఫీదిస్తే మనుష్యుల్లాగా నడవటం, మాట్లాడటం, ఆలోచించటం, రకరకాలపనులు చేయటం నేర్చుకోగలవా అనే సందేహం జనిస్తుంది.

ఇది వీలవుతుందని ఒక గొప్ప శాస్త్రజ్ఞుడు గట్టిగా నమ్మి మైమన్ అనే ఒక చింపాంజీకి ఎంకో గొప్ప తరిఫీదిచ్చాడు. మైమన్ ఎన్నో చిత్ర విచిత్రమైన పనులు తెలివైనవి చేసింది. నేర్చుకొన్నది. చెంచా నువ్వయోగించేది. భోజనంచేసేటప్పుడు శరీరంమీద చిందినడకుండా మెడకు బట్టకట్టకునేది. కుర్చీమీద కూర్చోని, బల్లమీది గిన్నెలోని పులుసు ఒక్క చుక్కన్నా చిందిపోకుండా చక్కగా తినేది. చక్రాలు లేని స్లెడ్జిబండిమీద కూర్చోని కొండఅంచున, స్లోవుగా ఉండేచోట జారుతూ ఆడుకొనేది.

ఇన్నీ చేసిందేకాని, ఆ చింపాంజీ మనిషిగామారింది కాదు.

ఎందుకో తెలుసా? దాని శరీర నిర్మాణానికీ, మన శరీర నిర్మాణానికీ యెన్నో భేదాలున్నాయి. దాని చేతులు మన చేతులమాదిరి లేవు. దాని కాళ్ళూ, పాదాలు మన కున్నట్లు ఉండవు. దాని మెదడుకూ, మన మెదడుకూ చాలా భేదముంది. దాని నాలుక మన నాలుకలాగా ఉండదు.

చింపాంజీ నోరుతెరిస్తే, యెప్పుడన్నా చూచినవారి కిది బోధపడుతుంది. బలే గట్టిగా కొరుకుతాయి చింపాంజీలు. కాబట్టి అట్లాచూచే టప్పుడు కడు జాగ్రత్తగా ఉండాలి. దాని

నాలుక నలుప్రక్కలా ఇటూ అటూ తిరుగడానికి చింపాంజీ నోట్లో తగినంత కాళీలేదు. ఉండే కొద్ది స్థలమూ పెద్ద పారల్లాంటి పళ్ళతో నిండిపోతుంది.

నాలుక స్వేచ్ఛగా తిరిగేటందుకు తగినస్థలం లేదుకాబట్టే చింపాంజీకి ఎన్నడూ మనలాగా మాట్లాడానికి శక్యంకాదు. మనం మాట్లాడేటప్పుడు మన నాలుక ఎన్నెన్నివిధాలో మడతబడి, సాగి, వంగి, పైకదిమి మెలికలు తిరుగుతుంది. మననోటిలో యిట్లా నాలుక మెలగడానికి తగినంత కాళీ ఉంది. చింపాంజీ కిది వీలేకాదు ఎంత ప్రయత్నించినా.

రెండోవిషయం ఏమిటంటే చింపాంజీ తన చేతులను మనలాగా ఎన్నటికీ ఉపయోగించలేదు. చింపాంజీ బొటన వ్రేలు దాని చిటికెనవ్రేలుకన్నా చిన్నదిగాఉంటుంది. ఇతర వ్రేళ్ళకు దూరంగా, అడ్డంగా మన చేతులకున్నట్లు చింపాంజీ యొక్క బొటనవ్రేలుండదు. మనం చేతులతో చేయగల అనేక పనులు యిట్లా మన బొటనవ్రేలు ఇతర వ్రేళ్ళకు ఎదురుగా, దూరంగా చాచడానికి వీలుండబట్టే సాధ్యపడుతున్నాయి. మన బొటనవ్రేలు ప్రతి యితర ఒక్కొక్క వ్రేలుకూ ఎదురుగా అదమడానికి ఒకసారే అన్నివ్రేళ్ళకు ఎదురుగా పట్టు చిక్కించుకోడానికి వీలయేట్లు సర్పించబడిఉన్నది. ఇందుమూలానే రకరకాల పనిముట్లను మన చేతు లుపయోగించగలుగుతున్నాయి.

చింపాంజీ అరచేతులు మనుష్యుని పాదాల్లాగానే వుంటాయి. కొమ్మలమీద నడచిపోయే చింపాంజీ తన చేతులతో ఏదన్నా కొమ్మచుట్టుకొని వ్రేలాడుతూంటే సునాయాసంగా కాలితో పండ్లను కోస్తుంది. నేలమీద నడిచేటప్పుడు

చేతులను నేలమీదమోపి, నాలుగుకాళ్ళమీద నడిచే మృగా
ల్లాగా నడుస్తుంది. కాళ్ళను చేతుల్లాగానూ, చేతులను కాళ్ళ
మాదిరి చింపాంజీ ఉపయోగిస్తుంది.

మనంకూడా కాళ్ళూ, చేతులూ తమతమ పనులను
మార్చి చేసుకొనేట్లు ప్రయత్నించామనుకో? మనం ఏ విధ
మైన పనిగాని చేయడానికి వీలేవుండదు.

నాలుకా, కాళ్ళూ, చేతులేకాక ఇంకో ముఖ్యవిషయంలో
కూడా చింపాంజీ మనుష్యునిమాదిరి ఉండదు. దాని మెదడు
మన మెదడుకన్నా చాలాచిన్నది; దాని మెదడుపైన మన
మెదడుకున్నన్ని ఎత్తుపల్లానూ, వంకరటింకర కాలువనూ లేవు.
ఎన్నో కొన్నిలక్షల యేండ్లుగా మారితేనేగాని కోతి జాతుల
చుండి మానవుడు పెరిగిపోయాడు. ఈ మెదడులలోనుండే
భేదాలమూలాన చింపాంజీ యెన్నటికీ మురిపిలాగా ఆలోచించ
లేదు. మురిపికుండే ఆలోచనాశక్తి అతని మెదడుయొక్క
విచిత్ర నిర్మాణమీదా, పైజమీదా ఆధారమైయుంది.
చింపాంజీ చేష్టలన్నీ పొంకంగా, వరుసక్రమంగా నుండక, గందర
గోళంగా నుండటం, దాని మెదడుయొక్క గందరగోళపు నిర్మా
ణాన్నే సూచిస్తున్నాయి.

కొన్ని లక్షల యేండ్ల తరబడిగా అది అలవాటుపడి
యున్న అరణ్యప్రదేశాలలో సక్రమంగా జీవించడానికీ, అచ్చటి
సమస్యల నెదుర్కొనేటందుకు కావలసిన చాకచక్యానికీ తగిన
తెలివితేటలు చింపాంజీయొక్క మెదడు దానికి యివ్వగలుగు
తోంది అంతే. మనుష్యునిమాదిరి మారడానికి దాని మెదడు
కన్నా మించిన గొప్ప ఆటంకం యింకోటిలేదు.

ఒకసారి రోజూ, రాఫేలులను సినిమా తీయాలని ఒక చిత్రకారుడు వచ్చాడు. అవి సహజంగా ఆరుబయట విహరిస్తూ న్నట్లుకూడా సినిమా తీయాలని ఆతడడిగాడు. సరేనని, వానిని బయటకు తోలారు. అంతే: వెంటనే పరుగిడి దగ్గరనున్న చెల్లెళ్ళి, కొమ్మకొమ్మకూ గంతులేస్తూ, ఏమిటేమిటో వాని భాషలో కీచుకీచని గుక్కప్రిప్పుకుండా మాట్లాడటం మొదలు పెట్టాయి ఆ చింపాంజీలు రెండూ. అన్నిరకాల ఏర్పాట్లు చేసినా, వానికి ఇంట్లోకన్న యీ చెల్లెలమీదే బహుభాగుండింది జీవితం.

ఆఫీకా అరణ్యంలో పైభాగాన, చెట్ల చిటారుకొమ్మల అంతస్తులో చింపాంజీ నివసిస్తుంది. చక్కని గూడును కొమ్మ చీలికల్లో కట్టుకొంటుంది. దాని శత్రువూనుండి యీ కొమ్మలలో దాగుకొని తప్పించుకొంటుంది. దానికికావలసిన ఫలాలూ, పప్పులూ చెట్లమీదే దొరుకుతాయి. చెట్ల కొమ్మలమీద, భూమిపైకన్న బహు సునాయాసంగా అది పరుగుడుతుంది. చెట్లలేని ప్రదేశాల్లో చింపాంజీలే వుండవు.

ఆఫీకాతీరాన కేమరూనులనే లంకలున్నాయి. అచ్చట చింపాంజీలు తమ జీవితాల నెట్లూ గడుపుతాయో పరిశీలించాలని శాస్త్రజ్ఞుడొకడు వెళ్ళాడు. పది పండ్లెండు చింపాంజీలను పట్టి తన యింటిచుట్టూగల అడవిలో వానిని వదిలాడు. అవి తప్పించుకొని పారిపోకుండా వాని కగుపించనట్లు అతడొక పెద్ద బోనును నిర్మించాడు. అంటే చింపాంజీలను వదలిన చెట్లచుట్టూ అన్నిప్రక్కలూ కొంతదూరానికి ఏవిధమైన చెట్లూ లేకండా

కొట్టించివేశాడు. ఈ చింపాంజీలను సముద్రమధ్య లంకలో
మాదిరిగా ఆ చెట్లున్న మధ్యభాగంలో వదిలాడు.

అంతా అతడనుకొన్నట్లే జరిగింది. చింపాంజీ అరణ్య
మృగం. అంటే తనంతట తానే కావాలని ఎన్నడూ అడవిని
వదలిపోదు. ఆ డబను చింపాంజీలు గోడలులేని ఆ ఖైదులోనే
ఆగిపోయాయి. వెలుపలకు పోనేలేదు.

చింపాంజీ అడవినివదిలి రాలేదు. చింపాంజీయొక్క
దగ్గిరబంధువు మానవుడు. ఈ రెండు విషయాలూ సరీగ్గా
అతికేటస్లు తోచటంలా కాదా? చింపాంజీలు అడవిలోనే
ఉంటే, వాని సంబంధీకుడైన మనుష్యుడెట్లా అడవిని వదలి
బయటపడ్డాడు? ఈ విషయాన్ని గ్రహించడానికి ప్రయత్నిం
చాలి యిప్పుడు.

మన పూర్వీకుడు నడక నేర్చుకోటం

మన పూర్వీకుడైన జీవి ఒక్కరోజులో ఉన్నట్లుండి
అరణ్యాన్ని వదిలి బయటపడ్డాడనుకోరాదు. కొన్ని లక్షల
యేండ్లు గడిచాయి. క్రమంగా ఆత డడవినుండి మైదాన ప్రదే
శాలకు మారేలోగా, అరణ్యపు చిటారుకొమ్మలకు ఆతనిని
బంధించిన సంకెళ్ళను వదిలించుకొంటేనేగాని, నేలపై నడవ
డానికి శక్యమయిందికాదు మనిషికి.

ఈ రోజుల్లోనైనా నడక నేర్చుకోటం ఎంత కష్టమో
మన చిన్నబిడ్డల గమనిస్తే బోధపడుతుంది. మొదట్లో చతుష్పా
దులై, పసిబిడ్డలు ఇల్లంతా తిరగటం నేర్చుకొంటారు. కొన్ని
నెలలైతేనేగాని నిలబడటం, నడవటం పసిబిడ్డకు చేతకావు.

ఏదీ పట్టుకోకుండా నిలబడి నడవటం, సైకిలు తొక్కడంకన్నా కష్టమైనపని.

కొన్ని నెలలలో మన పసిబిడ్డలు నేర్చుకొనే ఈ నడవట మనేకార్యం ఎన్నోలక్షలయేండ్లుగా సాధనచేస్తేనేగాని మన పూర్వీకుని కలవాటైందికాదు. చెట్లకొమ్మల్లో వసించే కాలంలో, అప్పుడప్పుడు నేలమీదికాతను దిగేవాడు. బహుశః చేతులు నేలపై ఆనించకుండా రెండుమూడు దుముకులు దుమికేవాడేమో కూడా! చింపాంజీ అప్పుడప్పు డిట్లా దుముకు తాయి.

రెండుమూడడుగులు ఎగిరి గంతువేయడానికీ, యాభై అడుగులు నిలబడి నడవడానికీ ఎంతో భేదమున్నది. కాబట్టి చాలాకాలం మనపూర్వీకుడు చతుష్పాద జంతువుగానే ఉండే వాడు. అప్పుడతనిని మనుష్యుడని పిలవటం సరీగ్గా ఉండదని నా ఊహ. మనిషిగా మారినతరువాత నడవడానికి ఆతనికి చేతుల అవసరం తప్పింది. నడకనుండి విముక్తి చెందిన ఆతని చేతులకు! ఎంతపనో! ఎంతోపని కనిపెట్టుకున్నది!!

చేతులూ - పని

చెట్లమీద వసించేరోజుల్లోకూడా మన పూర్వీకుడు తన చేతులను ఒక్కొక్కసారి నడిచేకాళ్ళమాదిరి కాకుండా, ప్రత్యేకించి కొన్ని పనుల కుపయోగించేవాడు. కాయలూ, పండ్లూ కోయటమూ, చెట్టుకొమ్మల్లో గూళ్ళుకట్టుకోటమూ - ఇట్టి పనులన్నీ చేతులే చేసేవి.

ఏదన్నా పండును కోయగలచేయి ఒక రాశినో, లేక కజ్జినో పట్టుకోవచ్చుగా? అట్లా చేతితో కజ్జను పట్టుకోటంచేత

మామూలకంటే ఆ చేయి పొడూగ్గా మారినట్లుపయోగపడుతుంది. అదేమాదిరి, రాతిని చేతితో పట్టుకొంటే చేతికి మునుపటికన్న ఎక్కువబలం వచ్చినట్లుపయోగ పడుతుంది. ఇదెట్లాగో చెప్తాను చూడు.

రాతితో, పండ్లు కొరక లేని, గట్టి డిప్పలున్న కాయలను పగులగొట్టవచ్చు. అదేమాదిరి, కట్టతో నేల అడుగునున్న ద్వుపలనుకూడా అందుకోవచ్చు (త్రవ్వి).

క్రమంగా మనశితరుడు క్రొత్తరకాల పదార్థాలను తినటం ప్రారంభించాడు. పక్షులూ, ఎలుకలూ, మొదలైనవి తినేవస్తువు లితను తినటం మొదలుపెట్టాడు. అప్పుడప్పుడు కోతి జాతులు ఇతను సాధారణంగా తినే పండ్ల దినుసులన్నీ ధ్వంసం చేసిపోయేవి. అటువంటపు డీతను క్రొత్తరకపుటాహారానికి అలవాటుపడ్డాడు. క్రమంగా ఈ నూతన ఆహారం అలవాటయి, చెల్లునుండి తరుచుగా నేలకుదిగివచ్చి దానికని వెతికేవాడు. కట్టతో నేలనుత్రవ్వి దుంపజాతులు తినేవాడు. కుళ్ళిపోయే చెల్ల మోడుల రాళ్లతో చీల్చి లోపలి పురుగులను భక్షించే వాడు.

చేతు లిట్లా క్రొత్తపనులు చేయడానికి అలనడకొలదీ, నడిచేటప్పుడు మునుపటంత తరుచుగా తన చేతులను నేల కాసిచ్చేవాడుకాదు. ఆ పనంతా కాళ్ళే జేయటం అలవాటైంది.

చేతులు, కాళ్ళకు స్వేచ్ఛనిచ్చి నడవటమే వాని పనిగా ఏర్పర్చాయి. కాళ్ళు ఇదేవిధంగా చేతులకు స్వేచ్ఛనిచ్చి వస్తువుల పట్టుకొని రకరకాల పనులు చేయమన్నాయి. ఇందు చేత వెనకకాళ్ళమీద నడుస్తూ, ముందుకాళ్ళతో అంటే భావి

చేతులతో పనులుచేయటం మన పూర్వీకునికి అలవాటు కాజొచ్చింది.

ఆ విచిత్ర మృగాన్ని చూస్తే “ఇది నిజంగా మృగమే, కాని, ముందుకాళ్ళతో పనులు చేయటం చూస్తే, ఏదో మనిషి మాదిరే కనిపిస్తోందని” మన కనిపించేది. ఏ జంతువూ, మనిషి లాగా ప్రత్యేక పనిముట్లు నుపయోగించదు తన పనులు చేయడానికి.

చుంచులూ, ఎలుకలూ నేలను త్రవ్వాలంటే, అవి పారల నుపయోగించవు. పారలలాంటి వాని పాదా లుపయో గించబడుతాయి. పందికొక్కులు గోడలనూ, తలుపులనూ ఉలితోనూ, రంపంకోనూ కోయవు; వాని దంతాలే ఆ విధంగా పనిచేస్తాయి. వడ్రంగిసిట్ట బర్మాను తీసుకొని మ్రానులలో రంధ్రాలు కోయదు; తన ముక్కుతోనే వానిని చేస్తుంది.

మన పితృకుసక్తి పారపాదాలూ, బర్మావంటి నాలుకా, రంపంనంటి గోళ్లూ ఉండేవికావు. ఆతనికి చేయమాత్రం ఉండేది; దానితో రాతిరంపాలూ, కొయ్య పటకారులూ ఆతను నిర్మించి వాని నుపయోగించేవాడు.

నే ల కు ది గి వ చ్చు ట

పైన చెప్పినవిధంగా మన పూర్వీకుడు క్రొత్తపనులు చేయటం నేర్చుకోజుట్లో భూలోకపు శీతోష్ణస్థితి మారడానికి మొదలుపెట్టింది. లోకంలో చలి రానురాను యెక్కువ అయింది. ఉత్తరధ్రువపు మంచుయెడారులు క్రిందికి నెమ్మదిగా ప్రాకుతూ వచ్చాయి. పర్వతాగ్రాల మంచుటోపీలు పెద్దనై చొక్కాలంత

పొడుగ్గా పర్వతాల కప్పటం ప్రారంభమైంది. చలి వికృతంగా పెరిగిపోయింది.

ఈ చలిచేత పర్వతాల, పై అంతస్తుల్లో మునుపు పెరిగే చెట్లజాతులు నశించాయి. చల్లదనాన్ని భరించగల గోపురా కారపు చెట్లూ, చలికాలంలో ఆకురాల్చి, మోడుల్లాగా నిలబడి, తిరిగి వసంతం ప్రారంభంకాగానే చిగిర్చే రకాలూ పెరిగాయి.

మేడిచెట్లూ, ద్రాక్షతీగలూ చలి యెక్కువయ్యేకొలది పర్వతాల దక్షిణ ప్రాంతాల్లోనూ, — ఉత్తరాన్నుండి చలి వ్యాపిస్తూంటే, దక్షిణభాగం నెచ్చగా ఉండదూ, మరి? — కొండలోయల్లోనూ పెరిగనేర్చాయి. వేడిఅరణ్యం క్రమ క్రమంగా దక్షిణభాగానికి జరుగుతూవచ్చింది. దానితో అందుండే జీవరాసులూ జరిగాయి. మాస్టోడన్ అనే ఒక పేద్ర యేనుగువంటి మృగముండేది; దానినుండే యీ కాలపు యేనుగులు పెరిగాయి. అది ఆ చలికి చనిపోయింది. ఖడ్గపులి అరుదై పోయింది.

పూర్వం అడవుల్లో చెట్లమధ్య కాలుపెట్టడానికి వీలుకానీ దట్టమైన పొదలుండేచోట, విశాలమైన బయళ్ళు తయారయ్యాయి. ఆ బయళ్ళమీద జింకలూ, లేళ్ళూ, ఖడ్గమృగాలూ మందలు మందలుగా మేసేవి. కోతిజాతుల్లో కొన్ని చనిపోయాయి, కొన్ని తప్పించుకొని బ్రతికాయి.

ఈ నూతన పరిస్థితులకు అలవాటుపడటం, జీవులకు కష్టమైంది. కోతులకు తగిన ఆహారం మునుపట్లంత విరివిగా దొరికేదికాదు. ద్రాక్షా, బొంత అరటి, మేడిపండ్లూ కష్టపడి

వెతికితేనేగాని యెక్కడో ఒకచోట దొరికేవి కావు. చెట్టునుండి చెట్టుకు దుముకుతూ పోవటం మునుపటంత సులభంగా వుండేది కాదు. చెట్లగుబురుల మధ్యనుండే ఖాళీజాగాలలో త్వరగా పరుగెత్తవలసిన అవసరం యేర్పడింది. అసలు చెట్టునుండి క్రిందకు దిగుటయే యెంతో కష్టమనుకొంటే, నేలమీద నడిచేటప్పుడు, ఇట్లా అట్లా ఏదన్నా శత్రుమృగం వస్తుండేమోనని చూస్తూపోవలసిన పనికూడా కల్పితమైంది మన పూర్వీకునకు.

కాని, అట్లా నేలపై దిగి తిరగటం అతనికి తప్పిందికాదు. కడుపు కాలుతోంటే మరి యేంచేయాలి? పూర్వం యేకోతీ తిననటువంటి ఆహార వస్తువులను వెతికి, అతను తినేవాడు. “ఆకలి రుచి నెఱుగదు, నిద్ర సుఖ మెఱుగ” దనే సామెత నీకు తెలుసుననుకొంటా.

ఇంతవరకూ తా మలవాటుపడిన పరిస్థితులనుండి వెళ్ళవలసిన అవసరం అనేక మృగాలకు కలిగింది. వానిని బంధించి, వాని పరిస్థితులలో ఖైదీలుగా చేసిన గొలుసులూ, జైలు గోడలూ సడలిపోయాయి. ఈ మాంపులమూలాన జంతువులలో కొంగ్రొత్త మాంపులు తలలెత్తాయి.

అడవిలోనుండే ఉడత సాధారణ గడ్డి మైదానానికి తన నివాసాన్ని మార్చాలంటే యేం జరుగుతుంది? మైదానంలో దానికి కాయలూ, పప్పుబద్దలూ దొరకవు; గడ్డిని తినవలసి వస్తుంది. అట్లా గడ్డి తినాలంటే దాని పండ్లూ, వాని నిర్మాణమూ మారాలి. మైదానంలో అది వసించడానికి ఏదన్నా బోరియను నేలలో త్రవ్వకోవాలి. అంటే దాని కాలి గోళ్ళుకూడా మారాలి. కొమ్మకొమ్మకూ యెగిరేటప్పుడు

తూలిపోకండా దాన్ని నిలబెట్టే గుబురుతోక, నేలమీద తిరిగే టప్పుడు అనవసరం, అడ్డం. ఎంతదూరాన్నుంచైనా శత్రు మృగాలూ, పక్షులూ యీగుబురు తోకనుచూచి, “ఓహో! అక్కడ ఉడత ఉన్నద”ని సునాయాసంగా తెలుసుకో గలవు.

కాబట్టి అడవిని వదలి, మైదానానికి మారేముందు, ఉడుత తన గుబురుతోకనూ, పళ్ళనూ, కాలిగోళ్ళనూ మార్పు కోవాలి. అంటే యేమిటో తెలుసా? ఆ ఉడుత, ఏమాత్రమూ ఉడత మాదిరి ఉండటానికి వీలుండదు.

లోకంలో పక్షులూ, జంతువులూ యెప్పుడూ ఒకే మాదిరి ఉండవనేమాట నిజమే. ప్రతి శిశువునూ, తన తల్లి తండ్రులనుండి యేవో కొన్ని కొన్ని విషయాల్లో భేదంగానే ఉంటుంది. లోకంలో ప్రతి జీవీ మారుతూనే ఉన్నది. ఐనప్పటికీ ఏదైనా సరికొత్తరకపు జీవి తయారుకావాలంటే ఎన్నో తరాలు గడిచిపోతేనేగాని వీలుండదు. ఊరికే చూస్తూండగా ఇట్టే, కొత్తవిధమైన జీవులు పెరిగిపోతే వీలుపడదు.

కాబట్టి మన పూర్వీకు డార్వీన్ క్రమక్రమంగా ఎట్లాంటి మార్పులు చెందాడో పరిశీలించిచూద్దాం. ఉత్తరాన్నుండి చలి వ్యాపించే కొలదీ, దాన్నుండి తప్పించుకోడానికి దక్షిణానికి జరుగుతూవెళ్ళడానికి ఆ రోజుల్లో వీలయింది. తనచేతులతో రాళ్ళూ, కట్టలూ పట్టుకోటం నేర్చియుండబట్టి, వాని సహాయంచేత మన పూర్వీకుడు రకరకాల ఆహార పదార్థాలు సంపాదించుకో నేర్చాడు. ఇంతేకాక, చెట్లగుబురుల మధ్యగల కాళీస్థలాలలో పరుగెత్తటం అతని కలవాటైంది. అట్లా పరుగిడేటప్పు డేదన్నా శత్రువు ఎదురైతే, నిర్భయంగా

తన చేతిలోని రాళ్ళతోనూ, గదలతోనూ దాన్ని ధిక్కరించే వాడు. ఆ “సగం మనుష్యులు” తరుచుగా గుంపులుగా సంచరించేవారు; కాబట్టి శత్రువుల నెదుర్కోడానికి మరీ వీలుండేది.

చలి యెక్కువైనందున కొన్ని మృగాలు నశించి పోయాయి. కాని మన పూర్వీకు డట్లా నశించలేదు సరిగదా, అతనిలో యీ క్రొత్త వాతావరణానికి అనుగుణ్యంగా జీవించడానికి కావలసినమూర్ఖులు పుట్టుకువచ్చాయి.

ఐతే, ఇతర కోటజాతు లేమయ్యాయో ?

అరణ్యాలతోపాటు అవి దక్షిణ భాగాలకు సాగి పోయాయి. కాని మన పూర్వీకునిలాగా పనిముట్ల నుపయోగించటం నేర్చుకోనందుచేత అవి చెట్లపై జీవితానికి మునుపటి కంటే యెక్కువగా అలవడిపోయాయి. కొమ్మకొమ్మకూ బహుచమత్కారంగా దుమికేవి. చేతులతోనూ, వేళ్ళతోనూ కొమ్మలనుపట్టుకు వ్రేలాడేవి; కాయలు కోసేవి. చేతులమీద ఊతగాని, చింపాంజీలాగా, అప్పడప్పడు నేలమీద నడవటం నేర్చుకొన్నాయి. ఇట్టి నడకలో చేతులు ఉపయోగం కావటంచేత, అవి మన పూర్వీకునిలాగా మానవరూపానికి మారే అవకాశాన్ని పూర్తిగా కోల్పోయాయి.

చెట్లమీద సునాయాసంగా జీవించటం నేర్చుకోలేని యితరజాతుల కోతులు కొన్ని, ఇంకోవిధంగాకూడా మారి పోయాయి. చిన్నజాతులన్నీ నశించగా, పెద్దవిమాత్రం మిగిలాయి. అంత పెద్దవీ, బహువై నవీ చెట్లపై జీవించడానికి వీలయ్యేది కాదు. అందుకని అవి నేలమీదికి దిగివచ్చాయి. వేరే దారి లేక గోరిల్లాఅనే కోతులు అడవుల్లో నేలమీదే నివసిస్తాయి.

శత్రువులనుండి రక్షించుకోడానికి రాళ్లు, కట్టలూ పట్టుకోటం వానికి తెలియదు. బలమైన దవుడలూ, పేద పారల్లాంటివళ్ళూ ఇవే వాని ఆయుధాలు, ఎవరితోనన్నా కలహం వస్తే.

ఇట్లా మన పూర్వీకులూ, ఇతరజాతుల కోతులూ వేర్వేరుమార్గాల ప్రయాణం సాగించాయి. మానవుడుగా మారే పురాతన కోళిజాతి జీవి నడవటమూ, చేతులతో పనులు చేయటమూ నేర్చుకొన్నది.

క ను పి చ ని లం కె

మనుష్యుడు ఒక్కసారిగా రెండుకాళ్ళమీదా నడవటం నేర్చుకోలేదు. మొదట్లో అతను నడుస్తూంటే బహు వికృతంగా, నవ్వు పుట్టిస్తూ ఉండేది.

ఆ పురాతన దినాల్లో కోళిమనుష్యుడు — పూర్తిగా యింకా మనుజుడుగూ మార లేదుగా? — ఎట్లా ఉండేవాడో, చూడడానికి? అతడేమే పనులు చేసేవాడో?

చాలాకాలక్రితం కోళిజాతి జీవులు మనిషిలాగా మారాయి కాబట్టి అప్పటి సగంకోళి, సగం మనుష్యుల శరీర భాగాలు మన కిప్పుడు దొరకటం చాలకష్టం. అట్టి యెముకలే గనుక దొరికితే, స్పష్టంగా మానవుడు కోళిమండే ఉత్పత్తి అయ్యాడని చూపించవచ్చు. కాని కోళికి — మనిషికి మధ్యగల లంకె, యీ “కోళి — మనిషి” — మనకెక్కడా కనుపించదు. భూమియొక్క లోపలి పొరలలోనూ, నదీ తీరపు మట్టిలోనూ ఎంత నెత్తినా యీలంకె యెవరూ కనిపెట్టలేకపోయారు ఇంతవరకూ.

భూతత్వశాస్త్రజ్ఞులు యీ లంకేశ్వరకని భూమిని త్రవ్వ
పరీక్షించుతారు. అట్లా త్రవ్వేముందు ఏ ప్రత్యేక స్థలంలో
దీనికని నెదకాలో తెలిసియుండాలి. లేకపోతే ఇంత బ్రహ్మాండ
మైన భూమినంతా త్రవ్వటం ప్రారంభించాలి; గుండుసూదికని
గడ్డిమేటంతా ఊడబెరికినట్లుంటుంది ఇట్లా త్రవ్వటం.

గత శతాబ్దపు చివరకాలంలో హెక్టెల్ అనే జర్మను
శాస్త్రవేత్త ఒకడుండేవాడు. ఆయన ఈ లంకేశ్వరి దక్షిణ ఆసి
యాలో వెతుకుతే లాభం ఉంటుందేమోనని సూచించాడు.
ఈ కనుపించని “కోతి-మనిషిని”; శాస్త్రజ్ఞులు “పితకాంగ్రోపస్”
అంటారు.

సండాదీవులనేచోట, ఒక ప్రత్యేకస్థలంలో బహుశ
ఈ పితకాంగ్రోపస్ యొక్క యెముకలు దొరకవచ్చని ఆయన
చెప్పాడు.

అనేకమంది హెక్టెల్ మాటలువిని నవ్వారు; పరిహా
సించారు. ఆయన చెప్పినచోట వెతకటం నెట్టి వెంగళాయ
తనమనుకొన్నారు. కాని, ఆప్టర్సుడామ్ విశ్వవిద్యాలయంలో
నుండే డాక్టర్ యూజిన్ డ్యూబాయ్ అనే గొప్ప జంతు
శాస్త్రజ్ఞుడి మాటలు, ఎంతో సంతోషించాడు. హెక్టెల్
సూచించిన ప్రదేశాల తప్పక వెతకాలనే ఆవేశం కలిగి
దాడొక్టరుకు. తన క్యూగానికి రాజీనామాయిచ్చి సంధాలంక
లకు డ్యూబాయ్ వెళ్ళాడు.

ఆ విశ్వవిద్యాలయపు పెద్దలూ, ఉపాధ్యాయులూ
డ్యూబాయ్ కి పిచ్చి పట్టించనుకొన్నారు. తమ తమ కళాశాల
లకు నెళ్ళటమూ, ఆప్టర్సుడామ్ వీధులలో గొడుగులు వేసు

కొని కళాశాలకు వస్తూ పోవటమూ తప్ప వారికి యితర సను-
లన్నీ వింతగా తోచాయి.

డ్యూబాయ్ ఉద్యోగం వదిలాడు. డచ్చిసైన్యంలో
చేరాడు డాక్టరుగా. ఆ సైనికోద్యోగం దొరకబట్టి, డచ్చి
సామ్రాజ్యానికి చెందిన సండ్రీవులకు నెళ్ళే అవకాశం అతనికి
చిక్కింది.

సుమత్రాలంకను చేరి చేరటంతోనే, కొందరు పనివారిని
చేర్చి, డ్యూబాయ్ పని ప్రారంభించాడు. వాళ్ళు త్రవ్విపోసిన
మన్ను చిన్న కొండలుగా తయారయింది. మొదటి నెల గడి-
చింది; రెండోదీ, మూడోదీ దాటిపోయాయి. పితకాంత్రోపన్
యొక్క ఒక్క యెముకైనా వాళ్ళకి దొరికిందికాదు.

ఏదన్నా మనది ఒక వస్తువు పోతే, అడెట్లాగుంటుందో
మనకు తెలుసు కాబట్టి, పోయినచోట నెతకటం సులభమైన
పని. కాని, డ్యూబాయ్ కి ఎచ్చట నెతకాలో సరిగా తెలివదు
సరిగదా! తాను నెతికేవస్తు వేలాగుంటుందో, అదీ తెలియదు.
ఐనా మొండిపట్టుదలతో త్రవ్వుతూ పోయారు ఆ లంకలో.
ఒకటి, రెండూ మూడేండ్లు గడించాయి. ఏమీ ఫలితం లేక
పోయింది, పాపం!

మనమైతే ఎన్నడో ఆ లంక. వదలినచ్చేసేవాళ్ళం.
డ్యూబాయ్ కి అప్పుడప్పుడు చెప్పనల. నిస్పృహ కలిగి
యుండవచ్చు. దారీ, తెన్నూ లేని ఆ సుమత్ర స్వీకృతపు నదీతీరపు
బురదనేలమీద, బ్రహ్మాండమైన అరణ్యాల్లోనూ తిరిగేటప్పుడు
అతనికి యింటిమీద బెంగపుట్టి ఉండవచ్చు. కాని డ్యూబాయ్
అంతటితో విసుగుచెందలేదు. సుమత్రాదీవిలో పితకాంత్రోపన్

చిహ్నములు కనుపించక పోవడంచేత సందాలంకలకు చెందిన యింకోడీవికి వెళ్ళాడు. ఆ లంకపేరు జావా.

ఆ జావాలంకలో తిరిగీత్రవ్వటం ప్రారంభించారు. కెండెంగ్ కొండలని ఉన్నాయి. అక్కడ వానిచెంతగా బెంగావన్ అనేనది ప్రవహిస్తోంది. ఆ నదీలోయలో త్రవ్వచుండగా రెండు దంతాలూ, తొడయెముక యొకటి, కపాలపు పైభాగమూ దొరికాయి ! ఆ యెముకలన్నీ పితకాంత్రోపస్ వే !!

ఆ యెముకల రూపాన్నీ, పరిమాణాలనూబట్టి పితకాంత్రోపస్ ఎట్లా ఉండేవాడో ఊహించటం కష్టమైన విషయం కాదు. అతని నుదురు ఎత్తుగా, నెడల్పుగా ఉండేదికాదు. సన్నగా, పైకి స్లోపుగా ఉండేది. కనుబొమ్మల యెముకలు బాగా యెత్తుగా నుండేవి. ఆ ముఖం చూడడానికి ఏదో పెద్ద రకపు కోతిముఖంలా ఉండేకాని, యెక్కడా మనిషి ఆకారం కనుపించిందికాదు. కపాలపుపైజూ, విశాలతనూబట్టి కోటికన్నా, పితకాంత్రోపస్ యెక్కువ తెలివిగలవాడని స్పష్టంగా తెలుస్తోంది.

తొడ ఎముకమీద కాలికండరాల గుర్తులు కనిపెట్టాడు డ్యూబాయ్. ఆ గుర్తులనుబట్టి, పూర్తిగా నాలుగుకాళ్ళ మృగంలాగా నడవటం మానకపోయినా, ఏదో ఒక విధంగా, నడకనేది నేర్చుకున్నట్లు గ్రహించాడు.

గూనినడుమూ, వంగినమోకాళ్లూ, పొడుగైన చేతులూ ఇరుప్రక్కలా వ్రేలాడుతూ పితకాంత్రోపస్ అడవుల్లో తిరిగేవాడు. అతని ఎత్తుకనిబొమ్మలకింది నేత్రాలు ఎప్పుడూ

ఏదన్నా తినేటందుకు నొరుకుతుండేమోనని నేలను పరీక్షిస్తూ ఉండేవి.

ఆ జీవి కోతికాదని స్పష్టంగా తెలిసినా, మరీ మనిషి ఆకారమూ దానికి లేదని విశదమవుతోంది. దానికి పితకాంఠ్రోపస్ అనే క్షేద్య డ్యూబాయ్ పెట్టాడు.

ఇంతటితో ఆతనిపని పూర్తికాలేదు. ఎంతో కష్టపడి నేలనుత్రవ్వి ఆ యెముకలను కనిపెట్టడం ఒక యెత్తున్నూ, ఏ నిధమైన ఋజువు చూపించినా, మనిషికి, కోతికి యెట్టి సంబంధమూ లేదనే మూఢ విశ్వాసాన్ని తొలగించటం యింకో యెత్తున్నూ అయింది అతనికి. బాగా చదువుకొన్న గొప్ప శాస్త్రజ్ఞులు డ్యూబాయ్ కనిపెట్టిన కపాలపు యెముక గిబ్బన్ కోతిదన్నారు. తొడయెముక యీ కాలపు మనిషిదన్నారు. ఇంతేకాక, ఆ యెముకలు డ్యూబాయ్ అనుకొన్నట్లు పురాతనపువికావన్నారు. “ఈ మధ్య కాలంలో చనిపోయిన యెవరి యెముకలో అవి” పొమ్మన్నారు చదువుకొన్నవాళ్ళంతా.

కానీ, డ్యూబాయ్ కనిపెట్టిన ఆ యెముకల ప్రాముఖ్యతను గ్రహించినవాళ్ళు కొద్దిమందైనా లేకపోలేదు. లోకమంతా కాదంటూంటే పదిమంది మాత్రం ఔనంటే యేంలాభం? గిబ్బన్ కోతుల కనుబొమ్మలు తాను కనిపెట్టిన కపాలంలో మాదిరి అంతయెత్తుగా యెన్నమా ఉండవని డ్యూబాయ్ వాదించాడు. కాని, అతనిమాటలన్నీ జనులు పెడచెవిని పెట్టటంచూచి పితకాంఠ్రోపస్ యొక్క పూర్తి అస్థిపంజరం సంపాదించాలని ఆతడు నిశ్చయించుకొన్నాడు.

తిరిగి, బెంగావన్ నదితీరానా, దాని లోయల్లోనూ వెదకటం ప్రారంభమైంది. అట్లా ఐదుసంవత్సరాలు గడిచాయి. ఆ నదీతీరంలో వసించిన పురాతనమృగాల యెముకలు మూడువందల పెట్టెలనిండా ఐరోపాకు నెళ్ళాయి. ఆ యెముకలను శాస్త్రజ్ఞులు పరిశీలించి, ఏ జంతువు యెముకలాజంతువు ప్రకారం వేరుచేశారు. ఇంత పెద్ద యెముకల కుప్పలోను పితకాంక్రోపస్ వి మూడు తొడయెముకలమాత్రం దొరికాయి చివరకు.

ఇట్లా కొన్ని యేండ్లు గడిచిపోయాయి. పితకాంక్రోపస్ విషయం క్రొత్తగా ఏదీ తెలిసిందికాదు. ఉన్నట్లుండి యొక శాస్త్రజ్ఞుడు తిరిగి కొన్ని యెముకలు త్రవ్వి తీశాడు. వానిని చూస్తే పితకాంక్రోపస్ కూ, మనిషికి మధ్యస్థంగానుండే యింకో జీవి యెముకల మాదిరి అవి కనిపించాయి.

సలభై ఏండ్లక్రితం శాస్త్రజ్ఞు డాక్టరు చీనాలోని పీసింగ్ నగరంలో ఏదో మంచుకావాలని ఒక అంగడికి నెళ్ళాడు. ఆ దుకాణంలో ఏవేవో రకరకాల వస్తువు లమ్మకానికున్నాయి. మనిషి ఆకారంగల చ్చెప్ప వేరొకటుండింది; అది సర్పరోగ నివారిణి; రకరకాల జంతువుల యెముకలూ, దంతాలూ, తామత్తులూ, రక్ష చేకులూ, యేవేవో ఆ దుకాణంలో అమ్మకానికి పెట్టారు.

ఆ దంతాలలో ఒక దంతం, మన శాస్త్రజ్ఞుని దృష్టి నాకర్పించింది. అది మనకాలపు మనిషిదీకాదు; జంతువులదీ కాదు. ఈ దంతాన్ని కొని, ఐరాపా వస్తు ప్రదర్శనాలయానికి పంపాడు. దానికి “చైనాపన్ను” అని పేరుపెట్టి భద్రపరిచారు.

ఇరవై యేండ్ల పిదప, పీపింగ్ పరిసర్లలో ఒక గుహలో అట్లాంటివే రెండుదంతాలు దొరికాయి. ఆ గుహపేరు చౌ - కౌ - తీన్ ! ఇంకా కొంతకాలానికల్లా ఆ దంతాలకు చెందిన మనిషియొక్క యితర ఎముకలు కొన్ని దొరికాయి. మొత్తం మీద యాభై పళ్ళూ, మూడు కపాలాలూ, పదకొండు దవ్వుడ యెముకలూ, తొడయెముకభాగం కొంతా, ఒక వెన్నుపూసా, కంటియెముకా, మణిక్చుపూస యొకటి, పాదం యెముక ముక్క యొకటి—ఇవన్నీ దొరికాయి ఆ గుహలో.

దీన్ని బట్టి ఆ గుహలో వసించిన మనిషికి మూడుతలలూ, ఒక్క కాలు ఉండేవని అనుకోరాదు. ఆ గుహలో అట్లాంటి మనుష్యులు అనేకమంది నివసించి యుండేవారనీ కాలగతిని వారి యెముకల్లో చాలాభాగం మట్టిలో కలిసిపోయాయనీ అనుకోవాలి. ఒకవేళ యేవైనా మృగాలు ఆ ఎముకల నెత్తుకు పోయామో? మిగిలిన ఆ యెముకలనుండి ఆ గుహయందు వసించిన వా రెల్లండేవారో గ్రహించవచ్చు. వారికి “సైనాం ఫ్రోపస్” అని శాస్త్రజ్ఞులు పేరుపెట్టారు (“సైనా” అంటే చైనా).

ఈ సైనాంఫ్రోపస్ యెల్లండేవాడు? ఏ యే పనులు చేసేవాడు?

మొట్టమొదట్లోనే ఇచ్చట ఒక్కవిషయం చెప్పాలి; ఆతడే మంత మస్మధాకారుడు కాడు. ఒకసారిచూస్తే ఇంకా చూడాలని పించేది కాదు.

ముందుకు శ్రోశుకవచ్చిన మూత్రీ, పొడూగ్గా, కోతి లాగా బొచ్చుచేతులూ భయంవేసేది అతన్నిచూస్తే. అసలు

జీవిని 'అతను' అనటం తప్పేమో! కోతిలాగానే ఉండేవాడు నిజానికి దూరాన్నుండి చూస్తే. కాని ఏ కోతీ చేయలేనిపని నడక అతనికి తెలుసు. అతని మెడనూ గూనిగాడన్నా నిలబడి నడవడమూ చూస్తే ఆ జీవి మనిషే అని ఇంకో సందేహం కలుగుతుంది.

ఈ సైనాంధ్రోపక్రోమో గుహలోకి వెళ్ళిచూద్దాము. అతడెట్లా జీవిస్తావో తెలుసుకోడానికి వంకర కాళ్ళమీద ఇటూ అటూ ఊగిసలాడుతూ గుహను ప్రవేశిస్తాడు. ఉన్నట్లుండి క్రిందనున్న సుకామీద కూర్చుంటాడు. పెద్దరామొకటి వాడి కగుసించింది. దాన్ని చేస్తో తీశాడు. జాగ్రత్తగా పరీక్షించి యింకోరాతితో దాన్ని కొట్టి, తనతో తీసుకు వెడతాడు గుహలోకి.

అతనివెంట పోగాపోగా, ఏదో దిబ్బమాదిరి, ఎదురుగా ఎత్తుగా భూమి కనిపిస్తుంది. ఆ దిబ్బకొకప్రక్క గుహద్వారం ఒకటుంది. దాని దగ్గర ఇతనిమాదిరివారే చాలామంది గుమి గూడివున్నారు. ఒడలంతా బొచ్చూ, బిరుసుగడ్డమూ, గలవా ఊకడు, ఏదో ఒక రాతిపనిముట్టుతో చనిపోయిన జింక నొక దానిని ముక్కలుగా కోస్తున్నాడు. ఆడవాళ్ళు అతని ప్రక్కనే నిలబడి, గట్టిగా చేతులతో పీకి, ఆ మాంసమును చిన్న ముక్కలుగా చేస్తున్నారు. పసిపిల్లలు ఆతురతతో, “ఒక్కముక్క ఇయ్యవులే అమ్మా” అన్నట్లు చేతులు జాపుతున్నారు. గుహలో వెలిగే పెద్దమంటయొక్క కాంతిలలో వాళ్ళందరూ వికృతంగా కనిపిస్తున్నారు.

ఇదంతా చూడగా యీసైనాంక్రోఫస్ మృగంకాదు, మనిషేనని మనం నిశ్చయించుకుంటాము. రాతి పనిముట్లు చేయటమూ, మంట చేయటమూ యేకోతికీ చేతకావు.

అయితే, సై నాంక్రోఫస్ రాతితోపనిముట్లు చేసేవాడనీ, మంట చేసేవాడనీ నీ కెట్లా తెలుసని, నీవు అడుగవచ్చు.

చా-కా-తీన్ గుహను జాగ్రత్తగా పరిశీలిస్తే ఈ విషయం తెలిసింది. ఆ గుహను త్రవ్వగా యెముకలేకాక ఇంకా ఇతర వస్తువులు బయటపడ్డాయి. పెద్ద బూడిద కుప్పయొకటి, దాని చెంత రాతిపనిముట్ల గుట్టయొకటి కనుపించాయి. ఆ బూడిద కుప్ప ఇరవై మూడు అడుగుల ఎత్తుంది. రెండువేలను పై బడి రాతిపనిముట్లు కనుపించాయి.

దీన్ని బట్టి సై నాంక్రోఫస్ జనులు కొన్ని యేండ్లతరబడి ఆ గుహలో నివసించారని తెలుస్తోంది. వాళ్ళకి నిప్పు వెలిగించటం తెలియకపోవచ్చు. అడవిలో ఏదైనా ఒకచోట మంట సహజం గానే మండుతోంటే, ఒకటి రెండు మండే చితుకులు తమ గుహకు తీసుకుపోయేవారుకాబోలు. ఆ మంట ఆరిపోకుండా గుహలో దాన్ని పోషించేవారు. ఇట్లా ఎన్ని సంవత్సరాల్లో కాలిన కట్టల బూడిద ఆ గుహలో పాతిక అడుగుల ఎత్తుకు చిన్న దిబ్బలాగా యేర్పడిపోయింది.

కా లి జా డ లు

ఇంతవరకూ మానవుడు తనకందుబాటులో నుండే కాయలూ, దుంపలూ మాత్రం తీని జీవించేవాడు. కాని, రాతి పనిముట్లు కనిపెట్టడంచేత అట్టి ఆహారం దగ్గరగా లేకపోయినా, వేరే క్రొత్తచోట్లకు వెళ్ళి సంపాదించవలసినా, అతనికంత కష్టమనిపించలేదు. అడవులువడలి బయళ్ళలో యీ ఆహారానికని వెతికేవాడు; అవసరమైనపుడు ఇతర మృగాలనుండి వానిని బెదిరించి, వాని ఆహారిపదార్థాలను కూడా తీసుకోగలిగాడు. మానవుడు క్రొత్తదారి ప్రొక్కుతాడు

ప్రతిజీవీ తన పరిసరాలకూ, దాని నాక్రమించియుండే సహజ పరిస్థితులకూ, కంటికి కనుపించని గొలుసులతో కట్టి వేయబడియుంటుందని మనకు తెలుసు. కాని, రానురాను మానవుడు ఆ కట్టను వదిలించుకోగలిగాడు. చెట్లలో వసించే వాడు నేలమీద తిరగటం నేర్చాడు. అంతకుపూర్వ మేజీవీ చేయని క్రొత్తపని - కాళ్ళమీద నిలబడి, చేతుల సహాయం లేకుండా నడవటం - ఆతను నేర్చాడు. అంతకుముందెన్నడూ అలవాటులేనివీ, ఆతడెన్నడూ తింటాడని అనుకోనివీ క్రొత్త

రకాల ఆహారపదార్థాలు తినటం మొదలు పెట్టాడు. ఇట్లా ప్రకృతి నిబంధనల నన్నిటినీ తీరస్కరించుటయేకాక, ఆహార లంకెలను కూడా విడగొట్టుకొన్నాడు. మనిషి తాను కొత్త ఆహారవస్తువులు తినుటయేకాక, అతవరకూ తన జాతివారినే తరిమి తినే ఖడ్గపులినుండి కూడా తప్పించుకోగలిగాడు.

చెట్టికింద ఒకకుక్క “భౌ భౌ” మని మొలుగుతూ కనిపెట్టుకు కూర్చుంటే ఏ పిల్లీ, యెంత ధైర్యంగలవైనా దిగి రాలేదుగా? ఎన్నో విరోధిమృగాలు నెదురుతూ తిరుగులాడే భూమిపైకి, చెట్లలోన తన నివాసం నుండి మనుజుడు దిగి రాగలిగాడంటే, ఆతనికెంత ధైర్యం కలిగిందో ఊహించుకో. ఇంత సాహసానికి కారణం యేమైయుంటుంది?

ఆహారసంపాదనకు రాళ్ళనూ, చిన్న కట్టలనూ, పెద్ద గదలనూ అతనుపయోగించాడుగా? ఆ పని కుపయోగించిన రాళ్ళే, ఆ గదలే మానవుని ఆత్మ రక్షణకూ ఉపయోగపడ్డాయి. శత్రువిజయానికి కావలసిన పరికరాలుగా వాని నుపయోగించ నేర్చాడు! కాబట్టి ధైర్యానికి. ఆతనికి కొరతయెందుకు?

ఎప్పుడూ పదిమందిచేరి తిరుగుతూ ఉండబట్టి, ఈ ఆయుధాల మూలానా, ఎంతెంత అడవిజంతువులనైనా ఆ జనులు తరిమివేసేవారు. ఇంకా, అతనికి మంటచేయటం తెలుసుగా? దాన్ని ప్రయోగించి జంతువులను హడల గొట్టేవాడు. ఈ విధంగా క్రొత్తదారులు త్రొక్కడానికి, ఇతర జీవుల బంధించే శృంగులాలనుండి విముక్తిచెందడానికి క్రమేపీ మనుజుడు నేర్చుకొన్నాడు.

కా లి జా డ లు

చెట్లనుండి నేలకూ, అరణ్యంనుండి నదీలోయలకూ, ఇట్లా మానవుడు వ్యాపించటం ప్రారంభమైంది. అతడు నదీలోయలకు వెళ్ళాడని మనకెట్లా తెలుసు? ఆతని కాలిజాడలేనైనా అచ్చట ఉన్నాయా? ఉన్నాయనే బదులు చెప్పాలి.

ఏతే, యింతకాలంవరకూ ఆతని కాలిజాడలు, పాదగుర్తు లెట్లా నిలిచి ఉంటాయో అనే సందేహం కలుగుతోంది. నీకు. ఔనా?

‘కాలిజాడ’ అంటే నిజంగా కాలిజాడలులేవు. వానిని “అరచేతిగుర్తు” అనటం బాగుంటుంది. దీన్ని గురించి విశదంగా చెప్పాలి.

ప్రాస్తులో సోమ్ అనేనది ఉంది. సుమారు నూరేండ్ల క్రితం కూలీలు ఆ నదీ లోయలో పనిచేస్తూ త్రవ్వారు. ఎప్పుడో పూర్వపురోజుల్లో నవీజలం తీసుకువచ్చి దిగవిడచిన యిసుకా, ఒండ్రుమట్టి, గులకరాళ్ళూ, అన్నీ వెకలించారు.

ఈ సోమ్నది పుట్టిన క్రొత్తరోజుల్లో, నీరు బహువేగంగా ప్రవహించేది. ఆ నీటిప్రవాహానికి పెద్దరాళ్ళు కొండలనుండి ఊడి దాంట్లో దొర్లుకుపోయేవి. రాయీ, రాయీ ఢీకొనీ, నీటి రాపిడికీ, గట్టుకు ఒరసుకుపోయీ, అవన్నీ పగిలి, చెదరి అరిగి, నున్నగా, గిలకరాళ్ళుగా మారాయి. ఆ చిన్న రాళ్ళనూ, రాతి ముక్కలనూ లోయలో దిగజార్చి, క్రమంగా వానిని యిసుకతోనూ, ఒండ్రుమట్టితోనూ పూడ్చుతూ వచ్చాయి నదినీళ్ళు.

ఈ యిసుకలోనూ, మట్టిలోనూ త్రవ్వతూంటే ఆ జనానికి కొన్ని విచిత్రమైన రాళ్ళు కనుపించాయి. అవేమీ అంత నున్నగాలేవు; రెండు ప్రక్కలా చెక్కబడినట్లు తోచింది వాని రూపంచూస్తే. ఐతే, వీని నెవరిట్లా చెక్కియండాలి? ఇట్లా నది యెన్నటికీ అరగదీసి ఉండదని ఒప్పుకోవాలి. రాళ్ళను అరగదీసి నున్నగా చేస్తుండేగాని, ఈ మాదిరి రెండు ప్రక్కలా చెక్కినట్లు చేయలేదు నది.

ఈ విచిత్రమైన రాళ్ళను ఆ ప్రాంతంలో వసించే ఒక శాస్త్రజ్ఞుడు తీసుకుపోయి దాచాడు. అతనిపేరు బాచర్ డి పర్తిస్. సోమనది లోయలోనూ, దానిగట్టు పొడుగునా దొరికిన అనేక పురాతన వస్తువుల నితడు తన యింట్లో దాచి వుంచేవాడు. పురాతనపు టేనుగుల దంతాలూ, ఖడ్గమృగాల శృంగాలూ, గుహ యెలుగుబంట్ల శిరోభాగాలూ, ఇట్లా యెన్నో రకాలవస్తువులను సమకూర్చి, వానిని పరిశీలిస్తూ ఉండే వాడు. ఈ రోజుల్లో గొట్టెలూ, బాతులూ ఈ నదీ తీరానికి వచ్చేటట్లే, దాని నీరు త్రాగాలని పూర్వం ఖడ్గమృగాలవంటి పెద్దజీవులు వచ్చేవి.

ఇన్ని పురాతన జీవుల యెముకలూ దొరికాయేగాని, పురాతన మానవుని యెముక ఒక్కటైనా ఆతనికి కనుపించలేదు. పాపం! చాలా వెతికాడాయన.

ఇట్లా ఉంటూండగా పై చెప్పిన విచిత్రమైన చెక్కడపు రాళ్ళు దొరికాయి. వెంటనే సరే, ఇవి పూర్వపు మనుష్యుల చేత చెక్కబడి, ఆ పనికి యీ పనికి ఉపయోగింపబడిన రాళ్ళని అతడు నిశ్చయించుకొన్నాడు. ఆ పురాతనకాలపు రాళ్ళు

అట్లాగే యెట్టిమార్పులూ చెందక ఆతనికి దొరికాయని అనుకోరాను. వానిలో యేదోకొంత మార్పు కలిగి యుండాలి కాలగతిని.

జాచర్ డి పర్తిస్ తాను కనుగొన్న యీ రకరకాల జంతువుల యెనుకలూ, రాళ్ళూ మొదలైనవన్నీ పరిశీలించి యొక గ్రంథం వ్రాశాడు. “సృష్టిని గురించి ప్రాణులపుట్టుకా; వాని అభివృద్ధి” అనే పేరు దానికి పెట్టాడు.

ఈ పుస్తకం వెలువడిందోలేదో, బ్రహ్మాండంగా గల్లంతు బయలు దేరింది. ఆరేతేరిన శాస్త్రజ్ఞులంతా, నిన్నకాక మొన్న కండ్లుతెరిచిన యీ జాచర్ కు శాస్త్రం అణుమాత్రమూ తెలియదు. అతని రాతిగొడ్డళ్ళు నిజంగా మట్టిలో దొరికినవికావు; అని పూర్వం చూబాయ్ ని అల్లరిపెట్టినట్లే, ఇతన్నీ వేధించారు. క్రైస్తవ మత ప్రబోధన కాగ్రంథం విరుద్ధమనీ, దాన్ని నిషేధించాలనీ మొదలు పెట్టారు.

జాచర్ తన పట్టుదల వదలకుండా పదిహేను సంవత్సరాలు తన గ్రంథాన్ని సమర్థించుకొంటూ పనిచేశాడు. పెద్దవాడయ్యాడు, జుట్టంతా నెరసిపోయింది. కాని అతని హృదయంలోని పట్టుదల కొంచమైనా చలించింది కాదు. మొదటి పుస్తకంతో ఊరుకోకుండా, అట్లాంటిదే రెండోదీ, మరల మూడోది యింకొకటి అతను వ్రాశాడు.

ఇట్లా, నలుగురూ యేకమై అతని కెదురు తిరిగినా, నిర్భయంగా జాచర్ తన యుద్ధేళాలను వ్యాపింపచేయాలని శ్రమపడే రోజుల్లో యిద్దరు భూగోళ శాస్త్రజ్ఞులు సోమనదిదగ్గర త్రవ్వబడిన గుహల పరీక్షించాలని వచ్చారు. వారి పేర్లు

లయల్, ప్రెస్ విచ్. గుహాయూ, సారంగాలూ పరీక్షించారు. బాచర్ చేర్చి పెట్టిన వివిధ వస్తువులూ తనిఖీచేశారు. పూర్వం ఖడ్గమృగాలూ, ఏనుగులూ ఆనదీలోయలో విహరించే రోజుల్లో, మానవునిచే తయారుచేయబడిన రాతిపనిముట్లే, బాచర్ కనుగొన్న రాళ్ళు అని నిర్ధారణచేశారు.

తరువాత, లయల్, “మానవుని పురాతన గాఢకు భూగోళశాస్త్ర సంబంధమైన నిదర్శనాలు” అనే గ్రంథం రచించాడు. దాంతో, బాచర్ మొక్క శత్రువులందరూ కుక్కిన పేనుల్లాగా, గవచ్చిమని ఊరుకొన్నారు. అటువంటి పురాతన రాతిపనిముట్లు చాలాచోట్ల యిదివరకే దొరికాయనీ, బాచర్ కొత్తగా యేదీ కనిపెట్టలేదనీ, వింతవాడం లేవదీసి, తమకు జరిగిన పరాభవాన్ని కప్పిపుచ్చాలని యత్నించారు.

“కొత్తగా యేదన్నా శాస్త్రవిషయం కనిపెట్టబడేజి అది మొదట్లో మత విరుద్ధమనటమూ, తరువాత యిదేమీ కొత్తసంగతికాదూ, దీన్ని గుఱించి యిదివరకే అందరకూ తెలుసు అనటమూ, యిటువంటివారి కలవాటేగా!” అని లయల్ వారి నందరినీ పరిహాసించాడు.

పర్లిస్ కనిపెట్టిన తరువాత, నదీ లోయల్లో రాళ్ళూ, మన్నూ త్రవ్వతోంటే అటువంటివే, ఇంకా యెన్నో రాతిపని ముట్లు ఎందరో కనిపెట్టారు.

నవీన నాగరికుని ఆయుధాలైన, పారలూ, గుసపాలూ నేలను త్రవ్వి, పూర్వీకుని ప్రథమ ఆయుధాలను బయటకు తీస్తాయి! కాలచక్రం ఎట్లా తిరుగుతుందో, తమాషా! చెక్క

బడిన రాతిగొడ్డళ్ళప్రక్క, ఆ ప్రదేశంలోనే చెక్కివేయబడిన చిన్న రాతిముక్కలూ దొరికాయి గుంపులు గుంపులుగా.

ఈ రాతి ఆయుధాలే మానవుని అరచేతి గుర్తులని మొదట్లో వ్రాసింది. ఈ గుర్తులమూలానే మనుజుడు నదీ లోయలకు సాగిపోయాడని తెలుస్తోంది. మృగాలన్నీ ఆహారానికి తమ గూళ్ళు కట్టుకొనూ వస్తువుల సజ్జేషిస్తే, మనుజుడు ఉలులూ, సుత్తులూ తయారుచేయడానికి యీ లోయల్లో వెతుకుతూ తిరుగాడేవాడు.

జంతువులూ - వాని పనిముట్లూ

జంతువులలో అనేకరకాల పనులు చేయగలవి ఎన్నో ఉన్నాయి. తాపీపనీ, వడంగమూ, దర్జీపనీ, బట్టనేతా, ఇట్లా యెన్నివిధాలపనులో చేయగల జంతువులున్నాయి. బీవరనే జంతువు తన పద్మనైన పండ్లతో ఎంతెంత మ్రానులనైనా చక్కగా కట్టెలు కొట్టివాళ్ళమాదిరి అడుగుచు చుట్టూకొరికి పడవేస్తుంది. దానిని తరువాత తనకు కావలసిన సైజుకు ముక్కలుగా కొరికి దొర్లించుకుపోయి, నీటి ప్రవాహాల కడ్డంగా వంతెనలు కట్టుతుంది. నది నీరు అక్కడ నలుప్రక్కలూ విస్తరించి చిన్న చెరువేర్పడుతుంది.

ఎత్తచీమలు సాధారణంగా మామిడితోపులలో ఉంటాయే అనెంతో విచిత్రంగా జీవిస్తాయి. వానిలో పరిచారి కలూ, పైసకులూ వ్యవసాయదారులూ ఇట్లా ఎన్నిరకాలో ఉంటాయి ఒక్కొక్క కలుగులో.

ఇట్లాచెప్తే మనకొక ధర్మసందేహం బహుశ కలుగుతూంది. కొంతకాలానికి యీ బీవరులూ, చీమలూ బాగా

వృద్ధిచెంది మనుష్యులంత తెలివిగా మారిపోతాయేమో? ఎవరు చెప్పగలరు! కొన్ని లక్షలవండ్ల పిదప వార్తాపత్రికలు చదివే చీమలూ, ఫ్యాక్టరీల అధికారులూ, విమానాల నడిపే చీమ నైమాసికులూ, రేడియోపాటలూ, ఉపన్యాసాలూ మొదలైన పనులలో ఊపిరిసలుపని గాయిక చీమలూ, తయారుకారాదా?

లక్షలయెండ్లు కాదుగదా కోటానుకోట్ల యెండ్లు గడచినా యెన్నటికీ అట్లా జరుగదు. ఎందుకంటే చీమలకూ మానవులకూ ముఖ్యభేద మొకటుంది.

అదేమిటో తెలుసా!

చీమకన్నా మనిషి యెంతో పెన్దవాడా? ఉహూ, కాదు. ఐతే చీమకు ఆరుకాళ్ళూ. మనిషికి రెండు, ఇదా? అదీకాదు. ఐతే మరేమిటీ?

మానవుడు పనిచేసే విధానమే, యీ ముఖ్యభేదం. మనిషి యేపనిచేసినా, యేదోయొక పనిముట్టు నుపయోగిస్తాడు. పారో, గొడ్డలో, సుత్తో ఇటువంటివాసిని. కాని చీమలట్లా పనిముట్లు నెన్నడూ ఉపయోగించలేవు. దేన్నన్నా రెండు ముక్కలు చేయాలంటే దానికత్తెరవంటి దవుడలతో కొరుకుతుంది. చిన్న కాలువలాగా త్రవ్వాలంటే, దాసిపాదాల చివర గల పారలవంటి భాగాల నుపయోగిస్తుంది. దాసిముందు రెండు పాదాల చివరలు పారల్లాగా ఉంటాయి. అదేమాదిరి వెనుక రెండుకాళ్ళూ ఉంటాయి. ముందువేళ్ళతో మన్ను త్రవ్వుతుంది. వెనుక కాళ్ళు దానిని ప్రక్కకు చిమ్రేస్తాయి. మధ్య

కాళ్ళమీద, చీమకారు కాళ్ళుంటాయిగా?—ఈ పనులుచేస్తూ ఊతగొని నిలబడుతుంది.

చీమలపనిముట్లన్నీ వాని శరీరపుటవయవాలే. మనకు మాదిరి స్రత్యేక పనిముట్లు వానికిలేవు. కొన్ని చీమలగూళ్ళల్లో పెద్ద గుండ్రని జాడీలుంటాయి. మన ఊరగాయజాడీల్లాగా ఇవన్నీ గూటిపైకప్పు నంటిపెట్టుకొని క్రిక్కిరిసి ఉంటాయి. ఉన్నట్లుండి పనిచేసే చీమయొక్కటి ఈ జాడీల సమీపించి, తన మీసాలతో జాడీని నెమ్మదిగా తాకుతుంది.

జాడీ కదులుతుంది! జాగ్రత్తగా పరిశీలించి చూస్తే ఇది జాడీకాదని తెలుస్తుంది. గుండ్రజాడీలాగా కనుపించినది. ఒక చీమయొక్క పొట్ట అంతలావుగా అది ఊరియుంటుంది. ఆ పొట్టకొకచివర, ఇతర చీమలకు మాదిరేతలా, మరో చివర తోకా ఉన్నాయి. ఈ చీమలు గూటిపైకప్పురు పట్టుకొని వేలాడుతుంటాయి. పనిచేసే చీమ ఈ జాడీ చీమనుతాకగానే తనవోరు తెరుస్తుంది. తీయని తేనెవంటి ద్రవం ఒక్కచుక్కను వెలిగ్రక్కుతుంది. పరిచారిక ఆ పానకంత్రాగి సేదతీర్చు కుంటుంది. ఖిగి పనిలోనికి వెడుతుంది. యదాప్రకారం మన జాడీచీమ, ఇతరజాడీల్లాగా యింటికప్పు నంటిపెట్టుకొని తపస్సు ప్రారంభం చేస్తుంది.

ఇదీ చీమల జీవితవిధానం. అవి యే విధమైనపని చేయ వలసినా తమ శరీరపు టవయవలా నాపని చేయడానికి తగినట్లు పెంచుకొంటాయి. వానికి పనిముట్లనేవి లేవు. తేనె సీసాలు కావాలంటే కొన్నిచీమలు ఆ సీసాల్లాగా మారిపోతాయి. వానిపని ఈ తీయని ద్రవం దాచి ఇతరచీమల కీయటమే.

బీవరూ యింతే. చెట్టుమానుల సరికే గొడ్డలి దాని శరీరపు టవయవమేకాని ప్రత్యేక పనిముట్టేదీలేదు. సృష్టిలోని ఈ జంతువులన్నీ పుట్టేటప్పడే తమజీవితం సుఖంగా గడవడానికి కావలసిన రకరకాల పనిముట్లతోనూ పుట్టుతాయి. వానిని తామే ఎన్నటికీ తయారుచేసుకోలేవు.

ఒక విధంగా నీకు యీ జంతువుల పద్ధతే బాగుందా అనిపించవచ్చు. ఎందుకంటే వాని పనిముట్లు యెప్పుడూ వాని దగ్గరే యుంటాయి. కాని పోవు.

బీవరుయొక్క పండ్లు బండబారాయనుకో. వానిని సాన బెట్టాలంటే యేసావుకు తీసుకు వెళుతుంది? చీమపాదాల చివరి పొరలు మొక్కపోతాయనుకో వానిని బాగుచేసే కమ్మరవాడెవడున్నాడు? మనుష్యుని పనిముట్లకు యిటువంటి యిబ్బందులు ఉండవుగా? ఇట్టి ఆటంకాలున్నాయని గ్రహిస్తే మన మాదిరి కావలసిన ఆయుధాలు చేసుకోగలగటమే మంచిదని తెలుస్తుంది.

చే యి బ దు లి పా ర

మనిషికి, యితర జంతువులకు మాదిరి కావలసిన పనిముట్లుగా అతని శరీరపుటవయవాలే ఉపయోగపడితే యెట్లా ఉంటుంది. అతని జీవితం? అంటే కొయ్యవీ, ఇనుపవీ, ఉక్కువీ, యిప్పటిలాగా అతనికేవిధమైన పనిముట్లూ లేవనుకొందాము.

పాతవి పాడైతే మార్పుకోడానికి వీలుండదు. క్రొత్తవి కొనడానికి అమ్మేనాళ్ళుండరు. ఏదన్నా త్రవ్వడానికి అతని అరచేయి పారమాదిరి పెలుగుతేనేగాని వీలుండదు.

తమాషాకి ఇట్లా పారచేతితో యెవడన్నా పుట్టాడను కొందాము. వాడు బహు చక్కగా, చమత్కారంగా త్రవ్వ గలడనడానికి ఎట్టి సందేహమూ ఉండక్కరలేదు. కాని యీ త్రవ్వట మెట్లాగో వాడెవరికీ నేర్పలేదు. నీకు బహు స్పష్టంగా ఎంతదూరపు వస్తువులనైనా చూడగల నేత్రాలున్నాయనుకో. ఇది నాకు నేర్పటం నీకు యెన్నటికీ వీలుండదు.

వా డక్కడికి వెళ్ళినా యీ పారచేయి వాడితోనే వెడు తుంది. ఇతర యేససికీ ఆచేయి పనికిరాదు. వాడు చనిపోతే ఆచేయి వానితో బూడిదవుతుంది.

ఇతని పారచేయిలాగా ఇతని పిల్ల తెవరన్నా అట్టి చేతితో పుట్టుతేనే తప్ప ఈ శక్తిని యితరులకియడానికి వీలుండదు. ఇట్లా యేదన్నా ఒక అవయవం వంశపారంపర్యంగా నిలిచి ఉండాలుంటే అది ఆ జీవుల కుపయుక్తమైందిగా ఉంటేనే గాని సాధ్యపడదు! ఉపయోగం లేని అవయవాలు, క్రమంగా నశించి రూపుమానిపోతాయి. మనుష్యుడు కలుగుల్లో జీవించే ప్రాణిగావుంటే అతనికి పారచేయి యెంతో పనికి, వస్తుంది. అప్పుడు వంశక్రమంగా ప్రతిబిడ్డా అట్టిచేతితో పుట్టు తుంది. భూమిపైన మన మాదిరి వనించే జీవిక అటువంటి భూమిపైన, మన చేయి ఉంటే యేమీ లాభముండదు.

ఇన్ని రకాల విషయాలమీద క్రొత్తమాదిరి అవయవాలు తయారుకావటం ఆధారపడియుంటుంది. మనుషుడు పారచేతినీ పెంచుకోలేదు; పారలూ, కత్తులూ, గొడ్డళ్ళూ యింకా యెన్నెన్నోరకాల పనిముట్లూ అతను చేసుకొన్నాడు- తన చేతితో

తన పూర్వీకులనుండి వచ్చిన ఇరవై వేళ్ళూ, ముప్పై రెండుపళ్ళకూ వేలకొలది పనిముట్లు అతను సహాయకరంగా నిర్మించుకొన్నాడు. అదీ మానవునకూ, జంతువులకూ గల ముఖ్యభేదం.

ఇందుమూలానే ఏ యితర మృగాలూ ఇతనిమాదిరి మారలేవు. ఎన్నటికీ యీ జీవితం ఒక పరుగుపందెమునంటిది. ఈ పందెంలో పాల్గొని ప్రాణే లేదు. కాని అన్నిటికీ ముందు పరుగిడేది యెవరో తెలుసా?—మానవుడు.

మ ని షీ - న దు లూ

మొదట్లో మనిషిగా మారేటప్పుడు, మానవుడు తనకు కావలసిన రాతి పనిముట్లు తానే చేసుకోలేదు. నదీతీరాన అరిగి నున్నవై వేర్వేరు రూపాలుగా మారిన రాళ్ళను అతను వెదకి తెచ్చుకొనేవాడు. ఏవో కాయలూ, పూవులూ కోసి తెచ్చేటట్లు, ఈ రాళ్ళను ఏరి తెచ్చేవాడు. నది నీరు యిటూ, అటూ రాళ్ళను దొర్లించి, కొట్టి, అరగదీసి చిత్ర విచిత్ర రూపాలుగా చెక్కి యెన్నింటినో కుప్పతిప్పలుగా పడ వేసేది. వానిలో కొన్నే అతనికి వచ్చేది పనిముట్లుగా.

క్రమంగా మానవుడు తానే అట్టి రాళ్ళను తయారు చేయటం మొదలు పెట్టాడు. లోకంలో సహజంగా దొరికే వస్తువులతో ప్రారంభించి, క్రమంగా తానే తనకు కావలసిన వస్తువుల తయారుచేసుకొన్నాడు. లోహాలు మొదట్లో ముద్దలుగా అతనికి దొరికేవి. వానిని కరిగించటం నేర్చుకొని, తరువాత అనేకరకాల పనిముట్లు చేసుకొన్నాడు. ఇట్లా నూతన విధంగా పనిముట్లుచేయటం నేర్చుకొనినది, సృష్టిమీద మానవునకు

ఒకవిధమైన అధికారం చేజిక్కింది. సృష్టిలోని యితరజీవుల్లాగా, సృష్టిమీదా, అందుండే శక్తులమీదా ఆధారపడే బదులు. మనిషి కొంచెం కొంచెం స్వేచ్ఛను సంపాదించుకో గలిగాడు.

ఏదన్నా ఒక రాయి తీసుకొని యింకోదానితో దానిని కొట్టేవాడు. క్రమంగా ముక్కలుగా ఉండిపోయి, మొదటిరాయి ఏదో ఒక గొడ్డలి మాదిరో, ఉలిమాదిరో తయారయ్యేది. చెక్కబడిన ముక్కలలో పొడవైన పదునైనవాటిని తీసుకొని దేన్నన్నా కోయడానికి, పైపెచ్చు గీచివేయడానికి, చిన్న రంధ్రాలు పొడవడానికి ఉపయోగించేవాడు.

భూమినుండి త్రవ్వబడిన బహు పురాతన రాతిపనిముట్లు యెన్నో ఉన్నాయి మన వస్తుప్రదర్శనశాలల్లో. వీని రూపాల బట్టి వీనిని మనుష్యులు చేశారో, లేక నదీ నీరు, ఎండా, వానా, ఇవన్నీ కలిసి అరగదీసి యిట్లా యీ రాళ్ళను తయారు చేశాయో చెప్పటం కష్టం.

వీని విషయం ఇట్లా వుండగా, నమల బిడ్డైన త్రవ్వబడిన రాతి పనిముట్లు అనేకం నిస్సందేహంగా మనిషి చేసినవేనని విశదమవుతోంది. ఆ చోట్లల్లో పూర్వం యేదో రాతిపనిముట్లు ఫ్యాక్టరీ ఉండేదా అన్నట్లు ఎన్నెన్నో పనిముట్లు ఇసుక, బంక మన్నుల అడుగున కుప్ప తిప్పలుగా దొరికాయి.

ఇటువంటి పనిముట్లను చూస్తే ఏదో ఫలానాపనికి ఉపయోగపడాలనే ఉద్దేశంతో మనిషి వానిని చెక్కినట్లు విశదమవుతుంది. మొదట్లో సృష్టిలో దొరికే వస్తువులతో ప్రారంభించి, క్రమంగా తన మనసునందుండే ఉద్దేశం ప్రకారం వానిని మార్చుతూ, కొత్త పనిముట్లు నిర్మిస్తూ, మనిషి ముందుకు

తన జీవితయాత్ర సాగించాడు. అడుగడుగుకూ యితర జీవులకు లుకాని క్రొత్త స్వేచ్ఛను సృష్టించుకోగలిగాడు. క్రొత్తగా ఎవరన్నా మంచుమయమైన కొండశిఖరానికి యెక్కాలంటే, మంచు గొడ్డళ్ళతో మంచులో మెట్లు చెక్కాలి. ఒక్కొక్క మెట్టుగా చెక్కుతూ, పైపైకి యెక్కుతూ వెళ్ళాలి. అట్లాగే మానవుడు తన విజయసాధానికి క్రమంగా మెట్లు చెక్కుకొంటూ, పైకి యెక్కుతూ వెళ్ళటం ప్రారంభించాడు.

వీ రే శ లింగం చ రి త్ర

అంటే ఇచ్చట వీరేశలింగంగారిని గురించి వ్రాస్తామని అనుకోవద్దు. ఈయన పేరు మనలో చాలమంది వినియున్నారు. ఈయన జీవితచరిత్ర అనగానే, ఆ పుస్తకంలో ఏయే విషయాలుంటాయో అందరకూ తెలుసు.

ఈయన ఫలానా ఊరులో, ఇన్నోసెంవత్సరం, నెలా, తారీఖున ఇన్న గంటలకు పుట్టాడని స్పష్టంగా అందులో వ్రాయబడి యుంటుంది.

మన గ్రంథం ఇప్పటికి 67 పుటలు అయింది. కానీ, ఇంతవరకూ మన పూర్వీకుడైన మనిషి ఎచ్చట పుట్టిందో చెప్పబడలేదు. అంతవరకెందుకు? అసలు అతని పేరేమిటోకూడా మనం సరిగా చెప్పాము కాము. ఒకసారి “కోతిమనిష”నీ, ఇంకోసారి “సగంమనిషనీ,” ఇంకా కొన్నిచోట్ల ఊరికే “మన పూర్వీకుడనీ” ఏవేవో పేర్లు పెట్టాము అతనికి.

ఈ అయోమయ వ్రాతకు తగిన కారణం లేకపోలేదు. అది కొంచెం విశదీకరించాలి.

పేరువిషయం : అతనికి ఏదోయొక ప్రత్యేక నామకరణం చేద్దామని యెంత యత్నించినా వీలుకాకుండాఉంది. ఎందుకంటే అతని కెన్నో పేర్లున్నాయి. ఫలానావారి జీవితచరిత్రఅంటే పుట్టింది మొదలు పెరిగి పెద్దవాడై, చివరకు చనిపోయేవరకూ అతని కా ఒక్కపేరే యుంటుంది. వీరేశలింగం అనే పేరు మధ్యలో వేమన అని మారదు.

కాని, మన పూర్వీకునివిషయం అట్లాకాదు. అతనిని గురించివాసే యీ గ్రంథంలో ప్రకరణ, ప్రకరణానికి అతనిపేరు మారుతుంది. ఎంత యత్నించినా అతనిపేరు ఇది అని చెప్పడానికి శక్యంకాదు.

హానీ, యీ గొడవలన్నీ లేకుండా మొదటినుండే “మనిషి” అని అందామంటే — ఈ కాలపు మానవునీ, పిత కాంత్రోపస్ వంటి సగముకోతీ — సగము మనిషివంటి జీవినీ, “మనిషి” అని అనటం, ఏమంత సబబుగా ఉంటుంది? నీవే చెప్పు.

పై నాంత్రోపస్ మానవుడు, మరీ అంతా కోటిమాదిరి లేకపోయినా, అతనినీ పూర్తిగా ‘మనిషి’ అనడానికి వీలులేదు.

“హైడల్ బర్గ్ మనిషి” అని యింకొకడుండేవాడు. హైడల్ బర్గ్ అనే ఊరులో అతని దవుడయెముక యొక్కటి మాత్రం మనకు దొరికింది. దీన్ని పరీక్షించి చూస్తే అతనిని మనిషి అనడానికి ఏవిధమైన సంకోచమూ అక్కరలేదనిపించు తుంది. ఆ దవుడలోని దంతాలు మనిషి దంతాలే. కోతుల కున్నట్లు, కోరల్లాగా అతని దంతాలు పెద్దవిగా పెరుగలేదు. కాని అతని నుదురు వెనుకకు స్లోపుగా కోతులకున్నట్లు తోసుకు

పోయింది. ఇందుచేత యీ హైడల్ బర్గ్ వానికీ పూర్తిగా మనిషి అనిపించుకోడానికి అర్హత ప్రస్తుతం చెప్పలేము.

పితకాంత్రోపస్, సైనాంత్రోపస్, హైడల్ బర్గ్ మనిషి ఇప్పటికే మూడు పేర్లు!

ఇంతటితో యీ పేర్లు ఆగలేదు. హైడల్ బర్గ్ తరువాత “ఎరింగ్సు ఫ్లడమనిషీ”, అతని కవతల “నియాండర్తల్ మనిషీ”, తరువాత “క్రోమాగ్నాన్ మనిషీ”!!

ఇట్లా పేర్లు మారుతుంటే, ఇదే ఆతపవేరని సూచించటం అంత తేలికైన పనికాదని బహుశోచాలి. బేనా? సరే, పై నుడివిన హైడల్ బర్గ్ మనిషిని గురించి ఆలోచించుదాము.

నదితీరాన ఏదైనా రాళ్ళు పనికివస్తాయేమోనని వెతికింది, రాయీ రాయీకొట్టి, నది లోయలలో దొరికే రాళ్ళతో పనిముట్లు చేసినదీ, యీ హైడల్ బర్గ్ నాడే. అతని కీపేరు తప్ప వేరే పేరు పెట్టడానికి వీలుకాదు. అతడే సంవత్సరంలో పుట్టాడో చెప్పటం అసలే వీలుపడదు.

క్రమంగా, పందలకొలది ఏండ్ల తరబడి మారుతూ, మారుతూ పితకాంత్రోపస్, సైనాంత్రోపస్, హైడల్ బర్గ్ మనిషీ యిట్లా పుట్టుకు వచ్చారు. అందుకని ఫలానా సంవత్సరంలో ఈ రకం మానవుడు పుట్టాడని చెప్పలేము. పితకాంత్రోపస్ మనిషి సుమారు పదిలక్షలయేండ్ల క్రితంవాడని మనం ఊహించవచ్చు. అంటే మానవాకారపు జీవి పుట్టి యిప్పటికి దాదాపు పదిలక్షలయేండ్ల యిందన్నమాట.

జన్మస్థలం : దీన్ని నిరూపించటం మరి కష్టం. చింపాంజీ, గొరిల్లా, మనిషీ - వీటన్నిటికీ పూర్వముండే జీవి డైరెక్టు

పితకన్ అంటారు. ఈ పురాతన జీవి ఎచ్చటండేదా అని నెదకటం ప్రారంభించారు శాస్త్రజ్ఞులు. మధ్య ఐరోపాలోనూ, దక్షిణాసియాలోనూ, ఉత్తరాఫ్రికాలోనూ ఆ జీవిజాడలు కనుపించాయి.

పితకాంగ్రోపస్, సైనాంగ్రోపస్ జీవుల యెముకలు ఆసియాలోనూ, హైడల్ బర్గ్ మనిషి యెముకలు ఐరోపాలోనూ దొరికాయనే విషయం జ్ఞప్తికిందగోవాలి.

ఇంత గందరగోళంగా ఉన్నది విషయం. కాబట్టి మన పూర్వీకుడు ఫలానా ఊరులో పుట్టాడని వ్రాయటం వీలుకావటంలేదు. ఊరూకాదు, దేశమూకాదు సరికదా ఫలానా ఖండంలో పుట్టాడనైనా, నిర్ధారణ చేయడానికే వీలుకాకుండా ఉన్నది.

పురాతన రాతిపనిముట్లు కొన్ని కొన్ని చోట్ల దొరికాయని వ్రాశాముకాదా? ఈ పనిముట్లు చేయగల జీవి కోతిస్థితినుండి విముక్తిచెంది, మానవరూపానికి మారాడని నిస్సందేహంగా చెప్పవచ్చు. అందుకని, భూలోకపటంలో ఈ పనిముట్లు యెచ్చటెచ్చట దొరికాయో, ఆ ప్రదేశాలన్నీ గుర్తించారు శాస్త్రజ్ఞులు. చాలా గుర్తులు ఐరోపాలో కనుపించాయి. కొన్ని ఆఫ్రికాలోనూ, ఆసియాలోనూ ఉన్నాయి.

దీన్నిబట్టి మన పూర్వీకుని జన్మస్థానం ఏదని చెప్పాలంటే పాతప్రపంచమేగాని, కొత్తదికాదు : పాతప్రపంచంలో ఒక చోటకాదు, అనేకచోట్లలో.

ఇంతకన్నా స్పష్టంగా చెప్పడానికి మనశిరంకాదు.

కాలాన్ని గడించటం

ఇనుమూ, బంగారమూ, నేలబొగ్గా వంటి వస్తువులు మన కెట్లా దొరుకుతాయో చాలామందికి తెలుసు.

ఏవన్నా ఒకపని చేయాలన్నా, ఒకచోటినుండి వేరొకచోటికు పోవాలన్నా కొంతకాలం పట్టుతుంది. ఈ కాలం అనేదాన్ని కూడా మనుష్యుడు కనిపెట్టాడనీ, దాన్ని సంపాదించి, దాచుకొనేటందుకు నేర్చుకొన్నాడనీ అంటే తమాషాగా ఉంటుంది మొదట్లో. కాని జాగ్రత్తగా యీ విషయాన్ని గురించి ఆలోచిస్తే యీ 'కాలం' అనేది మనజీవితంలో ఎంత ముఖ్యమయిందో దాన్ని సేకరించగలగడంచేత మానవుని కెంత లాభకారియైందో అర్థమవుతుంది.

తనకు కావలసిన వస్తువులను మనుజుడు చేయటం ప్రారంభించాడు. వెంటనే అందుమూలాన 'పని' అనే యొక విషయం అతను కల్పించాడు. ఏవన్నా చేయాలంటే కొంత కాలం పట్టుతుంది. ఒక రాతి పనిముట్టు చేయడానికి ముందు దానికి అనువైన రాతిని వెతకాలి. అంతేకాని కాలికి తగిలిన ప్రతి రాయీ పనికిరాదు.

పనిముట్టున కుపయోగపడే రాళ్ళు గట్టిగా, బలంగా ఉండాలి. ఇట్లా వెతకడానికి కాలం పట్టేది. సరియైన రాయి, అప్పటికీ దొరకకపోతే ఏదో యొక రాతితో సరిపెట్టుకోవలసి యుండేది.

సరియైన గట్టిరాయి దొరుకుతే, దానిని కావలసిన రూపంగా చెక్కిటందుకు మరొక రాయికావాలి. ఇంతేకాక,

పూర్వపు రోజుల్లో మనుజుడు అప్పుడప్పుడే తన చేతులతో పనులు చేయటం నేర్చుకొంటున్నాడు. అందుమూలాన ఇప్పటిలాగా నేర్పరితనంగా పనిముట్లు పట్టుకోటం, ఉపయోగించటం ఇంకా అలవడలేదు. ఉక్కు గొడ్డలిని, యీ రోజుల్లో పూర్వం రాతిగొడ్డలిని తయారుచేసిన కాలంలోకన్న బహుత్వరలో చేయవచ్చు. ఎందుకని? చేతులు మానవుని స్వాధీనమయ్యాయి.

మరి యీ పనులన్నీ చేయడానికి మనిషికి కావలసిన కాలం ఎట్లా దొరికేది? పూర్వీకుల జీవితం ఏమాత్రమూ విశ్రాంతి అనేది లేకుండా ఉండేది. పగలంతా అడవుల్లో పొదల వెంటజి రకరకాల వస్తువులకని వెతుకుతూ మనిషి తిరిగేవాడు. తినే వస్తువు లేనైనా కనుపిస్తే వీలయినంత తాను తిని, మిగిలింది తన పిల్లల కిచ్చేవాడు. ఇట్లా ఆహారం వెదకటమూ, దానిని తినటమూ - ఈ పనులతోనే అతని రోజంతా గడచిపోయేది. ఏవేవో కాయలూ, పండ్లూ, దుంపలూ, పురుగులూ మాత్రం తినాలంటే విసుగూ విరామంలేకుండా యెప్పుడూ వెదుకుతూ ఉంటేనేగాని కడుపునిండడానికి తగినంత ఆహారం దొరకడం దుర్లభం. అందుకనే అతనికి విరామం అనేదే లేకుండా ఉండేది.

గొట్టెలూ, పశువులూ, అడవుల్లోని జంకలూ మందలు మందలుగా తిరుగుతూ ప్రాద్దస్తమానమూ ఇప్పటికీ ఈ విధంగానే జీవిస్తాయి. ఇట్లాగే మనిషీ జీవించవలసి యుండటంచేత, అతనికి విశ్రాంతి దొరికేదేకాదు ఏదన్నా యింకోపని చేద్దామంటే,

కాని, ఎట్లాగో కష్టపడి కొంత విశ్రాంతి చూచుకొని, అహారం నెతికేపనేకాక ఇంకా యేదన్నా ఒకపనిని మనిషి అప్పుడప్పుడు చేసేవాడు. ఈ పని అనేది బహువిచిత్రమైంది. పనిచేయడానికి కాలం పట్టుతుంది - ఐతే, ఈ పని మనకు కావలసిన కాలాన్నికూడా ఈయగలదు. ఫలానా పనికి ఎనిమిది గంటలకాలం పట్టుతుందనుకో, దానిని మనం నాలుగంటల్లోనే పూర్తిచేయగలిగితే మనకు నాలుగు గంటలకాలం దొరికిందన్న మాట. ఏదన్నా ఒకపనిని, మనం తయారుచేసిన పనిముట్టు, మునుపటిదానిలో సగంకాలంలోనే పూర్తిచేయగలిగిందను కొందాము. అప్పుడేమవుతుంది? మునుపు యీ పనిని చేయడానికి కావలసిన కాలంలో సగంకాలం మనకు ఇనాముగా చేజిక్కిందన్నమాట పనిముట్లను కనిపెట్టటం చేత.

మొదట్లో ఏదన్నా రాతిని తీసుకొని పనిముట్టుగా చేయాలంటే చాలాకాలం పట్టేది. కాని దానిని తయారు చేసిన తరువాత, చెట్ల మ్రానులనుండి తినడానికి పనికి వచ్చే పురుగులను బహు సులభంగానూ, త్వరగానూ పెకలించటం సాధ్యపడింది. ఏదన్నా పదునైన రాతితో, చెట్టు కొమ్మలుచెక్కి పదునైన గునపంమాదిరి దాన్ని చేయడానికి చాలాకాలం పట్టేది. ఆ కొయ్యగునపం ఉపయోగించటంచేత సులభంగా, త్వరగా మట్టినుండి దుంపజాతుల త్రవ్వడానికి వీలయ్యేది. నన్నిటి బాణంలాగా కఱ్ఱను చెక్కబట్టి, పొదల్లో పరుగిడిపోయే జంతువును చంపడానికి మానవునికి సాధ్యమయింది.

ఇట్టి పనిముట్లు తయారుచేసుకోటంచేత ఆహార సంపాదన పూర్వమంతకాలం పట్టేదికాదు. ఈ క్రొత్త విశ్రాంతి సమయాన్ని, అతడు వేరేరకం పనిముట్లు చేయడాని కుపయోగించేవాడు. ఆ పనిముట్లు ఎక్కువయ్యేకొలదీ మనిషికి ఎక్కువ ఆహారం మాత్రమే కాక, కాలమూ దొరికేది.

ఒక్క అరగంటసేపు తన క్రొత్త ఆయుధాల చేబట్టుకొని వేటకు వెడితే రెండు, మూడు రోజులకు సరిపడ ఆహారం దొరికేది.

మొదట్లో మానవునకు పెద్ద మృగాల వేటాడటం తెలిసిందికాదు. అవీ, యివీ, ప్రకృతిలో దొరికేపస్తువులు అతను నెదకి తెచ్చుకొని జీవించేవాడు క్రొత్తలో.

కావలసిన వస్తువులు వెదకితెచ్చుకోటం

అంటే మన కందరకూ సరదాగా వుంటుంది. పెద్ద తోటలోకి వెళ్ళి చెట్లక్రిందా, కొమ్మలకెగబాకీ, లేక రాళ్ళతో కొట్టి పడవేసే రేగిపంక్తో అప్పుడే క్రొత్తగా వేసవికాలపు ప్రారంభంలో బయలుదేరే మామిడిపిండెలో తెచ్చుకోటంలో ఉండే తమాషా మనలో చాలామంది చిన్నప్పుడనుభవించే యుంటారు. సాయంత్రమవుతు చల్లగా తోటలోకిపోయి మల్లె అంటునుండి పూలజడకని ఇన్ని మల్లెపూవులు కోయటమంటే ఆడపిల్లల కమితానందం. డబ్బుయిచ్చి కొంటే అంత సరదా వుండదు.

కాని, ఇట్లా తెచ్చుకొనేవస్తువులు మన జీవితానికి, అన్నం నీళ్ళులాగా అంత ముఖ్యమయినవి కావుగనుక, అవి ఒక్కొక్కసారి దొరకకపోయినా మరేమీ చిక్కులేదు. “తిరిగి

“రేపు వెళ్ళవచ్చులే” అని ఇంటికి వచ్చేస్తాము. ఇట్లా అనుకొని జీవించడానికి మన పూర్వీకునకు వీలయ్యేది కాదు. ఎందుకంటే అతనికి కావలసిన ఆహారపదార్థాలన్నీ కాయలూ, పండ్లూ, దుంపలూ, పురుగులూ యిటువంటివి నెదకి, నెదకి సమకూర్చు కొంటేనేగాని, అతని కింకో పనిచేయడానికి అవకాశమే దొరికేది కాదు. అతని కడుపు నిండడానికి తగినన్ని వస్తువులు సమృద్ధిగా యెప్పుడూ దొరికేవి కావు. అందుకని వీలయినన్ని రకాల పదార్థాల నన్నిటికో కుక్కి సంపుకోటం నేర్చుకొన్నాడు.

చెట్లమీద వసించే కోతులూ, ఇతర మృగాలూ, పక్షులకన్నా ఎక్కువ స్వేచ్ఛ మనషికి దొరికినప్పటికీ అతడెప్పుడూ అర్థాకలితోనే తిరుగులాడేవాడు. పాపం! ఎప్పుడూ ఒక డొక్క కాలుతూనే వుండేది.

ఇట్లా ఉండే ఆరోజుల్లో, గోరుచుట్టమీద రోకటిపోటు లాగా పేద ప్రళయం ఒకటి సంభవించింది.

యుగాంతమూ - నూతనయుగ ప్రారంభమూ

రాసున్న ప్రమాద సూచనలు

ఇంతకు పూర్వం లోకంలో ఉన్నట్లుండి చలి యెక్కువయిందనీ, ఉత్తరధ్రువమునుండి మంచుగడ్డలు క్రిందకు వ్యాపించాయనీ చెప్పాము. అదేమాదిరి తిరిగి ఏ కారణం చేతనో ఉత్తరధ్రువపు మంచుగడ్డ మైగానాలు క్రమంగా దక్షిణాదికి జరుగుతూరావటం ప్రారంభించాయి. చలి త్వరత్వరగా ముడరటం మొదలుపెట్టింది. మంచుగడ్డ ప్రవాహాలు కొండ అంచుల వెంబడి దిగజారుతూ, వాని శిఖరాలనూ, పార్శ్వములనూ విరగగోళాయి. కొండరాళ్లు బ్రహ్మాండమైనవి ఈ ప్రవాహాల్లో పడి దొర్లుతూ నలిగి ముక్కలు ముక్కలై కొండల దాటీ, లోయల జొరబడి గర్జనధ్వనితో ప్రవహించే నీటిలో కొట్టుకుపోయాయి. ఈ నీరంతా పెద్ద నదీప్రవాహాలుగా మారి, క్రొత్త మార్గాల కోసుకొంటూ పల్లపు భూములకు దిగజారింది.

ఉత్తర ధృవంనుండి వచ్చే మంచుగడ్డ ప్రవాహాలతో కొండశిఖరాలనుండే మంచుగడ్డలువచ్చి, ఉపనదులమీదికి కలుసుకొన్నాయి. ఈ గొప్ప ప్రవాహాలు పారినదేశం ఇప్పటికీ మనకు సులభంగా తెలుస్తుంది. ఫ్రాన్సు, దాని పరిసరాల దేశాలలో యీ మంచుగడ్డ ప్రవాహాలు తెచ్చి దిగవిడిచిన కొండరాళ్ళు అనేక చోట్ల యిప్పటికీ కనుపిస్తాయి. జర్మనీలోని అడవుల్లో అచ్చటచ్చట పెద్ద శిలలూ, నాచూ పెరిగి పచ్చగా అక్కడక్కడా కనుపిస్తాయి. ఇవన్నీ పూర్వం మంచు ప్రవాహాలు తెచ్చి పడవేసినవే.

ఈ మాదిరే ఇంతకుపూర్వం ఉత్తర భాగపు మంచు గడ్డలు కొన్ని పర్యాయములు క్రిందకు వ్యాపించాయి. కాని ఎప్పుడూ ఈ సారి వచ్చినంత దక్షిణానికి రాలేదు. జర్మనీలో సగంభాగమూ, బ్రిటిషు ద్వీపాలు పూర్తిగా, ఉత్తర అమెరికాలో సయాగరా జలపాతం ప్రాంతంవరకూ భూమి అంతా మంచుగడ్డలతో నిండిపోయింది.

మొదట్లో ఈ చలి సముద్రజీవులకు తగిలింది. తరువాతే క్రమ క్రమంగా అది దక్షిణభాగాలకు వ్యాపించింది. సముద్ర తీరాల్లో ఇంకా నెచ్చగానే ఉండింది మొదట్లో. అడవుల్లో చక్కని పుష్పజాతులచెట్లు పెరుగుతూనే ఉన్నాయి. పెద్ద ఖడ్గ మృగాలూ, మాస్టోడన్ లూ (పురాతన యేనుగులు) లోయలలో పెరిగే ఎత్తయిన పచ్చగడ్డి మైదానాలలో విహరించేవి. కాని క్రమక్రమంగా ఉత్తరపు చలి సముద్రంద్వారా క్రిందికి వ్యాపించుతోంది.

ఇప్పటి నెచ్చని సముద్ర తీరాల ఒడ్డున, మట్టిలో పూడ్చుకుపోయి పురాతన ఆలుచిప్పల జాతులెన్నో ఉన్నాయి. ఇవన్నీ బహు చల్లని నీటిలో నివసించే జాతులే కాని నెచ్చని నీటిలో నివసించలేవు. దీన్నిబట్టి ఈ సముద్రాలు పూర్వం చాలా చల్లబడియుండాలని తెలుస్తోంది. తీరప్రదేశాలు చల్లబడ్డాయిగాని, ఇంకా అప్పటికి భూమధ్యభాగాలు నెచ్చగానుండి, అట్టి పరిస్థితులకు అనువైన మృగాలతో నిండియుండేవి.

చెట్ల పోటా పోటీలు

ఉత్తరంనుండి చలివ్యాపించేకొలది, భూభాగాలలోకూడా మార్పులు పొడజూప ప్రారంభమయ్యాయి. గోపురాకారపు చెట్ల అరణ్యాలు దక్షిణానికి జరిగాయి. అంతకుపూర్వం అచ్చటండే అరణ్యవృక్షాలకూ, ఈ గోపురాకారపు వృక్షాలకూ, ఆహారానికి, జాగాకూ కలహం ప్రారంభమయింది.

ప్రకృతిలో వివిధజాతుల వృక్షాలకూ ఇటువంటి అంతః కలహం యెప్పుడూ జరుగుతూనే ఉంటుంది. వాటి కలహాలలో మధ్యమధ్య మనిషి ప్రవేశించి తన అవసరాన్నిబట్టి కొన్ని కొన్ని జాతుల నణికివేస్తాడు. ఇందుమూలానకూడా మార్పులు కలుగుతాయి ఆ చెట్ల జీవితాల్లో.

ఉదాహరణగా ఒక్క-విషయం ఆలోచించుదాము. గుడి గోపురాల్లాగా నిలబడి మన సర్వీచెట్ల ఆకులమాదిరి సూదుల్లాగా ఆకులుండే ఫర్ చెట్లు చల్లనిప్రదేశాల్లో ఉంటాయి. అవి ఎత్తుగా, గుబురుగా, అడవులుగా పెరుగుతాయి. వాటి అడుగున చాలాభాగం చీకటి, నీడా ఉంటాయి. అచ్చటచ్చట

కొంచెం వెలుతురు పడుతుంది. ఈ నీడలో ఆస్పెన్ మొక్కలు పెరుగుతాయి. వానికి తగినంత వెలుతురు లేకపోవటంచేత పొట్టివిగా, అచ్చటచ్చట వెలుతురుపడేతావులు నెతకి, ఆ చోట్లలో ఈ ఆస్పెన్ చెట్లు పెరుగుతాయి. ఇదిట్లా జరుగుతుంటే, వంటచెరుకుకని మనుష్యులు ఫర్ వృక్షాలు నరుకుతారు. వెంటనే అంతవరకూ చాలీచాలని వెలుతురులో పెరిగే ఆస్పెన్ మొక్కలకు కావలసినంత వెలుతురు దొరుకుతుంది. 'మా ప్రభావం చూడ' మన్నట్లు ఆ ఆస్పెన్ మొక్కలు యెత్తెత్తుగా పెరుగుతాయి. అంతకుముందు అక్కడక్కడ మాత్రం పెరిగినవి ఇప్పుడు విచ్చలవిడిగా లేచి, నేలంతా నింపేస్తాయి. చూస్తూండగా బ్రహ్మాండమైన ఆస్పెన్ అడవి తయారవుతుంది.

ఈ అడవి అడుగున తిరిగే నీడా, అచ్చటచ్చట వెలుతురు మచ్చలూ, ఆస్పెన్ ఆకులు పెద్దవిగా పెరిగి, గుబురుగా చెట్లను నింపేస్తాయి. క్రిందినీడ యెక్కువై పోతుంది. ఈ నీడ యెక్కువయ్యే కొలదీ ఆస్పెన్ వృక్షాలు క్షీణముఖం పట్టుతాయి. వాని నీడే వాని విధ్వంసానికి కారణమవుతుంది. విచిత్రం ! క్రమంగా ఆస్పెన్ వృక్షాలు పలచబడటం ప్రారంభమవుతుంది. క్రిందవెలుతురు యెక్కువగాపడుతుంది. పూర్వం పైన్ వృక్షాలు సరకటంలో వదలబడిన కొన్ని చిన్న పైన్ మొక్కలు అక్కడక్కడ, ఆస్పెన్ వృక్షాలనీడలో తగినంత వెలుతురు లేక పోయినా యెట్లాగో ప్రాణాలు నిలబెట్టుకొంటూ వచ్చాయి. ఇప్పుడు విజృంభించి పెరగటం మొదలుపెట్టుతాయి. పైన్ మొక్కలకూ, ఆస్పెన్ చెట్లకూ కలహం, తిరిగీ తుదకు తిరిగీ

పైన్ అడవి పెరిగిపోతుంది. ఆస్పెన్ మొక్కలు ఆ వృక్ష ఛాయల్లో చిన్న చిన్నవిగా వెలుగుతుంటాయి.

ఈవిధంగా వృక్షజాతులలో నెలుతురుకూ, ఆహారానికీ, పెరిగే జాగాకూ యెప్పుడూ పోటీ జీవితం సాగుతూనే ఉంటుంది ప్రకృతిలో.

ఉత్తరపు చలి దక్షిణభాగాలకు వ్యాపించేకొలది నెచ్చని భాగాలలో పెరిగే చెట్లజాతులు దానిని భరించలేక పోయాయి. ఆ నెచ్చని అడవులు క్రమంగా ఇంకా దక్షిణ భాగాలకు జరుగవలసి వచ్చింది. ఇట్లా జరిగేందుకు మరో కారణమూ ఉన్నది. ఉత్తరంనుండి చలికి అలవాటుపడిన గోపురాకారపు అడవులు, మంచుగడ్డలు వాని సమీపించటం చేత క్రిందికి దిగాయి. ఇందుమూలాన పూర్వపు నెచ్చని అడవులలో చెట్లకు స్థలం చాలించి కాదు. ఇట్లా రకరకాల అడవులూ తమతమ స్థానాలు వదిలి ఏదో పెద్దసైన్యం వ్యాపించినట్లు క్రిందికి వ్యాపించటం మొదలు పెట్టాయి.

కొన్ని చెట్లు క్రిందకు జరుగుతూ పోయి, కొండ లోయల్లోనూ, లోతైన కొండచెరియల్లోనూ ఉత్తరపు చలినుండే, అడవులనుండే దాక్కున్నాయి. కాని తిరిగి కొద్దికాలంలో కొండశిఖరాలనుండి మంచుగడ్డ ప్రవాహాలు దిగజారి ఆ వృక్షాలను చంపివేశాయి, ఈ విధంగా అడవులలోనూ, చెట్లజాతుల్లోనూ మార్పులు ఏర్పడ్డాయి.

సరి, ఇక జంతువులేమైనాయో ఆలోచించి చూద్దాము. ఏదన్నా ఒక అడవిని సరికివేసినా, లేక అది కాలిపోయినా,

సాధారణంగా ఆ అడవికి అలవాటైన మృగాలన్నీ నశించి పోతాయి. లేదా, ఇంకొక అడవికి పలాయనమై పోతాయి.

ఫర్ అడవికి అలవాటుపడిన మృగాలూ, పక్షులూ దాంతుోనే నశిస్తాయి. ఆ ప్రదేశంలో ఆస్పెన్ అడవి పెరిగితే ఆ మొక్కల కలవడిన క్రొత్తరకపు జంతుజాలం తయారవుతుంది. తిరిగి ఫర్ అడవి అచ్చట పెరుగగానే ఫర్ అరణ్య జీవరాసికూడా దాంతుోనే తయారవుతుంది. ఈ విధంగా అడవులు మొత్తంగా అంటే వానిలో ఉండే మొక్కలూ, వానికి అలవాటుపడిన జంతువులూ అన్నీ ఒకేసారిగా మారుతాయి.

ఉత్తరపు చలి వ్యాపించేకొలదీ, వెచ్చని అడవుల కలవాటైన బొచ్చుపెరిగిన మామత్ నశించిపోయింది. అడవి యెద్దులూ, ఖడ్గమృగాలూ, మన పూర్వీకుని పురాతనపు శత్రువు ఖడ్గస్థలీ నశించాయి. కొన్ని కొన్ని మృగాలూ, పక్షులూ దక్షిణభాగాలకు వెళ్లాయి చలిని భరించలేక.

ఒక రకమైన చెల్లు నశించాయంటే, వాని కొమ్మల్లోనూ, వాని నీడలోనూ యిండ్లు కట్టుకొని, నివసించే పక్షులూ, జంతువులూ నశించక తప్పదు. అవి నశించుటచేత వానిని తిని బ్రతికే యితర మృగాలూ నశించిపోతాయి. ఈ 'ఆహార లంకెలు' నిర్భేద్యమైనవి, క్రొత్తమార్గం త్రొక్కే శక్తి జీవికి లేకపోతే.

కాబట్టి చలి పెరుగుతూవచ్చే ఆ రోజుల్లో యే మృగ మన్నా తప్పించుకొని బ్రతకాలంటే, క్రొత్తరకం ఆహారం తినటం నేర్చుకోవాలి. దానిపట్లూ, కాలిగోర్లూ, ఇంకొకవిధంగా మారాలి. శరీరమంతా, చలిని భరించడానికి పనికివచ్చే పొడు

వైన బొచ్చు పెరిగింది. కాని, తలచుకొంటేనే వెంటనే జరిగే పనులుకావు యివన్నీ. ఎన్నో తరాలు గడిస్తేనేగాని ఇటువంటి మార్పులు వీలుకావు.

ఇట్లా చలికి తగినట్లుగా మారడానికే జంతువులు కష్టపడుతుంటే, ఉత్తరభాగాల నుండి చల్లని అరణ్యాల జంతువులు, క్రింది అడవులకు వ్యాపించాయి. ఒడలంతా బొచ్చుమొలిచిన ఖడ్గమృగాలూ, మాస్తోడనులూ, గుహ సింహాలూ, ఎలుగుబంటులూ క్రిందికివచ్చాయి. అప్పటి చలిని భరించడానికి అనువైన మెత్తని బొచ్చుతో ఆ సింహాలూ, ఖడ్గ మృగాలూ, ఎలుగుబంటులూ నిండియుండేవి. చలి మరి ఎక్కువైతే గుహల్లో దాక్కునేవి. ఆ అడవుల్లో వానికి కావలసినంత ఆహారమూ దొరికేది.

ఈ మృగాలముందు, పూర్వం వెచ్చని అడవులకు అల వడిన మృగాలు, నిలబడలేకపోయాయి. ఎన్నో నశించాయి; కొన్నే తప్పించుకొని బ్రతుకగలిగాయి.

మరి, మనిషి యేమైనాడు ?

ఆతనూ తప్పించుకొని బ్రతికాడు. లేకపోతే నే నీ పుస్తకం వ్రాయటమూ, నీవు చదువటమూ వీలయ్యేవే కావుగా ?

ఉత్తరపు చలి వ్యాపించేకొలదీ, మనిషి జీవితం బహు కష్టమయింది. గజగజ వణుకుతూ, పళ్ళు పటపట కొట్టు కొంటూ, నలుగురూ జేరి గుంపులు, గుంపులుగా వెచ్చగా నుండాలని యత్నిస్తూ ఎన్నో దినాలు గడిపారు. పాపం !

ఈ చలికితోడు ఆకలి, శత్రుమృగాలూ వారికింకా బాధలు కల్పించాయి. వెచ్చని భాగాలలోనుండే జనం, వాళ్ళ దేశాలు కొంత చల్లబడినప్పటికీ, ఎట్టి ప్రమాదమూ లేకుండా బ్రతుకగలిగారు. కాని, ఉత్తర భాగాలవారి సంగతి అటు వంటిదికాదు. చలి ఎక్కువ అవుతోంటే వెచ్చగా వుండేందుకు ఏవేవో అగచాళ్లు పడ్డారేకాని, ఒక యుగాంతం సమీపిస్తోందిని వాళ్ళు గ్రహించుకోలేకపోయారు.

యు గా ౦ త ము

రాబోయేవిషయాలు తెలుసుకోవాలనే ఆశ చాలా మందికి ఉంటుంది. జ్యోతిష్కులూ, సాముద్రిక శాస్త్రజ్ఞులూ, ఏవైనా ఐదు ప్రశ్నలకు రూపాయి అనేవారూ ఎందరో ఉన్నారు. ప్రతిదేశంలోనూ గ్రహఫలాలు ప్రకటించే పత్రిక లెన్నో ఉన్నాయి. ప్రతివాడికీ ముం దేమి రానున్నదో తెలుసుకోవాలనే ఆశ యెక్కువగా ఉండబట్టే లోకంలో రకరకాల జ్యోతిష్కులు యెప్పుడూ ఉంటారు.

అకస్మాత్తుగా పెద్ద సక్షత్రం జారినా, తోకచుక్క కను పించినా భయపడి ఏదోవిపత్తు రానున్నదని నమ్ముతాము. గొప్ప అంటువ్యాధులూ, యుద్ధాలూ సంభవించినరోజుల్లో “ఇంకేముంది, వీరితో లోకప్రళయమే” అనుకుంటాము. తోక చుక్కలూ, జారుడు సక్షత్రాలూ, అంటువ్యాధుల నిజతత్వం తెలియనపుడు అటువంటి భయాలు మరీ యెక్కువగా వుండేవి ప్రజల్లో. అ వెళ్లా వస్తాయో తెలిసిన తరువాత అవంటే భయం నశించింది. వ్యాధులనూ, కరువులనూ, నీటి వరదలనూ నిరోధించడానికి జనం నేర్చుకొన్నారు.

“దీనికో, ఆఖరూ, ఇంకేమున్నది లోకం?” అని సాధారణ ప్రజలూ, జ్యోతిష్కులేకాక, శాస్త్రజ్ఞులకూడా సూచించే అలవాటుంది. రాను రాను లోకంలో వేడి స్క్రీనించు తోంది. ఇట్లా తగ్గుతూపోగా చివరకు ప్రాణులు వసించడానికి తగినంత వేడియుండదు. అప్పుడు కేవలం శీతలంచేత లోకాంతం సంభవమవుతుందని శాస్త్రజ్ఞులంటారు. వేడి యిప్పుడు తగ్గుతూన్న రేటునుబట్టి ఇన్ని సంవత్సరాల్లోగా, ప్రాణులు వసించడానికి సరిపోనంత చల్లబడుతుందని అంచనావేశారు. లోకంలో ఉండే అరణ్యాలు సరికేవేయబడుతున్నాయి. భూగర్భంలో ఉండే నేలబొగ్గు అంతా త్రవ్వి తీస్తున్నారు. ఉండే పెట్రోలియం నూనె కొన్ని వందల సంవత్సరాలకే సరిపోతుంది. తుదకు ఏ విధమైన వంటచెరుకూ చొరకదు. కాబట్టి ఫ్యాక్టరీలన్నీ నిలిచిపోతాయి; రైళ్ళు ఆగుతాయి; ఇండ్లదీపాలూ, వీధిదీపాలూ అటుపై వెలుగవు. చలికీ, ఆకలికీ జనం చనిపోతారు. తప్పించుకు బ్రతికినవారు తిరిగి అనాగరికులై అడవిమృగాల మాదిరి మారిపోతారు. అని శాస్త్రజ్ఞులంటారు.

ఇట్లా అంతా జరుగుతుందని కొందరు శాస్త్రజ్ఞుల ఉద్దేశం. దీన్ని చదువుతూంటేనే భయంపేస్తోంది; కాదూ? నిజానికి ఇంతవరకూ మనుజుడు పయోగించినంతకన్నా తక్కువగానే లోకంలో వంటచెరుకు మిగిలి ఉన్నది. ఏనా పైన సూచించినట్లు లోకం నశించదని మనం చెప్పవచ్చు.

మిగిలిన ఈ పెట్రోలియం, నేలబొగ్గు మొదలైనవి ఆఖరయ్యేలోగా సూర్యరస్మిని జనులు పయోగించటం కనుపెడుతారు. సూర్యుని వేడి రైళ్ళను నడుపుతుంది; ఇండ్లూ, వీధు

ల్లోని దీపాలను వెలిగించుతుంది; ఘృత్తరీలను ఆడిస్తుంది; మనకు వంట తయారుచేస్తుంది. అప్పుడే సూర్యకాంతినుండి విద్యుచ్ఛక్తిని తయారుచేసే కొన్ని నూతన కర్మాగారాలు నియమింపబడ్డాయి.

ఈ సమాధానానికి ఇంకో అడ్డుచెప్పే శాస్త్రవేత్తలున్నారు. యేమనంటే; సూర్యునివేడి క్రమేపీ తగ్గుతోంది; మునుపటికన్న యిప్పుడంతో తగ్గింది. కొన్ని కొన్ని నక్షత్రాలు సూర్యుని తరువాత యేర్పడ్డవి. అతనికన్న చాలా వేడిగా ఉన్నాయి. ఇప్పటిరేటులో సూర్యునివేడి తగ్గుతూ పోతే, కొన్ని లక్షలయేండ్లు గడిచేటప్పటికి ఆ వేడి మనభూమిలో జీవకోటి వసించడానికి తగినంతగా సరిపోదు. ఇప్పుడు గొప్ప వేడిఅరగ్యాలూ, యెడారులూ ఉండే ప్రదేశాలలో మంచు యెలుగుబంటులు విహరిస్తాయి. అప్పుడు మనిషిగతి యేం కావాలి ?

ఒక వేళ యింకో మంచుయుగం మునుపటిమాదిరే వస్తుందేమో ! మన పూర్వీకులే యెట్లాగో పూర్వపు మంచు యుగాలబారిననుండి తప్పించుకు బ్రతుకగలిగితే, ఈ కాలపు మనుజులు తప్పించుకోలేకపోతారా ? రాను రాను శాస్త్ర సంబంధమైన పరిశోధన లెన్నోచేస్తూ, జీవితవిధానాన్ని పూర్తిగా మార్చుతూన్న మనుజుడు మంచుయుగాలు వచ్చినా అంతరించిపోడనే చెప్పాలి.

ఈ సందర్భంలో ఇంకోవిషయంకూడా జ్ఞప్తికుంచుకోవాలి. ప్రతిపరమాణువునూ (Atom) దాని ద్వితీయమైన విద్యుచ్ఛక్తి కేంద్రాలనూ బంధించే అణుశక్తి (Atomic Energy) ఉన్నది.

ఈ శక్తిని విడగొట్టుటకూ, స్వాధీనం చేసుకొనేటందుకూ శాస్త్రజ్ఞులు యత్నిస్తున్నారు. ఈ అణుశక్తి బ్రహ్మాండమైనది; అంతేలేనిది. దాన్ని విడమర్చటం మానవుడు త్వరలో కనిపెట్టుతాడు. అప్పుడు సూర్యుడు చల్లారినా, యీ లోకానికి కావలసిన శక్తి సంతా మానవులు పదార్థపు టణుహృదయంనుండి పెకలించి యుపయోగిస్తారు.

కాబట్టి యిట్లా విచిత్రమైన ఉద్దేశాలు శాస్త్రీయమైనవికూడా, మన భావిజీవితాన్ని గుఱించి యెన్నోవున్నాయి. ఏదో ఆలోచనలపై ఆలోచనలుగా భవిష్యత్తును గుఱించిన ఈ విషయాలు చర్చించటం తటస్థించింది. సరే; ఇంతటితో అదంతా కట్టిపెట్టి పూర్వం యేం జరిగిందో ఆలోచిద్దాము.

కొత్తయుగ ప్రారంభము

మానవుడు అతని అరణ్యానికి బంధించిన గొలుసులను తెరిపివేసు కొన్నాడు. లేకపోతే అతనూ యితరమృగాల మాదిరి నశించిపోయేవాడే. ఊకంలో చలి పెటిగేకొలదీ అతని కలవాటైన పూర్వపు ఆహారపదార్థాలు అరుదై పోయాయి. కొత్తరకాలు తినటం మనిషి నేర్చుకోబట్టి తప్పించుకు బ్రతికాడు.

చలి యెక్కువయింది; సూర్యు డెక్కడకో ఈలోకాన్ని వదలి వెళ్ళిపోయాడా అనిపించింది. త్వరత్వరగా మనిషి యీ చలిని భరించడానికి యేర్పాటులు చేసుకోవలసిన అవసరం యేర్పడింది. ఖడ్గపులివంటి మృగాలకు శరీరంమీద దట్టంగా ఉన్నది పెంచుకొంటునేగాని వానికి బ్రతుకు తెరువు లేకపోయింది.

కాని అంత త్వరలో శరీరతత్త్వం మారటం దుర్లభం. అందుకనే ఖడ్గపులులు రూపుమాసిపోయాయి.

కాని మానవుడు ఇంతకు పూర్వమే లోకపరిస్థితులకు అనునైనట్లు మారటం నేర్చుకొన్నాడు. మెత్తనిబొచ్చును అతను శరీరంపై పెంచుకోలేకపోయినా బ్రతికాడు. ఎందుకో తెలుసా? ఎలుగుబంటుల చంపి, వాని చర్మాన్ని కప్పకొని చలి నుండి తప్పించుకో గలిగాడు.

ఖడ్గపులికి నిష్పచేయటం తెలియదు. మానవుడు ఆపనిని అప్పటికప్పుడే నేర్చుకొన్నాడు. ఈ విధంగా మనిషి తన్ను తాను మార్చుకొంటూ తన పరిస్థితుల స్వాధీనం చేసుకొని వానిని మార్చుతూ ఆ చలికాలాన్ని ఆ మంచుయుగాన్ని అతి క్రమించి బ్రతుక నేర్చాడు.

ప్ర కృ తి గ్రంథము

మనభూమి లోపలకు త్రవ్వతూపోతే అనేక పొరలు పొరలుగా ఉంటుందని అందరికీ తెలుసు. పైన సాధారణమన్న, లోపల ఇసుకా, బంకమన్నూ, రాయి, చిప్పలమయమైన పొరలూ యీ విధంగా ఎన్నో రకాలుగా పేర్చి యున్నది.

ఈ భూమి ఒక పెద్ద గ్రంథంవంటిది. పై జెప్పిన పొరలన్నీ, అన్నన్ని పుటలమాదిరిగా ఉన్నాయి. అన్నిపుటలకూ పైపుటమీద మనం వసిస్తున్నాము. ఈ గ్రంథపు అడుగుపుటలు కొన్ని సముద్రపు టడుగునా, ప్రస్తుతం మనముండే ఖండాల పునాదుల్లోనూ పూడ్చబడి ఉన్నాయి.

కొన్ని పుటలు వేడికికాలి మాడిపోయి, వంకరలు తిరిగాయి. అగ్నిపర్వతాలు పగిలి వానినుండి కాల్ లావాప్రవాహాలు యెట్లావచ్చిందీ, కొత్తపర్వతశ్రేణు లెట్లా యేర్పడ్డదీ, యీ పుటలు తెలుపుతాయి. ఇంకా కొన్ని పుటలు నూతన ఖండాలు యేర్పడటమూ, పూర్వఖండాలు సముద్ర నీటి యడుగున మునిగిపోవటమూ అనే విషయాలు సూచిస్తాయి.

కొన్ని పుటలు తెల్లగా సముద్ర ఆలుచిప్పలమాదిరి ఉంటే, కొన్ని నల్లగా రాక్షసిబొగ్గులా వుంటాయి. ఇవి నిజానికి నేలబొగ్గు పొరలే. అందుకనే నల్లగా ఉంటాయి. ఈ బొగ్గు యానత్తూ పూర్వపు టర్రాజ్యాలనుండి యెట్లాపుట్టిందీ మనం గ్రహించవచ్చు. ఈ బొగ్గుమీద పూర్వకాలపు నృక్షభాగాలూ, జంతువుల శరీరభాగాలూ, అక్కడక్కడ అచ్చు గుద్దినట్లు కనిపిస్తాయి.

ఈ పుటలన్నిటినీ పరిశీలించి యీ ప్రకృతి గ్రంథాన్ని ఇతర మామూలు పుస్తకాలు చదివినట్లే చదువవచ్చు. ఈ గ్రంథపు ఆఖరుపుటల్లో అంటే పైపైగా ఉండేవానిలోనే మానవుని చిహ్నాలు మన కగుపించుతున్నాయి.

మొదట్లో మామత్, ఖడ్గమృగాలవంటి పెద్దమృగాలతో పాటు మానవుని పాదచిహ్నాలు అచ్చటచ్చట మన కగుపించుతాయి. కాని రానురాను అతని ప్రాముఖ్యత యెక్కువవుతుంది. ఈ గ్రంథమును మనిషి మార్చడానికీ, తానే లిఖించడానికీ మొదలు పెడుతాడు.

మనిషి యీ ప్రకృతి గ్రంథాన్ని తానే లిఖించటం నేర్చుడంటే కొంచెం వింతగా ఉండవచ్చు. దీన్ని విశదీకరిస్తాము సరిగా అర్థం కావడానికి.

మంచుయుగంలో యేర్పడిన మట్టిపొరలు త్రవ్వతూంటే కొన్ని నదాలతీరంలో సాధారణమట్టి యిసుకలమధ్య నల్లని చారలు కనుపించాయి. ఇవి కాలిన బొగ్గుచారలు; నేలబొగ్గు కాదది. ఈ బొగ్గుచార బహుశ యేదన్నా అరణ్యం కాలిపో బట్టి యేర్పడిఉండవచ్చు. కాని ఇట్లా అనుకోడానికి యీ చారను చూస్తే వీలవటంలేదు. అడవికాలిన బొగ్గు ఐతే ఇట్లా ఒకేచోట చారమూదిరిగా ఎందుకుంటుంది? విశాలంగా వ్యాపించి చాలాభాగం నల్లని బొగ్గు కనుపించాలిగా? కాబట్టి ఏదో పెద్ద చలిమంటమాదిరి కట్టలుపేర్చి కాబట్టివుండాలి. ఈ ప్రదేశంలో చలిమంటలనూ, అగ్నిగుండాలనూ మనిషే గాని, ఇతర మృగాలేవీ నిర్మించలేవుగా?

ఇంతేకాదు. ఈనల్లని ప్రదేశంచుట్టూ రాతిపనిముట్లూ, జంతువుల యెముకలూ ఎన్నో ఉన్నాయి. దీన్ని బట్టి ఇచ్చట పూర్వీకులు పెద్ద అగ్నిగుండాలను పేర్చియున్నారని స్పష్టమవుతోంది.

నిప్పు, జంతువేటా - యీ రెండింటి సహాయంచేతా మనిషి మంచుయుగాన్ని జయించగలిగాడు.

ఈ విధంగా మానవ్రుడు ప్రకృతిగ్రంథపు పుటలను తానే లిఖించటం నేర్చుకొన్నాడు. అతని జీవితచిహ్నాలూ, అతను జీవించినవైఖరినీ తెలిపే గుర్తులు యీ కొత్త పుటల్లో కనుపిస్తాయి.

మనిషి అరణ్యంనుండి బయటపడుతాడు

మనిషికి చల్లని అడవుల్లో ఆరోజుల్లో ఆహారందొరకటం దుర్లభమైంది. అందుకని దానిని వెదకడానికి ఇతర ప్రదేశాలకు వెళ్ళవలసివచ్చింది. వేడి అరణ్యాలలోని మనుష్యులు క్రమ క్రమంగా మాంసాహారం తినటం ప్రారంభించారు. ఏదన్నా జంతువు నొకదానిని వేటాడి చంపుతే, తిరిగి కొన్నిరోజుల దాకా దాన్నే భుజించేవాళ్ళు. అందుకని ప్రతి రోజూ ఆహారా స్వేషణ అవసర ముండేదికాదు. ఆ పనులూ, యీ పనులూ చేయడానికి అతనికి అవకాశం ఉండేదికూడా, ఇందుచేత.

తన పనిముట్లను అభివృద్ధి చేసుకొనటంచేత మనిషికి జంతువేట సులభసాధ్యమవటం ప్రారంభమైంది. దక్షిణపు నెచ్చనిభాగాల్లోనే యిట్లా వేటాడటం జనులు నేర్చుకొంటే, ఇక ఉత్తరాన్నుండే చలి అరణ్యాలవారిసంగతి చెప్పనే అక్కర లేదు. వారికి వేటాడి జంతువుల చంపటం ప్రాణావసరమైంది. లేకుంటే ఆహార మేదీ దొరికేదేకాదు. మంచూ, విపరీతమైన చలి, నుంచుతుపానులూ వీనిమూలాన జంతువుల వేటాడటం చాలా కష్టమయ్యేది. చాలారోజులదాకా మాంసము సరి పోయే పెద్ద మృగాలను చంపటం అతను నేర్చుకోవలసి వచ్చింది.

అడవిలో అటువంటి పెద్దమృగాలు కొన్నియుండేవి. రెయిన్ డీరులు మంచులేనిచోట మొలిచే నాచుమొక్కల తిని తిరుగుతూండేవి. అడవిపందులు నేలంతా త్రవ్వి చిందరవందర చేసేవి. వీనికంటే పెద్ద మృగాలు అడవివెలుపలుండే పొదలలో ఎక్కువగా వుండేవి. అడవి దున్నల గుంపులు రంకెలు

వేస్తూ, భూమి కదిలిపోయేట్లు పరుగెత్తేవి మైదానాల్లో. ఏనో కదలే బ్రహ్మాండమైన పర్వతాల్లాగా, ఒడలంతా బొచ్చు పెరిగిన మాస్టోడన్లు సోమరితనంగా విహరించేవి.

ఇవన్నీ మానవుని అడవినుండి బయటకు లాగాయి. వానిని వేటాడుతూ పోయిపోయి తన్నితవరకూ పెంచిన అరణ్యప్రదేశాలకు స్వస్తి చెప్పాడతడు. వేటాడుతూ నెళ్ళిన మానవ పాదచిహ్నాలూ, అతను పిలిగించిన మంటలగుర్తులూ, తాత్కాలికంగా నిర్మించుకొన్న గూడెములూ, బయళ్ళలోనూ, లోయల్లోనూ మన కగుచిస్తాయి. పూర్వపుజీవితం - అడవుల్లో అదీ యిదీ కోసుకొనీ, త్రవ్వీ, తిని గడిపిన బ్రతుకు - పూర్తిగా మారిపోయింది. మనిషి వేటగాడుగా మారాడు.

వేటాడుతూ నెళ్ళి అచ్చటచ్చట అప్పటికప్పుడు గూడెములు నిర్మించుకొనేవారు జనులు. ఆ ప్రదేశా లిప్పటికీ మన కగుచిస్తాయి. అతను చంపి తినిన జంతువుల యెముకలనుబట్టి ఏదో మృగాల నతడు వేటాడేవాడో తెలుస్తుంది. ఆ ప్రదేశాలలో గుఱ్ఱాల ప్రక్క-యెముకలూ, కొమ్ములు తిరిగిన పశువుల కపాలములూ, అడవిపందుల వాడికొరలూ కుప్పతిప్పలుగా పడివున్నాయి. వారెంతోకాలం యీ గూడాల్లో పసించి యుండాలి.

పై నుడివిన యెముకలతోపాటు, మామత్ యేనుగుల పెద్ద తలలూ పొడూగ్గా వంపుతిరిగిన దంతాలూ, పెద్ద స్తంభాలవంటి కాళ్ళూ, తిరుగలిరాళ్ళమాదిరి పళ్ళూకూడా ఉన్నాయి. ఇట్టి పెద్ద మృగాలను చంపగలిగిన ఆ పురాతనమనిషి చాలా బల శాలిగానూ, ధైర్యవంతుడుగానూ వుండియుండాలి. మామత్

ఏనుగు కళేబరాన్ని ముక్కలుగా కోసి, వానిని ఇంటికి తీసుకు వచ్చాడంటే ఆతని బలం ఎంత గొప్పదో గ్రహించవచ్చు. ఒక్కోకాలు టన్నుకుపైగా బరువుండేది; తల సాధారణ మనిషంత ఉండేది.

ఈ రోజుల్లో వేటగాండ్రకు యెన్నెన్నోరకాల ఆయుధాలుంటాయి. కాని, మన పూర్వీకులు అంతంత పెద్ద మామత్లను తమ రాతికత్తులతోనూ, రాతి యీటెలతోనే సంహరించగలిగారు.

క్రమంగా తన రాతిపనిముట్లను పదునైనవిగా చేయటం ఆతను నేర్చాడు. రాతికత్తులను బండబారిసపుడల్లా సానబెట్టేవాడు. ఏదన్నా పనిముట్టుకని రాతిని చెక్కేటపుడు ఊడివచ్చే చిన్నముక్కలను వృధాచేయకండా ఇతరపనిముట్లుగా మార్చి యుపయోగించేవాడు.

ఆ పూర్వపు రోజుల్లో ఇటువంటి రాతిపనిముట్లతోనే మామత్ వంటి పెద్ద మృగాలను మనుష్యులు చంపేవారు. నలుగురూ కలిసి వేటాడేవారు; పెద్ద మంటలు చేసేవారు; ఇండ్లు కట్టేవారు. ఈ విధంగా ఒక్క-మా చేయలేని పనులను నలుగురూ చేరి చేయటం నేర్చుకొన్నారు. వాళ్ళుపయోగించిన పనిముట్లు చాలా అల్పమైనవయినప్పటికీ నలుగురూ కలియటం చేత ఎంతెంత పనులైనా చేయగలిగేవారు.

ఇట్లా నలుగురూ కలిసి నివసించే అవసరం వారికి కలుగ బట్టే మానవునిలో మానుషత్వం క్రమంగా పెరగటం ప్రారంభమైంది. ఒక్క యీటె బదులు, ఏ యీటె అరనై యీటెలతోనో పెద్ద జంతువులను వేటాడేవారు. ఏపని చేయూ

లన్నా అనేకమంది చేరేవాళ్లు కాబట్టి దానిని సాధించడానికి కొన్ని వందల చేతులూ, కాళ్లూ, తలలూగల మహా శక్తి వంతుడై యొక వ్యక్తి ఉంటే అతడంత సులభంగా చేయగలడో, అంత సులభంగానూ పని అయిపోయేది. సంఘజీవిగా మారటంచేత వ్యక్తి యొక్క ప్రత్యేకశక్తి ఎన్నో వందలరెట్లు బలపడ్డది.

మామత్తులు అవలీలగా మనిషిని తొండంతో ఎత్తి విసిరివేసేటంత పెద్దవి. వాని కాళ్ళక్రింద పడితే చీమనలిగినట్లు నలిగేవాడతడు. నలుగురూ చేరబట్టి అంత పెద్ద మృగాన్నీ స్వాధీనం చేసికోగలిగారు. అది అంత పెద్దదిగా ఉండటమే ఒక విధంగా దానికి భంగపాటైంది.

అందరూచేరి మామత్తు ఉండేచోట నిప్పు అంటించేవారు. ఆ కాంతికి దాని కండ్లు మిరుమిట్టయ్యేవి; దాని శరీరపు పొడవైన ఉన్ని నిప్పు అంటుకొని కాలేది. భయపడి అది యిటూ అటూ పరుగెత్తజూచేది. కాని, నిప్పు దానికొకప్రక్క తప్ప అన్నిప్రక్కలా కనుపించేది. ఆ దారినే పరుగెత్తిపోయి, పోయి పెద్ద ఊబిగుంటలో దిగబడేది. సరీగ్గా ఇట్లా ఊబిలో దిగబడాలనే జనం యేర్పాటుగా అన్నిప్రక్కలనుండి మంటలతో దాన్ని తరిమేవారు.

పెద్ద అరుపులు అరుస్తూ ఆ మామత్తు మొదటో కాలు, తరువాత యింకోకాల్నూ, యిట్లా ఎత్తి తప్పించుకోవాలని యత్నించేది. యత్నించేకొద్దీ ఇంకా దిగబడేది. చివరకు జనమంతా దాన్ని చుట్టవేసేవారు.

దాన్ని వేటాడటం ఒక యెత్తుగా, బురదనుండి బయటకు లాగటం యికో యెత్తుగా ఉండేది. వాళ్ళ గ్రామాలు ఎత్తుగా నదీతీరాల నుండేవి. తరుచుగా, వరదనీళ్ళు వచ్చినా ఆట్టే ప్రమాదం ఏమీ ఉండేదికాదు. ఆ నీళ్ళు త్రాగి, దాని ఒడ్డునుండే రాళ్ళతో కావలసిన పనిముట్లు చేసేవారు.

పడునైన రాతికత్తులతో మామత్ శరీరాన్ని ముక్కలుగా కోసేవారు. అలవాటుపడ్డ ముసలివాళ్ళు ఎక్కడ గాటు పెడితే సులభంగా తలా, వేళ్ళూ ఊడివస్తాయో యువకులకు నేర్పేవారు. లావుపాటి దాని చర్మాన్ని కోసీ, సాగే కండరాలను కత్తిరించి, నరాల పట్లను సడలించి, దాన్ని ముక్కలుగా కోసి తమ ఏటిఒడ్డు గ్రామానికి తీసుకుపోయేవారు. ఒక్క కాలును లాగాలంటే కొన్ని డజనులమంది గట్టిగా అరుస్తూ, గల్లంతుగా దాన్ని ఈడ్చుకుపోయేవారు. బ్రహ్మాండమైన దాని శిరస్సును ఇట్లా అరుస్తూ లాక్కుపోతుంటే, పేద కొండచిలువలాగా దానితోండం నేలమీద యీడుస్తూ వచ్చేది.

తమ గ్రామాన్ని చేరేటప్పటికి పూర్తిగా అలసిపోయి, చమటతో ఒడలంతా తడిసిపోయేది. ఐతేనేం? అంత పెద్ద జంతువు దొరికిందంటే, ఎన్నోరోజులుదాకా తిరిగి ఆహారంకని వెతకటం అవసరం; ఆ రోజు వాళ్ళకి మాంచి పర్వదినంలాగా ఉండేది.

వి జ య ౦

మనిషి ఆ రోజుల్లో ఉండే మృగాల్లోకెల్లా పెద్దదాన్ని జయించాడు. ఇంతవరకూ యితర మృగాలచే చంపబడే మనిషి తానే వానిని చంపేశక్తి సంపాదించాడు. ఇతరమృగాలకు

ఆహారమయ్యేవాడు. తానే వానిని తన కాహారంగా ఉపయోగించ నేర్చాడు.

కావలసినంత ఆహారం దొరకటంమూలాన త్వర త్వరగా జనసంఖ్య ఎక్కువ అవటం ప్రారంభమైంది. కొన్ని నందలయెండ్లు గడిచేటప్పటికి జనులు భూమిపై చాలాచోట్ల అల్లుకుపోయారు.

ఈవిధంగా ఏవిధమైన హద్దు వద్దూ లేకుండా పెటగటం ఒక్క మనషి కే వీలవుతుంది, కాని యితర మృగాలకు కాదు. కుందేలువంటి జంతువేదన్నా మితిమీరి యిట్లా పెరగాలంటే వాటికన్నీటికీ తగినంత ఆహారం దొరకటం కష్టం. అవి పచ్చి గరికనూ, ఆకూ అలమునూమాత్రం తింటాయి. మనిషి అట్లాగాక రకరకాల ఆహారం తినటం నేర్చాడు. రెండో ఆటంక మేమిటంటే : కుందేళ్ళు ఎక్కువయ్యేకొలదీ, వాని శత్రు మృగాలు నక్కలూ, తోడేళ్ళూ బాగా పెలుగుతాయి. మనిషి తన శత్రుమృగాలను ధిక్కరించి జీవించటం నేర్చుకోబట్టి అతని కటువంటిబాధ లేక పోయింది.

సృష్టిలో యే జంతువుల సంఖ్యన్నా యెంతవరకు పెరిగేదో అవి తినే ఆహారంమీదా, వానినే ఆహారంగా భుజించే యితర మృగాల సంఖ్యమీదా ఆధారమయి వుంటుంది. మితిమీరి పెటగటం అసంభవం. ఆప్టేలియాలో మొదట్లో కుందేళ్ళుండేవికావు. ఐరోపానుండి కొన్నింటిని తెచ్చారు. త్వరలో అవి కోటానకోట్లుగా పెరిగాయి. వ్యవసాయకులకు వానివల్ల కలిగిన నష్టమూ, ఏంచేయాలో తెలిక మనసుకు ఎక్కిన పిచ్చా యింతింతనరాదు.

చివరకు, ఏదీతోచక ప్రత్యేకరకమైన ఒక నక్కలజాతిని
ఐరోపానుండి, ఆస్ట్రేలియాకు రప్పించారు. అవి ఎక్కడపడితే
అక్కడే కనుపించే కుందేళ్ళను తిని, బాగా వృద్ధి అయ్యాయి.
కుందేళ్ళ జనాభా తగ్గింది దాంతో.

మనుజుడు రకరకాల పనిముట్లు చేయటం నేర్చాడు.
అనేక క్రొత్త విధాలైన ఆహారం తినటం అవలంబించాడు.
కాబట్టే సృష్టిలో సహజంగా ఉండే నియమాలను అతిక్రమించి
జీవించడానికి సమర్థుడయి కలిగింది అతనికి. ఇతర జంతువులేవీ
పెరుగజాలనంత యెక్కువగా అతనిసంఖ్య పెరిగింది. పూర్వం
ఒకళ్ళిద్దరు వసించడానికే ఆహారం సరిపోని ప్రదేశాల్లో చాలా
మంది జీవించడానికి వీలయింది.

పూర్వం యెంతో కష్టపడి ఆకూ, అలమూ, పండ్లూ,
దుంపలూ వెతికి తినేవాడు. జంతువుల వేటాడి వానిమాంసం
తినటం నేర్చుకోటంచేత అతనికి శాఖాహారం మునుపటంత
అవసరమైందికాదు. ప్రతిరోజూ, అతను చంపే పెద్ద మృగాలు-
మామత్ ఖడ్గమృగం, అడవిదున్నలూ, గుట్టాలూ మొదలై
నవి - ఎంతో గడ్డిని తినేవి. ఆ గడ్డియొక్క సత్తువంతా బాగా
బలీసిన జంతుకండరాల్లోనూ, క్రొవ్వలోనూ దాచబడేది.
మాంసాహారం అలవాటుచేసుకోటంచేత ఎన్నో కొన్ని టన్నుల
గడ్డివగైరా శాకాల సత్తువంతా బహుతేలికగా మనుజునికి
దొరికేది.

మంచు తుపానులప్పుడూ, నేలంతా చలికి మంచు
గడ్డలు పేరుకుపోయే రోజుల్లోనూ వారికి బయట ఆహారం

దొరకటా చాలా దుర్లభమయ్యేది. అటువంటప్పుడు దాచి పెట్టిన మాంసాన్ని తినేవారు.

ఆహారం రాబోయే కరువురోజులకని దాచుకోటం అలవాటు కాగానే, ఎక్కడపడితే అక్కడను దేశవిమ్మరిగా తిరుగడానికి వీలుండేదికాదు. శాకాహారపు రోజుల్లో అట్లాగాక అదెక్కడదొరికితే అక్కడి కంతా వెళ్ళేవారుప్రజ. మామత్ తలనో, స్తంభాలలాంటి దాని కాళ్ళనో యిష్టంవచ్చినట్లు ప్రతి చోటకూ తీసుకువెళ్ళడానికి కష్టంకాదా, మరి ?

ఇంకో కారణంచేతకూడా మనుజులు దేశవిమ్మరి జీవితం మార్చుకోవలసి వచ్చింది. పూర్వమైతే ఏ చెట్లు కొమ్మలై నా సరే అతనికి నివాసయోగ్యంగా వుండేవి. నేలమీద తిరుగాడే శత్రుమృగాలనుండి తప్పించుకోటమే అప్పటి ముఖ్య సమస్య. కాని, చలి యెక్కువగా పెరిగేకొలదీ వారికి దాని బాధనుండి తప్పించుకోవలసిన అవసరం కలిగింది. చలి దొరరాసి నివాసాలు నికరంగా కొన్ని తావుల్లో కట్టుకోవలసివచ్చింది. ఇట్లా ఇల్లు కట్టుకోటంచేత, మనిషి తన కాబోయే కట్టేసుకొన్నాడు.

పా న వ సృష్టి

దైవసృష్టి అంటాము. లోకమంతా సాధారణంగా, సహజమైన లోకపరిస్థితులను క్రమంగా మార్చటమూ, నూతన ప్రపంచాన్ని తానే సృష్టించుకోటమూ ప్రారంభించాడు మనిషి.

ఏ కొండగుహలో, ఏటవంపుగా ముందుకువంగిన యేకొండపార్శ్వమో అతని గృహముగా నుండేది, చెట్లు

కొమ్మలూ, తోళ్ళతో పందిరివేసి తానే ప్రత్యేక ఆకాశాన్ని
 యేర్పర్చుకొన్నాడు. ఎండ వానలూ, మంచూ యీ కొత్త
 ఆకాశాన్నుండి వచ్చేవికావు. ఈ తన చిన్న నూతన జగత్తులో
 రాత్రులందు వెలుగుకూ, చలికాలంలో వెచ్చదనానికీ ఒక
 చిన్న సూర్యుని అధిష్టింపజేశాడు.

పురాతన గుహల గోడలలో పందిరి అడ్డకట్టలు దూర్చ
 బడిన రంధ్రాలు మన కగుసినాయి. గుహమధ్యనుండే అగ్ని
 గుండముచుట్టూ యేర్పరచిన రాళ్ళు సల్లగా కాలినవి, మనం
 చూడవచ్చు. ఈ అగ్నియే ఆతని సూర్యుడూ, దీపమూనూ.

రాతి కత్తులూ, పదునైన రాతి యీటెలముక్కలూ,
 కీళ్ళుడిన బంతుయెముకలూ, బొగ్గా, బూడిదా - యివన్నీ
 మన్నుతోకలిసి యీ పురాతన గుహల్లో కనుపిస్తాయి. సృష్టిలో
 ఇవన్నీ సహజంగా ఎప్పుడూ ఇట్లా కలిసి ఒకేచోట నొరకవు.
 ఇవన్నీ నూనవ కరచిహ్నములని నిస్సందేహంగా చెప్ప
 డానికి వీలవుతోంది.

ఈ గుహలు ఇప్పటికీ అట్లాగే మొదట్లోలాగా నిలిచి
 యున్నా యనుకోరాదు. అవన్నీ పూర్తిగా శిథిలమైపోయాయి.
 కాని పైన నుడివిన వస్తువులు ఆయాచోట్ల నొరకటంమూలాన
 అచ్చట గుహలుండేవని విశదమవుతుంది. మునుపుఉండే గుహ
 గోడల చాటి యింకా ముందుకుపోతే, అదే ప్రదేశంలో మన
 కెట్టి మానవజీవితచిహ్నాలుగానీ కనిపించవు. బూడిదా, బొగ్గా,
 ఎముకలూ, రాతిపనిముట్లూ యివేవీ ఉండవు.

ఈ విధంగా మానవుడు తానే యొక నూతన ప్రపంచాన్ని సృష్టించుకొన్నాడు. దీనికీ, సహజ ప్రకృతికీ క్రమంగా కనుపడని గోడలు అడ్డంగా పెరగటం ప్రారంభించాయి. తా నేర్పర్చుకొన్న యీ వాతావరణంలో నిలబడి, నెలుపల ప్రపంచమంతా చలికి వణకి మరణిస్తోంటే, దానినుండి తప్పించుకోగలిగాడు; బ్రతుక గలిగాడు.

వెయ్యేం డ్లబ్ డి

రాతి పనిముట్లు జనులుచేసి జీవించే పూర్వకాలానికి 'రాతియుగం' అని అంటాము. ఈ పురాతన పనిముట్లు చాలా దొరికాయి; వానిని వస్తుప్రదర్శనశాలల్లో ఉంచారు. వానిలో పొడుగ్గా, సన్నగా, మంచి పదునురాయి ఒకటి, ఇంకోటి పెద్ద ముక్కోణాకారంకా ఉండేరాయి ఒకటిను మనం చూడ వచ్చు. రెండో ముక్కోణపురాయి అంచులుకూడా ఎంతో పదునుగా వుంటాయి. ఇంతపెద్ద బరువైన పనిముట్టు నెందు కుపయోగించేవారో? మొత్తంమీద రెండింటినీ ఏనైనా వస్తువుల సరికేటందుకూ, కోయడానికి ఉపయోగించేవారనడానికి ఏమాత్రమూ సంశయంలేదు. ఇంత బరువైన ముక్కోణ రాతి కత్తితో దేన్నికోసేవారో? ఆ కోయబడేది వస్తువో, మృగమో! ఎంత పెద్దదిగా ఉండేదో?

ఈ విషయాలు తెలుసుకోవాలంటే కేవలం కూర్చొని ఊహించే బదులు, ఆ పురాతన రాతియుగానికి ప్రయాణం కట్టటం మంచిది. సాధారణంగా నవలల్లోనైతే, "6 వ శతాబ్దంలో ఒకరోజు సాయంత్రం సింధునదీ తీరాన" అనో, "గోపాల

కృష్ణుడు యమునాతీర ప్రదేశాల్లో విహరించే రోజుల్లోనో అని వ్రాసి, ఒక్క చిటికలో ఎంతెంత పురాతనపు కాలానికైనా మానసికంగా మనం ప్రయాణం చేయవచ్చు. అప్పటి పరిస్థితుల పూసగ్రుచ్చినట్లు గ్రంథకర్తలు వర్ణిస్తారుకూడా.

ఇదేవిధంగా అంతతేలికగానూ, పురాతన రాతియుగానికి ప్రయాణం చేయటం వీలుకాదు. ఐనా, కొంత ప్రయాణపడి ఈ ప్రయాణం సాగిద్దాం. మొట్ట మొదట్లో అంత దీర్ఘ ప్రయాణానికి కావలసిన వస్తుసామాగ్రిని చేకూర్చుకోవాలి.

మడత జేరా ఒకటి కావాలి. క్రింద పరచేటందుకు గట్టి కాన్వాసుబట్టా, మడతబెట్టడానికి వీలయే జేరాకట్టలూ, త్రాళ్లూ, కొయ్యగూటాలూ, సుత్తీ యివన్నీ జాగ్రత్తగా వీలైనంత కొద్దిస్తలంలో యిమిడ్చి మూటకట్టుకోవాలి. ఎండ తగులకుండా కార్కు దొరటోపీ ఒకటి, గొడ్డలీ, నీళ్ళుకాచే కెటిల్, స్పిరిట్‌తో నెలికే స్టవు ఒకటి, గిన్నే, చెంచా, దిక్కుచి యంత్రం, భూలోకపటమూ నీ పెట్టెలో పెట్టుకొని, తుపాకీ యొకటి పట్టుకుపోవాలి. రాతియుగానికి వెడితే వేటాడే అవకాశాలెన్నో తప్పకుండా కలుగుతాయి. తరువాత దగ్గరగా నుండే సముద్రరేవుకు వెళ్ళి స్త్రీమరు టిక్కెట్టు కొనాలి.

“రాతియుగానికి టిక్కెట్టు, బాబూ” అంటే నలుగురూ నవ్వుతారు. ఎవడో రైలుస్టేషనుకు వెళ్ళి, “అయ్యా! మావూరు కో టిక్కెట్టు యివ్వమ”న్నాడట! కాబట్టి రాతియుగానికి వెళ్ళిరావడానికి తిరుగు టిక్కెట్టు కావాలని అడగరాదు. మెల్బోరన్ నగరానికి టిక్కెట్టు కావాలని అడిగి కొనుక్కోవాలి. మెల్బోరన్, ఆస్ట్రేలియాలో ఉన్నది.

రెండు మూడు వారాల్లో స్త్రీమరు నిన్ను ఆప్టేలియాలో
 దింపుతుంది. ఈ ఖండంలో యిప్పటికీ రాతియుగపు మనుష్యులు
 నివసిస్తున్నారు. పురాతన రాతియుగానికి వెళ్ళటం వీలు కాక
 పోయినా, రాతియుగ ప్రజల మాదిరి యిప్పటికీ నివసించే ఆప్టే
 లియా జాతుల చూడడానికి వెళ్ళి సంగతులన్నీ గ్రహించడానికి
 యత్నించాలి నీవు.

ఎక్కడచూచినా ఎంజిపోయిన బయళ్ళూ, ఎడారీ కను
 పిస్తాయి. మధ్యమధ్య దారి కడ్డంగావుండే ముండ్లపొదలూ,
 రక్కిసలూ దాటి ఆప్టేలియను వేటకాండ ప్రదేశాన్ని చేరు
 తావు. నదీతీరాన బారులుదీసిన చెట్లనీడలో వారి గుడిసె
 లుంటాయి. చెట్లకొమ్మలూ, తోళ్ళతోనూ వాని నిర్మించారు.

నలుదెసలూ పిల్లలు గల్లంతుగా ఆడుకొంటున్నారు.
 స్త్రీలూ, పురుషులూ నేలమీద చతికిలబడి ఏవేవో పనులు
 చేస్తున్నారు. పొడుగు గడ్డమూ, చెదరి చిక్కుబడిన తలవెండ్రు
 కలూ గల ముసలివాడొకడు, ప్రొద్దున్నే చంపిన కంగారూ
 తోలును ఒలుస్తున్నాడు. వాడిచేతిలో ముక్కోణాకారపు రాతి
 కత్తియున్నది. ఇది అచ్చంగా పూర్వం రాతియుగపు ప్రజలుప
 యోగించిన కత్తిలాగానే ఉన్నది. అతనిప్రక్క నొకస్త్రీ
 పొడూగ్గా పదునైన సన్నని రాతికత్తితో ఏదో అంగీకని తోలును
 కోస్తోంది. సరిగ్గా యిట్టివే పొడవైన రాతికత్తు లెన్నో ఐరో
 పాలో పురాతన రాతియుగపు ప్రజలవస్తువులలో మన కగు
 పిస్తున్నాయి.

బలమైన ముక్కోణపు రాతికత్తి పురుషుల ఆయుధం.
 దానితో జంతువుల చంపి, దాని చర్మం ఒలిచి, మాంసమును

ముక్కలుగా కోస్తారు. సన్నని రాతికత్తి, కేవలం ఆడవాళ్ళు యింట్లో వుపయోగించే పనిముట్టు, దుస్తులకు తోళ్ళనుకోసీ, సన్నగా వారులు చీల్చి తోలును పదునుచేసి నునుపుగా చేసీ స్త్రీలు రకరకాలుగా దాన్ని ఉపయోగిస్తారు.

ఈ విధంగా ఒకపనిముట్టు ఒకపనికీ, ఇంకొకటి వేరేపనికీ ఏర్పడటం చూస్తే పురుషులు ఒకవిధమైన పనులుచేస్తే, స్త్రీలు ఇంకోవిధమైన పనులు చేసేవారని గ్రహించవచ్చు. ఏ విధమైన నాగరికతా లేక కేవలం వేటకాండలాగా జీవించే ఆ పురాతనపు రోజుల్లోనే సంఘానికి కావలసిన పనులు ప్రజల్లో తగినట్లు ఒక్కొక్కరికీ విభజింపబడేవని ఇందుమూలాన మనకు విశదమవుతోంది.

పురుషులు జంతువుల నెంబడించి వేటాడి, దిమ్మరే సమయంలో స్త్రీలు ఊరికే కూర్చోనేవారుకారు. వారి నివాసానికి యోగ్యమైన గుడిసెలు నిర్మించేవారు. భూమినుండి దుంపజాతులు త్రవ్వితీసేవారు. భోజనపదార్థాలూ, దుస్తులూ మొదలైనవాటి విషయం ముందుగానే జాగ్రత్తపడి దాచేవారు.

పురుషులూ, స్త్రీలూ వేర్వేరు పనులు పంచుకొని చేసినట్లే పడుచువారి పనులనీ, ముసలివారు చేయవలసిన పనులనీకూడా విభజించుకొన్నారు ఆ రోజుల్లో.

వె య్యే ం డ్ల బ డి

ఏ పనన్నా చేయగలగాలంటే మొదట్లో దాన్ని నేర్పుకోవాలి, అలవాటు చేసుకోవాలి. అభ్యసించడే, అలవాటు చేసుకోకుండానే జ్ఞానం ఏదో కొండమీదనుంచి దిగివస్తుందనుకో

కూడదు. సాధారణంగా ప్రతికొత్త విషయమూ తెలిసిన ఇతరులనుండి నేర్చుకోవాలి మనమూ చేయగలగాలంటే.

ఒక వడ్రంగి ఉన్నాడనుకో, అతనికి కావలసిన రంపమూ, ఉలీ, సుత్తీ, బరమా అన్నీ అతనే కనిపెట్టాలనుకో. ఇంతేకాక వానినెట్లా ఉపయోగించాలోకూడా వాడే ఊహించి తెలుసుకోవాలని అనుకొందాము. లోకపరిస్థితులు ఇలాగుంటే నిజానికి వడ్రంగిజాతి పూర్తిగా నశిస్తుంది త్వరలో.

ఇదేమందిరి మనం భూగోళశాస్త్రం నేర్చుకోవానికి ప్రతి యొక్కడూ భూమంతా చుట్టూ ప్రయాణంచేసి, కొలంబస్ మందిరి తిరిగి అమెరికాను కనుక్కోనీ, ఆఫ్రికాఖండపు దుర్గ మారణ్యంలో ప్రయాణం సాగించీ, ఎవరెస్టు శిఖరంపై కెగ బ్రాకీ, లోకంలోనుండే జలసంధులూ, అగ్రాణూ ప్రత్యక్షంగా తిలకించి, ప్రతీదీ లెక్కబెట్టి చూడాలంటే, మనం వెయ్యేండ్లు బ్రతికినా భూగోళశాస్త్రం నేర్చుకోలేము.

రోజులు గడిచేకొలదీ, నూతన విషయాలు కనిపెట్టబడుతున్నాయి. కొత్తశక్తులు స్వాధీనమవుతున్నాయి. ఎన్నెన్నో కనీ, వినీ యెరుగని అంశాలు మనకు విదితమవుతున్నాయి. ఇట్లా ఒక్కొక్క తరం గడిచిపోయేకొలదీ జనులు నేర్చుకోవలసిన విషయాలెన్నో పెరిగిపోతున్నాయి.

సుమారు రెండువందల సంవత్సరాల క్రితం పదహారో యేటికల్లా మనుష్యులు, ప్రాణెసర్లు - పండితులు అనుకోవచ్చు- అయ్యేవారు పాశ్చాత్య దేశాల్లో. ఈ రోజుల్లో అట్లాంటి పప్పేదీ ఉడకదు.

సుమారు పదేళ్ళు కష్టపడి చదివితేకాని హైస్కూలు చదువు పూర్తికావటంలేదు. ఈ రోజుల్లో రానురాను క్రొత్త శాస్త్ర పరిశోధనలు పెరిగేకొలది జనం యింకా యెక్కువ యేండ్లు చదువవలసినస్తుంది. పూర్వం పదహారేండ్లకంతా జనులు ప్రాఫెసర్లు అయ్యేవారు! ఇప్పుడో! తలక్రిందుగా తపస్సు చేసినా అటువంటి దేదీ వీలుకాదు.

పూర్వం భౌతికశాస్త్రం అని ఒకే ఒక శాస్త్రం చదివే వారు జనం. ఇప్పుడైతే భూగోళ భౌతికశాస్త్రమూ, నక్షత్ర భౌతికశాస్త్రమూ అని ఉన్నాయి. అదేమిది రసాయన శాస్త్రం ఒక్కటే ప్రజలు మునుపు నేర్చేవారు. ఇప్పుడు భూగోళ రసాయనశాస్త్రమూ, జీవరసాయన శాస్త్రమూ, వ్యవసాయ రసాయనశాస్త్రమూ అని ఉన్నాయి. ఈ రోజుల్లో శాస్త్ర సంబంధమైన కొంగ్రొత్త విషయాలు బహు త్వరగా పెరిగిపోతున్నాయి.

రాతియుగంలో శాస్త్రపరిశోధనలనీ, చదువులనీ ఉండేవి కావు. మానవుడు కేవలం అనేక అనుభవాలు సేకరించుకొనే వాడు. ఈ రోజుల్లోమాదిరి మానవజీవితమూ, విజ్ఞానమూ శాఖోపశాఖలుగా పెరిగిపోలేదు. ఐనా కొద్దో, గొప్ప ప్రతివాడూ ఆ కాలంలోనూ నేర్చుకోవలసియుండేది.

జంతువుల కాలిజాడలబట్టి వానిని వెంబడించటమూ, చర్మం ఒలవటమూ, నివాసయోగ్యమైన కుటీరాలు నిర్మించుకోవటమూ, రాతికత్తులూ, సూదులూ చేయటమూ - ఇట్టి పనులన్నీ చేసే నేర్పరితనం ప్రతివాడికీ తప్పక కావలసినవచ్చేది. కాని, యెవ్వడూ పుట్టుకతోటే యిట్టి చాకచక్యాలతోనూ,

శక్తులతోనూ పుట్టడు. ప్రతీదీ నేర్చుకోవాలి. అభ్యసించాలి. అభ్యాసంమీదే పనివాడితనం సాధ్యపడుతుంది.

జంతువులకూ, మనిషికి ఉండే ముఖ్యభేదమే యిది. మృగాలు పుట్టేటప్పుడే వాని జీవితానికి అవసరమయ్యే సమస్త అవయవాలతోనూ, అలవాట్లతోనూ పుట్టుతాయి. తమ తల్లిదండ్రులనుండి వారసత్వంగా వచ్చే శరీరాకారమూ, రంగుల మూడిరే, వివిధ పనులు చేయడానికి తగిన అంగాలూ, వాని నుపయోగించగల నేర్కూ. జంతువుల పిల్లలకు వారసత్వంగా వస్తాయి. అడవిపంది దుంపల పెకలించటం నేర్చుకో అక్కర లేదు. అట్లా పెకలించడానికి అనువైన ముట్టెతోనే అది పుట్టు తుంది. పందికొక్కుకూ, బీవకు కూ వస్తువుల కొఱికి, నుసి చేయటం నేర్చుకో అక్కర్లేదు. వాని దంతాలు అటువంటి పను లకు తగినట్లు పుట్టుకతోనే యేర్పాటయియుంటాయి. జంతు వులు వివిధ విద్యలు నేర్చుకోడానికి బడులూ లేవు; వేర్వేరు పనులు చేయడానికి కావలసిన పనిముట్లు అమ్మబడే దుకా ణాలూ లేవు. సృష్టిలో మనిషి సంగతి యిట్లాకాదు. మన తల్లిదండ్రులనుండి పనిముట్ల నుపయోగించే నేర్పరితనం మనకు వారసత్వంగా రాదు. తన పనిముట్లు తానే చేసుకోవాలి. ఉపాధ్యాయులనుండి, ఇతర పెద్దవారినుండి ఇటువంటి విషయా లన్నీ నేర్చుకోవాలి.

సాధారణంగా చాలామంది బడిపిల్లలకు లెక్కలన్నా వ్యాకరణమన్నా తగనిభయం. జంతువులమూదిరి వారూ వివిధ పనులు చేయగల శక్తులతో పుట్టుతే ఎంతో బాగుంటుందనీ, లెక్కలూ మొదలైనవి నేర్చుకోవలసిన అవసరం ఉండదనీ మనం

అనుకోవచ్చు. కానీ యిదంత శ్రేయస్కరంకాదు. బడులు లేకపోతే ప్రజల కొత్త విషయాలు నేర్చుకోరు. జ్ఞానమూ, నేర్పరితనమూ నిర్జీవమై, స్థంభించిపోతాయి. వానికి పురోభివృద్ధి అనేది లేకమైనా ఉండదు. జంతువులలో మాదిరే పుట్టిన అలవాట్లతో పెరిగి నశించటం మాత్రమే మనకూ చేతవుతుంది.

మన అదృష్టమనుకోవాలి. మనకిట్లా సమస్తవిషయాలూ పుట్టుకతోనే అలవడకపోవటం, ప్రతీదీ చదవాలి, అభ్యసించాలి. ఒక్కోతరం గడిచేకొలది మానవ విజ్ఞానం పెరుగుతూ ఉంటుంది. ఇందుమూలానే క్రమక్రమంగా అజ్ఞానాంధకారం పటాపంచలవుతుంది. విజ్ఞానకాంతులు విస్తరిస్తాయి.

ప్రతి బాలుడూ, బాలికా బడికి వెళ్ళి నేర్చుకొనేటట్టే, మానవజాతి యావత్తూ కొత్త విషయాలను ఎప్పుడూ నేర్చుకొంటోంది. ఇంతవరకూ గడచిన నెయ్యేళ్ళ బడియొక్క ఫలితంగా మానవుడు శాస్త్రజ్ఞానాన్నీ, కళలనూ వివిధ పనిముట్లు నిర్మించి యుపయోగించే కాశలాన్నీ అభ్యసించగలిగాడు. ఈ విద్యయొక్క ఫలితమే మన ఈ ప్రస్తుత నాగరికత.

ఈ వేయియేండ్ల బడిలో మానవుడు రాతియుగ కాలంలో ప్రవేశించాడు. అలవాటుపడిన ముసలివాళ్ళూ, పెద్దలూ, చిన్నవారికి జంతువేటా వాని పాదగుర్తుల తెలుసుకోటమూ నేర్పారు. నిశ్శబ్దంగా జంతువులకు తెలియకుండా జరిగి, ప్రాకి వాని సమీపించే చాకచక్యమూ, పద్ధతీ ప్రతియువకుడూ తన గుంపు పెద్దలనుండి నేర్చుకొనేవాడు.

ఈ రోజుల్లోకూడా జంతువేటకు చాలా నేర్పరితనం కావాలి. ఐతే పూర్వంమాదిరి ప్రతి వేటకాడూ తనకు కావల

సిన ఆయుధాలన్నీ తానే చేసుకో అక్కరలేదు. రాతియుగంలో ప్రజ తమకు కావలసిన రాతికత్తులూ, గదలూ, యీటెలూ, అన్నీ వాళ్ళే చేసుకొనేవారు. అందుకనే చిన్నవాళ్ళకు నేర్పడానికి పెద్దవారి కెన్నో విషయాలుండేవి.

స్త్రీలవిషయమూ అంతే, గృహకృత్యాలు నిర్వహించు కోటమేకాక కట్టెలు నలుగుటా రకరకాల గృహోపయోగకరమైన సామానులు తయారుచేయుటా బట్టలు కట్టటమూ అనే పనులెన్నో వారికి ముఖ్యంగా తెలిసియుండేవి.

ప్రతి ముఠాలోనూ, తమ తమ ప్రత్యేక జీవితాల్లో నేర్చిన నూతన విషయాలనూ, అలవర్చుకొనిన నేర్పరితనమూ యువకులకూ, యువతులకూ నేర్పించే పెద్దవాళ్ళు, స్త్రీ పురుషులుండేవారు. కాబట్టి అట్లా నేర్పడానికి వారికేదో యొకవిధమైన భాష ఉండియుండాలని మనం ఊహించవచ్చు. ఇదిట్లా చేయి, అదట్లాచేయి అని చేసి చూపించటమూ, చెప్పటమూ జరిగేవి. దీనికంతా భాష లేకపోతే యెట్లా?

జంతువులూ, తమపిల్లలకు వానిగోళ్ళ నేవిధంగా ఉపయోగించాలో, పండ్లతో ఎట్లాకొఱకాలో నేర్పించవు. కాబట్టి వానికి మాట్లాడే అవసరం ఉండదు. తన పనిని తాను చేయడానికీ, అతను నేర్చినవిషయాలు చిన్నవారికి నేర్పడానికీ, మనిషికి భాష - అంటే మాట్లాడటం అవసరమైంది. మానవుడు మాట్లాడటం నేర్చాడు.

రాతియుగపు జనులు ఎట్లా మాట్లాడేవారో !

పూర్వకాలానికి ద్వితీయ ప్రయాణం

మళ్ళీ యింకోసారి పురాతన రోజులకు ప్రయాణం చేసి వద్దాం. ఈసారి మునుపటంత యెక్కువ సామగ్రి తీసుకుపోనక్కరలేదు. ఓడలెక్కి యెచ్చటికీ పోవలసిన అవసరమూలేదు. ఉన్న చోటే కూర్చుండి యీ ప్రయాణం సాగించగలము.

ఈ రోజుల్లో రేడియో అంటే తెలియనివాళ్ళు లేరు. దాన్ని త్రిప్పుతే న్యూయార్కునుండి పారిస్; పారిస్ నుండి, మాస్కో; మాస్కో నుండి బొంబాయికి ఒక్క నిమిషంలో వెళ్ళవచ్చు. “టెలివిజన్” యంత్రం మనదగ్గరుంటే ఆ దూర ప్రదేశాల్లో జరిగేవి వినటమే కాక పర్వతాల కనతల ప్రక్కా, సముద్రాల దూరపుతీరాల్లో జనులే యే పనులుచేస్తున్నారో చక్కగా బహు స్పష్టంగా చూడగలం.

ఇట్టి సదుపాయాలన్నీ ఉన్నాకూడా, ఎన్నో ఏండ్లక్రితం జీవించిన మనుష్యుల మాటలు వినాలంటే మనకు నీలవుతుందా? ఈ యంత్రాల మూలాన దూరాన్ని జయించినట్లే, కాలమును కూడా అత్యక్రమించడానికి ఉపాయమేదన్నా ఉన్నదా అని ఆలోచిస్తే అట్టిదేదీ నీలుపడదని తెలుస్తుంది.

మాట్లాడే చలనచిత్రాలు—టాకీలు—ఉపకరిస్తాయా అని ఆలోచిద్దాం. ఈ టాకీలు తెరమీద ప్రస్తుతకాలంలో జరిగే విషయాలేకాక, పూర్వపు విషయాలెన్నో చూపిస్తాయి. అయినప్పటికీ 1927 సంవత్సరానికి పూర్వం చలనచిత్రాలూ, ఇంకా కనిపెట్టబడలేదు. టాకీలకు పూర్వం జరిగిన విషయాలు చూపే చలనచిత్రాలూ, మూకీలు, అవి జనులేయే విషయాలు

మాట్లాడాలో మనకు చెప్పలేవు. కాబట్టి యీ టాకీలూ
మూకీలుకూడా యెందుకు లాభించవు మన కార్యసాధనకు.

సరి ఇక గ్రామఫోనుసంగతి చూద్దాం. మాటలూ,
పాటలూ బహు చక్కగా దీంట్లో అచ్చు గుడ్డబడుతాయి.
మనిషిని చూడడానికి వీలుకాకున్నా వానిభాష ఎంతో చక్కగా
వినబడుతుందిగా? ఏనా 1877 సంవత్సరానికి పూర్వం గ్రామ
ఫోనులనే యంత్రాలులేవు అప్పటికింకా అవి కనిపెట్టబడలేదు.

గ్రామఫోనులకు ముందు జనులెట్లా మాట్లాడేవారో
మనం వినటం దుర్లభం. వారి భాషను శిలుసుకోవాలంటే
గ్రంథాలూ, పుస్తకాలూ ఆధారం చేసుకోవాలి. ఫోటో
గ్రాఫులూ, వ్రాతగ్రంథాలూ చూస్తే, పూర్వపు జనుల
భావాలూ, ఆలోచనలూ కొంతవరకూ తెలుస్తాయి.

సాధారణంగా మన అందరి యింట్లలో మన పూర్వీకుల
ఫోటోలెన్నో ఉంటాయి. గోడపొడూగునా ఉండే పటాలనుండి
మన తాత ముత్తాతలూ, ముత్తవ్వలూ మనలని చూస్తూ
ఉంటారు. వాళ్ళ విచిత్ర దుస్తులూ, వారు ఉపయోగించిన
సామాగ్రి కొద్దో గొప్పోవారి పురాతన జీవితాలని మనకు
తెలుపుతాయి.

అదిగో! కెమారావంక భయంగా తన చక్కని స్మిటి
నేత్రాలు తెరిచిచూస్తూ నవనవలాడే బాల్యసౌందర్యంతో
బంగారు గజ్జల మొలత్రామా, మెడలో పులిగోళ్ళూ వేసు
కొన్న ఆ పసిపాప మన తాతగారట! ఇంకా కొంచెందూరంగా
కుడిప్రక్కనుండే యింకో పటంచూడు. అందులోని మనిషికి
పాతికేళ్ళుంటాయి. తెల్లని మల్లు తలపాగా, తీవిగా పైకిత్రిప్పిన

మీసాలూ, మెడనుండి క్రిందిదాకా గుండీలున్న ఆల్పాకా నల్లకోటూ, కుడిచేతి ఐదువ్రేళ్ళకూ రవ్వల ఉంగరాలూ, వెండి పన్ను తొడిగినచేతికత్తా! ఎవరో తెలుసా? క్రొత్తపెండ్లి కొడుకు మన తాతగారే! ఆయన ప్రక్కగా పది పండ్రెం డేళ్ళకూడా నిండని బాలిక బనారసుచీరా, మొగిలిపూవుల వాలుజడా, నుదుట పెండ్లిబొట్టూ, జూకాలూ, అడ్డబాసా, కాసులపేరూ, గజ్జల వడ్డాణం పెట్టుకొని నిలుచున్నది చూడు. లేడిపిల్లలాగా భయపడుతూ, తన భర్త కూర్చున్న కుర్చీమీద తాకీ తాకనట్లు తన చేయి ఆనించి ఆయనకు వీలైనంత దూరంగా ఒదిగి, ఒదిగి నిలుచున్నది పాపం!

ఇదిగో యింకోపటం. దీన్ని చూద్దాం. ఇదంతా యేదో అట్టహాసంగా ఉంది. కళ్యాణమండపంలాగా దండలూ, తోరణాలూ, కాశ్మీరశాలువలు కప్పకొని, కుండలాలు ధరించిన బ్రాహ్మలూ, కలకలలాడే నవ్వుముఖాలతో మంచి చీరలూ, నగలూ పెట్టుకొన్న స్త్రీలూ, అరటిపండ్లు ఒలిచితింటూ నవ్వే బాల బాలికలూ, ఎంతో మంగళకరంగా, శోభాయమానంగా ఉన్న దీదృశ్యం. అందరిమధ్యా ఒక ముసాలితాతగారూ తలంతా నెరసిపోయి మడతపెట్టిన మొగిలిరేకుతో అలంకరించిన చెంప కొప్పుతో నవ్వుతూ మన అవ్వ కూర్చున్నారు. ఇది మన తాతగారి షష్టిపూర్తి ఫోటోగ్రాఫు!

ఈ విధంగా మానవజీవితం కండ్లకుగట్టినట్లు ఫోటోల మూలాన మనకు విశదమవుతుంది!

మన తాత ముత్తాతలకాలందాటి యింకా నాలుగైదు తరాలు వెనుకకు వెడితే అప్పటి ఫోటోలు మరీ విచిత్రంగా

ఉంటాయి. ఏవో చెక్కడపు విగ్రహాల్లాగా ముఖంలో యేవిధమైన కళా, భావస్ఫురణ లేకుండా వుంటాయి. ఎవరిదన్నా ఫోటోతీయాలంటే, ఆ వ్యక్తిని కదలకుండా నిట్రంగా విగ్రహంలాగా ఎత్తుపాటికుర్చీలో ఎంజోసేవు కూర్చోబెట్టేవారు. నేలకు కాళ్ళానకా ప్రస్ఫుటంగా కనుపించాలని ప్రతివేటూ, అరచేతులవి, తెరచిపెట్టి కాళ్ళమీద పరచి వింతగా జాలిగొల్పుతూ కనుపిస్తారు. ఈ రోజుల్లోనెత్తే ఎంతత్వరగా చలించేవస్తువునైనా చిటికలో ఫోటోతీయగలము. పందెపు గుడ్డాల పరుగులూ, సముద్రజలంలో కోసుకుపోయే ఓడలగమనమూ తుపాకిగుండ్ల వాయువేగ ప్రయాణమూ, యిట్టివన్నీ ఫోటోలు తీస్తారు యీరోజుల్లో.

1838—యీ సంవత్సరానికి పూర్వం ఫోటోగ్రాఫులే లేవు. అంతకు పూర్వపు విషయాలు తెలుసుకోడానికి తదితర అంశాలమీద ఆధారపడాలి. పుస్తక భాండాగారాల్లోనూ; పురాతన చిత్రకారుల చిత్రాల్లోనూ, ప్రాచీనగ్రంథాల్లోనూ అట్టి విషయాలకు నెదకులాడాలి.

ఈ విధంగా వందలకొలదీ సంఘ్న గడచిపోతాయి. 1456 సంవత్సరానికిముందు అచ్చుపుస్తకాలనేవి లేవు. జనులు తమ ఈక కలాలతోనూ, గంటా లుపయోగించి కాగితాలమీదా, తాటాకులమీదా వ్రాసేవారు. క్రమంగా వీరిని పరిశీలించి గతించిన రోజుల విచిత్రవిషయాలు అవగాహన చేసుకోవాలి. ఇట్టి లిఖితగ్రంథాలకు పూర్వం దేవాలయాల గోడలమీదా, స్థూపాలప్రాకారాలపొడుగునా చెక్కిన అక్షరాలూ, బొమ్మలూ మన కాధారమౌతాయి.

ఇట్లా క్రమంగా జరిగిపోయిన తరాల విషయాలు గ్రహిస్తూ, నెనుకకు పోగా పోగా చిట్టచివరకు వ్రాతలనేది పూర్తిగా అదృశ్యమవుతుంది. పురాతన జనుల కంఠస్వరం క్షీణించి, హీనమై తుదకు పూర్తిగా వినుపడకుండా పోతుంది!

ఐతే, ఆకాలానికి ముందు సంగతేమిటో?

అది తెలుసుకోవాలంటే పురాతన గుహల నేలను త్రవ్వాలి; పూర్వీకుల పనిముట్లు పరీక్షించాలి. శిథిలభవనాలూ, దేవాలయాలూ రాళ్లూ రప్పలూ గమనించాలి; ఎప్పుడో ఆరి పోయిన అగ్నిగుండాల బూడిద ప్రోవులలో నెత్తుకులాడాలి. వీటి మూలాన పూర్వకాలపు మనుష్యులెట్లా జీవించారో కొంత వరకైనా గ్రహించ వీలవుతుంది.

వా రెట్టిభాష మాట్లాడేవారో పై పరిశీలన మూలంగా యేదన్నా గ్రహించడానికి వీలవుతుందేమో ఆలోచించుదాము.

మా ట ల లే ని భా ష !!

పురాతన గుహల్లోనూ, మనుజుడు జంతు వేటకాడుగా వుండే రోజుల్లో అతను వసించిన కొండచరియల ప్రాంతాల్లోనూ ఆతని జీవితసంబంధమైన కొన్ని విషయాలు తెలిపే ఆనవాళ్ళగుప్పిస్తాయి. పితకాంక్రొఫస్ మనిషినుండి కొన్ని వేల ఏండ్లు అప్పటికే గడచిపోయాయి. ఆ రోజుల్లో వసించిన మానవు డెట్టివాడో ఆలోచించి చూడాలి.

మొదట్లోనే ఇదంతా యెవర్ని గుఱించి వ్రాస్తున్నామో, ఆతనికి ఫలానాపేరని చెప్పటం వీలుకాదని విశదపర్చాము. ప్రకరణ, ప్రకరణానికి ఆతనిపేరు మారుతూ ఉంటుంది. మనము

ఇప్పుడు చర్చించేకాలపు మానవునకు శాస్త్రజ్ఞులు “నియాం డర్త్ మనుజుడ”ని పేరు పెట్టారు. బొచ్చుయేనుగులు వసించే రోజుల్లో జీవించిన మానవులయొక్క కపాలములు “నియాం డర్త్” లోయలో మన కగుపించాయి. ఇందుకనే యీ పేరు పెట్టారు, శాస్త్రకారు లతసికి. ఆతనికి పూర్వపు మనుజులతో పోలిస్తే నియాండ్ డర్త్ మనిషి. నెన్నెముక నిటముగా మారి నట్లూ, చేతులు పూర్వంకన్న స్వాధీనంగా వంగేటట్లూ, ముఖంలో మానవాకారం పొడసూపేటట్లూ గోచరమవుతుంది.

ఏదన్నా నవల చదివితే దానిలోవచ్చే ముఖ్యపాత్ర యైన వ్యక్తినిగురించి యెన్నెన్నో వర్ణన లుంటాయి. శరీరం నిమృసండు ఛాయా, కోలముఖం, పొడవైన నాసికా, ఆకర్ణాం తములైన విశాల నేత్రద్వయం, పట్టుదలను చూపే బలమైన క్రింది దవుడా, ఆజానబాహువులూ - ఈ రీతిగా వర్ణించేస్తాడు గ్రంథకర్త.

ఈ గ్రంథంలో మనసంగతి ఇట్లాకాదు. అట్టి వర్ణన లన్నింటికన్నా ముఖ్యమైన నొక్కవిషయం మనకుకావాలి. ఆతని నేత్రాలనుండి వెలువడే కరుణారస దృక్కులకన్నా, వీణతంతులు మీటినట్లుండు కంఠస్వరముకన్నా, ఆ వ్యక్తి యొక్క మెదడెంతపెద్దదో తెలుసుకోటం మన కెక్కువ అవ సరం.

పితకాంతోపసు మానవుని కపాలముకన్న, నియాం డర్త్ లుని కపాలము పెద్దదనేది నిర్వివాదాంశం. శాస్త్రజ్ఞులు జాగ్రతగా ఆ యా కపాలముల కొలిచి దీన్ని నిర్ణయించారు.

నియాండర్తల్ మానవుని కాలానికి ముందు జరిగిన వేలకొలది యేండ్ల శిక్షణ, దీన్ని బట్టి ఊరికే పోలేదని తెలుస్తోంది. మనిషంతా, అందులోనూ ముఖ్యంగా ఆతని తలా, చేతులూ మాపుచెందాయి. ఆలోచనలకు తలా, కార్యసాధనకు చేతులూ జోడించుకొంటూ ముందుజ వేశాయి యీ మార్పులో.

రాతి గొడ్డలితో ఏకాపమూలేని రాళ్ళను చెక్కేటప్పుడు తనకు తెలియకుండానే తాను మారటం మొదలు పెట్టాడు మనిషి. అతని చేతివ్రేళ్ళు పూర్వంకన్న ఎక్కువ స్వాధీనమయ్యాయి. స్నాతంగా పట్టుకోటం అలవచ్చుకోగలిగాయి. వివిధపనులూ చేసేకొలది మెదడుకూడా వృద్ధికాజొచ్చింది.

నియాండర్తల్ మనుజుని చూసి చూడటంకోసే అతను కోతికాదని తోచుతుంది. కొన్ని విషయాల్లో మర్కటచిహ్నాలు పూర్తిగా నశించకపోయినప్పటికీ నెనుకకు తోసుకుపోయే నుదురూ, గుబురైన కనుబొమలూ, ఎత్తుగా వెలుపల కగుసిస్తూ పెరిగినపండ్లూ వానరసంపర్కాన్ని చెప్పక చెబుతూంటాయి. మన మన్నెల్లు నుదురనేదే అతనికి లేదు. గడ్డపు యెముక అంటే ఆతనికి లేదనే చెప్పాలి. మన మెదడులోనుండే కొన్ని భాగాలు అతని మెదడులో ఇంకా పొడచూపలేదు. క్రిందినపుడ ఎముక పెటుగక, గడ్డమనేదే లేనందుచేత, మాట్లాడటం ఆతనికి సాధ్యపడేదికాదు.

ఈ రోజుల్లోకూడా అప్పుడప్పుడు లుట్లా నుదురూ, గడ్డమూ లేక, సొరకాయతలలున్న మనుజు లచ్చటచ్చట పుట్టు

తారు. వాళ్ళని నీవు చూచే యుండవచ్చు. వారికి మన మాదిరి ఆలోచించటమూ, మాట్లాడటమూ వీలుకావు.

కాని, నలుగురూ కలిసి జీవించటంచేతా, వివిధమైన పనులు చేయటంమూలానా, నియాండర్తల్ వ్యక్తికి మాట్లాడే అవసరం తప్పిందికాదు. తన నుదురూ, గడ్డము యెముకా పెరిగేదాకా అతను మాట్లాడక కూర్చునియుంటే, జీవితరథం ముందుకు సాగేదెట్లా? ఎన్ని వేల యేండ్లకోగాని అట్టి మార్పులు శారీరకంగా కలుగలేవాయె మరి.

మాట్లాడలేకపోయినా తన తలలోని ఆలోచనలను యితరులకు విశదపర్చడానికి అతను నేర్చాడు. మాట్లాడే ఒక్క అంగం నాలుక బదులు, తన యద్దేశాలను యావత్తు శరీరంతోనూ ఇతరులకు తెలిపేవాడు. ముఖకండరాలూ, భుజాలూ, కాళ్ళూ, మరీ ముఖ్యంగా చేతులూ ఆతని భావాలను యితరులకు వ్యక్తపరిచేవి.

ఇట్లా అంటే, “ఇదేమిటి, అర్థంలేని వ్రాత!” అని నీకను పిస్తుంది కాదూ? కాని నిజానికి దీనిలో అర్థం లేకపోలేదు. చూడు! నీ నెప్పపై నా కుక్కను పెంచితే అది తన భావాల నెట్లా తెలుపుతుందో గ్రహించియుంటావు. నీతో యేదన్నా చెప్పాలనుకొంటే తన కండ్లు వప్పగించి నీవంక చూస్తుంది. దాని తడిముక్కు నీ కాళ్ళకు పూస్తుంది. నీ ఒడిలో తన ముందు కాళ్ళెత్తిపెట్టి తోకాడిస్తూ, శరీరమంతా ఆత్రతతో కదుల్చుతూ తమాషాగా అరుస్తుంది. నోటిమాటలు దానికి రావుకాబట్టే తన యావత్తు శరీరంతోనూ తన ఉద్దేశాన్ని నీకు తెలుపుతుంది.

ముక్కు మొననుండి, తోక చివరవరకూ అది నీతో భాషిస్తుంది కాదూ?

ఇదేమాదిరిగా తన ఉద్దేశాలను మన పూర్వీకుడూ యితరులకు తెలిపేవాడు. మాటలు నేర్చిన నాలుకబదులు, భావముల స్ఫురింప జేసే చేతి త్రిప్పుడూ, ముఖమందలి మార్పులూ ఆతడు పయోగించేవాడు. మనదేశపు భరత నాట్యంలో కూచిపూడివారి భాగవత ప్రదర్శనాలన్నోనూ ఒక్కొక్క ముద్రను చేతితోపట్టి ఎంతెంత గంభీర భావాలనూ చటుక్కున ప్రజకు స్ఫురింపజేస్తారో నీకు తెలుసుననుకొంటాను.

పురాతనమనిషి ఏదన్నా “నటకు” అనేబదులు చేతులతో నటికేట్లన్న సటించి చూపేవాడు. అరచేతులెత్తి ముందుకుజూపి “ఇమ్ము” అని అడిగేవాడు. ఇట్టి-పనులు చేసేటప్పుడు, యింకా మాటల నేర్వని ఆతని కంఠ కండరాలూ, నాలుకా ఆయా పరిస్థితుల కనుగుణ్యమైన శబ్దం చేసేవి. కోపంతో గర్జించేవాడు. బాధతో మూలిగేవాడు. పెద్ద కేకవేసి ఎవరినన్నా పిలిచేవాడు తన మాటలులేని భాష గమనించమని.

ఇదంతా మనకెట్లా తెలుసునా అనే సందేహం నీకు కలుగవచ్చు. ప్రతి రాతిపనిముట్లూ, ఆయుధమూ ఆతని చేతుల నైపుణ్యాన్ని వ్యక్తీకరిస్తాయేగాని, మాటలులేని భాషను మనకు తెలుపవుగా? దీని కొక్కటే సమాధానమున్నది. మన మంతా యీ పూర్వీకుని సంతతివారమే కాబట్టి వానినుండి మనకు కొన్నికొన్ని అలవాట్లూ, చేప్టలూ సాంప్రదాయకంగా వచ్చాయి. వీనిమూలంగానే పైనుడివిన విషయాలు మనకు గ్రాహ్యమవుతాయి.

మూ గ భాష

మూగవాళ్ళు మాట్లాడలేరు. ఏనా వారి మనసులో వుండే ఉద్దేశాలనూ, భావాలనూ చేతులూ, కాళ్ళూ, ముఖమందలి మార్పుల సహాయంచేతా ఇతరులకు తెలియబరచగలరు. గుడ్డొన్ని శోలేట్లు చేతులతో కళ్ళెం పట్టుకొని నటించి బట్టాబండి అని తెలియబరుస్తారు. కాళ్ళతో పైకిలు త్రొక్కినట్లు నటించి, చేతులతో హండిలు పట్టుకొన్నట్లు విశదీకరిస్తారు. తల్లి బిడ్డను పాలిస్తూ లాలించేట్లు చూపి పసిపాప విషయమని చెప్పగలరు.

ఇట్లాగే భరతనాట్యంలో ప్రేమా, కోపమూ, విరాగమూ, ఈర్ష్యా, కలహమూ మొదలైనవానిని భావగర్భితమైన ముద్రలద్వారా ఒక్క నిమిషంలో తెలుపగలరు. కూచిపూడి భాగవతుల దశావతార ప్రదర్శనమూ, నర్తకుల గాలివటం యెగుఅవేయటమూ, సామూహి దృశ్యమూ, వేటకాని బాణం తగిలి తపించి తల్లడిల్లి లేకిబాధా, యివన్నీ యెట్టి భాష లేకుండానే మనకు తేట తెల్లమవుతాయి.

కాబట్టి భాషకు మాటలే అవసరమనుకోటం మన ప్రస్తుతపు టలవాటుపై ఆధారపడి ఉన్నదని గ్రహించాలి.

కొన్నేండ్లక్రితం “నెట్ పర్సెన్” జాతికి చెందిన ఒక అమెరికా ఎత్తి యిండియను ఏరోపాకు వచ్చాడు. సాధారణంగా వున్నకాల్లోనూ, సిగీమ్లాల్లోనూ చూచే ఎత్తియిండియనుల మాదిరి అతను లేడు. నెత్తిన పక్షి యీకల తురాయి టోపీ, మోకాళ్ళవరకూ చర్మపు మేజోళ్లూ అతను ధరించలేడు.

ఐరోపియనులమాదిరే దుస్తులు ధరించాడు. అతనికి ఆంగ్ల మేకాక, వారి ఎఱ్ఱ ఇండియను భాషకూడా వచ్చు మాట్లాడడానికి.

ఈ రెండుభాషలే కాక అతనికి ఇంకొక మూడో భాష కూడా తెలుసు. అనాదినుండి వారి తెగవారు మాట్లాడే యొక ప్రత్యేక భాష. యీ మూడో భాష. ఇదెంతో పురాతనమైన భాష. దాన్ని నేర్చుకోను బ్రహ్మాండమైన వ్యాకరణసూత్రాలు అనవసరం. విధ క్తులూ, సర్వనామాలూ, వగైరా లక్కర లేదు. ఈ భాష నేర్చుకోవాలంటే ఇక దాని ఉచ్చారణో అది బహు సులభం; ఎందుకంటే ఆ భాషను ఉచ్చరించటమే అనవసరం. అది మాట్లాడే భాషకాదు; “అభినయభాష” అని దాన్ని అనాలి.

ఆ భాషయొక్క నిఘంటువు వ్రాయాలంటే ఎల్లం డేదీ మచ్చుకు యిచ్చట కొద్దిగా సూచిస్తాము.

విల్లు :—యెడమచేయి ముందుకు జాపి కుడిచేతో బలంగా వింటిత్రాటిని లాగినట్లు.

విగ్ వామ్ :—(ఎఱ్ఱ ఇండియనులడేరా) రెండుచేతుల వ్రేళ్ళనూ జాపి మొనలజేర్చి కుడియెడమలకు స్లోపుగా నుంచుట.

తెల్లవాడు :—కుడి అరచేతిని ముఖముముందు అడ్డముగా దొరటోపీ అంచుమాదిరి పెట్టుట.

తోడేలు :—రెండు వ్రేళ్ళను తిన్నగా యెదురుగా, తోడేలు చెవులమాదిరి జాచుట.

కుందేలు :—పైమాదిరి వ్రేళ్ళుజాపి, రెండవ విడికిటిని వంపుగా వ్రేళ్ళనెనుక కుందేలు వీపుమాది రుంచుట.

చేప :—అరచేతిని జాపి బోర్లించి వ్రేళ్ళను కుడి యెడమలకు చేపతోకమాదిరి కొట్టుతూ ముందుకు జరుపుట.

కప్ప :—చేతివ్రేళ్ళను మడిచి, బల్లపై బోర్లించి కప్ప గంతులమాదిరి చేతిని ఎగురవేస్తూ ముందుకు జరుపుట.

మేఘాలు :—రెండు పిడికిళ్ళను ఎత్తుగా తలపైనుంచుట.

వాన :—పిడికిళ్ళనువిప్పి ఒక్కసారి చేతుల నెత్తిమీదకు దింపుట.

సక్షత్రము :—రెండువ్రేళ్ళను ఎత్తుగా నెత్తిపైనుంచి చేర్చుతూ, తెరచుతూ, చేర్చుట, సక్షత్రం మిగుక్ మిగుక్ మని మెరిసిపట్లు.

ఇవీ యీ విచిత్రభాష ! ప్రతిదీ యొక భాగము; ప్రతి భాగమునూ చేతులతో గాలిలో చిత్రించాలి. ఈ భాషలో పూర్వపు ఎట్టి ఇండియనులు సరీగా యీ భాషనే ఇట్లాగే, ఉపయోగించకపోయినా, చాలవరకు రెంటికీ సామ్యమున్నదనే చెప్పాలి. ఇప్పటికీ మనలో ఇంటివంటి అభినయపదాలు యెన్నో వాడుకలో ఉన్నాయి. ఉదాహరణంగా :

మోటారుకారు :—చేతులను గుండ్రంగా చక్రాల మాదిరి తిప్పట. కారునునడిపే చక్రమును తిప్పతున్నట్లు అభినయించటం.

రైలుబండి :—చక్రాలు ఖరిగేటట్లు చేతులు తిప్పతూ, వానిని ముందు వెనుకలకు జరపటమూ, ఇంజనుపొగ వచ్చేటట్లు నోటితో “ఛక్, ఛక్” అనటమూ.

“ఔను” అనాలంటే సాధారణంగా తలను పైకీ క్రిందకూ ఊగిస్తాము. “అక్కడ” అనాలంటే వ్రేలితో దూరంగా

చూపిస్తాము. ఈ వ్రేలుకు “చూపుడువ్రేల”నే ప్రత్యేకనామం కూడా వాడుకలో వున్నది.

ఇతరులను చూడగానే “నమస్తే” అని నోటితో అనకుండా దణ్ణం పెట్టుతాము. కోపంవస్తే ఒక వ్రేలు పైకెత్తి ఆడిస్తూ, ముఖంలో రాద్రం చూపిస్తాము. ప్రేమాతిశయాన్ని చూపడానికి ఎదుటి మనిషియొక్క చెంపను మన చేతులతో తాకి, మన చెంపల కద్దకొంటాము. ముగ్ధు పెట్టుకొంటాము. ఈ విధంగా మాటలు లేని భాషను ప్రతిదినమూ మనం వాడుతూనే యున్నాము.

ఓడలలోనివారు ఏదన్నా విషయాలు తీరంమీదవారికో, ఇంకో ఓడలోని జనులకో తెలుపాలంటే జండాలు నాడించి చెబుతారు. సముద్రజలపు హోరూ, ప్రేలే ఫిరంగుల శబ్దములూ చెవుల గింగురుమనిపిస్తున్నా, మన పెదవులైనా కదల్చక ఎంత దూరపు జనులకోనైనా సంభాషించడానికి యీ అభినయభాషయొక్క ప్రయోజనం అతీతమైంది.

బడిలో పంతులు పాఠం చెప్పేటప్పుడు ఏదన్నా ప్రశ్న అడగాలంటే, నీ చేయి యెత్తుతావు. దాన్నిచూచి ఆయన నిన్ను “ఏమిట”ని ప్రశ్నిస్తాడు. దీనిబదులు సందేహం కలిగిన ప్రతివాడూ ఉపాధ్యాయుని పిలవాలంటే యెంత గల్లంతు అవుతుందో? ఈ విధంగా అభినయభాష యిప్పటికే, మాట్లాడే శక్తి మనుష్యులు సంపాదించినా, కొద్దో, గొప్పో నిలిచి యుంది మనలో.

తుర్కీ, ఆర్మీనియా దేశాల్లో స్త్రీలు మాట్లాడరాదనే ఆచారం యుండేది. అందుకని సంజ్ఞలద్వారానే వారు సంభా

పించేవారు. మొన్న మొన్నటిదాకా సిరియాలోకూడా యిట్టి సంజ్ఞలభాషే వాడుకలో నుండేది.

పన్నయాదేశపు రాజు, 'షా' శో మాట్లాడడానికి అతని బానిసవారు సంజ్ఞలే వాడేవారు. నోటిమాట నిషేధము తమ పై అధికారులశో. ఇట్టి వాడుకలుండే దేశాలు కొన్ని యిప్పటికీ యున్నాయి.

మెదడూ - ఆలోచన

అరణ్యంలోని ప్రతిమృగమూ బహు జాగ్రత్తగా రక రకాల శబ్దాలనూ, వాసనలనూ గమనిస్తూ వుంటుంది. పొదల్లో గలగలా చెట్ల మానులపై రాపిడిశబ్దమూ యివి వినబడ గానే త్వరగా పారిపోయి దాక్కుంటాయి.

ఉరుములశబ్దం, మెఱుపులూ, చెట్లమానుల ఆకులుగల గలా శబ్దించటమూ; ప్రతిజీవీ ఎగిరి, పరుగెత్తి తన గూటిలోనూ, గుహలోనూ దాక్కుంటుంది.

కుక్కగొడుగులూ, కుళ్ళే ఆకూ, అలాలవాసనలతో యేదో యొక క్రొత్తవాసన వెంటనే తన ముట్టెతో పసి పడుతూ, చెత్తను పెకలించి అడుగునయన్న పురుగునో, యెలుకనో భక్షించేయత్నం చేస్తుంది నేలపై తిరుగాడే జీవి.

మృగాల మాదిరే మానవుడూ ప్రతిశబ్దాన్నీ, ఆకుల గలగలనూ, నీటిపారుదల ధ్వనినీ, నడిచిపోయిన జంతువుల కాలి జాడలనూ, వాని వాసనలనూ జాగ్రత్తగా గమనించేవాడు. ఇవేకాక తనమాదిరే సంచరించే యితర మనుష్యుల ఆనవాళ్ళనూ, వారి సంజ్ఞలనూ అతను తెలుసుకోటం అలవర్చు కొన్నాడు.

అడవిలో వేటకై బయలుదేరిన జనులలో మొదటి వాడుక లేడిని చూస్తాడు. తన చేతులతో నెనుక వచ్చేవారికి సంజ్ఞ చేస్తాడు. నెంటనే వారంతా ఎట్టేరుట లేడి కనుబడినదా అన్నట్లు తమ బాణాల నెక్కు-బెట్టి పరుగిడివస్తారు. కాలిజాడలు కనిపెట్టి పొదల్లో కొరకబడిన ఆకు అలాల చూచీ, దూరాన గడ్డి గుబుర్లలోని శబ్దాలను వీచీ తన సహచరులకు సంజ్ఞ చేసి హెచ్చరించటం అలవాటు చేసుకొన్నాడు మనిషి.

దూరాన నిలువబడిన మనిషి చేసే సంజ్ఞలనూ, శబ్దాలనూ నెనుకనున్న వారు చూచేవారు, వినేవారు. కండ్లనుండి, చెవులనుండి ఈ విషయాలు వారి మెదడులకు వెళ్ళేవి. ఆ మెదడు వానిని విప్పి చెప్పేది; వ్యాఖ్యానం చేసేది. నెంటనే విల్లంబుల సిద్ధంచేయటమూ, పొంచుండి, పొంచుండి నిశ్శబ్దంగా ముందుకు సాగుటమూ అనే పనులు జరిగేవి.

ఈవిధంగా రకరకాల సంజ్ఞలు అనుక్షణమూ మెదడుకు నెడుతూయుండేవి. వీరి నన్నిటినీ రకంవారీగా ఏర్పరచడానికీ, వాని అర్థం గ్రహించడానికీ మెదడుకు చాలా పని యేర్పడేది. ఇందుమూలాన మానవుని మెదడు త్వరత్వరగా పెరిగి పెద్దదయింది. జంతువుల మెదడులోవలె కాక, దానిలో అనేక అల్లికలుగా, గజబిజిగా నరాలు అల్లుకొనిపోయాయి. ప్రతి యొక్క-భాగమూ, యింకో భాగంతో అన్యోన్యసంబంధం యేర్పర్చుకోగలిగింది మెదడులో.

ఇందుమూలంగానే 'పెతకాంక్రోపస్' మానవుని మెదడు కన్న 'నియాండర్తలు'ని మెదడు పెద్దదిగా మారింది. మెదడు పెరిగేకొలదీ ఆలోచనాశక్తి అతిశయించింది.

“సూర్యుడు” అనే సంజ్ఞను మానవుడు చూడగానే అప్పుడు అర్థరాత్రియైనా, సూర్యుడే కండ్లకు కనుపించక పోయినా, అతని మెదడు సూర్యుని ప్రతిమను ఆత్మకి ప్రత్యక్షంగా కనుపింపజేయగలిగింది. “ఈ టెను తీసుకొనిరా” అనే సంజ్ఞ చూడగానే, ఆతనిద్వారా అప్పుడు యీట లేకున్నా, ఆలోచనలు పరుగిడి వెంటనే ఆతిడు ఈ టెను పట్టుకువచ్చేవాడు.

ఒకరితో నొకరు చేరి వివిధ పనులు చేయటంవలన మనుజులకు మాటలాడే అభ్యాసం యేర్పడింది. ఇట్లా మాట్లాడే కొలదీ వారి మెదడు ఆలోచించటం నేర్చుకొన్నది.

ఈ ఆలోచనా శక్తిని తానే క్రమంగా వృద్ధిచేసుకొన్నాడేగాని, జంతువులకు లేని యీ నూతనశక్తిని మానవునకు యే దేవుడో ప్రసాదించాడనుకొరాదు.

సంజ్ఞల బదులు మాటలు

తక్కువ అనుభవాల్నూ, కొద్ది పనిముట్లూ ఉండే రోజుల్లో ఏవో కొన్ని సంజ్ఞలుమాత్రం ఒకరితో నొకరు సంభాషించడానికి సరిపోయేవి. వారుచేసే పనుల రకాలు వృద్ధి అయ్యేకొలదీ సంజ్ఞలు కూడా పెరిగాయి. పూర్వమాత్రం సులభంగా వానితో సంప్రతించడం వీలయిందికాదు.

క్రమంగా పటాల భాషను జనులు కనిపెట్టారు. అంటే గాలిలో చేతులతో జంతువుల బొమ్మలూ, చెట్లూ, ఆయుధాల బొమ్మలూ వ్రాయటం నేర్చారు. ముండ్ర పందినిగురించి మనము ఏదన్నా చెప్పాలనుకో, మనం దానిపటం వ్రాస్తాము.

చేప్టలూ, సంజ్ఞలద్వారా అదెట్లా తన చెవులను నిక్క-బాడిచేదీ ముట్టెలో మన్ను పెకలించి, ముందరికాళ్ళతో ప్రక్కలకు తోసి వేసేదీ, సూదుల్లాగా తన ముండ్ల నేవిధంగా విప్పేదీ, సమస్తమూ వర్ణిస్తాము. దీనిబదులు ఏదన్నా సాధారణమాట, నేను నీళ్ళు త్రాగుచున్నాను అనేది అంటే, ఆ నీటిని సీసానుండా, టంబ్లరు నుండా, లేక చేతులుపట్టా త్రాగేదని మనం చెప్పలేము.

పూర్వీకులు నీళ్ళు త్రాగటాన్ని చెప్పాలంటే చేతులు దోసెడుగాపట్టి అందుండే నీటిని ఆతురతతో త్రాగేట్టు సరించేవాను. ఈ విధంగా అభినయభాషను వారుపయోగించినా, అందులో కొన్ని కొన్ని కష్టాలు వారికి గోచరమయ్యుండవచ్చు. “కుడి కన్ను” లేక “ఎడమ కన్ను” అనేవి సంజ్ఞ ద్వారా తెలుపవచ్చేగాని, ఊరికే “కన్ను” అనేది వ్యక్తపర్చటం కష్టం.

ఇంకో కష్టమేమిటంటే, రాత్రులం దీనంజ్ఞలభాష యెందుకూ పనికివచ్చేదికాదు. చీకట్లో ఎంతబలంగా మన చేతులాడించినా, ఎట్టి సంజ్ఞలు చేసినా ఎదుటివారు చూడలేరుగా! ఇదేమాదిరి పగటివేళ చుట్టూ చెల్లు, చేమ లడ్డంగా వుండే ప్రదేశాల్లోకూడా యీ అభినయభాష నిరుపయోగమయ్యేది. అంతా యెడారిగా, బయలుగా వుంటే ఇచ్చటి సంజ్ఞలు దూరాన్నుండే అచ్చటివారు చూడగలరు; చెల్లు మయంగా ప్రదేశం ఉంటే ఈ భాషవలన లాభం ఉండేదికాదు.

ఇందుమూలాన సంజ్ఞలబదులు శబ్దం ఉపయోగానికి వచ్చింది. రకరకాల శబ్దాలుచేసి తన ఆలోచనల నితరులకు తెలుపవలసిన ఆవశ్యకత యేర్పడ్డది.

మొదట్లో మానవుని గొంతు కండరాలూ, నాలుకా అంతగా ఆతనికి స్వాధీనంగా వుండేవికావు. జంతువుల్లాగా యేదో అరవటమో, మూల్లటమో, గర్జించటమోమాత్రం ఆతనికి తెలుసు. నెమ్మదిమీదనే తన నాలుకను స్వాధీనపరచుకొని, నోటిలో త్రిప్పి శబ్దోచ్ఛారణ అతడు కనుగొన్నాడు. మనకు గోచరం కాకపోయినా, మన నాలుక మాట్లాడేటప్పుడు ఎన్నెన్నో వంకరలు తిరుగుతుంది, సాగుతుంది, మడతబడుతుంది. ఇట్టి శక్తి ఒక్కసారిగా మానవునకు కలిగిందనుకోరాను.

మొదట్లో ఆతని మాటలన్నీ సంజ్ఞాపదాల మాదిరే యుండేవి. ప్రతివస్తువునూ, దాని ప్రతిగుణాన్నీ విపులంగా చెప్పే మాటలే మొదట యేర్పడ్డాయి.

“ఈ నె” జాతి జనుల భాషలో “నడక” అనే పదం యెన్నడూ విడిగా వాడరు. ఆ నడకను వర్ణించే పదా లేవో కొన్ని ఎప్పుడూ దానితో చేర్చబడుతాయి. ఉదాహరణంగా : “జొజ్జిడ్డి” అంటే గట్టిగా దబాయించి నడచుట; “జొబాకొ బాకా” అంటే స్థూలకాయుడిలాగా బరువుగా పాదాలూని నడచుట; “జొబూలబూల” తల వంచుకొని, గుడ్డెద్దు చేన బడినట్లు నడచుట; “జొపియాపియా” తడబడుతూ నడచుట; “జొగోవు గోవు” తల వంచుకొని దిగాలుబడి నడచుట; ఈ విధంగా నడకయొక్క వివిధ రకాలనూ వర్ణించేమాటలున్నాయి. సంజ్ఞలచేత చూపించే ప్రతివిషయానికీ మాటలు యేర్పర్చబడ్డాయి.

కొండకు సంజ్ఞలతోనూ, మరికొండకు మాటలతోనూ భాషించటం నేర్చుకోగలిగారు. క్రమంగా మాటలభాష అభి నయభాషయొక్క అగత్యాన్ని తొలగించివేసింది.

ఇంతవరకూ గ్రహించింది

ఇంతవరకు మనం గ్రహించింది యేదో ఒక్కసారి పున ర్విమర్శన చేసి చూద్దాము.

ఏదైనా ఒక నదియొక్క రహస్యాన్ని కనుక్కోవాలంటే, దాని తీరానే పైకి స్రయాణం చేస్తాము. పోనుపోను అది సన్న గిలుతుంది. ఏదో కొండలలో చిన్న సెలయేరుగానో, కొండ వాగుగానో మారి, ఇంకా సన్నగిలి దాని జన్మస్థానం మన కగుపిస్తుంది.

మానవజీవితం యొక్క బ్రహ్మాండమైన నదీప్రవాహం వంటిది. ఈ నదియొక్క ప్రారంభదశను వెదకుతూ పోయిపోయి మానవసంఘము లెళ్లేర్పడ్డదీ, భాషలు ఏవిధంగా ప్రారంభ మైనదీ, ఆలోచనాశక్తి యే అనుభవాలచేత సృష్టితమైనదీ గ్రహించగలిగాము.

నది ముందుకు సాగుతుంది. ఎన్నో ఉపనదులనీరు దాని లోనికి జారి అది లోతవుతుంది. గర్జనధ్వనితో ప్రవహిస్తుంది. అట్లే మానవజీవితం కాలగతిని తరతరాల అనుభవాల గ్రహించి గంభీరంగా, లోతుగా మన కగుపిస్తోంది యిప్పుడు.

ఎన్నో తెగలు పుట్టారు; పైకొచ్చారు; సశించిపోయారు. వారి భవనాలూ, కట్టడాలూ, నగరాలూ శిథిలమైపోయాయి. మట్టిలో మట్టిగా, నామరూపాలైనా లేకుండా ఎన్నెన్ని తరాలో

నశించిపోయాయి. కాలగతిని నశించిపోని దేదీ యీ ప్రపంచ కంలో లేదనే గట్టి నమ్మకం ఇందుమూలాన మనకు కలుగు తుంది.

కాని, మానవ అనుభవమూ, ఈ అనుభవంవలన మానవులు సంపాదించిన జ్ఞానమూ, శక్తి, కాలగతిని క్షీణించే బదులు బలపడుతాయి. ఈ అనుభవ ఫలితమును సశింపజేసే దేదీ లోకంలో లేదు. మన భాషల్లో, కళలలో, ఆలోచనలలో, శాస్త్రపరిశోధనలలో ఈ అనుభవఫలితము గట్టిగా నాటుకొని యున్నది.

ఉపనది తన నీళ్ళను తెచ్చి పెద్ద నదిలో నింపుతుంది. ఉపనదిలో నీరు అయిపోతోందని మన మనుకోవచ్చు. ఒక్కొక్క సమయం ఆ ఉపనది పూర్తిగా యెండ్రిపోవచ్చు. తన్ను మాలిన ధర్మంచేసి ఆత్మహత్య గావించుకొన్నదని ఉప నదిని మనం నిందించవచ్చు. కానీ, పెద్దనదియొక్క జలంలో యీ ఉపనది ప్రవహిస్తోంది. తా నెన్నడూ చూడలేనను కొన్న నూతనప్రదేశాలలో అది పారుతోంది; సాగిపోతోంది. పెద్దనదిలో సమస్త ఉపనదులూ ఐక్యమయి జీవిస్తాయి. నశించిన తెగలూ, జాతుల జీవితానుభవాలు, మన యీ కాలపు ప్రజల అనుభవాలలో, జీవయాత్రలో ఐక్యమయి సజీవంగా వున్నాయని గ్రహించాలి. ఇంకా యెట్టెట్టి నూతన తీరాల చిందులు త్రొక్కుతూ యీ నది సాగిపోనున్నదో యెవరు చెప్పగలరు ?

ఈ సదియొక్క జన్మస్థానాన్ని చేరాము. పనిచేయ
టమూ, మాట్లాడటమూ, ఆలోచించటమూ అనే శక్తులుగల
మానవుడు సృష్టిలో యెట్లెప్పుడూడో గ్రహించుకోగలిగాము.

“కృషిఫలితంగానే మానవుడు లోకంలో వుద్భవించా
డని” యొక మహానుభావుడన్నది అక్షరాలా నిజమని ఒప్పుకోక
తప్పదు.

2

మన కథానాయకుని యశోవన దశ

ఈ పుస్తకం మొదటిభాగంలో మన కథానాయకు

డైన మానవుడు యెచ్చట ఏ కాలంలో పుట్టాడో అనేవిషయం ఆలోచించాము. మనందరి బిడ్డల్లాగానే శైశవదశలో అతడెట్లా చతుష్పాదుడై సంచరించాడో, క్రమంగా కాళ్ళు స్వాధీనం చేసుకొని నిలబడటమూ, నాలుగైదు తప్పటడుగులు వేయటమూ, మధ్యమధ్య చేతులాన్ని తిరిగటమూ యెట్లభ్యసించాడో కనుగొన్నాము. మొదట్లో అతనికి మాటలేవీ వచ్చాయికావు. వివిధభావాలనూ ఏవేవో పనిబిడ్డభాషలో వెలిబుచ్చాడు. కాళ్ళు బాగా స్వాధీనమయి, చేతులు నడిచే పనినుండి విముక్తి చెందగానే, వానితో యేవేవో సంజ్ఞలు చేయటమూ, చుట్టుప్రక్కలందుండే రాళ్ళూ, రప్పలూ, కొమ్మలూ పట్టుకొని యీపనీ, ఆపనీ చేయటమూ నేర్చాడు. కామారదశ వచ్చేటప్పటికి తన చేతులతో రకరకాల పనిముట్లు చేయటమూ, వేర్వేరుపనులు చేయటమూ నేర్చాడు. ఈ దశ

లోనే ఆతడు తన నాలుకను స్వాధీనపర్చుకొని, శబ్దోచ్ఛారణ కూడా ప్రారంభించాడు. ఇదంతా వెనుకటిభాగంలో చెప్పబడింది. క్రమంగా మన కథానాయకుడు యశావనదశను ప్రారంభించాడు. ఈ రెండోభాగంలో ఈ నవయువకుని జీవిత మెట్లా వికసించిందో, ఏయే నూతనశక్తుల సతడు స్వాధీనపర్చుకోన్నాడో, ఏయే పనులందు తన కాలం గడిపాడో అనే విషయాలను తెలుసుకోడానికి యత్నిస్తాము.

మునుపటి యిల్లు మార్చి

ఎవరన్నా యింకో కొత్తయింటికి వెళ్ళారనుకో,

ఆ పాతగృహానికి పోయి చూస్తే చాలా తమాషాగా వుంటుంది అంతా. పాతఇల్లు వదిలి వెళ్ళేటప్పుడు దాన్ని ఊడ్చి, శుభ్రంచేసి వప్పించికూడదని మనలో ఒక ఆచారం వున్నది. అందుకని ఆ ఇంటినిండా ఎక్కడచూచినా చింపి పారవేసిన కాగితపు ముక్కలుంటాయి. పాత చీపుళ్ళూ, చేటలూ, పగిలిపోయిన పింగాణిగిన్నెలూ, చిమ్మి పగిలి పాడైపోయిన చిన్నలాంతరూ, ఊడ్చి, ఊడ్చి అరిగిపోయిన పొట్టి పాత చీపురూ, యిట్లాంటి వెన్నో పడిఉంటాయి. కేవలం ఈ సామానులను చూచి, పూర్వం ఆ యింటివా రెట్టి జీవితం గడిపేవారో స్పష్టంగా గ్రహించటం అంత సులభంకాదు, మనకు.

పురాతన మానవుని జీవితవిషయాలని గురించి కనుక్కోడానికి యన్నించే శాస్త్రకారుల సమస్యకూడా పైన చెప్పిన మన సమస్యవంటిదే. ఇంతేకాదు. ఈ శాస్త్రజ్ఞులు పాడు పడిన పురాతన కొంపలను చూడబోయేటప్పటికీ, ఎన్నో కొన్ని వందలయొడ్లు గడచియుంటాయి. వానిలో మనుష్యులు నివ

సించి, నిజానికి యిల్లనేదే కనుపించదు. పడిపోయిన కొన్ని గోడలూ, మరికొన్ని యిండ్ల పునాదులూ, పూర్వీకు లుపయోగించిన సామానుల ముక్కలూ వగైరా మాత్రం కనుపిస్తాయి. ఈ స్వల్ప ఆధారాలనుండి లెక్కలేనన్ని ప్రశ్నలకు నీపూ, నేనూ అడిగేవానికి, వారు సమాధానం చెప్పాలి. శాస్త్ర కాదుల పని అల్లాటప్పావ్యవహార మనుకోకు !

మన దేశంలో అనేక చోట్ల పురాతన శిథిలభవనాలూ, మసీదులూ, దేవాలయాలూ, కోటలూ, గోపురాలూ యెన్నో ఉన్నాయి. విటిగిపడిపోయే ప్రతిరామూ, ద్వారమూ, విచ్చల విడిగా మొక్కలు పెరిగి, తీగలల్లుకొనీ, రాయి వినరివేస్తే యెంతోసేపటికిగాని నీటిని తాకిన శబ్దమే వినబడని పాత బావులూ; ఇంకోళ్ళ శబ్దంతో చీకట్లు క్రమ్ముకొని భయం గొలిపే పూర్వీకుల శయ్యాగృహాలూ, ఇటువంటివన్నీ గడచి పోయిన తరాల ప్రజలగుఱించి యెన్నెన్నో విచిత్రవిషయాలు మనకు తెలుపుతాయి.

ఇటువంటి పాతనివాసాలకన్నా, యింకా యెంతో పురాతనమైన నివాసాలుకూడా ఉన్నాయి. సాధారణ గోడల్లాగా కొండలు త్వరలో శిథిలంకావు. ఈ కొండగుహల్లో పూర్వం రకరకాల జీవులు తమ నివాసా లేర్పర్చుకొన్నాయి. పదిహేను వేల సంవత్సరాలకు ముందు మనుజులు వసించిన పాతగుహలు యిప్పటికీ ఉన్నాయి. ఇటువంటి వానిలో యెందరెందరో జాతుల జనులు మారుతూ నివసించారు. మొట్టమొదట్లో భూమి యడుగునుండే ఊటనీరు నివాసం యేర్పరుచుకొంది. ఆ నీరు తన

వెంబడి యీ గుహలోకి యిసుకా, బంకమన్నా, ఎత్తమట్టిని తీసుకువచ్చింది.

క్రమంగా నీరు యీ గుహను వదిలివేసింది. తరువాత ఆగుహలో జనులు తమ నివాసా లేర్పరుకొన్నారు. ఏదో తమకు చేతనయినట్లు జనులు చెక్కి పదానుచేసిన చెకుముకి రాశ్వతునక వీమట్టిలో కనుపిస్తాయి. వీనినిబట్టే అచ్చట ప్రజ నివసించారని మనకు తెలుస్తుంది. ఆ జనులు జంతు కళేబరాలను కోసేవారు. ఎముకల కతుకుకొన్న మాంసకండరాల నూడ బెరికేవారు. ఎముకల చీల్చి లోపలి మూలగను తినేవారు. ఈ జనులన్నిటికీ తమ చెకుముకి పనిముట్ల నుపయోగించేవారు. వాళ్ళు గొప్ప జంతువేటకాండ్రని యిందుమూలాన తెలుస్తుంది.

చాలా యేండ్లు గడిచాయి. ఎంచుకనో జనులు యీ గుహను వదిలిపెట్టేశారు. కొత్తవారెవరో నివాసం యేర్పరుచు కొన్నారు. గుహ గోడలు నున్నగా సాఫీగా రుద్దబడినట్లు కను పిస్తాయి. ఎలుగుబంట్లు తమ బొచ్చు శరీరాలను యీ గుహ గోడలకు రాచి రాచి నున్నగా అరుగదీశాయి. అట్టి పేద్ర యెలుగుగొడ్ల కపాలపు యెముక లిచ్చుటన్నాయి. వెడల్పైన నుమగూ, సన్నని పొడుగుముట్టే; వాని యెముకలను చూస్తేనే భయంవేస్తుంది.

ఈ పొరకు పైనుండే మట్టిభాగాన్ని పరీక్షిస్తే తిటిగీ మానవ నివాసచిహ్న లగుపిస్తాయి. గొప్ప అగ్నిగుండాలు బూడిదా, బొగ్గా, కీళ్ళూడిన జంతువులయెముకలూ, రాతి, యెముకల పనిముట్లూ ఉంటాయి. ఈ వస్తువులను జాగ్రత్తగా

పరిశీలించి అప్పటి ప్రజ యెట్టి జీవితాలు గడిపారో కనుక్కోవచ్చు.

ఇట్లే చూడగానే అన్నీ యేవేవో వితీగిన రాతిముక్కలూ, ఎముకలూ అని మన కనిపిస్తుంది. కొంచెం నిదానించి చూస్తే భావికాలపు సుత్తి, సమ్మెటూ, కత్తి, అంపమూ, సూదీ మన కిందులో కనుపిస్తాయి. వానిలో ఒక పనిముట్టు కొక అంచు పదునుగా కత్తిలాగున్నది; ఇంకోదాని మొన వాడిగా సూదిలాగున్నది. మఱి ఇంకొకదాని అంచున రంపపు పళ్ళలా గున్నాయి.

ఈ ఆయుధాలన్నిటిలో పురాతనమైనది పేద రాతిసుత్తి. దీనితో రాళ్ళు పగులగొట్టేవారు. విరిగి చెదరిన ముక్కలతో వేర్వేరు పనిముట్లు చేసేవారు.

ఈ పాతసుత్తికి దగ్గరలోనే మట్టిలో పూడ్చుకుపోయిన పురాతన సుత్తి మన కగుచున్నది. దానిని గట్టి యెముకతో చేశారు. సుత్తిదెబ్బలూ, దానిపై పగుల గొట్టిన రాళ్ళగీతలూ దీనిపై నున్నాయి. అదెంత గట్టి యెముకో! ఎంత పెద్ద మృగానిదో!!

వీరికి కొన్ని వేల యేండ్లక్రితం ఇదేగుహలో వసించిన మానవులకన్న వీరెన్నివిధాలో ముందంజవేశారని తెలుస్తుంది. ఈ పనిముట్లనుబట్టి పూర్వీకులు నేర్వని వెన్నెన్నో కొత్తపనులు వీరికి తెలుసు.

పూర్వం, అన్నిరకాల పనులకూ వాడియైన రాతిపని ముట్టు నొక్కదానినే వినియోగిస్తే, ఈప్రజలు కోసేందు కొకటి, చీల్చడాని కింకొకటి, దంచడానికి మరొకటి ఇట్లా పనిముట్లు

చేశారు. పొడుగ్గా, చెప్పలుకుట్టే సూదిమాదిరి ఆయుధంతో జంతువుల శోశ్మను బట్టలుగా కట్టుకొనేవారు. పళ్ళున్న ఇంకో ఆయుధంతో మాంసమును కోసి తోశ్మను పదును చేసేవారు. వాడి మొనగలరాయి, వారి యీటె మొనగా నుండేది.

చలిబాధ పెరిగేకొలది ఈ ప్రజ లెన్నెన్నో విధాల దానినుండి తప్పించుకోడానికి యత్నించారు. ఎలుగుగొడ్డలతోశ్మతో బట్టలు కట్టుకొన్నారు. చలికాలంలో తినడానికి మాంసమును గాచిపెట్టుకొన్నారు. నివాసానికి చెచ్చని ఇండ్లు నిర్మించుకొన్నారు. ఇన్నిరకాల పనులకూ ఒకేపనిముట్టు వారికి సరిపోయిందికాదు. ఎన్నెన్ని రకాల్లో తయారుచేసుకొన్నారు. వారి నివాసాల్లో యీకాలపు పనిముట్లు శైశవదశనుచూపే వెన్నో వున్నాయి. కాలగతిని వానిలో అనేకం సళించినా, గట్టి రాతినీ, యెముకవీమాత్రం మిగిలి ఉన్నాయి.

చర్మమూ, కొయ్య పురుగులుపట్టి మట్టిలో మట్టిగా కలిసిపోయాయి. తోలుచుస్తులు వారు కట్టుకొన్నవి కనుపించక పోయినా వానిని కుట్టినసూది కనుపిస్తోంది. ఈ టె పిడికట్ట చదలు ఒట్టిపోయిందేకాని, గాని రాతిమొన మట్టిపాలు కాలేదు.

శాస్త్రజ్ఞులు భూమిని త్రవ్వి ఇటువంటి విషయాలెన్నో పరిశీలించి వాని సందేశాలను మనపంటి సామాన్య ప్రజలకు తెలుపుతారు. భూమినిపైనుండి లోతుకుత్రవ్వతూ పోవాలిగా? కాబట్టి లోతుగా పోయేకొలది మనకగుప్పించే యొక్కొక పొర, యీ ప్రకృతి గ్రంథంలో యొక పుటవంటిది. క్రింది పొరలు పురాతనపువి. ఈ ప్రకృతి గ్రంథాన్ని మొదటినుండి చదివే బదులు, శాస్త్రజ్ఞులు, ఆఖరుపుట ఈ కాలపుదాని

నుండే ప్రారంభించి వెనుకకు చదువుతూపోతారు? మన మందరమూ చదివే విధానానికి విరుద్ధంగా మహమ్మదీయ గ్రంథాలు లిఖిస్తారు. మన ఆఖరుపుట, వారి మొదటిది. ప్రకృతి పుస్తకం చదివేవిధంకూడా అటువంటిదే.

సరే, మనం పరీక్షచేస్తున్న గుహలో పైనుడివిన మను జల కాలం తరువాత యేమి జరిగిందో చూద్దాము.

అందుండే మట్టిపొరల చూస్తే, జను లనేకపర్యాయము లాగుహను త్యజించి వెళ్ళాననీ, తిరిగి ఎన్నోసార్లు వచ్చారనీ తెలుస్తుంది. మనుష్యులు లేని కాలంలో ఎలుగుబంట్లూ, హైనాలూ (తోళ్ళేలువంటి జీవి) దానిలో వసించాయి. గుహ పైకప్పునుండి రాళ్ళూ, మన్నూ నేలపైబడి క్రింది భాగాలను పూడ్చివి. అందుచేత ఎవరైనా క్రొత్తప్రజగానీ, జంతువులుకానీ దానిలో నివసించడానికివస్తే అంతకు పూర్వపు నివాసుల చిహ్నాలేవీ వారి కగుపించేవేకావు. ఏవేవో రాళ్లూ, రప్పలూ, మన్నూ నేలపై పరచియుండేవి.

క్రమంగా కాలం జరిగిపోయింది. శతాబ్దాలూ, వేల కొలది ఏండ్లూ గడచిపోయాయి. ప్రకృతిలో స్వభావసిద్ధంగా దొరికే నివాసాలను, అంటే గుహలను మనుష్యులు వదలి పెట్టారు. ఆరుబయట తామే నూతనంగా తమ ఇండ్లను కట్టికొంటుంటే ప్రారంభించారు.

పచ్చని కొండల పార్శ్వల్లో తమ మందల మేపే గొట్టె కాపరులూ, దారితప్పి కొండమయప్రదేశాల్లో చిక్కుబడినవారూ మాత్రం ఏవో కొద్దిరోజులు యీ గుహల నుపయోగించేవారు.

ఇట్లా చూస్తూపోగా ఆఖరుకు ఈ గుహయొక్క చివరి ప్రకరణానికి మనం వస్తాము. తిరిగి జనులు యీ గుహకు వస్తారు. కాని వీరిందులో నివసించడానికి రాలేదు. పూర్వీకులెట్లీగుహలో వసించారో పరిశీలించడానికి వచ్చారు. వీరే మన శాస్త్రకారులు !

ఈ విధంగా ప్రకృతి గ్రంథాన్ని ఆఖరునుండి చదివి, శాస్త్రజ్ఞులీ గుహయొక్క విచిత్రగ్రంథసంతా మనకు తెలుపుతారు. మానవుడు, తన్నెవరో తలుముచున్నట్లు ముందుకు సాగిపోతూనేయున్నాడు. పురాతనమైన ఒకటి రెండు పనిముట్లు పెరిగిపోయి, రకరకాలు తయారవుతాయి. రాతి పనిముట్ల బదులు యెముకవీ, కొమ్మవీ కనుపిస్తాయి. తోళ్ళనూ, ఎముకలనూ, కొయ్యనూ వివిధరకాల సామాగ్రుల కుపయోగిస్తారు. పుట్టుకతో వచ్చిన తన చేతి పదివేళ్ళతోనూ, పది వందలరకాల పదును పనిముట్లను చేసుకోగలిగాడు మనుజుడు.

చేతి పొడవు

చేతిపొడవునుబట్టి పనియొక్క అందుబాటుంటుంది. పాపాయి పొట్టిచేతులు చెంతనున్న గిలక్కాయనే అందుకొంటే, పెద్ద వారి పొడుగు చేతులు ఎత్తుగానున్న మామిడికాయలను కోస్తాయి.

మొదట్లో పురాతన మానవుడు ఏదన్నా యెలుగుబంటిని చూస్తే భయపడి పరుగెత్తిపోయేవాడు. దానితో పోట్లాడి యెట్టిప్రయోజనం లేదని వాడికి తెలుసు. చిన్న చిన్న మృగాలను తన అందుబాటులో నుండేవానినే పట్టి చంపేవాడు.

క్రమంగా, రాతి యీటెను తయారుచేసుకోగలిగా
డతడు. పొడవైన కట్టికొనకు పదునైన రాతి మొనను విగించి
కట్టటంతోనే, ఆతనిచేయి అకస్మాత్తుగా పొడుగ్గా పెరిగి
పోయింది ! ఇదివరకు ఎలుగును చూడగానే భయపడి పరుగెత్తి
పోయే అతని కాళ్ళు బలంగా నేలను తన్ని, దబాయించి నిలబడ
నేర్చాయి.

తన వెనుక కాళ్ళపై నిలబడి ఆతనిపై నుముకడానికి
యత్నించే భయంకర భయ్మాకాని కత డెమరయ్యేవాడు.
యీటె పుచ్చుకొని తన పొడుగుపాటి యీటె మొనను
దాని గుండెభాగంలో గ్రుచ్చేవాడు. ఎలుగుమొక్క పొట్టి
కాళ్ళీతని అందుకోలేకపోయేవి. బాధతో, కోపంతో, ఆనేశంతో
అగుస్తూ ఆతనిపై కుదుకడానికి ముందుకు న్నాలేది. బలంగా
ముందు కురికేది. ఫలితం ? ఈటెమొన మరీలోతుగా దానిలో
గ్రుచ్చుకొనేది. అటువంటపు డాతని యీటెకట్టి విరిగి తే పాపం !
ఏమయ్యేదో ? ఒక్కపెట్టిన పిచ్చికోపంతో వానిపై బడి తన
నాడి గోళ్ళతో రక్కి, పదును కోరలతో కరచి చిత్రవధచేసేది
వానిని.

కాని, అట్టి ప్రమాదం తరచుగా సంభవించేదికాదు.
పెద్ద మృగాల వేటకు పదిమందీ చేరి వెళ్ళేవారు. తనమీద పడు
తుంది మృగం అని భయం వేయగానే పెద్ద కేకలు పెట్టేవాడు.
అవి విని నలుగురూ వచ్చి అమాంతంగా ఎలుగుపై బడి తమ
రాతి కత్తులతో దాని కడతేర్చేవారు.

ఈటెను కనిపెట్టటంతోనే ఇంతకుపూర్వ మాత డెన్నడూ
తనకు శక్యమవుతుందని అనుకొని రకరకాల జంతుజాలమూ

అతనివశమైంది. ఇప్పటికీ పురాతన గుహాగ్లో జనులు తమ తిను
బండారముల దాచిన గదులగుపిస్తాయి. వాటి నేలంతా రాళ్ళు
పరచి యుంటుంది. ఎలుగుల యెముకలు కుప్పతిప్పలుగా
ఆ గదుగ్లో మన కగుపిస్తాయి. అంత యెక్కువగా ఎలుగుబంటి
మాంసాన్ని దాచేవారంటే, వారెంత గొప్పవేటగాండ్రో నీవే
ఊహించుకో.

ఎలుగుబంటివంటి బాగా పరుగిడలేని మృగాలకు అతని
యీటే ఉపయోగపడినట్లు, చురుకైన యితర మృగాల కది
లాభించిందికాదు. మైదానాగ్లో తిరిగేటపుడు అడవిమన్నలూ,
గుఱ్ఱాలూ మందమందలుగా వారు చూచేవారు. నెమ్మదిగా
పొంచుండి, అట్టిమందను సమీపించేలోగా ఏమాత్రం చప్పుడైనా
అవన్నీ వాయువేగంతో పారిపోయేవి.

క్రమేపీ తను వేటాడి చంపిన జంతువుల యెముకలనుండి
వాడిగా సూది మొసగల చిన్న ముక్కల చెక్కటం నేర్చాడు.
వానిని పొట్టికఱ్ఱలకు బిగించాడు. పరుగిడే మందమీద నలుగురూ
చేరి యీ ఆయుధాలను విసరేవారు. అదే మొదటిబాణం;
చిన్నప్పటినుండి యీ బాణాల విసరటం అభ్యసించినా ఎంత
గొప్పగా బాణవర్షం కురిపించినా, పలాయిత మృగాలకు ఏపది
పండ్లెండోమాత్రం తగిలేవి.

ఇట్లా వేలకొలది సంవత్సరాలు గడచేటప్పటికి అడవి
దున్నలూ, అశ్వాలూ అరుదైపోయాయి. వా రింకొక కొత్త
రకం ఆయుధాన్ని కనపెడితేనేగాని మిగిలినవానిని చంపడానికి
వీలు లేకపోయింది.

లేతకట్టను కోసి, వంచి దాని రెండుకొసలకూ బలంగా లాగి త్రాడు కట్టటం నేర్చాడు. ఇదే ప్రథమవిల్లు. వింటి త్రాటిని లాగి, బాణం ఎక్కువట్టి వదిలేవాడు. లాగేటప్పు డాతని భుజబలమంతా వింటిత్రాటికెక్కి బాణం వాయువేగంతో యెగిరి జంతువుల తాకేది. ఇట్లా క్రమంగా మానవుని చేయి పొడుగు పొడుగ్గా పెరిగిపోయింది. ఈ నూతన ఆయుధాల వలన యెంతదూరపు మృగాలైనా అతని కందుబాటులో నుండేవి.

మొదట్లో చిన్నవిల్లులు చేశారు. తరువాత పెద్దవి మనిషంత యెత్తుండేవి చేశారు. మామత్ నో, రెయిన్ డీరునో తన చిన్న బాణంతో చంపేవాడు. వాని యెముకలనుండే బలమైన చక్కని బాణాలుచేసి, తిరిగీ ఆ మృగాలనే చంపేవాడు. ఇట్టి పనులను మానవుడు తప్ప ఏ ఇతర జీవి చేయలేక పోయింది.

ఎంతెంత దూరపు మృగాలనైనా, ఒకటికాదు, రెండు కాదు, వందలకొలదిగానుండే మందలనైనా, వెన్నంటి తరిమి చంపగలిగిన ఈ పొడుగుచేయిని నిర్మించుకొన్న మానవుడు గ్రంథం మొదట్లో చెప్పినట్లు మన కథల్లో వినే బ్రహ్మాండ రాక్షసులకంటే యెంతో ధీశాలి అనకతప్పదు. మహత్తర కార్యాలు చేయగల శక్తు లాతనిలో క్రమేపీ వృద్ధిచెందుతున్నాయనడానికి ఇదొక గొప్ప నిదర్శనం.

సజీవమైన జలపాతం

ఫ్రాన్సుదేశంలో “సాలూట్రి” అనే ఒకచోట పేద గిట్టమైన కొండ అంచొకటున్నది. ఈ కొండ అడుగునున్న

న జీవమె న జలిపాతం :

భయంతో దారితెన్నూ తెలియక, తోకలు వైకెత్తి నోట నురుగులుగ్రక్కతూ
ఆ గుడ్డాలన్నీ ఏదో నదీ ప్రవాహంలాగా పరుగెత్తాయి.

లోయలో శాస్త్రజ్ఞులనేక జంతువుల యెముకలు కనిపెట్టారు. మామల్ యెముకల తునకలూ, పురాతన పశుజాతుల శల్యాలూ, గుహ యెముగుబంట్ల కపాలాలూ ఎన్నో ఉన్నాయి.

ఈ యెముకల్లో చాలాభాగం గుట్టల యెముకలే ఉన్నాయి. మఱి కొన్ని తావుల్లో చాలా అడుగుల యెత్తుగా యీ గుట్టపు టెముకలు పేర్చిఉన్నాయి. ఇన్ని ఎముకలుండబట్టి కొన్ని లక్షల గుట్టా లిచ్చట మరణించియుండాని శాస్త్రజ్ఞులంటారు.

ఇన్ని గుట్టా లెచ్చటనుండి వచ్చాయో? ఈ ప్రత్యేక ప్రదేశంలో అవన్నీ యెందుకు మరణించాయో?

ఆ ఎముకల్లో చాలావరకు కీళ్ళు తొలగినవీ, విరిగినవీ, నల్లగా కాలినవీ ఉన్నాయి. ఎవరో ఈ ఎముకల నిచ్చట చేర్చేముందు, ఆ అశ్వాలను భక్షించడానికి కాలియుండాని తెలుస్తుంది. ఇది గుట్టల స్మశానం కాదనీ, ఏ జాతిప్రజలో వంటలుచేసి పారవేసిన బూడిదపోగుల ప్రదేశమనీ, శాస్త్రజ్ఞులు కనిపెట్టారు.

ఇంత పెద్ద ఎంటింటిబూడిదగుట్ట తయారయిందంటే ఎందరో ప్రజలు ఎన్ని తిరాలుగానో ఇచ్చట వసించారన్నమాట.

ఈ ప్రత్యేక స్థలంలోనే వారేల వసించాలి? అశ్వవేటకు ఏదన్నా మైదానపు ప్రదేశంలో వారెందుకు నివసించలేదు?

దీనికి కారణం బహుశ యిదై యుంటుంది! మైదాన భూమిలో పెద్ద గుట్టలమంద అగుపించేది. వేటకాండ్రు నెమ్మదిగా శబ్దంచేయకుండా పొదలలో నక్కి, ఎత్తు గడ్డి వెనుకగా

జరుగుతూవచ్చి వానిని సమీపించేవారు. ప్రతివాని చేతిలో చాలా బాణా లుండేవి. ముందుండేవారు ఏ ప్రక్కగా గుట్టా లున్నాయో, ఎన్నో, ఎటు మార్గంగా అవి నెడుతున్నాయో వెనుక వారికి సంజ్ఞ చేసేవారు.

వారంతా చప్పుడుచేయకుండా వానిచుట్టూ ఆక్రమించు కొనేవారు. నెమ్మదిగా వానిని సమీపించేవారు. మొదట్లో విశాలమైన ఆ బయటమీద అచ్చటచ్చట ఏనో చిన్న చుక్కల్లాగా కనుపించిన గుట్టాలు వారి కిప్పుడు స్పష్టంగా కనుపిస్తాయి. వాని పొడుగు తలలూ, వంపు మెడలూ, జూలూ, నన్నని కాళ్ళూ, పొడవైన ఉన్ని కప్పబడిన శరీరాలూ వారి కిప్పుడు స్పష్టంగా తెలుస్తాయి.

ఉన్నట్లుండి అవి బెదురుతాయి; తలలెత్తి ముక్కు రంధ్రాల చలింపజేసి, పసిపట్టుతాయి. వాని వంపుమెడలు అదొకవిధమైన సాంపుగా ఒంగుతాయి. పరుగిడ జూస్తాయి. కాని పాపం! అప్పటికే ఆలస్యమయింది వానికి రానున్న ప్రమాద సూచన. ఇంకా కొంచెము ముందుగా తెలిసినా బాగుండేది రెక్కలులేని వాడిముక్కుల విచిత్ర పక్షస్థలంగా, అంతేలేని బాణాలు వాని ఒడలంతా పొడిచివేస్తాయి.

ప్రక్కలూ, మెడలూ; వీపూ, అంతటా బాణాలే! ఎటుపారిపోవాలి! ఏం చేయాలి? మూడుప్రక్కలూ శత్రువు లగుపించుతారు. నిర్మానుష్యమైన ఆ మైదానంనిండా, భూమి యీనినట్లు మనుష్యులు కనిపిస్తారు. ఇంకేమున్నది? ఒక్కటే ఒక ప్రక్క వానికి పారిపోవడానికి దారికనుపిస్తుంది. భయపడి, సకిలిస్తూ అవన్నీ ఒక్కపెట్టిన ఆ ప్రక్కగా పరుగిడుతాయి.

సరిగా యీ గుఱ్ఱాలన్నీ అటే పరుగెత్తాలని, వేటగాండ్లు ముందే యేర్పాటుచేశారు. ఆ దారి తిన్నగా కొండలంచుకు వెడుతుంది.

భయంతో దారీతెన్నూ పెళిక, తోకలు పైకెత్తి, నోట నురుగుల గ్రుక్కతూ ఆ గుఱాలన్నీ ఏదో పెద్ద నదీ ప్రవాహంలాగా పరుగెత్తుతాయి. ఎత్తైక్కుగా పైకెక్కి ఆ కొండ మార్గాన పరుగిడగా అకస్మాత్తుగా పెద్ద అభాతం కను పించింది. ముందున్న గుఱాలు భయపడి, తమ వెనుక కాళ్ళపై లేచి నిలబడ్డాయి. గుండె దిగులుతో సకిలించాయి. కాని వెనుకనుండి పరుగిడివచ్చే గుఱాలు వాని క్రిందకు త్రోసివేసాయి. ఆ గుఱాల గుంపంతా ఏదో బ్రహ్మాండమైన జలపాతంమాదిరి కొండ అంచులనుండి క్రిందకు దిగజారింది. క్రింది అభాతమంతా వాని శరీరాలతో, రక్తప్రవాహాలతో నిండిపోయింది.

వేట యింతటితో ముగిసింది. క్రిందనున్న వారు మంటలు వెలిగించారు. ముసలిస్త్రీలు వాని కళ్ళేబరాలను ముక్కలుగా కోసారు. నలుగురికీ పంచిపెట్టారు. బాగా ధైర్యంగా వేటాడిన వారికి పెద్దభాగాలిచ్చారు.

కొత్త మనుష్యులు

గడియారపు ముళ్ళు—అందులోనూ గంటలచూపే చిన్నముల్లు—కదులుచున్నట్లే మన కగుపించవు. కాని ఒకటి రెండు గంటల తరువాత చూస్తే చిన్నముల్లు జరిగినట్లు తెలుసుకొంటాము.

మానవ జీవిత విషయమూ ఇంతే. మనలోనూ, మన పరిసరాల్లోనూ కలిగే మార్పులు మనకు తెలియనే తెలియవు.

జీవితగడియారపు గంటలముల్లు కదలనట్లే ఉంటుంది. కాని కొన్ని సంవత్సరాలు గడిచేటప్పటికీ అది కదిలి జరిగినట్లు మనం గ్రహిస్తాము. దానితో మనముకూడా జరిగాము; ప్రతీదీ మన చుట్టూప్రక్కలలో మారిపోయింది.

ఇట్టి మార్పులు యీకాలపు మనుజులం మనకే తెలియటం ఇంతకష్టమైతే మన పూర్వీకు లిట్టి మార్పులను తెలుసుకో లేకపోయేవారంటే అంతగా ఆశ్చర్యపడనక్కరలేదు. మనకంటే తాత్వికులుజూపే డైరీగా, ఫోటోగ్రాఫ్లుగా, వార్తాపత్రికలుగా, పుస్తకాలుగా ఉన్నాయి. ఇవన్నీ పాఠవిషయాలకూ క్రొత్తవానికీగల తారతమ్యాన్ని విశదీకరిస్తాయి. చక్కగా మన పూర్వీకుల విషయం అట్లాకాదు. జరిగిపోయినవానిని జరిగేవానితో పోల్చిచూడడానికీ వారికెట్టి సదుపాయాలుకూలేవు. మానవజీవితం స్థిరంగా కదలకుండా నిలబడినట్లు వారనుకొనేవారు. పాఠశాలలో పోల్చితేనేగాని ఏదన్నా మార్పుకలిగిందో లేదో చెప్పలేము. గడియారంమీది అంకెలనేవి లేకపోతే దానిముల్లు కదిలాయో లేదో యెట్లా చెప్పటం?

పూర్వీకులు వారేపనిచేసినా సరిగ్గా వాళ్ళ పెద్దవారు నేర్పినట్లే దాన్ని చేసేవారు. పనిముట్లు చేసేవాడు తా నెట్లు నేర్చాడో ఆమాదిరే వానిని చేసేవాడు. ఇంట్లు కట్టటప్పుడు స్త్రీలు తమ వంటపొయ్యిలను పూర్వీకులు చెప్పినట్లే నిర్మించేవారు. వేటాడే ప్రతి యువకుడూ పెద్దలు నేర్పిన పద్ధతినే అనుకరించేవాడు.

ఐనప్పటికీ తమకు తెలియకుండానే పనిముట్లు చేయటంలో ఇంట్లు కట్టటంలోనూ, వేటలోనూ కొన్ని మార్పులు

కలుగుతూనేయుండేది. వతి కొత్తపనిముట్టూ సరీగ్గా పురాతన పనిముట్లుమాదిరే యుండేది. కొత్త యీటెకు పాతదానికీ భేదమేలేదు. కొత్తబాణానికీ పాతదానికీ వ్యత్యాస ముండేది కాదు. ఇవిట్లా వున్నాకూడా మార్పనేది యెన్నో ప్రారంభమైనదని ఒప్పుకోవాలి. ఈటెకూ, బాణానికీ యెంతభేదమున్నదో ముందే చెప్పాము. బాణమనేది కాలగతిని ప్రజల అవసరాన్ని బట్టి యీటెనుండి పుట్టిన ఆయుధము. తమకు తెలియకుండానే జనులు వేరురకపు ఆయుధాలు సృజించారు. ఈటె-చేతిబాణాలూ-వింటిబాణాలు, యీ తీరుగా మార్పు, వృద్ధి యెప్పుడూ జరుగుతూనే యుండేవి.

తాముపయోగించే ఆయుధాలతోపాటు మనుజులూ మారిపోయారు. ముందుచెప్పిన గుహలో అడుగుపారలలో నుండే మనుష్యశల్యాలను. మంచుయుగ సమయంలో వసించిన మనుజుల పైపారలలోని ఎముకలతో పోల్చితే యెన్నో భేదాలు కనిపించుతాయి. ఆ గుహలను జొచ్చిన నిరూండ్లర్లు మనుజుని ఎముకలు కోతులజాతినుండి అతడు పెరిగినట్లు స్పష్టంగా చూపబ్బుతాయి. అతను పెద్ద గూనుతో వికృతంగా తన పొడూగు చేతులూగించుతూ నడిచేవాడు. నుదురూ, గడ్డపు యెముకా యింకా సరిగా యేర్పడలేదు. పై పారలలో కనుపించే “క్రోమాగ్నన్” మనిషి యెముకలు దాదాపు మన శల్యాలమాదిరే ఉన్నాయి.

నిజానికి యీ యెముకలెంత భేదంగా ఉన్నాయంటే శాస్త్రజ్ఞులు యీ రెండు జాతులకూ యెట్టి సంబంధమూలేదని అనుకొన్నారు. క్రోమాగ్నన్ మనిషి యెచ్చటినుంచోవచ్చి,

పూర్వపు నియాండర్తలు వ్యక్తులను తరిమి ఆ గుహ నాక్రమించాడని అనుకొన్నారు. కాని ఇది నిజంకాదు. నియాండర్తలు మనుజులే కాలగతినిమారి క్రొమాగ్నన్ జాతిగా తయారయ్యారని గ్రహించాలి.

మానవ నివాసములూ వాని యభివృద్ధి

మనుజుడు మారేకొలదీ అతని నివాసాలూ మారాయి. మొదట్లో వారు వసించిన గుహలు ప్రకృతిసిద్ధమైన గృహాలని చెప్పాలి. వాని నెవరూ నిర్మించలేదు. ఎచ్చటైనా గుహ లగుపిస్తే, వానియందు నివాసాలేర్పాటు చేసుకొన్నారు.

స్వభావసిద్ధంగా సృష్టియందేర్పడే గుహలన్నీ, మానవ నివాసానికి తగియుండవు. మనకొరకని ప్రకృతి వానిని తయారు చేయదుగా? కొన్నిటి కప్పు మరీ యెత్తుగానూ, కొన్నింటి గోడలూ, పై కప్పు ఎప్పుడు కూలిపోతాయో అనేటట్లూ, మరి కొన్నింటి ద్వారాలు చాలా యిరుకుగానూ నేలమట్టానికి అనుకొనీ యుండేవి. అట్టి గుహలు మన పూర్వీకులకు పనికి రాకపోయాయి.

ఏదన్నా గుహ నొక దానిని వారు ప్రవేశించగానే, యెన్నెన్ని విధాలో దానిని బాగుచేయవలసి యుండేది. నేలను సమమట్టంగా చెక్కి, రాతి పనిముట్లతో గోడలరాచి, చదును చేసి, చెల్లకొమ్మల గుబురుగాకట్టి నేలను ఊడ్చి, శుభ్రపరచి, దాన్ని నివాసయోగ్యంగా చేసేవారు.

గుహద్వారానికి కొంతదూరంలో గుహలో ఒక కాలువ త్రవ్వేవారు. దానిని రాళ్ళతో పరచి, పొయ్యిని కట్టేవారు.

స్త్రీలు చిన్నగుంటలు త్రవ్వి, వెచ్చనిపొయ్యి బూడిదను వానిలో నింపేవారు. తమ శిశువు నా శయ్యలపై మెత్తగా, వెచ్చగా పరుండబెట్టేవారు.

కొంచెం లోపల దూరంగా ఎలుగుబంటుల మాంరమును దాచేగదులను యేర్పరచేవారు. ఇట్లు ఎన్నోవిధాల సరిచేసి ఆ గుహలను వాసయోగ్యంగా మార్చేవారు.

క్రమంగా యీ గుహల్లో కొత్తతరహా మార్పులు తలలెత్తాయి. ఏ కొండ అంచైనా, ముందుకు వంగుగా వ్రాలి యుంటే, క్రిందనుండి దానికి నిలువుగా గోడలు కట్టి గుహల నిర్మించేవారు. సలుప్రక్కలా గోడల్లాగా కొండరాళ్ళుంటే వానిపై నొకకప్పు యేర్పరచేవారు.

ఫ్రాన్సులో యిటువంటి దొక గుహ యిప్పటికీయున్నది. దాన్ని వారు “దయ్యపుసుహ” అంటారు. అటువంటి గుహలో ఏదో పెనుభూతం తప్ప మనుషులుండి యుండరని ప్రజలవ్రూహ. నిజానికది మనపూర్వీకుల నివాసమేనని మనకిప్పుడు తెలిసింది.

పూర్వం ఈ గుహయున్నచోట కొండ ముందుకు వంగి యుండేది. పైనండి పడినరాళ్ళు రెండుప్రక్కలా గోడల్లాగా నిలిచిపోయాయి. జనులువచ్చి పెద్ద రాతిబండలపేర్చి మూడో గోడనూ, చెట్లకొమ్మలదడికట్టి, దానిపై జంతువులకోళ్ళు పరచి నాలుగోగోడనూ నిర్మించారు.

గుహలోపల లోతుగా మట్టినిత్రవ్వారు. ఈ గోతిలో వారు నివసించి యుండాలి. దాని అడుగున చెరుముకి రాతి ముక్కలూ, ఎముకలూ, కొమ్మలతో చేసిన పనిముట్లూ ఉన్నాయి. చుట్టూగోడలు నిర్మించటంచేత అదొక ఇల్లుమాది

రున్నప్పటికీ, గోయి త్రవ్వి దాంట్లో నివసించటం చూస్తే, అది గుహమాది రే పున్నదనాలి. “సగముయిల్లూ - సగముగుహ” అంటే సరిపోతుందిగా ?

రెండుగోడలు నిర్మించిన మనిషికి నాల్గుగోడలూ కట్టటం అంత కష్టమైన పనికాదుగా ? ఈ సగముగుహ - సగముయిల్లూ తరువాత మనుజులు ఆకుబయటే, కొండవంపు లవసరం లేకుండానే ఇంట్లు కట్టటం నేర్చారు. ఏలాగంటే భూమిలో, పేద్ద గోయిత్రవ్వి దాని అంచులు విరిగిపడకుండా రాళ్ళతోనూ మామత్ యెముకలతోనూ గోడల బలపర్చేవారు. పైనుండి వానా, మంచూ కురవకుండా గుండ్రని కప్పు నిర్మించారు. కొమ్మలూ ఆకులూ తెచ్చి గుండ్రంగా అల్లి వానిమీద మన్ను పూశారు.

దూరంనుండి యేదో మట్టిదిబ్బలాగా కనుపించేది ఆయిల్లు. లోపలి పొగబయటకు పోవుటకు కప్పులో నొక రంధ్ర ముండేది. ఆ సందునుండే జనులు లోపలకు పోయేవారు అదే ఆ యింటిద్వారం.

మామత్ యెముకలను లోపల గోడల అంచుల్లో పెట్టి వానిపై కూర్చునేవారు. అవే వారిబల్లలూ, కుర్చీలూ అడుగు నేలను గట్టిగా దిమ్మినచేసి అలికి దానిపై పరుండేవారు. అదే వారిమంచాలూ, పరుపులూ అనాలి. కొయ్య తలగడలు పెట్టు కొనేవారు.

ఇంటి మధ్యనున్న అగ్నిగుండపు చెంతరాతి బండలతో నిర్మించిన బల్లలున్నాయి. రకరకాల పనిముట్లనూ ఈ బల్లలపై చెక్కేవారు. పనిముట్లూ వివిధరకాల సామాగ్రి ఇటువంటి

యొకబల్లపై కనుపించాయి. గుండ్రంగా నున్న గా తయారు చేసి రంధ్రం పొడిచిన కొన్ని యెముకపూసలున్నాయి. వీనితో కొన్ని సగమే తయారయి యున్నాయి. పొడుగు యెముకలో పూసల కోయడానికి గాళ్ళు కోయబడివున్నాయి. కాని వానిని పూర్తిగా పూసలుగా కోయకుండానే వదిలిపెట్టాడు ఏమనిషో. ఏదో గొప్పప్రమాదం అకస్మాత్తుగా వారికి సంభవించింది కాబోలు? లేకపోతే అట్లా సగంచేసిన పనిని అట్లే వదిలి యెందుకు నెడుతారు? నగిషీచెక్కిన యెముక గాణపు తలగా రంధ్రం పొడిచిన ఎముక సూదులూ, రకరకాల పనుల కుపయోగించే, చెకుముకి పనిముట్లూ ఎక్కడవక్కడే వదిలి వెళ్ళిపోయారు. ఎంత గొప్ప విపత్తు కలుగకపోతే ఆవిధంగా వదిలి వెళ్ళాలో! ఆలోచించు.

వారు చేసిన పనిముట్లనుచూస్తే ఎంతో ప్రయాసపడి వానిని చేశారని తెలుస్తుంది. ఉదాహరణకు ఆ చిన్న యెముక సూదిని గుఱించి ఆలోచించు. ఒక గుహలో యిట్టి యెముక సూదులు చేయడానికి కావలసిన సామాగ్రి అంతా కనుపించింది. కోయబడని యెముకలూ, సగము తయారైన సూదులు యెన్నో ఉన్నాయి. ఆ సామాగ్రి పరికరాలతో కావాలంటే రేపు తిరిగి యెముక సూదులు చేయటం ప్రారంభింపవచ్చు. కాని అట్టి సూదుల నుపయోగించగల వారీ కాలంలో ఎవ్వరూ ఉండరుగా?

ఆ యెముక సూదుల నెట్లా చేసేవారంటే; కోసే యంత్రంతో కుండేలు యెముకనుండి, గుండ్రని సన్నటి ముక్క ఒకటి కోసేవారు. రంపపు మాదిరి అంచుగల రాతిపనిముట్టుతో

ఆ యెముకకు ఒక చివర వాడిగా, సూదిమొనలాగా అరగదీసే వారు. రెండోకొసలో పదునైన రాతిపనిముట్టుతో రంధ్రం పొడిచేవారు. తరువాత సూదిని, నున్నని రాతిపై రుద్ది నాపు చేసేవారు.

ఇన్ని రకాల ఆయుధాల నుపయోగించాలి ఒక్క సూదిని చేయాలంటే. ఇట్లాచేయగలవారు కొద్దిమందే ఉండే వారు. కాబట్టి ఆ సూదులను బహు జాగ్రత్తగా దాచుకొనే వారు.

పురాతన వేటగొండ గుహలోకి వెళ్ళి వారెట్లా జీవించే వారో పరిశీలించి చూద్దాము.

అదిగో, దూరాన మైదానంలో గుండ్రని దిబ్బలనేకం కనుపిస్తున్నాయి. వానినుండి పొగ పైకి ప్రాకుతోంది. ఒక గుడి సెను సమీపించి, కండ్లు మండిపోతున్నా, ఊపిరాడక పోయినా ఓర్చుకొని, పొగ రంధ్రంనుండి లోనికి మనము దిగుదాము.

ఆ గుహలోని మనుష్యులు మనలని చూచి భయపడు తారుగా? ఇతరులకు కనుపించకుండా ఉండగలందుకు ఒక పసరు మనకాళ్ళకు పూసుకొన్నామనుకో! ఆ గుడిసెలో అంతా చీకటి, పొగానూ, చాలా గందరగోళంగా ఉన్నది లోపల. సుమారు పదిమంది పెద్దలూ, ఇంకా ఎక్కువ మంది పసిపిల్లలూ ఉన్నారు.

పొగకూ, చీకటికీ, కండ్లు అలవాటయిన తరువాత అందున్న జనుల ముఖాలు స్పష్టంగా కనుపిస్తాయి. కోతిరూప మేమాత్రమూ వీరిలో కనుపించదు. పొడూగ్గా, బలంగా, వెడల్పుగానున్న నుదురూ, కొంచెం ఒకదాని కొకటి దగ్గరగా

నున్న కండ్లూ, వీరు కోతులమాదిరేలేరు. వారి నలుపు జేహం పైన ఎత్తిరంగుతో విచిత్రపు చారలూ చుక్కలూ అలంకరించు కొన్నారు.

స్త్రీలు నేలపై చతికిలబడి చోలుదుస్తులు కట్టుతున్నారు. పిల్లలు ఏ గుడ్డపు కాలియెముకో, ఏ దుప్పికొమ్మో పట్టుకొని దొర్లుతూ కేరింతలు కొడుతున్నారు. అవే వారి ఆటనస్తువూ బొమ్మూను.

అగ్నిగుండం చేరువగా రాతిబండల బల్లదగ్గర పనివాడొకడు కూర్చున్నాడు. కొయ్యసిడికి యెముకభాణపు మొన నొకదాన్ని బిగిస్తున్నాడు. వానిప్రక్క నింకొకడు కొంచెం వెడల్పుగా చదునైన యెముకమీద యేదో బొమ్మను గీస్తున్నారు. అజేమిటో దగ్గరగా పోయి చూద్దామా?

అటూ యిటూ నాలుగైదు గీతలుకోశాడు ఆ యెముక మీద. గుడ్డమొకటి మేస్తున్నట్లు బొమ్మ తయారయింది. చూస్తూండగా! బహు చమత్కారంగా దాని వంపు మెడనూ సన్నని కాళ్ళనూ పొడూగు ముట్టెనూ చిత్రించాడు; అచ్చంగా వాడొక గుడ్డాన్ని ఎదురుగాచూస్తూ చిత్రించాడా అన్నంత చక్కగా ఉన్నదా బొమ్మ.

ఇంతటితో వాడూరుకోడు. నాలుగైదు గీతలు దాని శరీరానికడ్డంగా, ఐమూలగా గీస్తాడు. అంత చక్కని బొమ్మనూ యీ పిచ్చి గీతలతో పాడుచేస్తున్నాడెందుకో?

ఇంకా రెండు గీతలు గీశాడు. అదొక గుడిసెమాదిరి తయారయింది. అటువంటివే మరి నాలుగు గుడిసెల

నా యశ్వము 'ప్రక్క చిత్రించాడు. పూర్వీకుల గుహలలో యిట్టి చిత్తరపులు చెక్కిన యెముక లెన్నో మన కగుపిస్తాయి. దీనికేదై నా అంతరార్థమున్నదేమో !

ఇక్కడ యీ మామత్ బొమ్మమీద రెండు గుడిసెలూ, ఆ అడవిదున్న చిత్రమీద మామా లిఖించబడ్డాయి ! ఇంకొక ఎముక దీన్ని చూడు. దీనిపై నొక పెద్దదృశ్యం కనుపిస్తోంది. ఆ చిత్రంలో సగం తినబడిన అడవి దున్న శరీరమున్నది. దాని తలా, నెన్నెముకా కాష్టామాత్రం మిగిలిపోయాయి. దాని తల ముందరకాళ్ళమధ్య అమర్చబడియున్నది. ఇటూ, అటూ రెండు వరుసలుగా జనులు నిలబడి యుంటారు.

ఇట్టివనేక చిత్రాలు - జంతువులూ, జనులూ, పాకలూ గలవి - యెముకలమీదా, రాతిబండలమీదా, కొండ అంచులపైనా మనకగుపిస్తాయి. ఇట్టి పటాలు గుహల గోడల మీద చాలాఉంటాయి.

కాని, మనమీ గుడిసెను ప్రవేశించేటపు డిట్టి చిత్రాలేవీ గోడలమీద మన కగుపించలేదు. ఇంతవరకూ మనం తిరిగి చూచిందంతా ఆ గుహయొక్క ముందుభాగమే. ఇచ్చటే జనులు భుజించటమూ, వేర్వేరు పనులు చేయటమూ జరుగుతాయి.

సరే. యీ ముందుభాగాన్ని వదలి గుహలోపల భాగాలకు పోదాము. దాని కొండరాళ్ళ చెరియల్లోనూ వంకరవంకరలుగా పోయేదారి పొడూగునాగల గోడలమీదా మనదృష్టి నిలిపి పరీక్షించి చూద్దాము.

భూగర్భ చిత్రాలయం

భూగర్భ చిత్రాలయం లోపలిభాగాల్లో చీక టెక్కువ. మనలో లాంత రొకటి తీసుకుపోదాం. వెళ్ళేదారి సరీగా జ్ఞప్తి కుంచుకోవాలి. వీలైతే యేవైనా ఆనవాళ్ళు గుర్తించు కొంటూ సోతేమంచిది. పెద్ద వ్యూహంవంటి యీ గుహలో దారితప్పి పోవటం బహుతేలికైన పని. జాగ్రత్త! హుమార్ !!

పోయేదారి సోగా, పోగా యిరుకవుతుంది. రాతి బండల సందునుండి ఊటనీరు బొట్లు బొట్లుగా మనపై పడు తుంది. లాంతరెత్తి పట్టుకొని దానిగోడలను పరీక్షిద్దాము. భూగర్భ జలప్రవాహాలు రకరకాల ఉప్పుస్ఫటికాలతో ఈ ప్రదేశమంతా అలంకరించాయి. మానవహస్త చిహ్న లేవీ యిచ్చట మనకు గోచరం కావటంలేదు.

సరే! కాలుసాగనిద్దాము:—ఉన్నట్లుండి యెవరో “ఇదిగో! ఇక్కడచూడండి! అని కేక వేస్తారు మనలో. అక్కడకు వెళ్ళిచూస్తే గోడమీద అడవిదున్న చిత్రమొకటి చెక్కబడి యున్నది. నలుపూ, ఎరుపు రంగులతో దాన్ని చిత్రించారు. ఆ దున్న ఒడలుతా బాణాలు గ్రుచ్చుకొన్నాయి; అది నేల కొరిగింది.

యెన్ని వేల యేండ్ల క్రితం యేచిత్రకారుడు దీన్ని లిఖించాడో! ఇప్పటికీ బహు చక్కగా కనుపిస్తోంది యీ బొమ్మ. ఇంకా కొంత దూరంలో ఇంకొక బొమ్మ కనుపిస్తుంది. ఇది మనిషో, లేక మృగమో మనకు తెలియకుండా ఉన్నది. ఈ చిత్రంలోని జీవికి మనుష్యులకున్నట్లు గడ్డము మొలిచింది. కాని తలమీద రెండు పొడవైన కొమ్ములున్నాయి. వీపుమీద

యెత్తు గూనొకటి, గుబురు శోకా వున్నాయి ఈ విచిత్ర జీవికి. దాని కాళ్ళూ, చేతులూ, మనిషివి చేతుల్లో నొక విల్లున్నది. యేమిటో యీ మృగం ?

జాగ్రత్తగా చూద్దాం... ఓహో ! తెలిసిపోయిందిలే. దీని గుట్టంతా ! అడవిదున్న చర్మం కప్పకొన్న యొక మమష్యుని పటం యిది !... దీని నెనుక ఇట్టివే ఇంకా చాలా చిత్రాలున్నాయి గోడమీద.

ఈ చిత్రాలయమంతా చీకటిమయం. ఈ కాలపు యే చిత్రకారుడూ ఇట్టి చీకటి గుహల్లో వాడెత్తుధనం పోసినా పని చేయడు. వారి పటాలను నలుగురూ చూచేట్లు పెద్ద పుర మందిరాల్లోనూ, భవనాల్లోనూ తగిలిస్తామేగాని ఇట్టి చీకటి గుహల్లో తగిలించము మనము. ఎవరికీ కనుపించకుండా పురాతన చిత్రకారు లెందుకీ చీకటిగుహల్లో తమ చిత్రాల లిఖించాలో ? ఇతరులు చూడాలంటే ఇటువంటిచోట వానిని చెక్కటంలో అర్థమేదీ కనుపించదు.

జంతు చర్మం ధరించి సృత్యంచేస్తున్న యీ విచిత్ర మానవుల చిత్రాలు యెందుకీ గుహంతరాల్లో చిత్రించబడ్డాయో తెలుసుకోవాలి మనం.

దీని భావమేమి తిరుమలేశ

“అనేకమంది గుమిగూడి వేటకు నెడుతారు. ప్రతి వాని నెత్తినా అడవిదున్న తలో లేక అదే మాదిరి చేసిన టోపియో ఉంటుంది. ప్రతివాని చేతిలోనూ విల్లూ, బాణాలూ గానీ యీటెగానీ ఉంటాయి. మొదట్లో పీరందరూ

ఆదిమకాలంలోని చిత్రకళ

ఓహో! తెలిసిపోయిందిలే, దీని గుట్టంతా! అడవినున్న చర్మం
కప్పకొన్న యొక మరుష్యాని పటం ఇది!

గుండ్రంగా నిలబడి అడవిదున్న వేటను చూపే సృత్యం చేస్తాడు. సృత్యంలో అలసిపోయినవాడు క్రిందపడిపోతున్నట్లు నటిస్తాడు. బండబారిన మొనగల బాణమును వానిపై అప్పుడొకడు వినరుతాడు. కాళ్ళుపట్టి గుంపునుండి వెలుపలకు ఆ క్రిందపడ్డవానిని లాగి, కొయ్యకత్తులు వానిపై ఝళిపించుతారు. తరువాత నెమ్మదిగా వాడు లేచి వెళ్ళుతాడు. అప్పుడు మరొక అడవిదున్న వేషధారి, వారందరిమధ్యా నిలుస్తాడు. తిరిగీ సృత్యమారంభమవుతుంది. ఇట్టి సృత్య మొకానొకపుడు ఒక్క నిమిషమైనా విరామంలేకుండా, రెండుమూడు వారాల వరకూ జరుగుతుంది.”

పై బొమ్మల అర్థమిది. కాని దీన్నంతా యెవరు చూచారు? ఎప్పుడు? యెక్కడ?

ఉత్తర అమెరికాలోని యెచ్చెఇండియనుల దేశాని కొకాయన దేశాటనంగా వెళ్ళాడు. అతని ఛైర్లో పైనుడహరించిన వర్ణన వ్రాసియున్నది. మన పూర్వీకుల కాలంనుండి యీ సృత్యం తరతరాలుగా ఒకరినుండి యింకొకరికి నేర్పబడి యీ కాలపు యెచ్చెయిండియనులచే అభ్యసింపబడుతోంది. ఇట్టి విచిత్ర సృత్యాన్నెందుకు మీరు కొన్ని వారాల తరబడిగా చేస్తారో మనం తెలుసుకోవాలి. దానికైనా యొక అర్థముండి తీరాలిగా?

మనలో సృత్యమనేది విలాసార్థంగానో లేక ఒక ప్రత్యేక లలితకళగానో అభ్యసింపబడుతుంది. కాని యెచ్చెఇండియనులు విలాసార్థం రెండు మూడు వారాలవరకూ సృత్యంచేస్తారనటం

సమంజసంకాదు. వారి విష్ణురసాట్యం ఏదో యొక గట్టి మతాచారంలాగా ఉన్నదనిపిస్తుంది.

వారిలో మాంత్రికుడని ఒకడుంటాడు. వాడు పొడుగు పాటి చుట్టత్రాగే గొట్టంవంటిదొకటి తన నోటియందుంచుకొని పొగను అటూ, ఇటూ ఊదుతాడు. నటకులు ఆ పొగ బారే దిక్కుగా నటిస్తూ పోతారు. పొగ యెటుపోతుందో ఆ మార్గంగా వారు పట్టభోయే దున్న పోయిందని దాని అర్థం. ఈ విధంగా నలుదిక్కులా వారంతా నటిస్తూ తిరుగుతున్నారు. ఆ పొగనూదేని సాధారణ మనిషికాదు; మాంత్రికుడు. అంటే వానిలో గొప్ప మంత్రశక్తి యున్నదని జనులు నమ్ముతారు. అడవి దున్న యున్న దిశను వాడు చూపించగలడని వారి యుద్దేశం. మాంత్రికుడు సూచించిన దిశలో దాగుకొన్న అడవి దున్నను తమ సృత్యబలంచేత బయటకు లాగవచ్చని వారి నమ్మకం. కాబట్టి యీ సృత్యమంతా యొకవిధమైన మతాచారమని విశదమవుతోంది.

మన చీకటి గుహలో అట్టి మాంత్రికుడెవరో యీ సృత్య చిత్రాలను లిఖించాడు. వానిని సరదాగా యేమీ తోచకా చిత్రించియుండలేదు. అట్టి బొమ్మలు గీయటంచేతా ఆ చిత్తరువులో నాతడు బంధించిన మంత్రప్రభావం మూలానా తన జాతి జనులకు పుష్కలంగా వేటమృగాలు దొరుకగలవని చిత్రకారుడు నమ్మాడు. ఇదంతా మనకు నెట్టి వ్యవహారమని పిస్తుంది, కాదూ?

మనం యేదన్నా ఇల్లుకట్టుకొనేముందు తాపీపనివాళ్ళు లాగా, వడంగులమాదిరీ సృత్యం చేసినట్లుంటుంది. ఇదంతా

ఏబడిపంతులన్నా రూళ్ళకజ్జను చేతబట్టుకొని బాలుర యెదుట వారికి బాగా పాఠాలు నేర్పే శక్తి రావాలని నృత్యం చేసాడనుకో. వెంటనే అతన్ని పిచ్చి ఆస్పత్రికి పంపేస్తాము; కాదూ? మనకు యీ కాలంలో పిచ్చివని కోచే విషయాలు మన పూర్వీకులకు చాలా ముఖ్యమయినవిగా తోచేవి.

సరే. గుహలోకనుపించిన ఇంకొక చిత్రపుటగ్గమేదోమనం తెలుసుకోడానికి యత్నించుదాము. చుట్టూజనమూ మధ్యలో కాళ్ళూ, తలూ, తప్ప మిగిలినదంతా తినివేయబడిన అడవిదున్న దృశ్యమొకటి మనం చూచాము. దీని అర్థం తెలుసుకోడానికి ఉత్తర అమెరికాకు బతులు, రష్యాదేశపు ఉత్తర భాగాలకు ప్రయాణం కట్టాలి.

పై బీరియాలోనుండే జనులు ఏదన్నా యెలుగుబంటిని చంపగానే దాన్ని ఇంటికి తెచ్చేవారు. ఏదన్నా ఒక యెత్తు ప్రదేశంలో దాన్ని పరుండబెట్టేవారు. దాని తలను ముందు రెండుకాళ్ళమధ్యా ఆనించేవారు. రొట్టెతోనో, లేక బర్చిచెట్టు బెరడుతోనో జింకలూ, తేళ్ళూ బొమ్మలచేసి దాని ముందుంచి నైవేద్యం పెట్టేవారు. బల్చిబెరడుతో చేసిన చిన్న గిన్నెలను దాని ముట్టెపైనుంచి కండ్లమీద డబ్బులు పెట్టేవారు. తరువాత ఒక్కొక్కడుగా వెళ్ళి దాని మూతిని ముద్దుపెట్టుకొనేవారు. ఇట్టి ఆచారం నిన్న మొన్నటిదాకా పై బీరియాలో నుండేదని అచ్చటి ప్రజలు చెప్తారు.

అనేక రాత్రులు, ప్రతిరోజూ కోసేయగా మిగిలిన ఆ యెలుగుబంటి శరీరానికి సమస్కరించి, ఎలుగుబంటి నడిచే ట్లు నడుస్తూ, ఆడుతూ నృత్యంచేస్తారు. పాటలూ, నృత్యమూ

పూర్తికాగానే ఆ యెలుగుబంటి మాంసమును వండి అందరూ విందారగిస్తారు. ముందరకాళ్ళు, తల మాత్రం అలాగే వుంచేస్తారు.

దీన్ని బట్టి మనకు గుహలో యెముకపై చిత్రించిన అడవి దున్న చిత్రపు అంతరార్థం తెలుస్తోంది. ఆ చిత్రము “అడవి దున్న పండుగ”ను చూపుతోంది. జనులంతా అడవిదున్న సృత్యం చేసి పాటలుపాడి తన శరీరమును తమకు ఆహారంగా ఇచ్చినందుకు ఆ మృగానికి తమ కృతజ్ఞతను వెల్లిబుచ్చుతారు. పుష్కలంగా దున్నమాంసమును తమకు ఎప్పుడూ ఇప్పించాలని దానికి పూజలుచేసి ప్రార్థిస్తారు.

ఎట్టయిండియనుల దేశానికిపోతే ఇట్టి ఆచారమే వాళ్ళ లోనూ కనుపిస్తుంది. వారు చంపిన జింకశవాన్ని తెచ్చి తలను ముందరికాళ్ళ మధ్యనుంచి తూర్పుముఖంగా దాన్ని పడుకో బెడతారు. దాని నోటి ఎదుట ఒకగిన్నె నిండా రకరకాల తినుబండారాలు పెట్టి ఒక్క-రొకరే వెళ్ళి తలనుండి తోక వరకూ నెమ్మదిగా దానిశరీరం నిమిరుతారు. “అన్నా సుఖ నిద్ర. నొందు” మని దాన్ని దువ్వేటప్పుడు దీవిస్తారు. చివరకు వారి మాంత్రికుడు జింకను చూచి ఇట్లా అంటాడు. నీ కొమ్ములను మాకిచ్చావు ; ఇవిగో మా కృతజ్ఞతా సూచక వందనాలు!” దీన్ని బట్టి ఎముకపై చెక్కబడిన చిత్రాల భావ మేదో విశదమవుతోంది.

మన పూర్వీకులతో ఇష్టాగోష్ఠి

మన చిన్నతనంలో మనమంతా విచిత్రమైన కట్టు కథలు చదివాము. దయ్యాలూ, భూతాల గురించిన విషయాలున్నో విన్నాము. గొప్ప మాంత్రికుల ఇంద్రజాల, మహేంద్ర జాల శక్తుల గురించి యేవేనో కబుర్లు చాలా వినియుంటాము. మనుజులు మృగాలుగానూ, మృగాలు మనుష్యులుగానూ చిటికలో మా రేవారని యెన్ని కథలో ప్రతిదేశంలోనూ చెప్పుకొంటారు.

ఇవన్నీ నిజమేనని మనం గట్టిగా నమ్మితే, ఈ లోకంలో మన కగుపించని ఇతర జీవాలు ప్రతి పొదలోనూ, రాతిలోనూ, మేఘంలోనూ, కొండ గుహల్లోనూ ఉన్నాయనుకోవాలి. అట్టి జీవుల కోపాగ్నిని రగుల్చుకుండా, బహు ఉపార్గానుండునేగాని మన కెప్పుడే ఆపదకలుగుతుందోననే భయం మనలని బాధిస్తుంది. వానినుండే విచిత్రశక్తులమూలాన యేనిముషాని కేది జరిగేదీ చెప్పటం మన శక్యంకాదు. ఆ కనుబడే కప్ప అకస్మాత్తుగా చక్కని రాజకన్యకగా మారుతుంది. శీవిగా నడిచే ఆ యశావ్యసుడు, సుందరాకారుడున్నట్లుండి భయంకర సర్పంగా

మారిపోవచ్చు. చనిపోయినవాళ్ళు బ్రతుకుతారు, నరికి వేయబడిన తలలు మాట్లాడుతాయి. నీటిలో ముణిగి చనిపోయిన వారు నావికులను సముద్రపుటడుగుకు లాగి ముంచివేస్తారు. ఇట్టి దురూహ్యమైనవీ, భయానకమైన విషయాలూ లోకమంతటా సర్వసాధారణంగా జరుగుతాయని మళ్లం ఒప్పుకోవాలి. మనం అనుకొనేట్లు భూతప్రేతలుంటే “భూతగృహం” వంటి కథలు చదివేటంతవరకే యిట్టి ఆలోచనలు మనకుంటాయికాని, పుస్తకంమూసి, బయటకురాగానే, మన సాధారణ ప్రజా, ప్రపంచమూ తయారవుతాయి. ఈ ప్రపంచంలో దయ్యాలూ, భూతాలూ, మాంత్రికులూ లేరు. కట్టుకథల్లోని సంగతులన్నీ నిజమైతే, మనబుద్ధికీ, ఆలోచనకీ, స్వస్థిచెప్పి యెప్పుడేపిడుగు నెత్తిన పడుతుందోననే భయంతో ఘటం దాటేయాలి.

మన పూర్వీకులకు ఈ యావత్ప్రపంచమూ అచ్చంగా మన కట్టుకథల్లో నున్నట్లే కనుపడేవి. ప్రతివిషయమూ ఏవేవో అగోచరశక్తులమీదా, వ్యక్తులమీదా ఆధారపడినట్లూ, వారి కసంతృప్తి కలిగిస్తే మనకు కీడూ, సంతోషపెడితే మేలూ కలుగుతాయని వారనుకొనేవారు. దారిలో కాలికి రాయి తగిలి పడితే, మన అజాగ్రత్తను మనమే సిందించుకొంటాము. మన పూర్వీకు లిట్లాగాక, ఏదో యొక దయ్యమో, భూతమో ఆ రాతిని తన దారికడ్డంగా పెట్టిందనుకొనేవారు. కత్తిపోటు తగిలి యెవరన్నా చనిపోతే పాపం! కత్తిదెబ్బతో మరణించాడని మన మంటాము. మన పూర్వీకు లిట్లాగాక, ఎవరో చేతబడి చేసి, కత్తిని మంత్రించబట్టి వాడు చనిపోయాడనేవారు.

మనలోనూ, యిప్పటికీ, ఇట్టి నమ్మకాలు కలవా
 లైందరో ఉన్నారు. దృష్టితగిలిందనీ, అమావాస్యనా డే పనీ
 ప్రారంభించరాదనీ, పిల్లి యెదురువస్తే చెనువనీ, ఇంకా యిట్టి
 వెన్నో భయాలు కలనెందరికో. ఈ రోజుల్లోనూ యిట్టి
 సంకోచాలుండటం గర్హింపదగిన విషయం.

కాని, మన పూర్వీకుల విషయమట్లా కాదు. వారి
 పరిసరాల్లో జరిగే సమస్త విషయాలనూ వారు గ్రహించుకో
 వాలని యత్నించేవారు. వానిని గ్రహించడానికి తగిన జ్ఞానమూ,
 అనుభవమూ, పరిశోధనా యేవీ లేకపోవటంచేత దయ్యాలనీ,
 భూతాలనీ, మంత్రమనీ, తంత్రమనీ, యేవేనో సమాధానాలు
 చెప్పుకొనేవారు మనసుకు.

నాగరికత జెందామనుకొనే మనలోనూ యిట్టి భావా
 లను వదలలేని వారెందరో యిప్పటికీ ఉన్నారు. నీకు తెలిసే
 యుంటుందీసంగతి.

అనుచూనం, పెనుభూతం

న్యూగినియాలో “మొటు - మొటు” లనబడే ఒక
 అడవిజాతివారున్నారు. ఒకసారి వారి నొక అంటువ్యాధిదో
 చుట్టేసింది. ఎందరో నల్లుల్లాగా మాడి చనిపోవటం మొదలు
 పెట్టారు. ప్రతియింటా ఏడ్పులూ, మూలుగులూ పెరిగి
 పోయాయి. వారంతా భయపడి, అంత భీకరవ్యాధి యెట్లా
 వచ్చిందా అని ఆలోచించారు.

చివరకు, తమయూరికొక ఆంగ్లేయ కైస్తవ మిషనరీ -
 తమ ప్రజోధకుడూ - అతని భార్యా బిడ్డలూ వచ్చి నివాస

మేర్పప్పుకొన్నప్పటినుండి ఆవ్యాధి మొదలిడిందని తెలుసుకొన్నారు.

ఇంకేముంది ! ఆ జబ్బుకు వారే కారకులనుకొన్నారు. ఈటెలూ, విల్లంబులూ, బూమరాంగలూ - ఇవొక ప్రత్యేకపుటాయుధం - పట్టుకొని ఆ మిషనరీయింటికి పోయారు.

ఇంతమందీ రావటంచూచి, మిషనరీ భయపడ్డాడు. కత్తివేసినా రక్తం కారదా అన్నట్లు ఆతని తెలుపు ముఖంమరీ వెలవెలబోయింది. ఎట్లాగో ప్రాణాలు బిగబట్టకొని “సోదరులారా ! సోదరీమణులారా...” అన్నాడు.

వారి గడ్గోలులో, ఆర్భాటంలో ఆతని మాటలే వినుపించాయికావు. ఎలుగెత్తి, గొప్ప ఉపన్యాసధోరణిలో, మన మిషనరీ ప్రారంభించాడు. నిరర్థకంగా అతడేదో గంభీరోపన్యాసమిచ్చాడు. అంత గొప్పగా యేనామా తన జీవితంలో మాట్లాడియెఱుగడు. చర్చిలో భక్తుల ప్రాణరక్షణ కుపన్యసించేవాడు. ఇప్పుడు తన ప్రాణాలే కాపాడుకోవలసి రావటంచేత యెంతో విజృంభించాడు ఉపన్యాసంలో. చివర కెట్లాగో కొంత నెమ్మదించారాప్రజ.

సరీగా అదేసమయానికొక నల్లమేక, మిషనరీది ఆయింటిలోటచుట్టూనున్న దడిదగ్గరకువచ్చి నిలబడింది. అంతమంది ఉండటంచూచి అది బెదరి గుడ్లు మిటకరిస్తూ నిలిచింది. వారిలో నొకడు దాన్ని చూచాడు; ఇతరులకు సంజ్ఞచేశాడు.

మిషనరీ తన ఉపన్యాసంలో నిమగ్నుడైపోయాడు. వారంతా ఆమేకనుచూస్తూ కూర్చొన్నారు. అతని మాటలు వినకుండా ఉన్నట్లుండి వారిలో నొకడు, “మేకను చంపండి,

ఈ రోగానికి కారణమదే” అని అరిచాడు. ఒక్కపెట్టున జనమంతా లేచారు. దడివిరిగింది. మిషనరీ తోటలోని పూల మొక్కలన్నీ వారి కాళ్ళక్రింద నలిగిపోయాయి. పరుగిడే మేక వెంటబడ్డారు అంతా. నిర్భాంతపోయి, మిషనరీ చూస్తూ నిలబడ్డాడు. మేకను యీటెలతో పొడిచి, చంపి, గండం తప్పిందని సంతోషిస్తూ ఇండ్లకు వెళ్ళారు వారంతా.

కొద్దిరోజులు గడిచాయి. వ్యాధి అణామాత్రమూ తగ్గుముఖం పట్టిందికాదు. తిరిగీ జనమంతా మిషనరీయింటికి వచ్చారు. అతనివే మఱి రెండుమేకలుంటే, వానిని తమ కర్పించమని అరిచారు. ఈ సర్వాయం, మిషనరీవారికి లొంగలేదు, ఇవ్వాలి మేకలూ, రేపు అతని గోపూ, తరువాత...?

ఆ మేకల దెట్టి దోషమూలేదని మిషనరీ ప్రమాణం చేసాడు. కాని, వారికది గిట్టిందికాదు. మేకలుకాకుంటే, వేరే ఎవరైనా ఈ వ్యాధిని తెచ్చి ఉండాలిగా? అదీ వారి ఆలోచన.

అతని ఇంటిచుట్టూ వారు తిరుగుతూ, అరుస్తూండగా లోపలగదిలో నొక పటం కనుపించింది. అది విప్రోరియారాణీది. అందమైన దుస్తులూ తలమీద చిన్న కిరీటు ఇటువంటి ఫోటో లెన్నో ప్రతియింటా దుకాణంలోనూ ఇంగ్లండునందుండేవి. ఈనాటి కాపటం చెడ్డదయింది.

జనమంతా ఆ పటాన్ని చూచారు. దానిమూలానే తమకంత గొప్ప వ్యాధి కలుగుతోందని అనుకొన్నారు. ఈటెలెత్తి అరుస్తూ ఆగదిని జొచ్చారు...

తరువాత యేమైందో మనకవసరంలేదు. బహుశ పటం తరువాత ఆ మిషనరీ కాలిజోళ్ళూ, తరువాత టీ కప్పులూ లేక

పోతే ఆయనభార్య తలటోపీ-యీమాదిరి ఏదైనా వారి అనుమానాని కాస్తపదమై యుండవచ్చు. అదిగో! ఎత్తుగా గోడ మీద “టక్ టక్” మంటూ మెరిసే చేయి నిటూ అటూ, ఊగి స్తోంది ఆ గడియారం. అదే వారి కిన్నికమ్మలూ తెచ్చిందేమో ఎవరు కాదన గలరు.

ఇది, కథకాదు; వాస్తవంగా జరిగినవిషయం. తమకర్థముకాని విషయాలను గ్రహించుకోడానికి పూర్వీకులు యశ్శించి ఏదీ తెలియక మంత్రమో తంత్రమోనని చెప్పుకొని మనుసుస్థిమిశపరచుకొనేవారు.

అనుభవమీద ఈ సృష్టిలో ప్రతిదీ కారణయుతంగా నుంటుందని గ్రహించగలిగాము మనము. పూర్వీకులకీ కారణాలేవో తెలియక దయ్యమనీ, భూతమనీ పేర్లు పెట్టేవారు.

ఆఫ్రికా ఖండంలో విశేషంగా ప్రయాణించేసిన ఫ్రెంచి శాస్త్రజ్ఞుడు, “లెవీ - బ్రూల్” ఏం వ్రాశాడంటే : “లా ఆంగ్ - దేశంలో సముద్రతీరానుండే జనమంతా కొత్తరకంగా తెరచాప లెగురుచున్న పడవవచ్చినా, సాధారణంగా ఉండే పొగ గొట్టాలకన్న యెక్కువగొట్టాలున్న ఆవిరియోడ వచ్చినా, భయపడుతారు. విచిత్రమై ఇదివరకెన్నడూ చూడనిమాదిరి టోపీ, వానపడినా తడవని రెయిన్ కోటూ, ఇట్టి వేవిచూచినా, వారికి చెప్పరానంత అనుమానం పుట్టుతుంది.”

కొత్తగా యే దగుపించినా అందులో ఏదో మంత్రమో తంత్రమో, ఉన్నదనే వారిఉభూ. ఎట్టి అపాయాలూ రాకుండా ప్రతివాడూ రక్షరేఖలూ తాయిత్తులూ కట్టుకొంటారు ఆ దేశ ప్రజ. మొసలిపండ్ల దండలూ, ఏనుగుతోక వెంట్రుకల గాజులూ

ఇటువంటివన్నీ వారు ధరిస్తారు. అవి వారిని కాపాడుతాయని నమ్మకం.

ఈ “లొఆంగో” జాతివారికి లోకవిషయాలు ఎంత తెలుసో అంతకన్నా తక్కువే మన పూర్వీకునికి తెలుసు. మంత్రాలూ, గారడీ, తంత్రాలూ అంటే వారి కపరమితమైన నమ్మకముండేది. నేలనుండి త్రవ్వి తీయబడిన తాయత్తులూ, గుహ గోడలమీది చిత్రాలే దీనికి నిదర్శనం.

పూర్వీకులు తమకగుపించే సృష్టిని గురించి

పూర్వీకులు తమకగుపించే సృష్టిని గురించి ఎట్టెట్టి ఉద్దేశాలు కలిగియుండేవారో తెలుసుకొందాము. ఈసృష్టియొక్క నియమాలూ, అవి వర్తించే తీగూ తెలియకపోతే మన బ్రతుకు చాలా కష్టమవుతుంది. ప్రతినిమిషమూ మనకగుబడిని శక్తులేవో మన యావజ్జీవితాన్నీ తమ ఇచ్చవచ్చినట్లు మార్పు తాయనీ, వాని చేతుల్లో మనం కేవలం కీలుబొమ్మల్లాగా నున్నామనీ మనకనిపిస్తుంది. చనిపోయినప్పుడాలూ, మనుష్యుల ఆత్మలు మన నెన్నంటి తిరుగుతాయనీ, ఏ సమయానికేవిధంగా అవి మనకు యే చెటుపో చేస్తాయోననే భయంలో, దిగులబడి కూర్చుని రోజులు గడపవలసివస్తుంది మనం. మనచే హింసించబడ్డవారూ, చంపబడిన మృగాలూ, ద్రోహం చేయబడిన వ్యక్తులూ, చనిపోయి తమ కసిని మనపై తీర్చుకొంటారు. అట్టి అపాయం సంభవించకుండా వానికి పూజలూ పునస్కారాలూ చేయాలి ప్రార్థనలతోపాటు.

సృష్టియొక్క సీతనియమాలు తెలియకపోవటం చాలా గొప్ప అవిద్య అనాలి. అవిద్యా, అజ్ఞానమూ - వీనినుండే

భీతి జనిస్తుంది. మన పూర్వీకుల కీ లోకాన్ని గురించిన విషయా లెన్నో తెలియనందున ఎల్లప్పుడూ భయంతో, దానికి దాసాను దాసుడై వర్తించేవాడు. లోక నియమాలు గ్రహిస్తే దాన్ని తనవశబద్ధుకొని, దాని కధికారిగా మారేవాడే.

పెద్ద మామత్లనూ, ఇతర మృగాలనూ జయించాడే గాని, ఆతని కింకా సృష్టియందలి శక్తులెన్నో భయం గొలుపు తూనే యుండేవి. ఉరుములూ, మెరుపులు, వరదలూ, భూకంపాలు, అధికవృష్టి, అనావృష్టి - యిట్టివన్నీ ఆతని కేమాత్రం అర్థమయ్యేవికావు. అందుకనే వానిని తన స్వాధీనం చేసుకోడానికి యత్నించాలనే ఆతనికి తోచిందికాదు.

వేటకు వెళ్ళి రిక్తహస్తాలతోవస్తే, కొన్ని వారాల వరకూ ఆకలిబాధకు అలమటించాలి. పెద్ద మంచు తుపానులు వచ్చి వారందరి నివాసాలనూ తెల్లని మంచుదూది యడుగున పూడ్చేయవచ్చు. ఇట్టి కష్టాలెన్నో ఆతని కుండేవి యెప్పుడూ.

కాని క్రమంగా మనుజుడు పై నుడివిన కష్టాలను అతిక్రమించనేర్చాడు. సృష్టిలోని శక్తులను గ్రహించి, వానిని తన వశపర్చుకోటం తెలుసుకొన్నాడు.

ఇట్టి మార్పుకు ప్రథమకారణం, నలుగురూ కలిసి జీవించటమే. అందరూచేరి దుర్లభమనుకున్న వేట మృగాలను పట్టి చంపేవారు. వరద నీళ్ళనుండి రక్షించుకొనే యత్నాలు చేసేవారు. మంచు అడుగున పూడిన తమ నివాసాలను తిరిగీ బయటకు లాగేవారు. ఇట్లా పదిమందీ కలిసి జీవించటంలో నూతన అనుభవాలూ, ఆ అనుభవాల మూలంగా కొత్త తెలివితేటలూ, జ్ఞానమూ వారి వశమయ్యాయి.

సాంఘిక జీవితమనీ, దాని తత్త్వమిది అని వారికి తెలియకుండానే పదిమందీ కలిసి జీవించటంలో ఉండే లాభాల వల్ల అట్లా జీవించటం అలవాటైపోయింది. ఒక ముఠాలో వారంతా అన్యోన్యంగా ఉండటం నేర్చారు. తామంతా ఒక్కటే ననే భావం వారికి కలిసింది. ఒక్కొక్కగుంపులోనూ పిల్లలు తమ తల్లులతో నుండేవారు. తిరిగి వారి బిడ్డలూ ఆ తెగలోనే పెద్దవారితో కలిసి జీవించేవారు. అన్నదమ్ములనీ, అత్తమామలనీ, అమ్మా, అమ్మమ్మా అనే సంబంధాలేర్పడి, వారి నొకరి నొకరితో బంధించివేసాయి. తెగలేర్పడడాని కిదే కారణం.

ప్రతి తెగలోనివారూ తామంతా ఎవడో ఒక ప్రత్యేక వ్యక్తి నుండి జన్మించామనీ, వానిసంతతివారమనీ అనుకొన్నారు. పెద్దవాళ్ళు వేటాడటమూ, పనిముట్లు చేయటమూ తమ బిడ్డలకు నేర్పేవారు. బిడ్డలు నివసించడానికి గృహాలూ, కడుపు నిండా తిండి, కట్టుకొనేబట్టా వారికి పెద్దలు పెట్టిన భిక్ష అనే భావం క్రమంగా పెరిగి బలపడ్డది జనుల్లో.

వేటాడటంలోనూ, తమ వృత్తులు నెరవేర్చటంలోనూ పెద్దవాళ్ళు నేర్పిన పద్ధతులనే అవలంబించేవారు. పెద్దలమాట జవదాటనివాడు బాగుపడుతాడు. గతించిన పెద్దల ఆత్మలు తమ బిడ్డల నెప్పడూ కనిపెట్టి కాపాడుతాయి. వారు తమకు కనుపించకపోయినా, తాముచేసే ప్రతిపనినీ చనిపోయిన పెద్దలు చూడగలరనీ, తమ ప్రతి ఆలోచనా వారికి తెలుస్తుందనీ, వారు నమ్మారు. చనిపోయిన తమ పెద్దలు చెడ్డవారిని శిక్షించి, మంచివారిని కాపాడుతారని జనులనుకొన్నారు.

దీన్ని బట్టి, నలుగురితో కలిసి పనిచేయటమూ, నలుగురి మేలూ కోరటమంటే, తమ పెద్దలు శాసించిన విధంగా జీవించటమేనని వారికి యోచింది. సంఘ పితరుల శాసనాలను పూర్తిగా అవలంబించటం ప్రతివానికి పరిపాటైపోయింది.

ఇంతేకాదు; ఇంకా కొన్ని విచిత్రపుట్టద్రోశాలు వారి కుండేవి. ఏదైనా మృగాన్ని వేటాడి చంపినపుడు తాము దాన్ని చంపామని వారనుకొనేవారు కాదు. ఆ మృగమే తమ యెడల దయదలచి, తన్ను తానే తమ కర్పించుకొన్నదనీ, తన శరీరాన్ని వారికి తానే ఆహారంగా వప్పించుకొందనీ వారనుకొనేవారు. ఇప్పటికీ మనలో ఇట్టి ఉద్దేశాలు పూర్తిగా నశించలేదనడానికి ఒక నిదర్శనం వుంది. ఆవు మనకు పాలు “ఇస్తుంది” అంటాము. నిజానికి అది మనకీయటంలేదు; దాన్నడుగకుండానే మనం పాలు పితుగుకొంటున్నాము.

పూర్వీకులకు అడవిమన్నలూ, మామత్లూ, ఎలుగు బంటులూ తమ కెంతో ఉపకారంచేసే గొప్పదాతలనే ఉద్దేశముండేది. ఎల్ల ఇండియనులు అది ఇష్టపడనిదే ఏ మృగమును గానీ తాము సంహరించలేమని కొంటారు ఇప్పటికీ. అడవి దున్నును వేటాడి ఇంటికి తెచ్చారంటే, అది కావాలని ఆత్మ సమర్పణ చేసుకొన్నది; వారిచేతుల్లో తాను మరణించడాని కది అంగీకరించినదన్నమాట.

ఆ అడవిదున్న ఆత్మసమర్పణ చేసుకొని, తమ తెగను కాపాడే ఉత్తమజీవి. కాబట్టి, ప్రతి తెగనూ, వారి పితృలతో బాటు ఏదో యొక ప్రత్యేక మృగముకూడా సదా కాపాడుతూ ఉంటుందని వా రూహించారు. ఇందుకనే కొందరు తమ జాతు

లకు విచిత్రమైన పేర్లు పెట్టుకొనేవారు. “మేమంతా అడవి దున్న బిడ్డలమ”ని సగర్వంగా చెప్పకొనేవారు. పురాతన గుహలో ఒక యెముకపై అడవిమన్నా, మూడు గుశిసెలూ చెక్కబడిన చిత్రం కనుపించిందని చెప్పాము. దాని అర్థతేమిటో మన కిప్పుడు తెలుస్తోంది. “అడవిమన్న బిడ్డల గ్రామము” నా చిత్రకారుడు లిఖించాడు యెముకమీద.

తమకూ అడవిమృగాలకూ తీరని సంబంధమేదో యొక టున్నదని వారనుకొన్నారు. ఆ రోజుల్లో సంబంధమంటే, ఏకోదరత్వమనే ఉద్దేశమేకాని వేరే వారికేదీ తెలిసేదికాదు. కాబట్టే వారంతా ఏదో యొక మృగపు బిడ్డల మనుకొన్నారు. ఏ మృగానైనా చంపినపుడు, “అన్నా ! మమ్ము క్షమించ” మని ప్రార్థించి, దాని చర్మం ధరించి, ఆ మృగం మాదిరి నృత్యం చేసేవారు.

“నేను” అనేపదం అప్పటి జనులకు తెలియనే తెలియదు. ప్రతియొక్కరూ తానొక సంఘపు భాగమనీ, దాని శ్రేయస్సుకే జీవించవలసిన వాడేననీ అనుకొనేవాడు. మానవున కప్పటికింకా ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమంటే యేదీ తెలిసిందికాదు. ప్రతి తెగకూ దాన్ని రక్షించే మృగమని యేదో యొకటుండేది. దాన్నిబట్టే వారి తెగలపేర్లుండేవి; “అడవిమన్నజాతి”, “ఎలుగు బంటివారు,” “జింక తెగవారు” ఇట్లాంటివి. వారి ఆచార వ్యవహారాలన్నీ తమ ప్రత్యేక మృగపిత శాసనాలపై ఆధారపడి యున్నాయనుకొన్నారు. వాని నుల్లంఘించ వీలవుతుందని వారు కలలోకూడా అనుకొనేవారు కారు.

పూర్వీకులతో యిష్టాగోష్టి

మన పూర్వీకుని గుహలోకి వెళ్ళి, సావకాశంగా అతనితో అగ్నిగుండం ప్రక్క కూర్చొని, మంచీ చెడ్డా మాట్లాడి వాని ఉద్దేశాలూ, ఆచారాలూ, అనుమానాలూ మొదలైన వన్నీ ఎట్లుంటాయో గ్రహించడానికి యత్నించుదాం. అతని గుహలోని తాయత్తులూ, రక్షరేకులూ, చిత్రాలూ చూస్తే మనకెట్టి ఉద్దేశా లేర్పడ్డాయో మనమే వానికి చెప్పుదాం. దీనంతకూ వాడేమి బదులు చెప్తాడో వింటే బాగుంటుంది కాదూ?

మన అభిప్రాయమైతే బహు బాగుంది కాని, అది నెరవేరడానికి గొప్ప ఆటంకాలున్నాయి. ఏనాడో అతని గుహలోని అగ్నిగుండం ఆరిపోయింది. ఆ బూడిదంతా గాలికి చెల్లాచెదరైంది. ఆ నిప్పుచెంత వెచ్చగా కూర్చుని రాతివీ, ఎముకలవీ, కొమ్మవీ పనిముట్లుచేసిన వ్యక్తుల యెముకలు హరించి పోయాయి. ఆ మట్టిలో మన అదృష్టం బాగుంటే పురాతన కపాలమేదైనా కనుపిస్తే కనుపించవచ్చు. ఏనా, ఈ కపాలం మనతో మాట్లాడడానికి వీలుండదుగా?

గుహలు త్రవ్వేటపుడు శిథిలమైన పనిముట్లూ, వాని భాగాలూ దొరికాయి. వాని నాధారంచేసుకొని మానవుడెట్లు వాని నుపయోగించాడో కనుక్కోగలిగాము. ఇదేమాదిరి పురాతన మానవు డుపయోగించినభాషా, దాని భాగాలు కూడా గుహల్లో వెతికితే దొరుకుతాయా?

అట్టి ఆధారాలకు గుహల త్రవ్వి లాభంలేదు. మన మిప్పు డుపయోగించే భాషను పరిశీలించాలి. నిఘంటువులోని

ప్రతి యొక్క పదానికి ఎంతో పూర్వగాధ ఉంది. ముఖ్యంగా యీ భాషాపదాలద్వారానే గతించిన ఎన్ని తరాలో మనలో యింకా సజీవంగా నున్నాయనవచ్చు.

భాషను పరిశీలించటం చాలా సులభమని నీవనుకోవచ్చు. కుర్చీని బల్లదగ్గరకులాగి కూర్చుండి నిఘంటువు పుటలను తిరుగవేస్తే కార్యమవుతుందని నీవనుకోరాదు. ఇందులో నుండే చిక్కులు అనేకం.

పురాతన పదాల సన్నేషిస్తూ భాషాపరిశోధకులు భూమంతా తిరుగుతారు. ఎత్తు కొండలెక్కి నముద్రాలు దాటి ఏదో పర్వతరాజుల కావల ప్రక్కనుండే గ్రామాలకుపోయి వెతకాలి. అట్టి మాయూల ప్రదేశాల్లో యిప్పటికీ పురాతన భాష కొద్దో గొప్పో ఉపయోగంలో నుంటోంది.

ఈ అన్వేషణలో దక్షిణపు తెడారులనుండి ఉత్తరధ్రువ ప్రాంతపు మంచు బయళ్ళవరకూ పరిశోధకులు సంచరిస్తారు. దూరపు టుత్తరభాగాల భాషలో మనిషి తన ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వాన్ని తెలుసుకోని రోజుల్లో వాడబడిన పదాలు యిప్పటికీ ఉన్నాయి. వారి భాషలో “నేను” “నాది” అనే పదాలే లేవు. ఇట్టి పరిశోధనలు చేయడాని కెంతో పరిశ్రమా తరిఫీదూ కావాలి. పురాతన వస్తువులైతే ప్రదర్శనశాలల్లో దాచి ఉంచవచ్చే కాని సజీవమైన యెప్పటికప్పుడు మారేభాష నట్లా ఊరగాయవేసి దాచడానికి శక్యంకాదు. పూర్వపు పదాలెన్నో రూపాంతరాలు పొందాయి. ప్రస్తుత కాలపు యే పదానికన్నా పురాతన మాతృకమాట యేదో కనుక్కోటం బహుకష్టమైన

పని. ఉత్పత్త్యర్థం అయినదాన్ని బట్టి వెతుకులాడితేనే కాని మన కార్యం సిద్ధించదు. ఇన్ని చిక్కులున్నాయి.

కొన్ని సందర్భాల్లో పురాతన పదాలే విషయాన్ని తెలిపేటట్లు దానికెట్టి సంబంధమూలేని విషయాలకు వాటినుండి వచ్చిన పదాల పయోగం చేస్తున్నాము. ఏదైనా కొత్త దొకటి కనిపెడితే రూఢ్యభాషాన్ని బట్టి తగిన పేరు మనం యీ రోజుల్లో దానికి నిరూపకం చేస్తాము.

ఆంగ్ల భాషలో కలానికి “క్వీల్” - అంటే యీక అని సర్వసాధారణంగా వాడుతారు. ఫోర్-టెక్ పేనాలున్న యీ రోజుల్లోనూ యిది వాడబడుతోంది. కారణం? పూర్వం మన వాళ్ళమాదిరే వానూ యీక కలా పయోగించారు.

అదేమాదిరి వ్రాతప్రతికి ఆంగ్లంలో “మానుస్క్రిప్టు” అంటారు. కాని యీ రోజుల్లోని మానుస్క్రిప్టులన్నీ యంత్రం అచ్చొత్తుతుంది. యెవరూ వ్రాయరు; విధానం మారినదే కాని పదం మారలేదు. కొత్తగా ముద్రణయంత్రాలు కనిపెట్టినపుడు వానిని “వ్రాతయంత్రాలు”న్నాను. అలవాటును బట్టి “తనఖా పత్రం” అంటాము. పూర్వం వ్రాతాలపైన వ్రాసే అలవాటు నిది చూపుతుంది. ఇవి మన వాడుకభాషలోనుండే పదాలు కాబట్టి త్వరగా వీని పూర్వవృత్తాంతం మనకు విశదమవుతోంది. ఇంకా పురాతనపదాలను వెతుకుతూ వెళ్ళేకొలది మనపని యెంతో కష్టమవుతుంది.

మార్ అనే శాస్త్రకారుడు యీ భాషల విషయం ఎంతో గొప్ప పరిశోధనలు చేశాడు. పురాతన పదాలనుండి వచ్చిన యీ కాలపు మాటలను మనం పూర్తిగా వేరే

అర్థంలో తరుచు వాడుతామని నిరూపించాడు. అనేక భాషల్లో “గుట్టము” అనే మాటకు “రెయిన్ డీర్” అనీ, “కుక్క” అనీ భావం ఉన్నది. పూర్వం గుట్టలనెక్కి స్వారిచేయడానికిముందు జనులు యీ రెయిన్ డీర్ లనూ, కుక్కలనే ఉపయోగించారు. కొన్ని భాషల్లో “గోధుమ”కు “కాయ” అనే అర్థముంది. గోధుమలు పండించేముందు కాయలనే తినేవారు.

కొన్ని భాషల్లో “సింహమును” “పెద్దకుక్క” అంటారు. “నక్క,”ను “చిన్నకుక్క” అంటారు. ‘కుక్క’ అనేపదం ‘సింహాని’కీ ‘నక్క’కూ పూర్వమే పుట్టింది.

పు రా త న ప ద శి ధి లా లు

పురాతన పదశిధిల భవనాలూ కోటలూ పరీక్షించి వాని పూర్వపు చరిత్రను కనుగొనేటట్లే పురాతన భాషల పరీక్షించి, వాని శిధిలపదాలను శోధించి శాస్త్రజ్ఞులు భూలోకపు ప్రాచీనభాషలనుగురించి యెన్నోవిషయాలు తెలుసుకొన్నారు. మెశ్చనినార్ అనే శాస్త్రకారుడు తన పుస్తకం ఒకదానిలో ఈ భాషా శిధిలాలగురించి వ్రాసాడు.

యుకాగీర్ జాతి ప్రజలభాషలో ఒకమాటను తెలుగులో చెప్పాలంటే “మనిషి - రెయిన్ డీర్ - చంపు” అని వ్రాయాలి. ఇంత పొడుగుపదాన్ని ఉచ్చరించటం కష్టమేకాక, దీని సరియైన అర్థమేదో మనకు స్ఫురించదు. ఎవరు ఎవరిని చంపారో తెలియదు. మనిషి రెయిన్ డీర్ ను చంపాడా? లేక రెయిన్ డీర్ మనిషినా? రెయిన్ డీరూ మనిషీ కలిసి ఇంకొక మూడవ వ్యక్తినా? వేరే మూడవవాడొకడు మనిషినీ, రెయిన్ డీర్ నూ చంపాడా? అంతా అగమ్యగోచరంగా ఉంది.

యుగాకీర్ మనుజుల కిది స్పష్టంగా అర్థమవుతుంది మనిషి, రెయిన్ డీర్ ను చంపాడని. ఇట్టి వింతపదం యేర్పడడానికి కారణం యిది. ఆ కాలంలో మనిషి తన ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వాన్ని గుర్తించుకోలేదు. “నేను” అనే భావం వానికింకా స్ఫురించిందికాదు. తానొక పనిచేస్తాడనీ, వేటాడి పోంచుండి జంతువుల చంపుతాడనే భావం వానిలో జన్మించిందికాదు. రెయిన్ డీర్ ను తానుగానీ తన జాతిగానీ చంపరనీ యేదోయొక విచిత్ర శక్తి దానిని చంపుతుందనీ అనుకొన్నాడు. ప్రకృతి యొక్క ఆ భయంకర శక్తుల ముందాతడేపనీ చేయలేని బల హీనుడుగానూ అశక్తుడుగానూ తన్ను తాను భావించుకొన్నాడు.

పై నుడివిన విచిత్రశక్తుల దయవల్ల యివ్వూ “మనిషి - రెయిన్ డీర్ - చంపు” అనేపని సఫలం కావచ్చు. రేపు ఆ శక్తులను గ్రహించకపోతే వారివేట విఫలమవుతుంది; వట్టి చేతులతో యింటికివస్తారు. అట్లా వారిమనసు పనిచేసేది

“మనిషి - రెయిన్ డీర్ - చంపు” అనేమాటలో ఆ పనిని ఒకవ్యక్తి చేస్తాడనే భావం యేదీ కనుపించదు. అట్టి వ్యక్తి తానుగానీ లేక రెయిన్ డీర్ గానీ యెన్నడూ కానేరరు. వ్యక్తి త్వమనేది వారికింకా అర్థంకాలేదు. తనకన్నా, రెయిన్ డీరుకన్నా అధికులైన పితృదేవత లెవరో రెయిన్ డీర్ నాతని కర్పిస్తారు.

క్రమంగా పురాతన భాషలనుండి మన యీ కాలాన్ని సమీపించి వాడుకలోనుండే భాషల చూచినప్పటికి ఏవో యితర శక్తుల చేతుల్లో తానొక కీలుబొమ్మగా మానవుడున్నాడనే ఉద్దేశం ప్రజల్లో నుండేదనడానికి యెన్నో నిదర్శనాలున్నాయి.

ఉదాహరణంగా “చుకోట” జాతివారి భాషలో యీ మాటున్నది. “మనిషివలన మాంసం యిస్తుంది కుక్క.” ఇదెంత అగమ్యగోచరమో ఆలోచించుచూ, పైదానినే మన వాడుక భాషలో వ్రాయాలంటే “మనిషి తన కుక్కకు మాంసము యిచ్చును” అనాలి.

పురాతన జనుల భాషనుబట్టి ఎవరు మనిషిద్వారా కుక్కకు మాంసం యిప్పించుతారో తెలియదు. ఏదో యొక గొప్పశక్తి మానవుని ఉపయోగించుకొని కుక్కకు అతనిద్వారా మాంసం యిప్పించుతుందని వారి అభిప్రాయము.

డోగోటా ఎఱ్ఱయిండియనులు “నేను కట్టుచున్నాను” అనే బదులు “నాలీలనకుట్టు” అంటారు. సూదితో కుట్టుట అన్నట్లుగా మనిషివలన కుట్టుపని జరుగుతోంది అని అంటారు. తాను కుట్టుచున్నాననే భావం వారికి ఉండేదికాదు.

ఫ్రెంచి భాషలో “చలిగా ఉన్నది” అనడానికి వారు పయోగించేపదం “చలిబెట్టిస్తున్నాడు” అన్నట్లుంటుంది. అంటే తనకు చలిగా నున్నదనేబదులు తాననే వ్యక్తిత్వం తెలియనట్లూ, చలిని యెవరో కలుగజేస్తున్నట్లూ అర్థమవుతుంది. ఏదైనా పోయిన వస్తువు మనకు దొరికితే “వస్తువు కనుగొనబడెను” అంటాము. ఏదో విచిత్రమైన శక్తుల సహాయంచేత అది కనుగొనబడిందా? ఇదేమాదిరి నీరెక్కువగా వచ్చినపుడు “నది దాటసీయడం”టాము. దుర్గమారణ్యం “చొరసీయడం”నీ అంటాము.

ఈ విధంగా పరిశీలించి కనిపెట్టబడిన పదశిథిలాలు పూర్వీకుల ఆలోచనలూ, ఉద్దేశాలూ యెల్లుండేవో మనకు

తెలుప గలుగుచున్నాయి. తాను కేవలం అశక్తుడు; లోక వ్యవహారాలను నిర్వహించి నడిపే అదృశ్య శక్తులున్నాయి; వాని చేతుల్లో లోక కీలుబొమ్మవంటివాడు తాను : ఇవీ మన పూర్వీకుల ఉద్దేశాలు.

కాలం గడచిపోయింది. మనుజునిలో బలమూ, శక్తి అతిశయించాయి. లోకమూ, దాని వ్యవహారాల్లో తన ఉనికి నాతను గ్రహించుకొన్నాడు. “నేను” అనే పదం మానవ భాషలో పొడచూపింది. అనేకపనులు చేస్తూ, కష్టాలనుభవిస్తూ లోకమూ, అందలి వివిధ పదార్థాలనూ గ్రహించి స్వాధీన పరచుకోగల మానవ వ్యక్తిత్వం తల యెత్తింది.

“అది మానవు నుపయోగించి రెయిన్ డీర్ ను చంపెను” అనే వాక్యానికి బదులు “మనుజుడు రెయిన్ డీర్ ను చంపెను”నే వాక్యం అవతరించింది. కాని యిప్పటికీ మనంవాడే కొన్ని పదాలు మానవుని నిస్సహాయత్వాన్ని చాటుతాయి. “అదృష్ట దురదృష్టాలు”, “కర్మ”, “నాసటివ్రాత”-యిటువంటివన్నీ మనం సాధారణంగా ఉపయోగిస్తాము. పూర్వీకుల అగోచర అతీత శక్తులకే ఇట్టి పదాలు మనమూ ఉపయోగిస్తున్నాము.

ఈ కాలపు వ్యక్తి అట్టి శక్తులంటే నమ్మినా, లేకున్నా తాను చేసే వివిధ కార్యాలకూ స్వశక్తి నుపయోగించి, వాని బాగోగులు తనపై ఆధారపడియున్నట్లు వర్తిస్తున్నాడు. పంటలు పండేదీ, లేనిదీ తనయొక్క ముందు జాగ్రత్తపైనా, తా నుపయోగించే యంత్రాలనూ, యెరువులపైనా ఆధారపడియుంటుందని గ్రహించాడు. నూతన శాస్త్రపరిశోధనల ఫలితంగా లోక

వ్యవహారాల్లో తనబుద్ధి నువ్వయోగించి, తగిన కట్టుదిట్టాలు చేసుకొని భవిష్యత్తును తన స్వాధీనం చేసుకోగలుగుతున్నాడు.

క్రమ క్రమంగా, మానవుడు లోకాన్ని ఒకరోజుకన్న మరొకరోజు యెక్కువగా తన స్వాధీనం చేసుకొంటున్నాడు.

అవిద్య భయానికి హేతువు. విద్యా, జ్ఞానమూ ఇవే మానవునికి నిజమైన బలపరాక్రమాల నిచ్చేవి.

లోక వ్యవహారము లేయే కట్టుబాట్లపై నాధారపడు తాయో తెలియనప్పుడు మానవుడు దానికి బానిస అయి, యెప్పుడూ భయపీడితుడై జీవించాడు.

లోక తత్వాన్నీ, తన తత్వాన్నీ గ్రహించుకోటంచేత తన భవిష్యత్తు తనపైనే ఆధారపడియున్నదనే భావం కలిగింది ఆతనిలో. దాని కనుగుణ్యంగా జీవించ యత్నిస్తున్నాడు, యీ కాలపు మనిషి.

గొప్ప చిగురింతకాలము

మన హిందూదేశం, భూలోకపు వేడిమండలంలో వుంది. ఇందుమూలాన దేశమంతటా సంవత్సరం పొడుగునా వేడిగానే యుంటుంది. చలికాలం, వేసవి, చిగురింతకాలం అని ఋతువు లున్నప్పటికీ, వానిభేదం విస్పష్టంగా కనుపించదు. నీల గిరులూ, కాళ్ళీరువంటి యెత్తుప్రదేశాల్లో చలికాలంయొక్క బలం తక్కిన ప్రదేశాల్లోకన్న ఎక్కువగా వుంటుంది. చలికాల మపుడు మెత్తని దూదిపింజల్లాగా మంచు కురిసి నేలనూ, చెట్లనూ కప్పతుంది.

మంచుయెడారులు మాయమగుట

బ్రటనూ, ఐరోపాఖండమూ, సైబీరియాలవంటి చలి మండల ప్రదేశాల్లో చలికాలం విస్తృతమై వుంటుంది. దూది మంచుతో నేలూ, చెట్లూ, కొండలూ కప్పబడుతాయి. రైలు ఇంజనులు “మంచునాగలి” నుపయోగించి పట్టాలపై పేరు కొన్న మంచులో దారిచేసుకు వెడతాయి.

చలికాలం ఆఖరై వేసవి వచ్చేముందు సూర్యుని తీక్షణత క్రమ క్రమంగా నేలపై ప్రాకుతుంది. మంచుకరుగుతుంది. అడ

వుల్లో, పొలాల్లో గ్రామబాటలవెంబడి, రోడ్డు పార్శ్వపు సిమెంటు కాలువల్లోనూ జలజల ధ్వనితో నీరు ప్రవహింప మొదలుపెట్టుతుంది. మట్టితో కలిసి బురదగా మారినా ఇంకా పై పైన పేరియున్న మంచు అడుగునుండి, బడినుండి ఇండ్లకు పరుగిడే పిల్లలమూదిరి, గంతులేస్తూ చిందులుత్రొక్కుతూ గల్లంతుగా కలకలానవ్వుతూ నీరు ప్రవహిస్తుంది.

ఎండ వేడిని భరించలేక సూర్యరశ్మిపడే కొండపార్శ్వానందుండి దిగజారి మంచు చిన్నగుంటల్లో, కొండచెరియల్లో, చెల్లనీడల్లోనూ దాక్కొంటుంది. ఎంతదాగివా మేనెల ప్రారంభంతో దానికి తలదాచుకోను తావే యుండదు. ఆసమయానికి ప్రకృతిరూపమంతా పూర్తిగా మారిపోతుంది. పూర్వం తెల్ల మంచుబురఖాలు ధరించిన కొండ పార్శ్వానన్నీ, లేత పసరికతో పసందుగా ఉంటాయి. మోడులై నిలబడిన వృక్ష శాఖలు లే చిగుళ్ళ తొడుగుతో లేత యెండలో శోభాయమానంగా వుంటాయి.

ప్రతిసంవత్సరమూ, చలికాల మంతరించి, వసంతాగమ సమయాన యిట్టి దృశ్యం కనశిస్తుంది. పూర్వం భూమంతా చల్లబడి ఉత్తరాన్నుండి దాదాపు ఐరోపాఖండ దక్షిణభాగం వరకూ మంచుగడ్డలు పేరుకుపోయాయని చెప్పాము. జ్ఞప్తి కున్నదా? ఆ గొప్పమంచు కరిగినపు డెట్టెట్టిమార్పులు భూమిపై జరిగాయో ఆలోచించుదాము.

చిన్న కాలువలూ, సెలయేరుల బదులు బ్రహ్మాండమైన నదీప్రవాహాలు బయలుదేరాయి. అప్పుడు పుట్టిన నదులే యిప్పుడూ చాలావరకు లోకంలో ప్రవహిస్తున్నాయి. దారి

పొడుగునా, సముద్రుని చేరేవరకూ అసంఖ్యాకంగా ఉప
నదులూ, సెలయేలులూ, కొండవాగులూ వానితో కలుసు
కొన్నాయి.

లోకమంతా ఒక్కసారి హేమంత నిద్రనుండి మేల్కొని
చింది; బ్రహ్మాండమైన చిగురింతకాలం ప్రారంభమైంది. ఆకూ,
అలమూలేని ఉత్తర మంచులోయలన్నీ దుర్గమారణ్యాలతో
నిండిపోయాయి.

ఒక్కసారిగా ఏదో ఎలెక్ట్రిక్ స్విచ్ నొక్కితే దీపాలు
నెలికేటట్లు, వసంత మవతరించిందనుకొన్నాడు. అంతవరకూ
నిరంకుశ ప్రభుత్వమున కలవడిన చలిదేవుడు లోకాన్ని వదలి
పోవడానికి యిష్టంలేనట్లు, నెమ్మదిగా తన పదవిని త్యజించు
కొన్నాడు. పూర్తిగా పదచ్యుతి నొందేటప్పటికి కొన్ని వందల
యేండ్లు గడిచాయి.

కొంతవరకూ కటిగి, దిగజారి, ఉన్నట్లుండి తిరిగి
ముందుకు వ్యాపించేవి మంచుగడ్డలు. నేలయడుగు నీరంతా
గడ్డ కట్టుకుపోయి మంచుయెడారులు - టండ్రా అంటారు వీనిని-
యేర్పడ్డాయి. ఆ ఎడారులపై రెయిన్ డీరులు కనుపించాయి.

లోయల్లోని గడ్డినంతా తింటే నాచు మొక్కలూ, అట్టివే
యితర జాతులూ పెరిగాయి. అడవిదున్నలూ, గుట్టాలూ
ఆహారం నెత్తుకుతూ దక్షిణముఖంగా పోయాయి. ఈ విధంగా
శీతోష్ణాలు ఒంకొంటితో ఎన్నేండ్లో పోరుసలిపాయి. తుదకు
వేడే జయించింది.

పెద్దనదులు గర్జనధ్వనులతో ప్రవహింప మొదలు
పెట్టాయి. భూమియొక్క ఉత్తరధృవానికి క్రమేపీ మంచుగడ్డలు

కరుగుతూ పలాయనమైనాయి. టండ్లామైదానాల దక్షిణ సరిహద్దులు నెమ్మదిగా ఇష్టంలేనట్లు ఉత్తరానికి మారటం మొదలుపెట్టాయి. నాచుమొక్కలూ, గిడసబారిన పొట్టి చెట్లూమాత్రం పెరిగిన ప్రదేశాల్లో గోపురాకారపు పైక వృక్షాలు పెరిగి, వాని చిటారు కొమ్మలు మేఘాలతో దాగుడు మూతలాడుకోటం మొదలుపెట్టాయి.

క్రమంగా వెచ్చవెచ్చగా భూమి మారుతూవచ్చింది. పైక వృక్షాలకు తగినంత చలిలేనపుడు నెడల్పుటాకుల ఓక వృక్షాలు పెరిగి, అదే ప్రదేశాల నావరించాయి. ఇట్టి పెద్ద ప్రతాల వృక్షాలకూ, పొదజాతి మొక్కలకూ, కుక్కగొడులూ, పొదలలో నగుబడే అనేకరకాల పండ్లకూ అలవాటుపడిన జంతుజాలంకూడా, ఆ యా వృక్షజాతులతో క్రమంగా భూభాగపు ఉత్తరదిశకు వ్యాపించింది. అడవిపందీ, పెద్ద జింకా, అరణ్య వృషభమూ, పలవలుచీలిన కొమ్మల జింకలూ, లేళ్ళూ యీ ప్రదేశాలలో కనుపించాయి. అడవి తేనెను వెతుకుతూ ఎలుగుబంట్లు చెట్లకొమ్మల కెగ్రబాకాయి. క్రింద రాలిన ఆకులపై నిశ్శబ్దంగా నడచి పొంచుండి, తోడేళ్ళు యెన్నో కుండేళ్ళబట్టి భక్షించాయి. బీవలు అడవిమానుల కొరికి నీటిప్రవాహాల సరిగట్టి, తమ గృహాల నిర్మించు కొన్నాయి. అడవంతా వివిధ విహంగజాతులగానంతో మారు మ్రోగింది. అరణ్య తటాకాలమీద అడివిబాతులూ, హంసలూ తెగ యీదాయి పసందుగా.

పై నుడివిన మార్పులన్నీ జటిగేరోబ్బుగ్లో, మానవుడు తమాషాగా వానిని చూస్తూ నిలబడిపోయాడనుకోకూడదు. ఏదో పెద్దనాటకం చూస్తున్నట్లు ఆతని కగుపడే సృష్టియావత్తూ కనుపించింది. ప్రతి అంకమూ, యీ జగన్నాటకంలో కొన్ని వేల యేండ్లు నడచింది; నాటకం వేయబడిన ప్రేజి కొన్ని లక్షల చదరపుమైళ్ళు వ్యాపించింది. కాని, తనకు తెలియకుండానే మనుజుడా గొప్ప నాటకంలో పాల్గొన్నాడు. ప్రేక్షకుడుగా తటస్థంగా అతడొక్కనాడైనా ఉండవలసిందికాదు.

తెర మారినప్పుడల్లా మనుజుడూ తన వేషాన్ని మార్పు కొన్నాడు. పెటిగేరోబ్బుగ్లో చలి టండ్రాయొక్క దక్షిణ భాగాలకు వ్యాపించింది. తనతోపాటు నాచుమొక్కలనూ, రెయిన్ డీరులనూ, ఆ టండ్రా మైదానం దక్షిణానికి యీడ్చుకు పోయింది.

ఆ మైదానంలో పెటిగే నాచుమొక్కల భక్షిస్తూ రెయిన్ డీరులు తిరిగాయి. మనుజుడు వేటాడుతూ, వానివెంట బడ్డాడు. టండ్రాగా మారకముం కా మైదానాల్లోని మనుష్యులు గుఱ్ఱాలనూ, అడివిదున్నలనూ వేటాడితే, యిప్పుడు రెయిన్ డీరును వేటాడవలసివచ్చింది. “సీతాపతీ, నీవేగతీ” అన్నట్లు, ఆతనికి పాపం! రెయిన్ డీరే గతియైంది. మామల్ లన్నీ అంతకు పూర్వమే నశించిపోయాయి. వేలకొలదిగా వానిని వేటాడి, సంహరించి, తమ నివాసాల చుట్టూ యెత్తుగుట్టలుగా వాని యెముకలు పేర్చారు. ఇక గుఱ్ఱాల సంగతా? వాని నెట్లా చంపే వారో మొదటిభాగంలో తెల్పాముగా! ఏవో ఒకటి, అరా

తప్పించుకు మిగిలినవి మంచి గడ్డి పెరుగుచున్న దక్షిణ భాగాలకు వెళ్ళిపోయాయి.

వేరే గత్యంతరం లేక, మనుజులు రెయిన్ డీరును తిన్నారు. దాని చర్మంతో బట్టలు కుట్టుకొన్నారు. దాని కొమ్ములతో యీటెలూ మొదలైన పరికరాలు చేసుకొన్నారు. రెయిన్ డీరు జీవితానికి, అలవాట్లకూ అనుగుణ్యంగా తన జీవితాన్ని, మనుజుడు మార్చుకోవలసిన అవసరం కలిగింది.

రెయిన్ డీరులు తిరిగేచోట్లకంతా వాళ్ళూ వెళ్ళారు. స్త్రీలు త్వరత్వరగా ఎక్కడ అవసరమైతే అక్కడంతా నివాసాలు యిట్టే నిర్మించేవారు. వారి గుడిపెలను తోళ్ళతో కప్పేవారు. దేశద్రిమ్మరి జీవితం వారికి తప్పించికాదు. దోమలు కుట్టి తరుముతోంటే రెయిన్ డీరులు ఇక్కడా అక్కడా అనకుండా, యిష్టం వచ్చినట్లు మందలు మందలుగా దూరప్రదేశాలకు సాగిపోయేవి. జనులు తమ పాకల నూడదీసి, కట్టగట్టి నెత్తిన బైబుకొని బయలుదేరేవారు. బరువుల మోస్తూ, టండ్రా చలికి శాధపడుతూ, ఎంతెంతదూరమో స్త్రీలు నడిచేవారు. పురుషులు దర్జాగా యీటెల పట్టుకొని, కులాసాగా వెళ్ళేవారు. ఇంటి విషయాలలో వారెట్టిజోక్యం కలుగజేసుకొనేవారు కారు.

క్రమంగా వసంతకాల ప్రభావంచేత, టండ్రా మైదానాలు ఉత్తరానికి జటిగిపోవటం మొదలుపెట్టాయి. వానితో రెయిన్ డీరులూ వెళ్ళాయి. అంతకుపూర్వం టండ్రాలున్న ప్రదేశంలో దట్టమైన దుర్గమారణ్యాలు పెరిగాయి.

ఇట్టి మార్పులు జరిగేటప్పుడు కొందరు జనులు రెయిన్ డీరుల వెంటడే ఉత్తరధ్రువప్రాంతాలకు వెళ్ళిపోయారు. ముప్పై

యైదు వేల సంవత్సరాలుగా రెయిన్ డీరులకూ, టండ్రాలకూ అలవాటుపడిన మనుజునికి, వానితో ఉత్తరుత్తరంగా జరుగుతూ నెళ్ళటమే బహు మంచిదనిపించింది. తా నలవడిన జీవితాన్ని వదలటం కష్టమనిపించింది.

అట్లా అలవాటైన మార్గాన్ని అనుసరించటంచేత అచ్చటకు వెళ్లిన మానవులెన్నో విషయాల్లో ముందంజవేసే అవకాశాలను కోల్పోయారు. దక్షిణభాగాలన్నీ వెచ్చగా మారుతోంటే, వారు తమ యావజ్జీవితమూ, స్థిరంగా మంచుయుగంలోనే గడుపవలసివచ్చింది. గ్రీనులాండులోనుండే యెస్కిమోజాతివా రిప్పటికీ మంచు యడారులలో నుండున్నారు. యేదో యింత తిండికి, బట్టకి చెప్పరాని కష్టాలుపడుతారు.

టండ్రాలతో ఉత్తరభాగాలకు పోక, ఆ ప్రదేశాలలోనే నిలువబడిన మనుష్యుల జీవితమంతా వేరే విధంగా తయారయింది. ఎటుజూచినా, యేదో గారడీవాని మంత్రశక్తితో పెరిగిపోతున్నట్లు లేచే అరణ్యాల్లో నివసించటం కష్టమనిపించింది. ప్రథమంలో అయినా జన్మంతా మంచులో ఖైదీలుగా నుండటం వారికి తప్పింది ఉత్తరానికి రెయిన్ డీరులతో నెళ్ళక అక్కడే ఆగిపోవటంవల్ల.

అరణ్యాలూ - మనిషీ

ఆ రోజుల్లో పెరిగిన అరణ్యాలకీ, యీకాలపు టడవులకూ యెన్నో భేదాలున్నాయి. దట్టంగా పెరిగి, చీమయినా చొరడానికి వీలుగాకుండా ఉండేవి. నదీతీరాలూ, సరస్సుల బడ్డూ, సముద్రాల నీటి హద్దులవరకూ అవి పెరిగిపోయాయి.

ఇట్టి అరణ్యాల్లో వసించడానికి మనుజుని కెంతో కష్టమని పించింది. గజిబిజగా అల్లుకొని, దొరికిన స్థలమునంతా ఆక్రమించుకొన్న ఆ అరణ్యవృక్షాలమధ్య అతనికి నిలువనీడే లేక పోయింది. వానిని సరికివేయటమో, కాల్చటమో చేస్తేనేగాని అతనికి పాదం మోపేటంత స్థలమైనా దొరికేదిగాదు.

టండ్రాలలో, మైదానాలలోనూ కావలసినంత ఖాళీ స్థలముండేది. అతని నివాసానికి అడవుల్లో అట్టి స్థలాన్ని చెట్లను పారదోలి, తాను సృష్టించుకొంటేనేగాని అతనికిఉనికి ఏర్పడింది కాదు. అరణ్యం అతని కొక గొప్ప శత్రువుగా పరిణమించింది. తన యావచ్ఛక్తిలూ వినియోగించి దాన్ని జయించవలసిన అగత్యం కలిగింది.

చెట్లు నటకడానికి తన పెద్ద ముక్కోణపు రాతికత్తిని బలమైన పిడికి బిగించాడు. ఆ గొడ్డలితో వానిని పడగొట్టాడు. అంతకుముందు యెండవేళల పసందుగా వినబడే వడ్రంగిపిట్ట ముక్కుదెబ్బల శబ్దాని కలవాటుపడిన అరణ్య మృగజాతులు మానవుని గండ్రగొడ్డలి వ్రేటులకు ఝడిసిపోయాయి. బ్రహ్మాండ వృక్షరాజాలు ఆ గొడ్డలి తాపులకు భీతిల్లాయి. వాని గాయాల నుండి ఏకధారగా జీవరసం కారింది. పెద్ద పెట్టిన, ఘేళ ఘేళ ధ్వనితో దభేలుమని నేలకూలాయి.

ఈ విధంగా ప్రతిరోజూ, విసుగూ విరామం లేకుండా జనులు అరణ్యాల సరికారు. తమ నివాసమునకు కావలసిన ఖాళీ స్థలం సేకరించుకొన్నారు. చెట్లు సరికి మిగిలిన మోళ్ళనూ పొదలనూ కాలాచుకు. కొమ్మలన్నిటినీ కొట్టి, ఒక చివర పదునుగా మ్రానును చెక్కారు. కొయ్యను త్తితో బలమైన

దెబ్బలుకొట్టి దాన్ని భూమిలో పాతారు. దానిప్రక్క నింకొకటి, తరువాత మరొకటి, యిట్లా యెన్నో మ్రానులు పాతారు. చెట్లకొమ్మలతో అల్లి వత్తుగా వానికి దడులల్లారు. అదే మానవుని ప్రథమ నివాసం. ఆ అరణ్యంలో చూడ్డాని కవి, చెట్ల మధ్య చెట్లలాగ కనుపించినవి ఇతర మ్రానులన్నీ అవకతవ కగా యెక్కడబడితే అక్కడే పెరిగేవి. ఇతని నివాసపు మ్రానులుమాత్రం ఏదో ఒక యేర్పాటుగా నిలబడి మానవ స్పర్శను దెలిపేవి.

ఇంటికే ఇంత తిప్పలుపడితే, ఆహారాని కతను పడిన అగచాట్లకు మితేలేదు. పాపం! బయళ్ళలో, గడ్డిమైదానాల ల్లోనూ మందలు మందలుగా తిరిగే మృగాల వేటాడేవాడు. ఎంతదూరాన్నుండి అవి వానికి సులభంగా అగుపడేవి, అందు బాటులో నుండేవి.

ఆ అరణ్యంలోనుండే మృగాల సంగ తట్లాకాదు. లెక్క లేనన్ని జీవులుండేవేకాని, ఆతని కంటి కొక్కటి కనుపడేదికాదు. ఆ అరణ్యపు ప్రతి అంతస్తూ సజీవంగా నుండేది. వాని కూత లతో, అగుపులతో, పాటలతో అరణ్యమంతా నిండిపోయేదే కాని కంటి కగుపించేవికావు.

కాళ్ళచేత అలబడి, గాలిలో యేదో రెక్కలచప్పుడు, చెల్లి ఆకులను యేజీవో కదిలించిన గలగల... చెట్లమధ్యనుండే ఆ నెలుగు నీడల్లో, రకరకాల వాసనల్లో, శబ్దాల్లో ఏదైనదీ, ఎక్కడున్నదీ యెట్లా కనుక్కోటం? ప్రతిజీవికీ తగిన రక్షక వర్ణముండేది. పచ్చని పత్రాల్లో క్రింద రాలిన యెండుటాకుల్లో

వేటాడి జీవించే కాలం

శరవేగం అతని కాధారమైంది, వాయువేగంతో పరుగిడె
జంతువుల జయించటానికి.

గోధుమరంగు పృథ్వీమానుల్లోనూ రంగులో రంగు కలిసిపోయి
అవి తప్పించుకుపోయేవి కంటికి నా కనుపించకుండా.

అదృష్టంచేత యేదన్నా జీవి కనుపించిందనుకో, మొదటి
దెబ్బతో ప్రథమబాణంతో దాన్ని కొడితేనేగాని యెట్టి లాభమూ
ఉండేదికాదు. ఆ గురి తప్పిందా, అంతే; ఏపాదలోకో, ఏ మాను
పైకో, ఏ బారియలోకో అంతర్ధానమయ్యేది. అందుకనే
యీతెను తృణించి, విల్లంబులను మానవుడు తయారు చేసు
కొన్నాడు. శరవేగం అతని కాధారమైంది. వాయువేగంతో
పరుగిడే జంతువుల జయించడానికి వాని బాణాలన్నీ అడవి
పందులకూ, బాతులకూ గుచ్చుకొని అతని కడుపు నిండేది.

మనుజుని ఆప్తమిత్రుడు

ప్రతి వేటకానికీ గొప్ప ప్రాణస్నేహితు డొకడున్నాడు.
నాల్గు కాళ్ళూ, మెత్తని చెవులూ, నల్లని చెమర్చేముక్కూ,
తన యజమాని వేటలో యితను చేసే సహాయం యింతింతని
చెప్పలేము. భోజనసమయానికి ఎంతో ఆప్యాయంగా అతని
చెంత కూర్చొని, తదేకదృష్టితో యజమాని ముఖంవంక
“నా భాగమో, మరి?” అన్నట్లు చూస్తుంది యీ విశ్వాసమైన
కుక్క.

ఇప్పటికీ వేటకొలది సంవత్సరాలుగా కుక్క తన యజ
మానునకు అద్వితీయమైన సేవజేసింది. అతని మెప్పు వడసింది.
బాణాలను సృజించిన ఆ పురాతనపు రోజుల్లోనే మనుజుడు
కుక్కను మచ్చికచేసుకొన్నాడు.

పురాతన మనుజుల నివాసస్థలాల్లో వారు తమ వేట
కుక్కలకు కట్టిన యిండ్లగుడిస్తాయి. వారి అగ్ని గుండాల

బూడిద ప్రోవులలో దొరికే జంతువు యెముకల మీద కుక్క కాట్లు బహు స్పష్టంగా కనుపిస్తాయి. ఆరోజుల్లోకూడ, తన యజమాని చెంత మచ్చికగా కూర్చొని, తన భాగపు టాహా రాన్ని భుజించి, తృప్తిచెందేదని మన కిది విశదపరుస్తుంది.

మచ్చిక చేసుకొన్న కుక్కకు జంతువుల పసిబట్టి వెంబడించటం అతను నేర్పాడు. వాని కాలిజాడల గుర్తించి. వాని కడకు కుక్క తన యజమానుని పిలుచుకుపోగలిగేది. అతడు మచ్చికజేసిన కుక్క తనకన్న ముందుగా జంతువు లెచ్చటండేదీ పసిబట్టి తనచెవుల నిగిడ్చి వినీ కనుగోగలదని మానవుడు తెలుసుకొన్నాడు అనుభవమిదా.

నేలపైబడ్డ ఆకులలో ఒక విచిత్రవాసన ! ఈ దారి వెంబడి యేది నెళ్ళింది? ఒకటి రెండు పర్యాయములు తల వాల్చి, ముక్కాసించి వాసన జూచేది కుక్క. కేవలం తన ముక్కు నాథారం చేసుకొని గబగబా పరుగిడేది. దానివెంట నెళ్ళటమే మనుజుడు చేయవలసిన పనంతా. దాని సహాయం చేత మానవున కితర మృగాలపైనుండే శక్తి, అధికారం యెన్ని రెట్లో పెరిగాయి. వాసనల సరిగా గుర్తించలేని ఆతని ముక్కు, కుక్కను పెంచి ఆ కొరత తీర్చుకొంది. తనకాళ్ళ బలమునూ, చకచకనూకూడా కుక్క తన యజమానికే వినియోగించింది. గుఱ్ఱాల స్వాధీనంచేసుకొడానికి ముందు మనుజులు చక్రాలులేని తమ బళ్ళకు కుక్కల కట్టేవారు.

పై బీరియాలోని “క్రస్కోయాస్కు”నే ప్రదేశంలో పురాతన నివాసాల పరీక్షించారు. కొన్ని కుక్కల అస్థిభంజరాలు వానికి తొడిగిన జీనుతో సహా అచ్చట కనుపించాయి. వేటాడే

ప్రదేశాలకు బంజిలో యీడ్చుకుపోయీ, వేటలో ఆతనికి కుడి భుజమై యుంజీ, కుక్క తన దొర కెంత ప్రాణమిత్రుడుగా నుండేదో నీవే ఊహించుకో.

కుక్కల విశ్వాసం జగద్వితమైన విషయం. కొండల్లో దారితప్పిన ప్రయాణీకుల రక్షించీ, యుద్ధంలో గాయపడిన తన యజమానుని మోసుకుపోయీ, ఇంటి కాపుదలేకాక, గ్రామ పొలిమేరలనూ తనరాజ్యానికి అన్యరాజ్యానికి మధ్యనుండు యెల్ల భూములనూ కావలి కాచీ కుక్కలు మన కృతజ్ఞతను సంపాదించుకొంటాయి. ఇంట్లో, వేటలో, యుద్ధంలో, శాస్త్ర పరిశోధనాలయాలలోనూ కుక్కలు మనకు చేసేసహాయం ఇంతింతనరాదు.

మ ను జు డూ — న దీ

అరణ్యంలో కొందరు నివాసాలేర్పరుచుకొంటే మరి కొందరు సదులూ, సరస్సుల తీరాలకు సాగిపోయారు. అడవికి నీటికి మధ్యనుండే కొద్ది నేలమీద తమ పాకల నిర్మించు కొన్నాను.

అడవిలోకన్న నీటిమీద నిరాటంకంగా తిరుగడానికి యెక్కువ వీలుండేదేకాని, బ్రతుకుతెరువు కష్టమైపోయింది. కొత్తగా నీరు వచ్చినపుడల్లా సదులు గట్టుల కెగబ్రాకేవి. సరద నీరు నేలనంతా ముంచి, అరణ్యపాదాన్ని తాకేది. సదీజలంలో కొట్టుకువచ్చే మంచుగడ్డలూ, మానులతోపాటు వారి పాకలూ కొట్టుకుపోయేవి. అట్టి సమయాల్లో చెట్లెక్కి, జనులు ప్రాణాలు కాపాడుకొనేవారు. నీరు తీసిన తరువాత సదిబిడ్డనుచేరి తిత్తిగీ తమ పాకల కట్టుకొనేవారు.

వారికి మొదట్లో వరదవచ్చినప్పుడల్లా యేదీ తోచేది కాదు. క్రమంగా ఎప్పుడెప్పుడు వరదలు వస్తాయో, ఎంత కాలం ఉంటాయో, వారు గ్రహించుకొన్నారు. పెద్ద మ్రానులు నరికి నదిఒడ్డున యెత్తుగా పేర్చేవారు. ఆకట్టను వెడల్పుగానూ, ఎత్తుగానూ నిర్మించేవారు. దానిమీద తమ పాకల నిర్మించు కొన్నారు. నీటిభయం దానితో వారికి తొలగిపోయింది. ఎంత గొప్ప వరదలు వచ్చినా వారి మ్రానుకట్టల పునాది యొక్క అడుగుభాగాన్ని మాత్రం కొద్దిగా ముంచగలిగేవి అంతే.

సమయోచితంగా అట్టి నూతన యేర్పాటును గావించు కోటంచేత, తన పరిస్థితుల సతిక్రమించి జీవించే శక్తి మానవునిలో బలపడజొచ్చింది. ప్రస్తుతకాలపు ఆనకట్టలకూ ఎంతెంత జలాశయాలునా బంధించివేసే గోడలకూ పునాది ఎన్నడో మన పూర్వీకులే నిర్మించారని ఒప్పుకోవాలి. ఎడతెరసిలేకుండా మనుజునికీ, నదికీ పోరు జరిగేది. ఎవ రెవరిని జయిస్తారోనని అన్ని కష్టాలున్నప్పటికీ మనుజుడు నదీతీరవాసాన్నే అపేక్షించాడు. కారణం? జలాశయాలనిండా జలచరా లెన్నో ఉంటాయి. వానిలోనికెల్లా చేపలు ముఖ్యంగా మనుజుని ఆకర్షించాయి. అంతకుముందు జంతువులవేటాడే మనుజుడు నదీతీరానికి తన ఉనికిని మార్చుకోటంచేత యావజ్జీవితాన్ని మార్చుకోవలసి వచ్చింది. జాలరి జీవితమునకు కావలసిన పనిముట్లతడు సృష్టించుకోవలసివచ్చింది.

ఉన్నట్లుండి వేటకాడు జాలరిగా ఒక్కరోజులో మార లేదు. మొదట్లో యితర మృగాలను వేటాడినట్లే, చేపలనూ

వేటాడాడు. ఈ తెమాదిరుండే ఒక ఆయుధాన్ని చేబట్టి నడుము లోతుకు నీటిలో నడిచివెళ్ళేవాడు. కొండరాళ్ళ మధ్య దాక్కున్న చేపలను గురిచూచి ఆ ఈతతో పొడిచి చంపే వాడు. క్రమంగా పక్షులను వలవేసి పట్టినట్లు, చేపలనూ వలతో పట్టడం నేర్చుకొన్నాడు. పూర్వీకు లుపయోగించిన యీతెలతోబాటు, చేపలపట్టే వలలూ, వానికి కట్టిన బరువు రాళ్ళూ, యెముక గాలపు కొక్కాలూ యెన్నో శాస్త్రజ్ఞులు కనిపెట్టారు.

ఓడల పట్టు పూర్వోత్తరాలు

సుమా రొక డెబ్బై సంవత్సరాలక్రితం రష్యాలోని “లెన్ గ్రా” నరస్సుదగ్గర కొందరు పనివారు కాలువనొకటి త్రవ్వచున్నారు. త్రవ్వగా త్రవ్వగా ఒక మనుష్యకపాలమూ, కొన్ని పనిముట్లూ కనుపించాయి. ఇది వెంటనే శాస్త్రజ్ఞులకు తెలిసింది. అంతవరకూ అచ్చట “పీచ్ ” తప్ప [నాచు మొక్కలు ముద్దగా అదుముడుచేంది బొగ్గుగా మారుతాయి. దీనిని పీచ్ అంటారు; పొయిల్లో నుపయోగిస్తారు. సాధారణ నేలబొగ్గుమాదిరే] మరేదీ గొరకదనుకొనేవారు. అచ్చట త్రవ్వటం ప్రారంభిస్తే, యేదో వస్తుప్రదర్శనాలయంలోనుండి తీస్తున్నారాఅన్నట్లు రకరకాల వస్తువులు దొరికాయి. రాతి గొడ్డలీ, రాతికత్తి, చేపగేలపు కొక్కెమూ, బాణపు వాడిశిరో భాగమూ, రంపంపండ్లున్న హార్పున్ (చక్రంనంటి ఆయుధం, తిమింగిలాలనూ, పెద్దరకం చేపలనూ పట్టేటందుకు), ఎముక, ఎముకతో చెక్కిన తిమింగలపు ఒక చిన్న విగ్రహమూ, ఒక రక్షరేకూ ఇన్ని కనుపించాయి !

అవన్నీ పెకలించిన తరువాత చిన్నదోనె ఒకటి వారికి దొరికింది. మట్టిలో పూడుకుపోయినా అదేమాత్రం చెడిపోలా. నీటిపై కెక్కించి చక్కగా తెడ్డువేస్తూ నడవడానికి సిద్ధంగా ఉన్నదది. ఈ కాలపు దోనెలూ, పడవల్లాగా అది లేదు. ఒక పెద్ద మ్రానునుండి దాన్ని చెక్కారు. ఏకాండంగా పురాతన కొయ్యగొడ్డలి దెబ్బలు స్పష్టంగా దానిపై కనుపిస్తున్నాయి. ముడులూ, కొమ్మలూ పెరిగిన తావులు చెక్కటం వారికెంతో కష్టమైయుండాలి. అందుకనే కాబోలు రాతిగొడ్డలి నొక ప్రక్కనుపెట్టి, అన్ని నాహ్వనించారు తమ కార్యసిద్ధికి.

దోసంతా కాలినబొగ్గుమసితో నల్లగావుంది. ఈరోజుల్లో పెద్ద ఓడను కట్టటం, పూర్వం వారు ఒక్క దోనెను నిర్మించడానికన్నా యెంతో సులభమనిపిస్తుంది. ఏ రాతిగొడ్డలై తే దాన్ని చెక్కిందో అదే ఆ దోనెచెంత పీట్ యడుగున దొరికింది. దాని మొస వాడిగా, నున్నగా అరిగియుండటమే కాక ఆ ప్రక్కనే సాసరాయికూడా కనుపించింది. కాబట్టి రాతి పనిముట్లకు కావలసినప్పడల్లా పదునుబెట్టటంకూడా వారప్పటికే నేర్చారని దీనివల్ల విశదమవుతోంది. దోనె తయారుకాగానే నీటిపై తేల్చేదారు. తమ హార్పూనులూ, కొక్కాలూ, వలలూ తీసుకొని చేపలనుబట్టడానికి బయలుదేరేవారు.

ఆ లడోగా సరస్సు చాలాపెద్దది. దానినిండా అసంఖ్యాక మైన చేపలుండేవీ. కాని మొదట్లో వారు దాని తీరాన్నే తిరిగేవారు. ఒకసారి ప్రశాంతంగా, ఇంకోసారి కలవరంగా, మఱొక పర్యాయము పెద్ద అలలులేచీ, గర్జిస్తూ భయంకరం గానూ ఉండే ఆ సరస్సుతత్త్వం వారికింకా అర్థమయిందికాదు.

ఎంత పెద్ద తుపాను వచ్చినా ఆ ఏకాండమాను దోసె ముని
 గేదేకాదు. ఇటూ, అటూ దొర్లుతూ, ఊగుతూ అలలపై
 కక్కేది, క్రిందకు దిగేది. ఇదంతా చూచి భయపడి ఎన్నో
 అవస్థలుపడి, గట్టును చేరేవారు. ఎంత దృఢంగా, నిర్భయంగా
 నికరంగా ఉన్నదానేల అని వారికనిపించేది పసిబిడ్డ తన తల్లి
 వక్షానికి హత్తుకుపోయేమాదిరి. ఆప్యాయంగా తాము పుట్టి
 పెరిగే ఆ నేలను, భూమాతను కాగలించుకొన్నారు తిరిగి
 రావటంతో ఓ.

దారీతెన్నూలేని ఆ విశాల నీటిపై ఆకాశం దాన్ని
 తాకేటంత దూరంవరకూ వెళ్ళేబదులు బిడ్డుకే చేపలు వచ్చు
 టకు వేచియుండేవారు. మొదట్లో కాలగతిని క్రమంగా ఒక్కో
 అడుగు ముందుకు పెట్టుతూ జలాశయాలన్నిటినీ మానవుడు
 జయించివేశాడు. మొదట్లో తాముండే భూభాగానికి నీటిబిడ్డు
 నిర్భేద్యమైన కోట గోడమాదిరుండేది. దాన్ని దాటాలంటే
 భయము. క్రమంగా తన దోసెలలోనూ, పడవలలోనూ
 ప్రయాణాలు సాగించాడు. మనిషి కొంతదూరం వెళ్ళి, దిగు
 లుగా తీరంవంక చూచి తిరిగి త్వరలో వచ్చేవాడు. రాను
 రాను దూరదూరంగా తీరాన్ని వదలి వెళ్ళాడు. రోజులతరబడి
 నీటిపై నుండటం నేర్చాడు. సముద్రాల కావలప్రక్క తన
 వంటివారే ప్రజలున్నారని కనుగొన్నాడు. ఈ లోకపు దేశా
 లలో తన దొకచిన్నదేశమనీ, తానూ యితరు లెందరిమాదిరో
 ఒక సాధారణమైనవాడినేననీ గ్రహించగలిగాడు.

ప్రథమ వృత్తిపనివారు

లోకంలో యెందరెందరో, ఎన్నెన్ని రకాలవారో వృత్తి పనివాళ్ళున్నారు. గొడ్డలీ, చిత్రకగుల్లా, సుత్తీ, ఉలీ పట్టే ప్రతివాడూ, రసాయనిక యంత్రశాలల్లో చేరేవ్యక్తీ, లోహపు సామానులు చేసేవాడూ అందరూ గొప్పపనివారుగా కావాలని ఆశిస్తారు. దానికి తగిన తరిఫీదు పొందుతారు. విమానాలూ, ఓడలూ, మన గృహాలూ వీరి శక్తివైపునూలపై ఆధారపడి యున్నాయి. వీరందరికీ వివిధరకాల వస్తువులను తమ పనిముట్ల నుపయోగించి చేయటంలోవుండే కష్టసుఖాలు తెలుసు. వస్తువు తయారు కాగానే కలిగే ఆనందమూ, అదంటే అభిమానమూ అనుభవించినవానికే తెలుస్తుంది.

ఈ కొయ్యముక్కను నీవు చేతబట్టావనుకో. పట్టిపట్టడం తోనే అ దేహుపం ధరించాలో నీ మనసుకంతా తెలుస్తుంది. ఇక్కడో కొంచెం అంపకోతా, అక్కడ కొంత ఉలితోచేక్కటమూ, ఈనాలుగుమూలలా బర్మాతో రంధ్రాలు కోయటమూ ఈ విధంగా బహుసులభంగా చూస్తూఉండగా పసి పూర్తవుతుందనిపిస్తుంది. కాని కార్యాని కుప్రకమించితేనేగాని అందులో వుండే సాధక బాధకాలు తెలియవు. ఆ కొయ్య తన యావచ్ఛక్తి నీ వినియోగించి నీ పనిముట్ల కెదురుతిరుగుతుంది.

కత్తితో చెక్కాలని యత్నిస్తావు : అది వీలుపడదు. గొడ్డలితోనో, బాడిశతోనో ప్రయత్నిస్తావు. ఉహూ! ఏం లాభంలేదు. అనేక వాడిచిన్నకత్తులు బారుగా యేర్పడిన రంపపుటంచు దానిని అవలీలగా కోసి తుదకు రెండు తునకలు

చేస్తుంది. ఇట్లా ఒక పనిముట్టు తరువాత, మఱొకటిగా నుపయోగించాలి నీ కార్యం సిద్ధించాలంటే.

ఇదంతా “ నేనేగదాచేశా ” ననుకొంటావు నీవు సగర్వంగా. కొంచెం ఆగి, ఆమాట యొత్తవరకు నిజమైందో ఆలోచించు. ఏండ్ల తరబడిగా రకరకాల పనిముట్లను సృజించి, వాని నుపయోగించటంలో కనిపించిన తప్పులను సవరించి, దిద్దీ, క్రమేపీ మార్చి సరిచేసిన అసంఖ్యాకులైన యెందరు పనివాండ్రో నీ విజయానికి చేయూత నిచ్చారు. వారి కృషి మూలానే నేడు అంపప్రకోత నీకు సాధ్యమయింది, చూచావా?

ఈ గ్రంథంలో పై నడివిన ప్రథమ వృత్తి పనివారిని గురించి చెప్పము. వారే కత్తులనూ, గొడ్డళ్ళనూ, సుత్తులనూ మొదట్లో సృజించారు. నీమాదిరే వాగూ కష్టపడి తమ పనుల నిర్వర్తించుకొన్నారు; సంశోషపడ్డారు.

ఆ మొదటి పనివారు వడంగులూ, తాపీపనివారూ, కాల్యుల త్రవ్వినవారూ వారంతా అడవిమృగాల తోళ్ళనే బట్టలుగా కుట్టుకొన్నారు. ఏదైనా ఒక చిన్న దోనెను చేయడానికి యెన్నో నెలలు పట్టేది వారికి. ఈ రోజుల్లో మనం శిలావిగ్రహాన్ని చెక్కటంకన్నా, మట్టికుండను వారు చేయటం యెక్కువ కష్టమయ్యేది. అయినా అట్టి అనామక, అల్ప, వృత్తి పనివారి మూలానే యీ కాలపు వివిధ వృత్తులవారూ తమ పనులను చేయగలుగుతున్నారు. లోకాన్ని అనుక్షణం మార్చుతున్నారు.

ఉదాహరణకు పురాతన కుమ్మరివానినిగురించి యోచించుదాము. అతనిచుట్టూ రేగడిమట్టి సమృద్ధిగా యుండేదే కాని, అతను చేయనూహించినట్టి వస్తువేదీ నమో

నాకు ఉండేదేకాదు. బంకమట్టినీ, అగ్నినీ తను స్వాధీనపర్చు
కోటంచేత తాననుకొన్న కుండలూ వలె రా చేసుకోగలిగాడు.
అంతకుపూర్వమే నిప్పు నెన్ని పనులకో వారుపయోగించారు.
వెచ్చదనాకీ, అడవి జంతువులను భయపెట్టి తరిమివేయనూ,
అరణ్యవృక్షాల కాల్చి కాళీజాగాలు యేర్పర్చుకోడానికీ, దోనెల
నిర్మించనూ నిప్పు వారికెంతో సహాయంచేసింది. క్రమంగా
రెండు కొయ్యల దుద్ది, రాపిడిచేసి కావలసినపుడు నిప్పు తెప్పించటం జనులు నేర్చారు.

ఆ నిప్పుతో కమ్మరిపనివాడు, ఒక పదార్థాన్ని వేరొక
టిగా మార్చటం కనిపెట్టాడు. మెత్తని బంకమన్నను గట్టి
కుండలుగా మార్చటానికి, ఆహారం వండుకోనూ, ఖనిజపదార్థాలు
కరిగించనూ దాని నుపయోగించ నేర్చాడు. ఈరోజుల్లో
ప్రతి కర్మాగారంలోనూ నిప్పు యెప్పుడూ రాజుతూనే
యుంటుంది. దీని తీక్షణశక్తిమూలాన ఒకవస్తు వింకొకటిగా
మారుతోంది. ఇనుమును దాని ఖనిజంనుండి, ఇనుకనుండి
గాజునూ, కొయ్యనుండి కాగితాన్ని అగ్ని సహాయంచేతే చేయ
గలుగుచున్నాము. మన పూర్వీకు లెప్పుడో ఈ నిప్పును కని
పెట్టి మనకు ప్రసాదించారనే విషయం జ్ఞప్తికుంచుకోవాలి.

వ్యవసాయ సూచనలు

పూర్వీకులు నివసించిన ప్రదేశాల్లో త్రవ్వగా ఒకచోట
చాలా కుండలు కనుపించాయి! వానిమీద యిటూ. అటూ
ఐమూలగా గీతలున్నాయి. ఈ గీతలనుండి పూర్వంవా రెట్లా
కుండలు తయారుచేసేవారో తెలుస్తుంది. పెద్ద తట్టనొకదాని
తీసుకొని, మెత్తని బంకమన్నను దానిలోపల వత్తుగా పూసే

వారు. మంచి మంటచేసి బుట్టను దానిపై నుంచగా అదంతా కాలిపోయేది. బుట్ట ఆ కారంగా మన్నుకాలి కుండ తయారయ్యేది. ఆ కుండలమీది గీతలు, బుట్టయొక్క పేళ్ళ అల్లికను సూచిస్తాయి.

కొంతకాలానికి, తరువాత బుట్టల నుపయోగించ కుండానే కుండల కాల్చిచేసేవారు. తడిమట్టిమీద ఐమూల గీతలు గీచి మరీ కాల్చేవారు. అట్లా గీతలు గీయకపోతే అది పనికిరాదనుకొన్నారు. సరీగా వారి పూర్వీకుల కుండలమీదిరే ఉంటేనేగాని తమ అన్నం వానిలో ఉడకదనేభావం వారికి కలిగింది. ప్రతివస్తువుకూ ఏదో అగోచరమైన శక్తి ఒకటి దానిలోనే యిమిడి ఉంటుందనుకొన్నారు. ఆ విధంగా గీతలు గీయకపోతే కుండయొక్క శక్తి పోతుంది. ఐమూలగా అల్లిక గీతలు గీయకపోతే వారికి నష్టం కలుగుతుంది. కరువూ, ఆకలీ వారిని పీడిస్తాయి. గీస్తే ఆ కుండ అక్షయంగా వారి కన్నం పెట్టు తుంది.

అప్పుడప్పుడు దృష్టి తగులకుండా ఒక కుక్కబొమ్మను కుండలమీద గీచేవారు. అది కుండనూ, దానిలో ఉడికే వస్తువులనూ భద్రంగా కాపాడుతుందట. అల్లిక గీతలున్న కుండ లనేక చోట్ల కనుపించాయి. ఫ్రాన్సులో కంపెగ్నే అనేచోట దొరికిన ఒక కుండమీద, అట్టి గీతలతోపాటు, ఓటుధాన్యపు ఒక గింజరూపం అచ్చుగ్రుద్ది కనిపించింది. ఈ ఒక్కధాన్యపు గింజనుండి యెన్నెన్నో విషయాలు మనకు విశదమవుతాయి. మనుజుల జీవితవిధానం యెట్లామారిందో

తెలుపడానికి కుండమీదనున్న గింజగుర్తు గొప్ప నిదర్శనమై పోయింది.

ధాన్యమున్నచోట వ్యవసాయం ఉండాలిగా? జాగ్రత్తగా అదే ప్రదేశంలో వెలికి, నేలను త్రవ్వే కొయ్య ఆయుధాలూ, మట్టిగడ్డల చితుకగొట్టే పనిమట్లూ పెకలించారు. శాస్త్రజ్ఞులూ, వేటకాండ్రూ, జాలరులూ క్రమంగా వ్యవసాయ కులుగా మారారు. మొగవారు వేటకూ, చేపలుపట్టడానికీ నెళ్ళిసపుడు స్త్రీలూ, పిల్లలూ తమ నివాసాలచుట్టూ రక రకాల పదార్థాలకని నెతుకుతూపోయేవారు.

కుండలూ, బుట్టలూ తీసుకొని తినడాని కుపయోగపడే వస్తువుల తెచ్చుకొనేవారు. సముద్రంబిడ్డస ఆలుచిప్ప జాతులూ, అడవుల్లో పండ్లూ, పప్పులూ, కుక్కగొడుగులూ, పైకెట్ల గింజలూ తెచ్చేవారు. ఆ గింజలను మెత్తని పిండిగా రుబ్బి రొట్టెలు చేసుకొనేవారు.

అరణ్యంలో తిరిగేటప్పుడు తేనెపట్టులు దొరికితే బహు సంకోపపడేవారు. కొండమీద నిలుచుండి అడవి తేనెను తీసుకొనే యొక స్త్రీ బొమ్మ పురాతనపుది ఒకటి కనుపించింది. చెట్టుపైకెక్కి ఒక చేతో తేనెపట్టును పట్టుకొని, రెండవచేతిలో నున్న జాడీలోనికి తేనెను పిండుతోంది. ఆమెచుట్టూ తేనెటీగలు ముసురుకొన్నాయి. కాని, ఆ స్త్రీ తనపనేదో తాను చేస్తూనే వున్నది. ఈ విధంగా స్త్రీలూ, పిల్లలూ ఒక్కొక్కసారి యింటికి వచ్చేటప్పుడు కావలసినంత తేనెనూ, అడవిపండ్లనూ, బేరికాయలనూ, ఆపిలుపండ్లనూ తెచ్చుకొనేవారు. చుట్టూ తినాలని ఆశతో గుమిగూడే పిల్లల పారద్రోలి, తల్లి ఆ వస్తువు

లన్నిటిని కుండలూ, జాడీలూ, తొట్టెలూ మొదలైనవానిలో దాచేసేది. కలిమిలేములు కావడికుండలని వా రనుభవమీద తెలుసుకొన్నారు. రేపటిదినం వేటనుండి మొగవాళ్ళు వట్టి చేతులతో వస్తే, తమగతి యేంకావాలి. యెప్పుటివస్తువు లప్పుడు తినివేస్తే ?

మంచయుగపు చలి అంతరించింది. గొప్ప వసంతోదయ శోభ లోకమంతటా వెలిగిపోతోంది. పొడలూ, అడవులూ, జలాశయాల్నూ రకరకాల ఆహారపదార్థాలతో నిండి మానవు నాహ్వానించాయి. తిరిగి జనులు అవీ, యివీ సేకరించుకోటం ప్రారంభించారు. పండ్లూ, కాయలతోబాటు స్త్రీలు రకరకాల ధాన్యపుగింజలనూ తెచ్చారు - అడవి ఓట్నూ, అడవి గోధు మలూ వీనిని కుండల్లోనూ, జాడీల్లోనూ పోసి దాచేటప్పుడు కొన్నిగింజలు క్రిందపడ్డాయి. అవి కొంతకాలానికి మొలిచాయి. ఈవిధంగా గింజలు తమ్ముతామే నాటుకొన్నాయి. ప్రథమంలో ఈ దృశ్యంచూచి జనులు కావాలని తామే గింజల నాటటం ప్రారంభించారు. గింజను కనుపించకుండా పూడ్చిపెట్టితే, కొన్ని రోజులకు మొక్కలురావటం, అవిపెరిగి పంటపండటం వారి కమితానందం కలిగించింది. గింజలయొక్క ఈ విచిత్ర శక్తి వారిలో గింజలయెడల ఒకవిధమైన పూజాభావాన్ని రేకెత్తించింది. ఆకురాలుకాలానికి ధాన్యం బాగాపండి తయారయ్యేది. భూమిలో పూడ్చబడిన ఒక్కొక్కగింజా మొలకెత్తి, పసందుగా పచ్చగా నిలబడి, పెరిగి పెద్దబై, వేయిమడుంగు లెక్కువగా వారికి సుభిక్షం పెట్టేది. ఎట్టి అద్వితీయ కారుణ్యమో ధాన్యదేవతది? ధాన్యపుకంకి నొకదాన్ని నేలలో నిలబెట్టి

నలుగురూ చుట్టూచేరి నృత్యంచేసేవారు. పాటలు పాడేవారు. ఇది కేవలం కృతజ్ఞతనూ, ఆనందాన్నీ సూచించే నాట్యమే కాదు. స్త్రీలు ఆ పాటల్లో ముందుకుండా తమకట్టి పంటలు సమృద్ధిగా పండించి కాపాడమని ధాన్యదేవతను వేడుకొనే వారు. ఆ నృత్యగానాలు ఒక నిధిమైన మతాచారంగా మారి పోయాయి.

సంక్రాంతి సమయంలో పంట కోతలన్నీ కోసి పండ్లూ, ధాన్యకంకులూ, చెఱకుగడలూ, బూడిదగుమ్మడి, తీయగుమ్మడి కాయలూ, రేగుపండ్లూ మొదలైనవన్నీ అలంకరించి పూజించే అలవాటు మన కిప్పటికీ ఉన్నది. కొత్తపంట కోయగానే యిన్ని గింజలదంపి అక్కడే పొలంలో అన్నంవండి దేవునికి నైవేద్యం పెడుతారు; నలుగురూ తింటారు. భోగిపండుగ సమయాన కొత్తబియ్యం, బెల్లమూ, పాలూపోసి తీయని పొంగలి వుజికించి నైవేద్యం పెట్టి నలుగురమూ తింటాము యిప్పటికీ.

పురాతనపు టాచారాలు

పురాతనాచారాలు ఎన్నో యిప్పటికీ పైన సూచించి నట్లు మనలో నిలిచియున్నాయి. వాని నిజమైన అర్థం మనకు తెలియదు. పూర్వీకులు వాని నాచరించేటప్పుడుండే భావాలు మనలో ఇప్పుడు లేవు. ఏదో అలవాటుగా వాని నాచరిస్తాము అంతే.

ఈ శతాబ్ద ప్రారంభకాలంలోకూడా కొన్ని దేశాల్లో పంటకోతల పండుగను యీ విధంగా చేసేవారు. పొలంనుండి ఆఖరు ధాన్యకంకిని తెచ్చి దానికి చేతిరుమాలు చుట్టి, చిన్న పరికిణీ తొడిగేవారు. దానిచుట్టూ చప్పులుకొడుతూ గట్టిగా

అరుస్తూ పాడేవారు. ఆపాట పొరుగుూళ్ళకు వినుబడేది రాత్రిల్ల
నిశ్శబ్దంగా వుండేటపుడు.

క్రైస్తవులు క్రిస్టమస్ సమయంలో, క్రిస్టమసు చెట్టును
అలంకరించి పండుగచేస్తారు. పూర్వం ఫర్ వృక్షాలచుట్టూ
పాడుతూ, తిరుగుతూ జనులు ప్రార్థించేవారు. మంచుగడ్డలు
కరిగి, తిరిగి చిగురింతకాలం రావాలనీ, తమ పంటలన్నీ బాగా
పండాలనీ ఆ పాటల కర్థం. ఈ రోజుల్లో క్రిస్టమసు చెట్టును,
ఏదో ఆచారంగా సరదాగా అలంకరిస్తారేకాని, పూర్వీకుల
ఉద్దేశాలు యిప్పటివారికీ ఉన్నాయనికాదు. కొన్ని దేశాల
పిల్ల లాడుకొనేటప్పుడు:

వానా, వానా, వెళ్ళిపో

తిరిగి, రా, రేపో, మాపో

అంటూ పాడుతారు. ఇదంతా సరదాగా పాడేపాట.
ఈ పిల్లలకు పూర్వీకులవిషయం అట్లాకాదు. తమ నృత్యగీతాల
ప్రభావంచేత మేఘాలు కావలసినపుడల్లా వర్షించేట్లు చేసుకో
వచ్చని వారనుకొన్నారు.

ఇటలీ, ఫ్రాన్సుదేశాల్లో “కార్ని వల్ దహనం” అనే ఒక
పండుగ యిప్పటికీ జరుపుతారు జనులంతా గుమిగూడి.
“కార్ని వల్” బొమ్మ నూరేగిస్తారు. నేలలో సమాధిని త్రవ్వే
వాళ్ళు. నిశ్శబ్దంగా చేతిలో నొక బూరా పట్టుకొని ఆ విగ్ర
హాన్ని మోసుకు వెడుతారు. వారి జేబుల్లో బ్రాందిసీసా
లుంటాయి. ఊరేగింపు ఆగినప్పుడల్లా విగ్రహాన్ని మోసే
వారు బ్రాందిని సేవిస్తూ, తందనాలాడుతారు.

ఊరేగింపు ముందర కార్నివల్ యొక్క భార్యవేషం వేసుకొన్న స్త్రీయొక్కతే ఉంటుంది. ఆమె ఏడుస్తూ, పెద్ద పెట్టిన రోదనచేస్తూ దుఃఖిస్తున్నట్లు నటిస్తుంది. జనులందరూ ఆమెను చూచి నవ్వుతూ, గల్లంతుగా వెంటిజిస్తారు. ఊరేగింపు చివరకు ఊరిమధ్యనుండే కాళీబాగాను చేరుతుంది. కార్నివల్ బొమ్మను, అక్కడ మండే అగ్నిగుండంలో పడేస్తారు. మద్దెలలూ, తాళాలూ, మేళాలూ ఒక్కపెట్టిన మ్రోగిస్తారు. వేషాలు వేసుకొన్న జనంతో బ్యాండు వాయిద్యాలూ, సృత్యంచేసే యువతీయువకులతో వీధులన్నీ కోలాహలంగా వుంటాయి.

“కార్నివల్” యెవరని ఆతనిభార్య నడిగితే, “ఏమో! ఎవరికీ తెలుసు!” అంటుంది. విగ్రహాన్ని మోసేవారు, “ఏదో, పురాతనపుటాచారం, యిది” అంటారు. కార్నివల్ అంటే యెవరో వాళ్ళకు తెలియదు. ఈ విచిత్రపండుగ యెన్నో వేల యేండ్ల క్రితం ప్రారంభంకాబట్టి, దాని నిజమైన ఉద్దేశమేమిటో యెవరికీ తెలియదు; “కార్నివల్” మృత్యుదేవత. చలికాలంలో తెల్లగా చల్లని మంచునూపంతో భూమిసంతా కప్పుతాడతడు. ఆ చలికాలానికి అంతున్నదో లేదో! తిరిగి చిగురింతకాలం వస్తుందో లేదో! ఎవరికీ తెలుసు? అప్పటికింకా జనులకు ఋతువులూ, ఋతుక్రమ మార్పులూ సరిగా అర్థంకాలేదు. కాబట్టి కార్నివల్ దహనం యొక మతాచారం, వారికి. చలి దేవతను దహనంచేసి, నసంతాన్ని ఆహ్వానిస్తారు. పొలాలూ, పొదలూ, అరణ్యాలూ తిరిగి పచ్చబడి పుష్కలంగా పంటలు పండుతాయి ఆ పండగచేస్తే. ఇదీ యీ కార్నివల్ దహనపు నిజమైన అర్థం.

ఇట్టి వెన్నో పురాతనపు టాచారాలు మనలో, చాలా
మార్పులు చెంది యిప్పటికీ నిలిచియున్నాయి.

అక్షయపాత్ర

స్త్రీలు నేలదున్నీ, గింజలు నాటుతూ యుండేటపుడు,
మొగవారు వేటలో సమగ్నులయ్యేవారు. సాయంత్రం యింటికి
వచ్చేసరికి పిల్లలంతా గల్లంతుగా వారిదగ్గరకు పరుగిడిపోయే
వారు. ఏ యే మృగాలు పట్టారో చూడాలనే ఆశతో నెత్తురు
కారుతూ, పొడుగు కోరపండ్లికిలించే అడవిపంది తలనూ,
కొమ్ములు మొలిచి చనిపోయినా తన రాజశీవిని పోగొట్టుకొనని
జింక శిరస్సునూ చూచి ఉప్పొంగిపోయేవారు. ఇట్లా చనిపోయిన
జంతువులకంటే ఆ జంతువుల పిల్లలంటే పసివారికి యెంతో
సరదాగా వుండేది. ఒక్కొక్కపుడు తన పెద్ద నల్లని కళ్ళతో
దిగులుగా చూస్తూ, తప్పటడుగులువేస్తూన్న ఆవుదూడలనూ,
ముద్దొచ్చే లేడిపిల్లలనూ వారు తీసుకువచ్చేవారు.

ఇట్టి జంతువులను వారు వెంటనే చంపేవారుకారు.
చుట్టూ దడికట్టి దానిలో వానినుంచి సాకేవారు. ఆ దూడలూ
జంతువుల పిల్లలూ రాత్రివేళ తమ యిండ్లచుట్టూ అరుస్తూంటే
వారి కొక విధమైన ధైర్యంగా వుండేది. ఒకవేళ యెట్టి వేట
మృగాలూ దొరకని దుద్దినాలు వచ్చినా వారి కీ జంతువు లండ
బట్టి మరేమీ ఫరవాలేదనే ధైర్యంపుట్టింది. కావలసినంత
మాంసం, వారి యింటిచెంత ఎప్పుడుకావాలంటే అప్పుడే
సిద్ధంగా ఉండేది. ఇంకో విచిత్రమేమిటంటే రోజులు గడిచే
కొలదీ ఆ మాంసం బలపడుతోంది. బరువెక్కుతోంది.

మొదట్లో మాంసానికి, చర్మానికనే జంతువులను జనులు పెంచేవారు. పశువులనూ యితర వేటమృగాలనూ భావించి చంపేవారేకాని, వానిని చంపకుండా ఉంచితే కలిగే లాభాలు మొదట్లో వారు గ్రహించారుకారు. చంపితే యే ఆవునైనా ఒక్కసారే తినవచ్చు; దానినే పెంచితే ఎన్నో పాలిస్తుంది. మాంసం సంగతి అంతే. ఆ ఒక్కదాన్ని బ్రతికిస్తే యెన్నిదూడలనో యీనుతుందిగా? అంటే, అంతకంత మాంసం పెరుగుతుందన్నమాట.

గొట్టెసంగతి అంతే. దాన్ని బహుచులాగ్గా చంపి దాని చర్మం తీసుకోవచ్చు. ఒక్క చర్మంతో మనమేమీ అంతగా వస్తువులు తయారుచేయలేము. దాని చర్మాన్ని గొట్టెకే వదలి పెట్టి, ఉన్నినిమాత్రం కత్తిరించుకొంటే ఎంతోలాభం. ఉన్నిని కత్తిరిస్తే తిరిగి మొలుస్తుంది. ఇట్లా యెన్నిసార్లో కత్తిరించి, లెక్కలేనన్ని అంగీలూ మొదలైన దుస్తులు చేసుకోవచ్చు. కాబట్టి తాముపట్టిన మృగాలను చంపివేయకుండా పెంచబట్టి వారి కెంతో లాభముండేది. కాని యీ విషయాన్ని వారు మొదట్లో తెలుసుకోలేకపోయారు. వేటకాడు మందకాపరిగా మారడాని కెన్నో తరాలు గడిస్తేగాని వీలయిందికాదు.

వ్యవసాయమూ, మందకాపరులజీవితమూ యీరెండూ జనులలో గొప్పమార్పులు తెచ్చాయి. భూమిలో నాటిన యొక్కొక గింజా కొన్ని వేల గింజల నిచ్చేది. తాము మచ్చిక చేసి పెంచిన మృగాలు లెక్కలేకుండా పిల్లల నీని పెరిగిపోయేవి. ఇందుమూలాన మునుపటంత ఎక్కువగా సృష్టిమీద ఆధార పడవలసినస్థితి మారింది. మనిషికి స్వేచ్ఛ ఎక్కువైంది.

పూర్వం వేటకువెడితే యేదైనా మృగం దొరుకుతుందో, లేదో అని భయపడేవాడు. తన భోజనానికి తగినంత అడవి ధాన్యం దొరుకుతుందో, లేదోనని దిగులొందేవాడు. సృష్టి యొక్క- అదృశ్య విచిత్రశక్తులათని అనుగ్రహిస్తేనేగాని విస్తరి లోని కన్నముండదని అనుకొనేవాడు. ఇప్పు డట్టి పరిస్థితులన్నీ మారాయి.

ఇండ్లచుట్టూ అక్కడక్కడ చిన్న పొలాల్లో ధాన్యం పెరుగుతోంది; మండలువారి ఇండ్లపార్శ్వపు బయళ్ళపై తిరు గాడుతూ గడ్డి మేస్తున్నాయి. గుండెమీద చేయివేసుకొని హాయిగా నిద్రపోయేవాడు మనుజుడు. అంతవరకూ గొప్ప శత్రువుల్లాగా గోచరించిన భూమి, మృగాలూ ఇప్పుడతనికి సుభిక్షంపెట్టే అక్షయపాత్రగా మారిపోయాయి.

పొలాలకు కావలసిన భూమిని అరణ్యవృక్షాల నరికి యేర్పరుచుకోవాలి. నేలను త్రవ్వీ, చాళుచేసి గింజలునాటాలి. ఇవన్నీ ఆతని కెంతోపనిని కల్పించాయి. కష్టపడి పనిచేసి, చెమటఓడ్చి అతను స్వేచ్ఛను సంపాదించుకొన్నాడు. ఈ నూతన వ్యవసాయజీవితానికి మితిలేని ఆటకాలుండేవి. ఎక్కువ యెండలుకాస్తే మొక్కలు మాడేవి; పశువులుమేసే పచ్చికబయళ్ళు మాడిపోయేవి. ఎక్కువగా వర్షం వచ్చినపు డల్లా నాటిన గింజలన్నీ కొట్టుకుపోయేవి. వీని నన్నిటినీ అతడు జయించడానికి యత్నించాడు.

పూర్వం తమకు తగినంత మాంసము నీయమని, అడవి దున్నలనూ, ఎలుగుబంటునూ వేటకాండ్రు ప్రార్థించి, పూజించే వారు. అదేమాదిరి ప్రథమ వ్యవసాయకులూ భూమ్యాకాశా

లనూ, సూర్యునీ, వర్ష మునూ తమ్మాకీర్వదించమని ప్రార్థించారు. అవన్నీ యేవోదేవతలనీ, వాని అనుగ్రహంమీదే రాత్రిం బవళ్ళూ, ఎండవానలూ మొదలైన వాధారపడియుంటాయనీ అనుకొన్నారు. “పృథివ్యాపస్తేజో వాయురాకాశాత్” అనే మన దేశపు వాడుకా, వాయుదేవుడు, నరుణుడు, సూర్య భగవానుడు, అగ్ని దేవుడు మొదలయిన పదాలన్నీ జనుల కట్టి యుద్దేశా లుండేవనడానికి గొప్ప దృష్టాంతాలు.

మానవ వ్యక్తి అప్పటికప్పుడే బాగా పెరిగాడు. బలం వచ్చింది. తన శక్తిసామాధ్యాలు యింకా యెంతగొప్పవో అతను గ్రహించుకోలేకపోయాడు. ఏవేవో శక్తుల పూజించి, తృప్తిపరిస్తేనేగాని, తన జీవితం గడవదనేభావం ఆతని నింకా వదిలిందికాదు. స్వశక్తిపై ఆతనికింకా గట్టినమ్మకం చిక్కింది కాదు.

మూడువేల సంవత్సరాల కనంతరం

ఈ మానవ చరిత్ర వెనుక నుడివిన పరిస్థితులను మూడు.

వేల యేండ్లు గడచిన తరువాత యెట్లా ఉండేదో పరిశీలించుదాము. అంటే యిప్పటికి నలుబది శతాబ్దాలక్రితం మానవుడెట్లు జీవించేవాడో కనుగొనాలన్నమాట. నలభై శతాబ్దాలంటే యెంతో నీకు తెలియకపోవచ్చు. ఎంతెంత గొప్ప రాజ్యాలో, యెన్నో గడచిపోయినాకూడ నలభై శతాబ్దాలు జటిలిపోవు. కాని మానవుని విషయగాఢను తెలిపే యీ గ్రంథములో నలభై శతాబ్దాలంతయెక్కువకాలం కానేరదు. మానవుడవతరించి సుమారుకొక లక్షయేండ్లకాలం గడచింది. ఈ లక్షయేండ్లలో నలభై శతాబ్దాలు అంటే నాలుగువేల యేండ్లకొక బ్రహ్మాండమైన కాలం యెట్లా అవుతుంది? పై నుడివిన మూడువేలయేండ్ల కాలంలో భూమి ఎన్ని పర్యాయాలో సూర్యునిచుట్టి వచ్చింది? దానిలో చాలా మార్పు లగుపించాయి.

దూరంగా నిలబడి యీ భూమిని చూస్తున్నామనుకో. మనకగుసించేదాన్ని వర్ణించుదాము : చూచీ చూడటంతోనే

భూమిమీద అక్కడక్కడ, పూర్వంకన్న యెక్కువగా ఖాళీ స్థలాలు కనుపిస్తాయి. పూర్వం మంచుగడ్డక టోపీల పర్వత శిఖరాలుతప్ప మిగిలిన భూమంతా పచ్చని అరణ్యాలతో నిండి యుండేది. ఇప్పుడో? అరణ్యాలు పలుచబడ్డాయి. ఖాళీజాగాలు ఏదో జడల దయ్యపుజుట్టులో వ్రేళ్ళుదూర్చినట్లు అరణ్యప్రదేశాలలో కనుపిస్తున్నాయి. దట్టమైన పొదలమధ్య అచ్చటచ్చట మంచి యెండపడే పొలాలున్నాయి. నదీతీరాలూ, సరస్సు గట్టులూ మునుపటికన్నా విశాలంగావుండి, నీటివరకూ పెరిగిన పూర్వపు టడవులూ దూరంగా జరిగిపోయాయి. తీరమంతా రెల్లుగడ్డక, పొదలూ.

దూరాన, ఆ నది వంపుదగ్గరున్న కొండమీద కనుపించే దదేమిటో? ఏదో పసుపుపచ్చని చేతిరుమాలు ఆ కొండ పార్శ్వంమీద పరచినట్లుంది. ఆ పచ్చని దూరపు పొలంలో, వంగి పనిచేసే స్త్రీ లగుపించుతున్నారు. ధాన్యపు కంకులను చకచకా తమ కొడవళ్ళతో కోస్తున్నారు. ఇంతకుపూర్వమే సుత్తిని జనులు తయారుచేశారని చెప్పాము. ఈ కొడవలి నూతనంగా సృజింపబడిన వేరొక పనిముట్టు. కొయ్యపిడిలో రంపపు పండ్లున్న రాతికత్తి, అదీ వారి కొడవలి.

పచ్చగా ఆ కొండపై కనుపించినది ఒక పొలం. కాని, యిట్టి పొలా లెక్కువగాలేవు. ఉండే కొద్ది పొలాల్లోనూ కలుపు యెక్కువగా పెరిగింది. కలుపుతీయటం వారి కింకా తెలియాలా.

దూరాన కనుపించే ఆ నదీతీరపు పచ్చని బయలులో ఏవో చిన్న జంతువులు తిరుగుతున్నాయి. తెలుపూ, పసుపూ,

మచ్చలూ; ఆమృగాలు గుంపులు గుంపులుగా ఉన్నాయి. అవేవో తెలుసా? పశువులూ, గొట్టెలూ, మేకలూను. ఇట్లా మచ్చికచేయబడిన మందలు యెక్కువగా లేకపోయినా, అడవుల్లో తిరిగేవానికన్నా యివి త్వరత్వరగా పెరుగుతాయి. వీనికి వెతుక్కోకుండా కావలసిన ఆహారమంతా మనుజులుసిద్ధపరుస్తారు. కొన్నివేల యేండ్లలో యీ మచ్చికచేసిన ఆవులూ, ఎడ్లూ ఆడవిలోవుండే దున్నలూ, పశువులకంటే యెక్కువగా పెరుగుతాయని నిస్సందేహంగా చెప్పవచ్చు.

పొలాలూ, మందలూ - యీ రెండూ మన కగుపించాయంటే, యెక్కడో దగ్గరలో మానవ నివాసాలున్నాయా? సరే కాలు-సాగనిచ్చి పరీక్షిద్దాము ... అదిగో! ఆ నదీతీరపు నిట్రమైన గట్టునక చూడు. అదే ఒక గ్రామం. పురాతన వేలకాండ యిండ్లకూ వీనికి యెట్టి పోలికాలేదు. వారివి కట్టలు పాతి, కొమ్మలూ, ఆకులతో అల్లిన గుడిసెలైతే, యివి రెండు ప్రక్కలూ స్లోపుగా ఉండే పైకప్పుగల చక్కని కుటీరాలు. గోడలకు సాఫీగా బంకమన్న పూశారు. ఇంటి గుమ్మముందు చక్కని కొమ్మలు పెరిగిన యెద్దుతల, కొయ్యతోచెక్కి తగిలించారు. ఆ తల వారందరినీ యెట్టి అపాయమూ రాకుండా కాపాడుతుంది. గ్రామంచుట్టూ ఎత్తు కట్టల దడీ, నీటి భయం లేకుండా ఎత్తుగాపోసిన మట్టిగట్టూ ఉన్నాయి.

ఊరంతా పొగా, పచ్చిపేడా, పాలయొక్క చక్కని పల్లెటూరు వాసన వేస్తుంది. ఇండ్లచుట్టూ సరదాగా పిల్లలాడుకొంటున్నారు. బురదలో బ్రతుకు జీవుడా అని హాయిగా పండులు తమ 'పిల్లలతో' దూరుకుపోతున్నాయి. ఒకయింటి

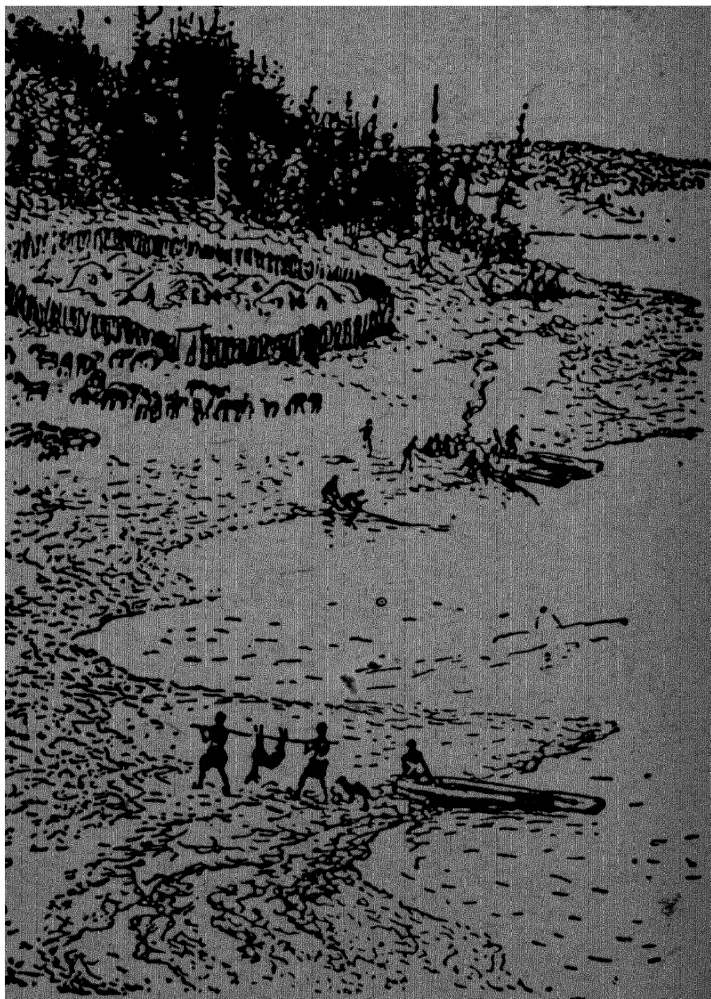
తలుపు తెరిచివున్నది. లోప లెవరో ముసలి స్త్రీ రొట్టెలు కాలుస్తోంది. ఒత్తిన రొట్టెలు వెచ్చని నిప్పులపైనుంచి, కుండలో వానిని మూస్తుంది. ఆమె కుడిప్రక్క అలమారులో కొయ్య లోటాలూ, గిన్నెలూ చక్కగా సగిషీచెక్కిన వున్నాయి.

అదిగో! నీటిబడ్డన యేదో పడవొకటుంది. నెళ్ళి చూద్దామా! ఆ పడవనగంవరకూ నీళ్లుపోసుకొని, పైకీ క్రిందకూ నీటి అలలపై ఊగుతోంది. దీన్నెక్కి నదిపైగా పోతే ఒక సరస్సు మనకు తగులుతుంది. దాన్నుండే యీనది ప్రవహిస్తోంది. ఆ సరస్సుతీరాన ఇంకొక గ్రామం ఉన్నది.

ఈక్రాంత్రగ్రామంలోని జీవితమంతా వేరేతరహా. అసలు ఈగ్రామం సరస్సుబడ్డనకాక, దానిమధ్య యేదో ఒక లంక లాగావుంది. నీటియడుగు నేలలో పెద్ద మ్రానుగూటాలుదింపి, వాటిమీద అడ్డంగా కొయ్య లమర్చారు. ఆ కొయ్యలమీద వీరి యిండ్లున్నాయి. తీరంనుండి ఇండ్లకు కొయ్యవంతె నెక్కి పోతారు. ఇంటి గోడల పొడుగునా చేపలవలలు ఆరేశారు. చెఱువులో చాలా చేపలున్నాయని వేరే చెప్పటమెందుకు? కేవలం చేపలేతీరితారనుకోరాదు. ఇండ్లమధ్య చెట్లకొమ్మలతో అల్లిన ధాన్యపుగాదె లున్నాయి. చేరువనున్న పశువుల పాక నుండి అంబా అని ఆ వొకటి అరుస్తోంది.

నిజానికి మనం వర్ణించిన ఈ లంకగ్రామం ఇప్పుడు లేదు. ఎన్నడో నీటియడుగున మునిగి పూడ్చుకుపోయింది. కాని ఆ ప్రదేశంలో నిజంగా యీ గ్రామముండేదని శాస్త్రజ్ఞులు కనుగొన్నారు. “అదంతా పూర్తి దబాయంపు. నేను నమ్మ”నంటావు నీవు కాదూ? సరే ఋజువుచేస్తాము చూడు.

గ్రామ జీవితం

అదిగో! ఆ సదీతీరపు నిట్రమైన గట్టువంకమాడు. అదే ఒక గ్రామం.

1853 సంవత్సరం స్విట్జరులాండులో వానలు లేక, భూమంతా యెండిపోయింది. ఆదేశపు ప్రఖ్యాతిచెందిన సరో వరాల నీరు దిగటార్చుకుపోయింది. అడుగు నేల చాలా భాగం బయటపడింది. జూరిక్ సరస్సు తీరాన ఓబర్మిలెన్ అనే ఒక గ్రామముంది. ఆ ప్రజ బయటపడ్డ నేలభాగాన్ని ఇండ్లు కట్టుకోడాని కుపయోగించుకొందామను కొన్నారు. వారందరికీ అప్పటి గ్రామం కొంచెం యిర కాటంగా ఉండేది.

తిరిగి నీరురాకుండా పెద్దకట్ట పోయాలని బయటపడిన చెఱువు అడుగునేలను త్రవ్వటం ప్రారంభించారు. మట్టిబండ్లు లాగే తమ గుఱ్ఱాల నదలిస్తూ, కేకలేస్తూ యెందరో పనిచేస్తున్నారు. ఇదే స్థలంలో అంతకుముందు నీలం, యెరుసూ రంగుల పడవల్లో జనులు తెడ్లెనుకొంటూ, విలాసార్థం తిరుగుతూ ఆనందించేవారు. కాలచక్రం తిరిగేకొలదీ, చూడు యెట్టి విచిత్ర మార్పులు కలుగుతాయో !

ఒకరోజు ఆ త్రవ్వేవారిలో ఒకని పాఠకు యేదో గట్టిగా తగిలింది. పరీక్షిస్తే అది సగం హరించిపోయిన ఒక మ్రాను గూటం అని తెలిసింది. దాని ప్రక్కనే యింకొకటి, తిరిగి మూడోదీ...యిట్లా కనుపించాయి యెన్నో. మన్నుత్రవ్వే కొలదీ యెన్నో రాతిగొడ్డళ్ళూ, చేప గాలపు కొక్కాలూ, పగిలిన కుండముక్కలూ కనుపించాయి. శాస్త్రజ్ఞు లాప్రదేశ మంతా బాగా త్రవ్వి తీయించారు; కనుపడిన ప్రతిచిన్న వస్తువునూ పరీక్షించారు. ఈ జూరిక్ సరస్సు ఉండేచోట పూర్వం

వెనుక వర్ణించినటువంటి గ్రామాలుండేవని నిర్ణయించారు. ఇప్పుడు డబ్బీ గ్రామాలెన్నో అనేక ప్రదేశాల్లో కనుపించాయి.

తిరిగి స్విట్జర్లాండులోనే యీమధ్య న్యూచాటెల్ సరస్సులో పరీక్షించారు. దాని అడుగు భూమిని జాగ్రత్తగా త్రవ్వి చూచారు. అదంతా పొరలు, పొరలుగా యేర్పడి యుంది. అడుగున యిసుకా, దానిమీద వండుమట్టి. ఈ మట్టిలో మరుజులు నివసించిన చిహ్నం లెన్నో కనుపించాయి: ఇండ్లభాగాలూ, వా రుపయోగించిన పాత్రసామానులూ, పని ముట్లూ. తరువాత అంతే, దానిపైన మరొక యిసుకపొర; దానిమీద వండుమట్టి; ఇట్లా యెన్నోపొర లగుపించాయి. కాని ఒకే ఒక చోటమాత్రం రెండు యిసుకపొరలమధ్య వండుమట్టి బదులు దళసరిగా పేరుకొన్న బొగ్గుబూడిద ఉన్నది. ఇది నేలబొగ్గు కాదు; కట్టెలు కాలిన బొగ్గు.

నీరు యిసుకనూ, వండుమట్టిని తెస్తుండేకాని బొగ్గును తేలేదుగా? ఈబొగ్గుపొర యేదో అఖండ అగ్నిప్రమాదం కలిగి యేర్పడి యుండాలి. చాలాకాలంక్రితం జను లీసరస్సుండే ప్రదేశంలో దాని తీరాన వసించారు. తరువాత సరస్సునీరు యెక్కువగా వచ్చి గృహాలన్నిటినీ ముంచివేసింది. తమయిండ్లు వదలి వారంతా వెళ్ళిపోయారు. ఆ యిండ్లన్నీ విరిగి పడి కుళ్ళి పోయాయి. నీటి యడుగునున్న ఆయింటి కప్పులమీద చేపలు యూదాయి. ఆ యిండ్ల కిటికీలలోదూరి బయటకువస్తూ పెద్ద చేప లెన్నోదాగుడుమూత లాడాయి. వంటింటి అలమారు లలో దూరి తమ మీసాలతో స్పర్శిస్తూ పీతలు వెతికాయి,

క్రమంగా సరోవరం నీరు తీసింది. తిరిగి దాని తీరం బయటపడింది. దానిపై కప్పిన యిసుక త్వరలో ఆరిపోయింది. దాని అడుగు నొక గ్రామం పూజిపోయిందనే గుర్తు లేవీ కనుపించాయి కావు. అంతా మామూలుగా ఉన్నది. తిరిగి జను లాతీరానికి వచ్చారు. గొడ్డలిశబ్దం వినబడింది. తెల్లని చిత్రికపొట్టును తీరమంతా పరిచారు. ఇండ్లూ, వాకిళ్ళూ నిర్మించారు మఱొకసారి. ఈ విధంగా మనుష్యులూ, సరస్సు నీరూ యెన్ని పర్యాయాలో పెనగులాడారు. వారిండ్లు కట్టటమూ, సరస్సు వానిని ముంచేయటమూ, ఇట్లా యెన్నో పర్యాయములు జరిగింది.

చివరకు విసుగుజెంది ప్రజ తమ యిండ్లను కట్టేతీరు మార్చుకొన్నారు. పెద్ద మ్రానులదెచ్చి, గూటాలుగా చెక్కి నేలలో దిగగొట్టారు. వానిపై కట్టల బిగించి బల్లమైన పునాది లేవనెత్తారు. దానిపై ఇండ్లు కట్టుకొన్నారు. వారి ఇండ్ల నుండి చూస్తే క్రింద నీరూ, చేపలూ కనుపించేవి. ఎంత యెత్తుగా నీరు లేచినా వారి యిండ్ల కేమాత్రమూ ప్రమాదం కలిగేది కాదు. పునాది అడుగున యెక్కడో అలలు విరిగిపడి తాండ వించేవి; వానిని చూస్తూ పిల్లలు సరదాగా, నిర్భయంగా కాలం గడిపేవారు.

ఆవిధంగా నీటిప్రమాదంనుండి తప్పించుకుంటే, ఇంకొక భయంకర శత్రువు వారికెదురైంది. పాపం! కొండ గుహల్లో బ్రతికేగోజుల్లోనే మానవుడు నిప్పును కనిపెట్టాడు. వారికది వెచ్చదనాన్నిచ్చి, వంటలూ వగైరాల కుపయోగపడేది. ఆ గుహల రాతిగోడల నా నిప్పు యేమీ చేయలేకపోయింది.

కాని, కొయ్యిండ్లను నిర్మించటంతోనే అగ్ని వారికి భయంకర శత్రువుగా మారిపోయింది. ఎన్నితరాలుగానో వారికి ఆస్త్ర మిత్తుడై సేవజేసిన అగ్ని తన భయంకరత్వాన్ని చూపి, వారిని, వారి ఇంట్లా, వాకిళ్ళనూ తనదగ్గహృదయానికి హత్తుకొన్నది... న్యూచాటెల్ సరస్సు అడుగున కనుపించిన బొగ్గుపొరకు ఆ పురాతన అగ్ని హోమమే కారణమని మనకు విశదమవుతోంది.

నిప్పుంటుకోగానే, తమ బిడ్డలను చంకల్లోపెట్టుకొని జనమంతా సరస్సులోకి దుమికారు. కాలిపోయే పశువుల పాకల నుండి జంత్రువులు కడుపు చెటువయ్యేట్లు అరిచాయి. కానీ, వారేమీ చేయలేకపోయారు. పెద్ద మంటలులేచి ఆ కొయ్యి దూలాల యిండ్లన్నీ భస్మమైపోయాయి. వారి పల్లెనంతా భస్మంచేసిన ఆ నిప్పే కొయ్యసామానులూ, చేపల వలలూ, మొక్కల గింజలనూ పాడైపోకుండా ఇన్నేంట్లుగా దాచింది. అవన్నీ కాలి భస్మంకాకపోవడానికి కారణం బహు విచిత్రమయింది. నిప్పుంటుకోగానే పైనుడివిన రకరకాల వస్తువులూ కాలి, నీటిలోపడ్డాయి. వెంటనే నీరు వాని నార్పివేసింది; అవన్నీ చల్లారి నీటియడుగుకు దిగజారాయి. నీళ్ళల్లో వుండే వస్తువులు కొద్దికొజ్జల్లో కుళ్ళీ, చిమికీ, పాడైపోతాయని మనకు తెలుసు. కాని, నిప్పుంటుకొని వెంటనే నీటిలో పడటంచేత వానిమీద బొగ్గుపొర పల్చగా యేర్పడింది. ఈ బొగ్గుపొర మూలాన నీటిలోనున్నా పాడైపోకుండా అవి ఉండగలిగాయి. నీరో, నిప్పో, ఏదైనా ఒక్కటే గనుక వానికి తగిలితే నశించే వస్తువులు రెండు చేతులూ జోడించి వీనిని స్వర్ణించటం

మూలాన ఎన్ని వేల యెండ్లక్రితమో అల్లిన నారబట్ట పీలిక కూడా పాడై పోకుండా నిలిచింది.

మొదటి వస్త్రాలు

మొదట్లో జనులు మగ్గాలమీద తమబట్టలను నేయలేదు. ఏదో మనం జడ అల్లి నల్లు చేస్తో అల్లారు. ఉత్తరధ్రువ ప్రాంతపు యెస్కిమోలు ఇప్పటికీ తమ బట్టలను ఇట్లాగే అల్లుతారు. పొడుగుదారాల నొక చట్రంమీద బిగిస్తారు. అడ్డదారాలను చేస్తోతీసుకొని, పైకి క్రిందికి మార్చిమార్చి, మనం నవారును మంచాలకు అల్లి నల్లు అల్లుతారు. ఆ పురాతన చట్రంనుండే మన ఈ కాలపు మగ్గాలు యేర్పడ్డాయి.

బొగ్గుపొర కప్పి నీటియడుగున దొరికిన నారబట్టనుండి మనకు తెలిసేసింది. అంతవరకూ జంతువులచర్మాలను కట్టుకొనే జనులు బట్టల నల్లటం కనిపెట్టారు. ఈ బట్టల అల్లిక ఆడవారికి ఇంకొక కొత్తపనిని కల్పించింది. నీలిరంగు పూవుల నార మొక్క లన్నింటినీ కొడవశ్మశో కోసేవారు. ఆపనైందోలేదో! వంగి పనిచేస్తే కలిగిన నడుమునొప్పి తగ్గకముందే, దాన్ని యెండబెట్టి, శుభ్రంగా కడిగి, తిరిగీ ఆరబెట్టేవారు. అది బాగా ఆరిన తరువాత, మెత్తగా దంచి చిక్కులేకుండా దువ్వేవారు. ఆ దువ్వి నారను తగ్లీకి గిరున త్రిప్పి చుట్టేవారు. తరువాత మగ్గంమీద చేస్తో అల్లేవారు.

ఇట్లా శ్రమపడి తమకూ, తమవారికీ అందమైన చేతి రుమాళ్ళూ, పమిటయూ, లంగాలూ యేవేవో చేసుకొనేవారు.

ప్రథమ లోహపు పనివారు

సృష్టిలో అనేకరకాలపదార్థాలు దొరికినా, ఈకాలంలో మన ముసయోగించే వస్తువులన్నీ మనుష్యులు కొత్తగా తామే ఉత్పత్తి చేసే పదార్థాలతో తయారవుతున్నాయి. ఇటు కలూ, పింగాణీ సామానులూ, కాగితమూ, పోత ఇనుమూ- ఇవన్నీ మనుష్యులు తయారుచేస్తారేకాని, సృష్టిలో ఇటువంటి పదార్థాలు దొరకవు. పోతయినముకూ, సైకృతిలో దొరికే ఇనుముకూ ఎట్టి పోలికాలేదు. చక్కగా పూవులూ, పక్షులూ చిత్రించిన పలుచని పింగాణీ గిన్నెకూ, నల్లని బంకమన్నుకూ మాత్రం యేమంత పోలికున్నదో, ఆలోచించి చూడు! ఇదే మాదిరి కంకరరాయీ; ఫౌంటెన్ పేనాలూ, జపానుబొమ్మలూ వగైరాలుచేసే వల్కనైటూ; సెల్యులాయిడ్; కృత్రిమ పట్టు నూనూ, కృత్రిమ రబ్బరూ ఇట్లాంటివెన్నోవున్నాయి. ఇంకా మనుష్యులు చేసేటట్టు కొయ్యనుండి యే పట్టుపురుగు పట్టును చేయలేదు. కాగితాన్ని కొయ్య, గడ్డినుండి చేస్తారు.

వేర్వేరు వస్తువులు చేసుకోటంలో మనుజుడు, పదార్థాలను పూర్తిగా మార్చివేయటం కనుగొన్నాడు. మొదట్లో ఒక రాతిని ఇంకో దానితో కుద్ది గరుకురాతిని సాఫీచేసేవాడు. ఇప్పుడో? సూక్ష్మగొలుపనే మార్చివేసి కొత్తరకాల పదార్థాలను సృష్టిస్తున్నాడు. ఈ చిన్న అణువులను సూక్ష్మనస్తు దర్శనీ యంత్రంలోకూడా మనం చూడలేము. ప్రస్తుత రసాయన, భౌతిక శాస్త్రాలంటే ఏమిటో తెలియని పూర్వపు రోజులనుండే క్రమక్రమంగా మనుజుడు పదార్థనిర్మాణాన్ని మార్చడానికి ప్రారంభించాడు.

రేగడిమట్టిని కాల్చి కుండలుచేసిన పూర్వకాలంలోనే వారికి తెలియకుండానే వారు పదార్థాన్ని మార్చటం మొదలు పెట్టారు. ఇట్లా పదార్థాలను మార్చటం చేస్తో అనిమి, నున్నగా రాచీ, అరగదీస్తే లాభంలేదు. దాని అణుసర్మాణాన్నే మార్చగల అద్భుతశక్తి మన స్వాధీనం కావాలి. ఆ శక్తిని అన్ని ఆతనికి ప్రసాదించింది. బంకమన్నునుండి అన్ని ఆతని కుండల తయారుచేసింది ; పిండినుండి రొట్టెల నిచ్చింది; ఖనిజాన్ని కరిగించి రాగిలోహాన్ని మానవునకు ప్రసాదించింది. ఎన్నివేల యేండ్లుగానో రాతి పనిముట్లు చేసుకొన్న జనులు, కొత్తగా లోహపు సామానులు తయారు చేయటం ప్రారంభించారు. ఈ లోహమేమిటి? వారి కెక్కడదొరికింది? ఏరూపంగా? ఇవన్నీ ఆలోచించాలి.

పొలాల్లోనో, అడవిలోనో నడిచి వెడుతుంటే రాగి లోహపు ముక్కలు మన కగుపించవు యీ రోజుల్లో. కాని కొన్ని వేల యేండ్లక్రితం రాగి బాగా విరివిగా దొరికేది. ప్రజకు దాని నుపయోగించవచ్చనే ఉద్దేశం కలిగిందికాదు ఎంతోకాలందాకా. చెకుముకిరాతితో వస్తువులు చేసేటప్పుడు పనికిరాని చిన్నచిన్నముక్కలు, తునకలు చాలా మిగిలిపోయేవి. అవన్నీ పెద్ద గుట్టలుగా యేర్పడ్డాయి. క్రమంగా చెకుముకి అరుదైపోయింది. ఈరోజుల్లో మనంగనుక చెకుముకితో మన పనిముట్లన్నీ చేద్దామని మొదలుపెడితే సాధ్యపడదు. పూర్వీకులు కనుపించిన చెకుముకినంతా వాడేశారు.

రానురాను చెకుముకిరాయి దొరకటం దుర్లభమైంది. వారికి ఉన్నట్లుండి మన గనులలో ఇనుము అయిపోతుండనుకో.

ప్రతిదానికీ మనం ఇనుమే వాడుతాము కాబట్టి, ఇంకాలోతుగా భూమిలో గనులు తొలుచుకుపోయి, పెకలించాలని చూస్తాము. అట్లాగే మన పూర్వీకులూ, నేలమీదుండే చెకుముకి హరించటంచేత గనులు త్రవ్వటం ప్రారంభించారు. అవే ప్రథమ గనులు. ఈలోకంలో సీమసున్నపు రాయీ, చెకుముకి కలిసి సృష్టిలో దొరుకుతాయి. ముప్పైఆరడుగుల లోతున్న పురాతన చెకుముకి గనులెన్నో అగుపించాయి అనేక చోట్లలో.

ఆరోజుల్లో నేల అడుగున, గనుల్లో పనిచేయటం చాలా ప్రమాదంగా వుండేది. ఏదన్నా గట్టి త్రాడో, గంట్లుచెక్కిన కట్టినో పట్టుకొని క్రిందికి దిగేవారు. క్రిందగతా పొగా, చీకటి. కాగడాలో, చిన్న నూనెదీపాలో పెట్టుకు పనిచేసేవారు. ఈకాలపు గనులను గట్టిగా కట్టలతో పడిపోకుండా బిగిస్తారు; గుండ్రని ఆర్చీలు కడతారు పడకుండా. పూర్వీకుల కట్టివేసే చేతయ్యేవికావు. అందుకనే తరుచుగా నేలవంగి క్రిందికి కూలేది. అనేక పురాతన గనుల్లో మనుష్యుల అస్థిపంజరాలూ, వారుపయోగించిన పనిముట్లూ కనుపించాయి. జింకకొమ్మ గొడ్డళ్ళతో చెకుముకిని పగులగొట్టేవారు కాబోలు. అట్టి నెన్నో కనుపించాయి గనుల్లో. ఒక గుహలో రెండుస్థిపంజరాలున్నాయి; ఒకటి పెద్దదీ, ఇంకోటి బాలునిదీ. ఎవరో తండ్రి తనతో తన కుమారుని లోనికి తీసుకువెళ్ళాడు. ఆతని భార్యా బిడ్డ తంతపడ్చారో, పాపం !

గొడ్డళ్ళూ, కత్తులూ, నాగళ్ళూ, అన్నీ చెకుముకితో చేసేవారు కాబట్టి, ఎంత దొరికినా వారికది సరిపోయిందికాదు. వేరొక వస్తువేదన్నా దాని బదులు పయోగించవలసిన అవ

సరం యేర్పడ్డది .ఆ రోజుల్లో రాగిమిడికి వారిదృష్టి మరలింది. దాన్ని జాగ్రత్తగా పరీక్షించటం మొదలు పెట్టారు. రాగి రాళ్ళు నీలంగా అనేకచోట్ల కనిపించేవి. అదెందుకన్నా తమ పనిముట్ల కుపయోగిస్తుండేమోననే ఆశతో సుత్తిదెబ్బలుకొట్టి పగలగొట్టాలని చూచారు. అదీ చెకుముకివంటి ఒక రాయి మాది రుండబట్టి, అలవాటుకొద్దీ సుత్తికి స్వాధీనం కావచ్చును కొన్నారు. కొట్టేకొద్దీ అది మరింత గట్టిపడింది. దానిరూపం మారింది. ఇంకా కొడితే, దానిలోనుండే స్వచ్ఛమైన రాగి లోహం చిన్న స్ఫటికాలుగా మారి ఇటూ అటూ చెదిరింది.

మొదట్లో వారు నిప్పులేకుండా రాగినట్లా గట్టిగా కొట్టి, కొట్టి కరిగించారు. బహుశా అట్లా దెబ్బలు కొట్టేటప్పుడు యే చిన్న రాగితునకో లేక రాగియో యెగిరి ప్రక్కనుండే నిప్పులో పడియుండవచ్చు, లేదా కుండలకని బంకమన్నును కాల్చినట్లే కావాలనే రాగిరాతినీ వారు కాలూరుకాబోలు. నిప్పొరింతరువాత చూస్తే చిన్న రాగిముక్క ఆ బొగ్గులూ, రాళ్ళమధ్యా వారి కగుపించింది. ఈ విచిత్రాన్ని చూచి వారెంతో ఆశ్చర్యపడ్డారు. నీలిరంగు రాతినుండి, ఆ లోహాన్ని అగ్ని దేవుడు తమకు ప్రసాదించాడని వారనుకొన్నారు పూర్వాచారాన్ని బట్టి.

ఆ రాగిని తమసుత్తులతో కొట్టి చిన్నముక్కలు చేశారు. దెబ్బమిడ దెబ్బకొట్టి దాన్ని సాగగొట్టి కత్తులూ, వగైరా చేసుకొన్నారు.

స్వశక్తి నుపయోగించి యింకొక నూతన పదార్థాన్ని మానవుడు ఈ విధంగా సృష్టించుకోగలిగాడు.

కార్మిక పంచాంగం

పంచాంగం మనకు సంవత్సరాలూ, నెలలూ, వారాలూ గంటలూ, తిథి నక్షత్రాలూ తెలుపుతుంది. కాలాన్ని యీ రోజులూ, నెలలూ, సంవత్సరాలతోనే కొలిచి తెలుసు కొంటాము. కాని పురాతన మనుజు లేకాలంలో వసించారో చెప్పాలంటే, ఇన్నివేల సంవత్సరాల క్రితం అనే బదులు యింకో విధంగా చెప్పతాము. “పురాతన రాతి యుగము”, “క్రొత్త రాతియుగము”, “రాగియుగం”, “కంచు యుగం” అని యీ విధంగా కాలనిర్ణయం చేస్తాము. ఇట్లా చెప్పటంతోనే మనుజు డాయాసమయాలలో ఎట్టి నాగరికత కలిగియున్నదీ, ఎట్టి వృత్తులు నేర్చించీ తేలికగా తెలుస్తుంది. సాధారణ గంటలూ, నెలల పంచాంగం మాదిరికాక, ఆయా వృత్తి జరిగేకాలం తెలుపుతుందికాబట్టి కార్మిక పంచాంగమని దీనికి మనం పేరుపెట్టవచ్చు. కార్మిక పంచాంగాన్నే అవసర మయినప్పుడు సాధారణ సంవత్సర పంచాంగంతో పోల్చి ఇన్ని వేల యేండ్లసికూడా చెప్పవచ్చు. కాని యీ రెండు పంచాం గాలూ సరిపోల్చటం ఎల్లప్పుడూ వీలుపడదు. లోకంలో ఇప్పటికీ కొన్ని ప్రదేశాల్లోని జనులు రాతియుగపు జీవితాలనే గడుపు తున్నారు. పాలినీషియాలో కొయ్యదూలాలమీద నీళ్ళతో కట్టిన నివాసా లిప్పటికీ వాడుతున్నారు.

జనుబందరూ ఒకేసారిగా అన్ని తావుల్లోనూ ఒకే మాదిరి మారకపోవటమే దీనికి కారణం. లోకపు ఇతరభాగాల నుండి ఎప్పుడో విడిపోయిన ఆఫ్ఝ్రిలియాలోని ప్రజకూ, ఇతర భాగాలవారికీ ఎట్టి సంబంధమూ లేకపోయింది. వారంతా

యెంకో వెనుకబడి అట్లాగే నిలిచిపోయారు. ఏకోపాఖండంలో అట్లాకాదు; యెక్కడైనా ఒకచోట రాగిగొడ్డలీ, మట్టి కూజాలూ తయారు కాగానే, త్వరలో అన్ని తెగలవారికీ అవి వ్యాపించేవి.

నదులమీద తమ చిన్న పడవల్లో ఊరూరికీ జనులు వ్యాపారంచేస్తూ వెళ్ళేవారు. తోళ్ళిచ్చి నారబట్టలూ, ఇంకేదన్నా ఇచ్చి రాగి తెచ్చుకొనేవారు. ఒకరికి చెకుముకి యెక్కువగావుంటే, ఇంకొక జాతివారికి చేపలూ, మరొకరికి కుండ సామానులూ సమృద్ధిగా వుండేవి. సరస్సుల్లో కొయ్యదూలాల ఇండ్లలో నివసించే వాదగ్గరకు యెవరో ఒకజాతివారు యెప్పుడూ వస్తూనే యుండేవారు. వస్తువుల నిచ్చుపుచ్చుకోటంలో ఒకరి అనుభవాలు ఇంకొకరూ, యీ జాతి జనులు నేర్చిన కొత్త పనులు ఆ జాతి వారూ ఇట్లా తెలుసుకోటం జరిగేది.

సాధారణంగా ఒకరిభాష లింకొకరికి తెలియకపోవటం చేత సంజ్ఞాభాషనే తయారు వాడేవారు. కాని వ్యాపారానం తరం తమతమ ఊళ్ళకు తిరిగి వెళ్ళేటప్పుడు కొత్త వస్తువులతో పాటు, కొత్తమాటలు కొన్ని వారు తమతో తీసుకు పోయేవారు. తమజాతి దేవుళ్ళతోపాటు, అన్యజాతి దేవుళ్లూ వారి దేవాలయాల నలంకరించేవారు; కొత్త ప్రదేశాల్లో ఆ దేవుళ్ళ పాతపేర్లు మార్చబడేవి. కాని, అసలు ఆత డేజాతి దేవుడో పేర్లనుబట్టి సులభంగా కనుక్కోవచ్చు. పురాతన బాబిలోనియను టామూడ్, ఈజిప్టు దేశపు ఒసైరిస్, గ్రీసు దేశపు ఎడోనిస్ అనే ముగ్గురు దేవుళ్ళూ నిజానికి ఒక్కరేనని మనకు విశదమవుతోంది.

జనులచే పూజంపబడే వేర్వేరు దేవుళ్ళ ప్రయాణాల గురించి యొక గ్రంథం వ్రాయవచ్చు. ఆ దేవుళ్ళ ప్రయాణాలు మన కెన్నెన్ని విషయాల్లో ఆయాకాలపు జనులను గురించి తెలుపుతాయి. సిరియానుండి ఎజిప్టు దేవత గ్రీసుదేశానికి వచ్చింది. సిరియాదేశపు భాషలో “ఎజిప్టు” అంటే ‘ఆర్యా’ అని అర్థం. గ్రీకుల కీవిషయం తెలియక అదేదో యొక ప్రత్యేక పేరనుకొని ఆ దేవతను “ఎజిప్టు” అన్నారు. ఈ విధంగా వస్తువులూ, మాటలూ, అభిప్రాయాలూ ఒకజాతి వింకొకజాతి జనులకు అలవాటుపడ్డాయి.

ఇట్లా వస్తువుల యిచ్చిపుచ్చుకొనేవ్యాపారం యెప్పుడూ శాంతంగా, సరళంగా జరిగిందనుకోరాదు. జనులు రాగినో, బట్టలనో, ధాన్యాన్నో ఆశించి వచ్చేవారుగా? దౌర్జన్యంచేసి తిరుగు వస్తువులు తమ వేసి ఈయకుండా తీసుకోవాలని కొందరు చూచేవారు. అప్పుడు పెద్ద పోట్లాటలు జరిగేవి. గెలిచినవారు చేతికందిందల్లా పట్టుకుపోయేవారు. రాను, రాను గ్రామాలు యేరో పెద్ద కోటల్లాగా మారిపోయాయి. కట్టినవారీ, గోడలు పెట్టి శత్రువులు చులకనగా రాకుండా వాసిన బందోబస్తు పెసేవారు.

అన్యతెగలవారంటే అనుమానం జనుల్లో పెరిగిపోయింది. బలాత్కారంగా లాక్కోటం, బందిపోటు చేయటమూ, పరాయివారిని చంపటమూ పరిపాటైంది. తామే మనుష్యుల మనీ, యితర తెగలవారు అసలు మనుష్యులే కారనేభావం తలయెత్తింది. అప్పుడే “సూర్యవంశీకు”లనీ, “కైలాసనాథుని బిడ్డ”లనీ తమ్ముతాము గౌరవంగా పిలుచుకొనేవారు. అన్య

జాతులకు మారుపేర్లు పెట్టారు. కొన్ని జాతులకాపేర్లు శాశ్వతంగా నిలిచిపోయాయి. ఒక యెట్టియిండియను జాతివారికి “దుమ్ముముక్కు” అనీ, యింకొకరికి, “హాకిరీ” వారనే పేర్లున్నాయి. ఇటువంటి పేర్లు, యెవ్వరూ తమకు తామే కావాలని పెట్టుకోరుగా?

ఇప్పటికీ అన్యజాతి జనులంటే అనుమానమూ, అసహ్యమూ మనలో సశించలేదనేవిషయం మన మెఱుగున్నదే. ఇది కడుశోచనీయం. సర్వమానవ భ్రాతృత్వాన్ని నెలకొల్పేబధులు, ఎంతో నాగరికతజెందిన యీ ‘అల్యూమినమూ, విద్యుచ్ఛక్తి యుగంలో’ కూడా ఇతర జాతులయెడ ద్వేషము పెంచొందించబడుతోంది. ఇతరులకు మనుజు అనిపించుకొనే అర్హతలేదని మనలో కొన్ని జాతు లనుకొంటారు. ఇట్టి భావాలన్నీ అవివేకంతో కూడుకొన్న పురాతన కాలంనాటివని తెలుసుకొని, అర్హులైన మన అహంకారాన్ని అడుగంటానిర్మూలం చేస్తేనేగాని మనం నాగరికుల మనిపించుకొలేము.

చరిత్రతా చదివి పరిశీలిస్తే ఎక్కువ జాతినీ, తక్కువ జాతినీ యున్నట్లు మనకెక్కడా కనుపించదు. ఎక్కువగా వృద్ధి జెందినవారూ, ఇంకా అదేమార్గంలో ప్రయాణంచేస్తూ వెనుక బడినవారనీ యున్నారేకాని ఎక్కువతక్కువని లేవు. ఈయెక్కువ తక్కువలు మనం తెచ్చిపెట్టినవి. ఒకేకాలంలో నివసించే జనులు, కార్మిక పంచాంగప్రకారం వివిధ యుగాల్లో జీవిస్తూ ఉంటారని ముందే చెప్పాము. ఇంతకన్న వేరే భేదమున్నదనుకోటం మన బుద్ధిమాంద్యాన్ని తెల్పుతుంది. కొందరు యంత్ర యుగంలో వుంటే, మరికొందరు కొయ్యనాగళ్ళతో దున్నుతూ,

చేతిమగ్గలమీద బట్టలు నేసుకొంటున్నారు. మన ఇండియాలో మాదిరి, తమ ఆయుధాలన్నిటినీ యెముకతో చేసుకొనేవారున్నారు. ఇప్పటికీ లోకంలో యినుమనే ఒక వస్తువున్నదనే వారికి తెలియదు.

ముందున్నవారు యీ మానవ ప్రయాణంలో, నెనుక బడినవారికి మార్గదర్శకులై, చేయూతనిచ్చి నడిపించటం తమ కర్తవ్యమని గ్రహించాలి. మధ్యఆసియా, సైబీరియా, ఉత్తరపు దూర దేశాల ప్రజలూ సుమారుక నూరుసంవత్సరాలలో పెరిగేటంత జరిగిన యిరవైయేండ్లలోనూ పెరిగారు. ఆస్ట్రేలియా నాక్రమించుకొన్న ఐరోపియనుజాతులు, అచ్చటి ప్రజల ప్రస్తుత జీవితాన్నే తమ పూర్వీకులూ జీవించారనేవిషయం మరచిపోయారు, ఇట్లా మరచిపోవటంచేత యెన్ని కలహాలో సంభవించాయి.

అర్థం లేని యుద్ధాలు

జనులు సముద్రయానం చేసి అనేక కొత్త దేశాలు కనిపెట్టారు. ఎన్నడో నివసించిన ప్రజల జీవిత విధానాలు కండ్లారా చూడగలిగారు. కొన్ని ప్రదేశాల్లో ఐరోపీయనులు, ఆస్ట్రేలియాను కనిపెట్టడంమూలాన ఒక బ్రహ్మాండమైన భూ ప్రదేశం వారి స్వాధీనమైంది. వారి కదెంత గొప్ప అదృష్టమో అంతకంత దురదృష్టంగానూ ఆస్ట్రేలియాను ప్రజకది వర్తించింది. కార్మిక పంచాంగం ప్రకారం ఆస్ట్రేలియాను లొక పురాతన యుగంలో జీవిస్తున్నారు. ఐరోపీయనుల పద్ధతులు వారి కర్థం కాలేదు; వారిమాదిరి జీవించటం వారికి ఇష్టమయిందికాదు. అందుమూలాన యేవో అరణ్యమృగాల తరిమి, వేటాడినట్లు ఐరోపీయనులు వారిని తరిమి బాధించారు.

ఒకరి మేలు ఇంకొకరి కీడు !

ఆస్ట్రేలియానులంతా సాధారణ పాకల్లో నివసిస్తే, ఐరోపీయనులకు వారి దేశాల్లో యెత్తెత్తు మేడలూ, మిడ్డెలూ ఉండేవి, ఆస్ట్రేలియావారికి ప్రత్యేకపుటాస్తా అంటే యేమిటో తెలిసేది కాదు. ఐరోపాలో ఇతరుల జింకనో, లేడినో అడవిలో కను

పడినపుడు కాలిస్తే, ఆ కాల్చినవాడిని ఖైదులో పెట్టేవారు. ఆస్ట్రేలియనులకు ఆచారమయిందీ నలుగురూ అనుష్ఠించేదీ, ఐరోపియనులకు గొప్ప చట్టవిరుద్ధంగా తోచేది. తమ కంటి కేదన్నా గొట్టెలమంద కనుపించగానే సంతోషంగా పెద్ద కేకలు పెట్టి, పరుగెత్తి తమ యీశులూ, బూమ్ గాంగులూ వానిపై వదలేవారు ఆస్ట్రేలియూవారు. వెంటనే ఐరోపియను తుపాకుల ప్రేలుడు శబ్దం నల్లిక్కులూ మారుమ్రోగేది.

ఒక మందకాపరి జీవితాని కలవడిన యూరపియనులకు గొట్టె ప్రత్యేకపుటాస్తి. వేటాడి మృగాలపట్టే ఆస్ట్రేలియా వారు గొట్టె కనుపిస్తే అది గొప్ప అదృష్టమనుకొనేవారు. యూరపియను చట్టంలో “గొట్టెలు కొనుక్కొన్నవాసకీ, పెంచినవాసకీ చెందుతాయి; అవి వారి ప్రత్యేకపుటాస్తి” అని ఉంటే, ఆస్ట్రేలియను ఆచారప్రకారం “ఎవడైతే తరిమి వేటాడుతాడో, వాని కా మృగం చెందుతుంద”ని యుండేది. తమ అనుష్ఠానప్రకారం, అలవాటు చొప్పునా ఆస్ట్రేలియనులు ప్రవర్తించారు. ఇది ఐరోపియనులకు గొప్ప నేరంగా కనుపించింది. వెంటనే వారందరినీ యేవో పిచ్చికుక్కలను తరిమి చంపి నట్లు కాల్చివేశారు.

ఆస్ట్రేలియను స్త్రీలకు చక్కగా పెరిగే బంగళదుంపల చేను కనుపిస్తే యెంతో సంతోషమయ్యేది. వేరే ఆలోచన లతో కాలయాపనచేయక, తక్షణమే దానిని తమ కట్టలతో త్రవ్వేవారు. అన్ని దుంపలూ తిరిగీ, తిరిగీ వెతుక్కోకుండా, ఒక్కచోటే దొరికేటప్పటికీ వారికి పట్టరాని సంతోషం కలిగేది. నెలరోజులూ కష్టపడి వెతకి తెచ్చుకోనే దుంపలకన్న

యెక్కువగా ఒక్కగంటలో ఆ పొలంనుండి త్రవ్వవచ్చు. ఎంత గొప్ప అదృష్టమో తమది అని వారు అనుకొనేవారు. కాని అది గొప్ప దురదృష్టంగా మారిపోయేది. పాపం! పిడుగుశబ్దం లాగా తుపాకిగుండ్లు ప్రేలిపోయేవి. స్త్రీలు అంతకష్టపడి త్రవ్విన దుంపల సంచులతోనూ చూస్తుండగా నేలకూలేవారు. ఎవరు వారిని చంపారో, యెందుకనో పాపం ఆ అమాయకుల కేదీ తెలిసేదికాదు.

అమెరికాను ఐరోపియను లాక్రమించుకొన్నప్పుడు ఇట్టి ఘోరకృత్యాలే జరిగాయి.

అమెరికాను కనుగొన్నప్పుడు

అమెరికాను కనుగొన్నప్పుడు ఐరోపియనులు తామేదో కొత్త ప్రపంచాన్ని కనిపెట్టామనుకొన్నారు. కొలంబసును గౌరవించి “అమెరికాను కనిపెట్టినందులక”ని యొక పతాకాన్నతనికి ప్రసాదించారు. నిజాని కా కొత్త ప్రపంచకం కొత్తది కానేకాదు. అందులో కొత్త విషయాలు లేనేలేవు. తమ ఐరోపాఖండపు పురాతన జీవితాన్నే, వా రమెరికాలో తిలకించగలిగారు అంతే. తమదేశీయులూ అట్టిస్థితిలో నుండేవారనే విషయం మరచిపోబట్టి అంతా వారికి కొత్తగా కనుపించింది.

అమెరికా ప్రజల ఆచార, వ్యవహారాలన్నీ యీ ఐరోపియనులకు విడ్డూర్యంగానూ, అనాగరికంగానూ కనిపించాయి. ఇండియనుల యిండ్లకూ, వారి దుస్తులకూ, ఆచారాలకూ, ఐరోపావారి యిండ్లూ, బట్టలూ, ఆచారాలకూ యేవిధమైన పోలికా యుండేదికాదు. ఉత్తరభాగాల్లోనుండే ఎత్తు యిండియనులు వారి గదలనూ, బాణాలనూ రాతితోనూ, యెముక

తోనూ చేసుకొనేవారు. ఇనుమంటే వారికి తెలియనే తెలియదు. వ్యవసాయం వారెరిగెన్నదే. మొక్క జొన్నా, గుమ్మడి, చిక్కుళ్ళూ, పొగాకూ బాగా పండించేవారు. ఇవన్నీ చేతనయినాకూడా వారు జంతువేటనే ముఖ్యంగా తమ జీవనాధారం చేసుకొన్నారు. వారి గ్రామాలచుట్టూ యెత్తుదిడులూ, గోడలూ యుండేవి.

దక్షిణాన మెక్సికో దేశపు ఇండియనులు రాగీ, బంగారు నగలూ పెట్టుకొనేవారు. పొడుగుపాటి, పెద్ద యింట్లు కట్టుకొని. వానిమీద తైల్లని సుద్దవంటి వస్తువును పూసేవారు. ఇట్టివెన్నో విషయాలను గురించి తమ పుస్తకాల్లో అమెరికాకు వెళ్ళిన మొదటి యూరోపియనులు వ్రాసిపెట్టారు. జనుల ఆస్తి వివరాలూ, వృత్తులూ చులకనగా ఎవరుపడితే వారికే అర్థమవుతాయికాని, వారి ఉద్దేశాలూ, ఆచారాలూ, మనోభావాలూ తెలుసుకోటం కష్టం. కొత్తగావచ్చిన యూరపియను జాతులకు ఎట్టిఇండియనుల ఆచార వ్యవహారాలేమాత్రం బోధపడ్డాయికావు.

ఆ కొత్త ప్రపంచంలో అనేక ప్రదేశాల్లో డబ్బూ, వర్తకులూ, ధనికులూ, బీదవారూ అనే మాటల కెట్టి అర్థమూ ఉండేదికాదు. బంగారమును విరివిగా యుపయోగించే తెగలుండేవారే కాని, వారికి దాని విలువ తెలిసేదికాదు. కొలంబసుగోవెళ్ళిన ప్రథమ నావికులకు కనుపించిన ఎట్టియండియనులనేకులు బంగారపు టాభరణాలు పెట్టుకొన్నారు. ముక్కలకున్న పెద్ద గుండ్రనిపోగులూ, మెడ గొలుసులూ యిచ్చి గాజు పూసలూ, ఏవేవో రకాల బట్టలూ పుచ్చుకొన్నారు.

నావికులనుండి కొత్తగా వచ్చిన ఐరోపియనులు తమ దేశాల్లో
 మాదిరే, లోకమంతటా అధికారులూ, నపుకరులూ, భూ
 స్వాములూ, పాటకజనమనీ ఉంటారనుకొన్నారు. ఇండియనులు
 విరోధులను పట్టుకొంటే, వారిని నపుకర్లుగానో బానిసలుగానో
 చేసేవారుకారు. వారిని చంపనన్నా చంపేవారు. లేదా, తమ
 జాతి జనుల్లో పెంచుకొనేవారు. ఒకజాతి జనుల్లో ప్రత్యేకపు
 టిండ్లనీ, భవనాలనీ ఉండేవికావు. అందరూ “పొడుగు గృహ”
 లనబడే యిండ్లలో కలిసి జీవించేవారు. అందరూ చేరి పనిపాట్లు
 చేసేవారు. పొలాలు మొత్తంమీద ఆ తెగవారందరికీ చెందేవే
 కాని, ప్రత్యేకంగా యే వ్యక్తికీ హక్కులుండేవికావు వాని
 మీద. ఇతరుల పొలంమీద కూలికి పనిచేసేవారని యెవరూ
 ఉండేవారుకాదు.

ఈ పద్ధతులన్నీ ప్రత్యేకపుటాస్తికి అలవడిన యూరపి
 యనులకు అర్థముకాలేదు. ఒకరి వస్తువు నింకొకరు తీసుకొంటే
 నెంటనే యే పోలీస్ వచ్చి జైలుకు తీసుకువెళ్ళేవాడు
 ఐరోపాలో. ఇండియనుల దేశంలో పోలీసులూ లేరు, జైల్లు
 లేవు. వారి సంఘజీవితం అంశమూలాన అరాచకంగా వుండేదా
 అంటే, అదే ఐరోపియనుల కగుపించిందికాదు. అంతా సవ్యంగా
 జరిగిపోయేది. ప్రతివ్యక్తిని ఆతని తెగవారంతా కాపాడే
 వారు. తమ మనిషి నెవరినన్నా చంపితే, ఆ తెగజనులంతా
 కలిసి పగదీర్చుకొనేవారు. సాధారణంగా ప్రాణానికి ప్రాణం
 తీయకుండా ఏదో సమాధానపర్చుకోటంకూడా జరిగేది.
 హంతకుని జాతిజనులు క్షమాపణకోరి, కొన్ని బహుమతులు
 చంపబడినవాని జనుల కిచ్చేవారు.

ఐరోపాలో రాజులూ, చక్రవర్తులూ వుంటే, అమెరికాలో అట్టివారెవరూ లేరు. జాతిప్రజలందరి యెదుటా వారి పెద్దలు సభచేసి తగవులన్నీ తీర్చి, జాతి జీవితం సవ్యంగా గడిచేట్లు చూచేవారు. ఎవ రెక్కువగా జాతికి సేవచేస్తారో, అట్టి వారినే పెద్దలుగ యెన్నుకొనేవారు. తమ కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించటంలో అశ్రద్ధచూపిన పెద్దలను ఆ పదవినుండి తొలగించేవారు. ఆ పెద్దలకు వారిభాషలో మార్గదర్శకు లనేపదం వాడేవారు. ఈ పదము “ఉపన్యాసకు” డనే మాటనుండి పుట్టింది. మార్గదర్శకుడుగదా అని ఇతరులమీద తన అధికారిం చలాయించడానికే యే మాత్రం వీలుండేదికాదు.

పాత ప్రపంచంలో దేశానికే పెద్ద రాజు; ఇంటికి పెద్ద తండ్రి. సంఘపు యీ చిన్నభాగాలకూ, పెద్ద భాగాలకూ అట్టే భేదాలేవీ యుండేవికావు. ప్రజల కేసులు విచారించి, తీర్పుచెప్పి శిక్షించేవాడు రాజు. తండ్రి తన పిల్లలపై అట్టి అధికారమే చూపేవాడు. రాజు తనతరువాత రాజ్యాన్ని తనకుమారునకు వప్పించినట్లే; తండ్రి తన యావదాస్తిని కుమారునకు యిచ్చేవాడు.

కాని కొత్తగా కనుపెట్టిన ఎర్ర ఇండియనుల ప్రపంచంలోని ఆచారాలన్నీ వేరేవిధంగా వుండేవి. కొన్ని తెగలలో తండ్రికి తన బిడ్డలమీద యెట్టి అధికారమూ ఉండేదికాదు. “నాడుగు యిండ్లలో” సర్వాధికారమూ తల్లి వహించేది. పిల్లలు ఆమె చెప్పుచేతల్లో నుండేవారు. ఐరోపాలో కొడుకు లెప్పుడూ పుట్టినంటిలోనే వుండేవారు. ఆడపిల్లలు పెండ్లిండ్లుచేసుకొని వెళ్ళిపోయేవారు. ఈ ఎర్ర ఇండియనుల దేశంలో మొగ

వాడు తన యింటికి తన భార్యను తీసుకువచ్చేబదులు, ఆడది పెండ్లాడి తన ఇంటికి మొగుణ్ణి తెచ్చుకొనేది. ఆ దేశానికి వెళ్ళిన యొక ప్రయాణికుని గ్రంథంలో ఇట్లు వ్రాసియున్నది :

“స్త్రీలు, గృహకృత్యాలన్నిటినీ, సర్వాధికారం వహించి నిర్వహిస్తారు. ఆహారపదార్థాలన్నీ దాచిపెట్టి నలుగురూ చేరి యుపయోగించుకొంటారు. ఏ మొగవాడైనా తగినంత ఆహార పదార్థాలు తేలేకపోతే వాడిబ్రతుకు బహు కష్టమయ్యేది. వాని కెందరు పిల్లలున్నా, ఆయింట్లో వాని వస్తువు లెన్నియున్నప్పటికీ వాడిని తరిమివేసేది అతనిభార్య. ఆమె మాటకెదురు తిరుగుతే లాభించేదికాదు యేమాత్రమూ. ఏమేనయ్యో, అమ్మమ్మా ఆతని వెనుకవేసుకు వస్తేనేతప్ప ఒక్క దణ్ణంపెట్టి తిరిగి తన స్వంత జాతి జనులదగ్గరకు వెళ్ళాలి. లేదా ఇంకోజాతి స్త్రీని పెండ్లాడాలి. స్త్రీలకుండే అధికారం చాలా గొప్పది. మార్గదర్శకుని “కొమ్ములు విరుగకొట్టి మూలకూర్చోబెట్టడా”నికి వారికుండేశక్తి యెంత గొప్పదో, అటువంటి వాక్యం వారి భాషలో నుండడాన్నిబట్టే గ్రహించవచ్చు. మార్గదర్శకుని కొత్తగా యెన్నుకోడంలో స్త్రీలకుండే పలుకుబడి అపారమైంది.”

పాత ప్రపంచంలో స్త్రీలందరూ తమ పురుషులకు లోకునగా వుండేవారు. ఈ ఇండియనులలో ఇంటికంతా పెద్దగా స్త్రీ యుండేది. ఒక్కొక్కసారి జాతి పెద్దగా స్త్రీలనే యెన్నుకొనే వారు. ఫుష్మిన్ అనే రష్యను గ్రంథకర్త చెప్పిన ఈ విచిత్ర విషయం ఈ సందర్భంలో జ్ఞాపకంవస్తోంది. “జాన్ టానర్” అనే అమెరికనువాడు ఇండియనులకు స్నేహమయ్యాడు.

“నై యట్-నొ-కూవా” అనే ఇండియను స్త్రీ ఆతని పెంచు కొన్నది. ఆమె అట్టావాజాతి ప్రజల “మాగ్గదర్శకురాలు.” అంటే ఆజాతి పెద్ద. ఆమె పడవపై ఎప్పుడూ ఒకపతాకం ఎగు రుతూ యుండేది. ఆంగ్ల దేశ తీరాల కాపడవ వచ్చినప్పుడల్లా, గౌరవసూచకంగా ఫిరంగులు మ్రోగించేవారు ఆంగ్లేయులు. ఆమెను చూస్తే ఇండియనులకూ, శైల్లజాతులకూకూడా యెంకో గౌరవముండేది.

అట్టి పరిస్థితుల్లో, జనులు తమ వారసత్వ హక్కులను తల్లులద్వారా పొండటం సహజంగావుండేది. ఐరోపాలో తండ్రి నుండి ఆతని పిల్లలపేర్లు వస్తే, ఇండియనులలో వారి తల్లి పేరు నుండి వచ్చేవి. అంటే ‘అవధానిగారి అబ్బాయి’ అనేబడులు ‘కామాక్షమ్మగారి అబ్బాయి’ అన్నట్లు. తండ్రి “జింక” జాతి వాడూ, తల్లి “ఎలుగుబంటి” జాతిదీ అయితే పిల్లలంతా “యెలుగుబంటి” జాతివారయ్యేవారు. ప్రతిజాతిలో స్త్రీలూ, వారి కుమార్తెలూ, వారి పిల్లలూ, కుమార్తెల పిల్లల పిల్లలూ యీవిధంగా వుంకేవారు మొగవాళ్ళంతా పెండ్లిండ్లు చేసు కొని తమ భార్యలతో కాపురాలకు వెళ్ళిపోయేవారు. ఇవేవీ యూరపియనులకు అర్థముకాలేదు. ఇండియనులు కేవలం అనా గరికులనుకొన్నాడు. తమ దేశంలోనూ, పూర్వం విల్లంబులూ, పురాతన పడవలూ, నాగళ్ళూ ఉపయోగించే రోజుల్లో అట్టి ఆచారాలే ఉండేవనేసంగతి వారికి జ్ఞప్తికి వచ్చిందికాదు.

“జాతిపెద్ద” అంటే ఐరోపియనులు అతను యేరాజో, జమిందారో అనుకొనేవారు. అది ఒక పెద్దబిరుదని వారి తలంపు. పెద్దలసంఘాన్ని తమ దేశాల్లో వుండే శాసనసభ

మాదిరీ, ఆసంఘం పెద్దని రాజనీ వారు భావించుకొన్నారు. ఏదైనా పైన్యాని కధిపతిని ఆపైనికులందరికీ వాడు రాజు అన్నట్లుంది వారి ఉద్దేశం.

ఈవిధంగా యెంతో కాలంనరకూ ఐరోపియనులు, అమెరికను ఇండియనుల ఆచార వ్యవహారాలు గ్రహించుకోలేకపోయారు. మార్గన్ అనే ఒక అమెరికను శాస్త్రజ్ఞుడు “పురాతన సంఘాలు” అనే ఒక గ్రంథం వ్రాశాడు. దానిలో ఇరొకాయ్, ఏజ్ టెక్ ఇండియనుల సంఘాచారాలను విశదీకరించి, ప్రస్తుత ఐరోపియను జాతుల పూర్వీకులకూ అట్టివే ఆచారాలుండేవని నిరూపించాడు. ఎక్జియండియనుల ఆచారాలనే, నాగరికత జెందిన యిప్పటి జనుల పూర్వీకులందరూ అవలంబించేవారని మనం గ్రహించుకోవాలి.

మార్గన్ తన పుస్తకాన్ని 1877 సంవత్సరంలోగాని వ్రాశాడుకాదు. కాబట్టే అంతకుపూర్వం అమెరికాకు వెళ్ళిన ఐరోపియను జాతులందరూ, ఇండియను ప్రజలను సరిగా అర్థం చేసుకోలేకపోయారు. అదేమాదిరి ఇండియనులూ, తమ దేశానికి వచ్చిన తెల్లజాతుల పద్ధతులను గ్రహించుకోలేకపోయారు. కొంచెం బంగారంకొరకు తెల్లజాతివారు, ఒకరినొకరు ఎందుకు పోడుచుకొని చంపుకొంటారో అమెరికా ఇండియనులకు అర్థమయిందికాదు. “అన్యదేశాల జయించటం”మంటే యేమిటో వారికేమాత్రం తెలిసేదికాదు. ప్రతిజాతికీ ఉండే భూమిని ఆ జాతి పితృదేవతలు సంరక్షిస్తారు; ఆజాతి ప్రజలందరియొక్క ఉమ్మడి ఆస్తి, యీభూమి. ఎవరన్నా యింకోజాతి ప్రజల భూమిని బలాత్కారంగా తీసుకొంటే పితృదేవతల ఆగ్రహానికి,

కఠినశిక్షకూ వారు గురి అవుతారు; ఇట్టి ఉద్దేశాలు ఇండియనుల కుండేవి.

ఇండియనులూ యుద్ధాలు చేసేవారు. కాని శత్రువుల జయిస్తే వారి అధికారిని ఉద్యోగంనుండి తొలగించటమూ, ఓడిపోయినవారందరినీ బానిసలుగా చేయటమూ, వారంతా తమ మాదిరే జీవించటమూ అనేటట్టి సనులేవీ వారు చేసేవారు కాదు. తగిన ద్రవ్యమిచ్చి, ఓడిపోయినవారు తమజాతి పెద్దను తిరిగి గెలిచినవారినుండి తెచ్చుకొనేవారు. అతనిని ఆ పదవి నుండి తొలగించడానికి ఆ జాతి ప్రజలకేతన్న వేరెవరికీ యెట్టి అధికార ముండేదికాదు.

ఈ విధంగా రెండు ప్రపంచకాలు, రెండు వేర్వేరు జీవిత విధానాలు ఒకదాన్నొకటి గ్రహించుకోలేకపోయాయి. వాని మధ్య ఎన్నో కలహాలు జరిగాయి. అమెరికాను క' పెట్టిన మొదటి సంవత్సరాలన్నీ యిట్టి కలహాలతో నిండిపోయాయి. వానిమూలంగా దేశీయప్రజల కెంతో అన్యాయం జరిగింది; వారెందరో నశించిపోయారు. దీని కుదాహరణగా స్పెయిను దేశీయులు మెక్సికోను జయించిన గాథ యిచ్చట వివరించుదాం. మెక్సికోను జయించుట

1519 సంవత్సరంలో పదకొండుపడవలు మెక్సికోతీరాన ఆగాయి. ఒక్కొక్కదానికి మూడేసి తెరచాపలూ, వానినిండా ఫిరంగులూ, ఈటెలూ, లోహపు శిరోకవచాలూ ఉన్నాయి. ఒకపడవ తెరచాపచివర స్పెయినుదేశపు పతాకం యెగురు తోంది. ఆ పడవ టాపుమీద మాంచి విశాలవక్షమూ పొడుగు గడ్డమూగల మనిషొకడు నిలబడియున్నాడు. నుదురుమీదికి

దిగినటోపీ అతని కండ్లను సుగం కప్పినట్లుంది. దూరానికి పడవలు రావటంతోనే సముద్రతీరానికి చూడడానికి వచ్చిన ఇండియనులనూ, ఆ తీరప్రదేశాన్నీ అతను తదేకదృష్టితో చూస్తూ నిలబడ్డాడు.

అతని పేరు హార్నాండ్ కాల్వెజ్; స్పెయిను దేశస్థుడు. స్పెయిను దొరతనమువారు అతనిని తమ నావికాదళంనుండి తరిమివేసారు. అతని పడవడిక బాగుండకపోవటంచేత, అయి నప్పటికీ ఏవో కొన్ని పడవల చేర్చి, స్పెయినుదేశంపేరిట మెక్సికోను ఆక్రమించుకొనాలనే ఉద్దేశంతో కాల్వెజ్ వచ్చాడు. ఆ పడవలలోని వారందరికీ యితనంపే యెంతో భయం! అతని మాట కెమరాడేనారుకాదు.

నెమ్మదిగా పడవలన్నిటికీ లంగరువేసారు. వచ్చేదారిలో లంకల్లోని కొందరు ఇండియను ప్రజలను పట్టుకొని తమ బానిసలుగా చేసుకొన్నారు ఈ స్పెయినువారు. ఆ బానిసలు జాగ్రత్తగా పడవలనుండి పెద్ద ఫిరంగులనూ, ఫిరంగి బండ్లనూ, తూటాల కట్టలనూ చిన్న పడవలలోకి యెక్కించారు. సకలిస్తూ పడవల్లోకి దిగడానికి తెగ బెదిరిపోయే గుళ్ళాలరు యెన్నో తిప్పలుపడి చిన్న దోనెల్లోకి నడిపించారు.

ఏవో నీటిపై తేలే ఇండ్లమాదిరిగా, ఆ పడవలన్నీ ఇండియనులకు కనుపించాయి. అంతమంది జనులూ, వస్తువులూ, మృగాలూ వానినుండి దిగుకోంటే వారి కాళ్ళర్యం కలిగింది. తెల్లగా పాలిపోయినట్లున్న శరీరాలూ, ఎక్కడా శరీరమే కనుపించకుండా తోడుగుకొన్న వారి దుస్తులూ, విచిత్రపు టాయుధాలూ ఇండియనులకు వింతగా కనుపించాయి.

సకిలిస్తూ, మెడల నెగురవేస్తూ, శోకల నిటూ, అటూ తెగ
అడిస్తూన్న గుర్రాలు వారికి మరీ ఆశ్చర్యం కలిగించాయి. అట్టి
జంతువులను వారిదివరకెన్నడూ చూడలూ.

ఈ తెల్లజాతివారు వచ్చిన సంగతి వెంటనే అన్ని
చోట్లకూ ప్రాకిపోయింది. దూరపు గ్రామాలకూ, కొండ
లోయల్లోని ఊళ్ళకూ ఈ సంగతి తెలిసింది. ఎత్తైన కొండ
గోడలవెనుక ఆజ్ఞాశుక్కులనే ఇండియను జాతి వాహాకరు కను
పిస్తున్నారని ఆ మెస్సీకోలో. వారి పట్టణాన్ని ఆలోచనా టెనాక్
టిట్లాన్ అనేది పెద్దది. ఒకసరస్సుమధ్య నిర్మించబడి, గట్టమీదికి
రావడానికి వంతైన లుండేవి. దూరానికే ఆ పట్టణపు గోడలు
తెల్లగానూ, గుడిగోపురాల బంగారురేకులు మెరిసిపోతూనూ
కనుపించేవి. అన్నిటికన్నా పెద్దగృహంలో ఈ ఆజ్ఞాశుక్కు జాతి
పై న్యాధిపతి మాంటిజూమా నివసిస్తున్నాడు.

తెల్లవారు వచ్చారని వినగానే తనజాతి పెద్దలందరినీ
ఏమిచేయాలో ఆలోచించడానికిని పిలిపించాడు. అసలు వా
రెండుకు తమదేశానికి వచ్చాగో, వారి కేమికావాల్సోకూడా
వారికి తెలియలూ. సరిగ్గా నలుగురూ అనుకొనే మాటలను
బట్టి తెల్లజాతివారికి బంగారమంటే చాలా ఇష్టమని వారికి
తెలిసింది. కాబట్టి బంగారపువస్తువులు వారికి బహుమతిగా
పంపించి, వచ్చినదారినే వెళ్ళమని కబురు పంపాలని, ఆ జాతి
పెద్దలంతా నిశ్చయించారు.

బండిచక్రాలంత పెద్ద బంగారపు చక్రాలూ, బంగారు
నగలూ, మనుష్యులూ, జంతువుల బంగారపు విగ్రహాలూ,

ఇట్లా యెన్నో వస్తువులు తీసుకొని జనులు వెళ్ళారు. అదే వారు చేసిన గొప్ప పొరబాటు. బంగారం చూచే కొలదీ తెల్లవారికి అంతలేని ఆశ పుట్టుతుందనీ, ఆ బంగారం కొరకు వారెంతటికైనా సాహసిస్తారనీ ఇండియనులకు తెలియదు. తమ జీవితాచారాలకూ, నాగరికతకూ, తెల్లవారి నాగరికతకూ భేదమున్నదని వారు కలలోకూడా అనుకోలా. అట్లా బంగారువస్తువులు కానుకలిచ్చే బదులు జాగ్రత్తగా వాని నన్నిటినీ యెక్కడన్నా పూడ్చిపెడితే యెంతో బాగుండేది. ఆ బంగారు వస్తువుల చూచీ చూడటంతోనే, స్పెయినువారికి ఒక విధమైన “బంగారసిచ్చి” యెత్తింద. తమదేశాన్ని నదలి వెళ్ళి పొమ్మని ఇండియను లెంత బ్రతిమాలినా వారు వినలా. ఆజ్ తెక్కులు తమ పట్టణాల సమీపించటం చాలా కష్టమనీ, కొండలమీద ప్రయాణం చాలా ప్రమాదకరమనీ భయపెట్టయ్యెంచారు. అదీ లాభించిందికాదు.

ఇంతకుముందు మెక్సికోలో బంగారం దొరుకుతుందని స్పెయిను దేశీయులు విన్నారేకాని, ఇంత యెక్కువగా ఉంటుందని వారెన్నడూ అనుకోలేదు. ఒక్కసారిగా మెక్సికో బంగారాన్నంతా తమస్వాధీనం చేసుకోవాలనే ఆశను వారు అణచుకోలేకపోయారు. తిరిగీ తమ దేశానికి వెళ్ళమని ఆజ్ తెక్కులు ప్రార్థిస్తూంటే వారికి నవ్వువచ్చింది. అంతకంటే వెళ్ళితనం యింకొక టుండదనిపించింది. వారెన్ని యిబ్బందులుపడి యీ మెక్సికోకి వచ్చారో భగవంతుడికే తెలియాలి. గట్టి కొండ రాళ్ళపై నడకా, సరిగా తలయెత్తి నిలబడడానికైనా చాలని యిరుకుగడుగ్లో తమ పడవల్లో పడుకోటమూ, తుపానులకు

పడవలు విరిగి చెదరి మునిగిపోకుండా యెప్పటికప్పుడు గజగజ వణుకుతూ తెరచాప కొయ్యలపై కెక్కి బిగించటమూ, కట్టటమూ - యీ కష్టాలన్నీ భరించి చివరకు చేయజాచితే బంగారం అందే సమయం వచ్చినప్పుడు దాన్ని విడచినెళ్ళటమంత వెజ్టిబాగులతనం వారి కింకొకటి స్ఫురించిదికాదు.

కార్టెజ్ తన జనులందరినీ ప్రయాణానికి సిద్ధపరచాడు. బానిసల వీపులమీద పెద్ద మూటలెత్తారు; ఆయుధాలు పేర్చారు. వానిని మోసుకొని, వంచిన తల లెత్తికుండా కొండ దారివెంబడి వారు నెడుతూంటే ఏవో బరువులమోసే జంతువులమాది రగుపించారు. కొంచెం నెమ్మదిగా నడచినా ఆగినా వెంటనే స్పెయిను సిపాయిలు వాళ్ళని తమ వాడికత్తి మొనలతో గుచ్చి ముందుకు తోలేవారు. ఎదురు తిరిగిన వారిని తలలు పగిలి చనిపోయేటట్లు కొట్టేవారు. ఈ ప్రయాణాన్ని యెవరో యొక ఆక్జుకుక్ చిత్రకారుడు ఆరోజుల్లో చిత్రించాడు. ఆ చిత్రంలో పెద్ద మూటలు మోసుకుపోయే జనులు మూడు బాటలపొడుగునా ఉన్నారు. పెద్దఫిరంగీ, బండిచక్రాన్నొకడూ, తుపాకులకట్ట నింకొకడూ, ఏవేవో వస్తువుల పెద్ద పెట్టెనింకొకడూ మోసుకుపోతున్నారు. స్పెయిను ఉద్యోగొకడు ఒక బానిస జుట్టును చేతబట్టికొని రెండోచేతితో గదనెత్తి వానిని కొట్టబోయేటట్లు బెదిరిస్తున్నాడు. ప్రక్కనున్న యొక కొండమీద యేసుక్రీస్తు త్యాగచిహ్నమైన శిలువ నాటబడియున్నది. తా మెంతో యోగ్యులైనవారనీ, నిజమైన క్రైస్తవులనేభావం వారిలో పూర్తిగాఉండేది. అందుకనే ప్రతిచోటుకూ తమతో శిలువను తీసుకువెళ్ళేవారు. నేలమీద

యెక్కడ చూచినా సరికి వేయబడిన కాళ్ళూ, చేతులూ, తలలూ ఉన్నాయి ఆ పటంలో. అట్టి పరిస్థితులలో స్పెయిను జనలు తమ ప్రయాణం సాగించారు.

నెళ్ళగా నెళ్ళగా ఒక కొండకనుమను చేరారు. అక్కడనుండి చూస్తే దూరాన చక్కని సరోవరమూ, దాని మధ్య అందమైన యొక పట్టణమూ కనుపించాయి వారికి. ఆజ్ఞ తెక్కులు ఎట్టి టిరుగుబాటూ చేయలేదు. వచ్చిన స్పెయిను ప్రజ నిరాటంకంగా ఆజ్ఞ తెక్కులపట్టణం ప్రవేశించారు. వెళ్ళీ నెళ్ళడంతోనే మాంటెజూమాను చేరబట్టారు. అతనే వారందరకూ రాజని వారినొకరిని అతనిని బంధించారు. కార్టెజు, అతన్ని పిలిపించి స్పెయినురాజు క్రింద తానొక సామంతరాజుగా వుంటాననే వాగ్దానం పుచ్చుకొన్నాడు. రాజులూ, చక్రవర్తులూ, సామంతరాజులూ అంటే యేమిటో యేమాత్రమూ తెలియని మాంటెజూమా స్పెయినువారు చెప్పిన షరతులన్నీ చిలుక పలుకుల్లాగా పలికాడు. కార్టెజు కమితసంతోషం కలిగింది. మాంటెజూమా మెస్సికో దేశాని కంతటికీ రాజనీ, అతను తన వశం కావటంచేత ఆదేశం యావత్తూ తాను జయించాననీ కార్టెజు అనుకొన్నాడేకాని, మాంటెజూమా కేవలం యొక సేనాని మాత్రమేనని అతడు తెలుసుకోలేకపోయాడు. తన దేశాన్ని ఇతరులకు నప్పగించడాని కాతని కెట్టియధికారమూ లేదని కార్టెజుకు తెలియదు.

తన మిథ్యావిజయూనికి కార్టెజు సంతోషపడుతూంటే ఆజ్ఞ తెక్కులు మాంటెజూమా తమ్ముని తమ సేనానిగా యెన్నుకొన్నారు. వెంటనే అతను జాతివీరులందరినీ చేర్చి స్పెయిను

ప్రజలున్న పెద్ద ఇంటిని ముట్టడించమని ఆజ్ఞాపించాడు. స్పెయిను వారు ఫిరంగులూ, తుపాకులూ ప్రయోగిస్తే, ఆజ్ఞాపకులు తమ విల్లులనుండి బాణాలనూ, రాళ్ళనూ వారిపై వదిలారు. ఆకొత్త మారణయంత్రాలముందు నిలువలేక ఎందరో ఆజ్ఞాపకులు నశించారు. కాని తమ స్వాతంత్ర్యస్థాపనకు పోరాడటం చేత మితిలేని ఆవేశంతో ఒక్కడు నేలకరుగితే వెంటనే పదిమంది ఆస్థానాని కురికారు. తమజాతి గౌరవస్వాతంత్ర్యాలునిలుపడానికి ప్రాణత్యాగం చేయడానికి వారెవరూ వెనుకాడారుకాదు.

కార్టెజు అనుకొన్నట్లు యేదీ జరిగిందికాదు. ఆజ్ఞాపకులు ఎందరు నష్టమొందినా వెనుకంజ వేయక పోరాడు తూనే యున్నారు. మాంజుమాను పిలిపించి అతనిచేత పోరు నిలుపవలెనని ఆజ్ఞాపకులకు చెప్పించాలనుకొన్నాడు. వారు తప్పక ఆతనిమాట వింటారనే గట్టి నమ్మకం ఆతనికున్నది. గొనులు విప్పి మాంజుమాను ఇంటి డాబామీదకు ఎక్కించారు స్పెయినువారు. అతనిని చూడటంకోసం ఆజ్ఞాపకులకు ఎక్కడలేని కోపమూ వచ్చింది. రాళ్ళూ, బాణాలూ అతనిపై లెక్కలేనన్ని విసరారు. “అప్రయోజకుడు! ఓరికి పంద? ఆడది! ఇంట్లో కూర్చొని నూలు వువ్వకో! వాళ్ళ చేతుల్లో చిక్కి తిరిగి ఏ ముఖం పెట్టుకొని మమ్మల్ని చూస్తావు” అని ఇష్టంవచ్చినట్లట్లా అతన్ని నిందించారు. గొప్ప దెబ్బలు తగిలి మాంజుమా క్రింద పడిపోయాడు.

స్పెయిను జను లెందరో నశించారు. మిగిలినవారిలో యెట్లాగో కార్టెజు తప్పించుకుపోయాడు. వారి అదృష్టంకొద్దీ ఆజ్ఞాపకులు వారిని తరమకుండా విడిచిపెట్టారు. కార్టెజు

కొంతకాలానికి తిరిగి పెద్ద సైన్యంతో వచ్చి, టెనాక్ టిట్లాన్ పట్టణాన్ని ముట్టడించాడు. కొన్ని నెలలపాటు ఆజ్ టెక్కులు వారితో పోరాడి, చివరకు ఓడిపోయారు. ఫిరంగి గుండ్లకు రాళ్ళూ, బాణాలూ ఎట్లా సాటికాగలవు? పాపం! వారి పట్టణాన్ని పూర్తిగా దోచివేశారు స్పెయినువారు.

పురాతన నాగరిక ప్రజలు సవనాగరికుల ఫిరంగులూ, తుపాకులూ, మితిలేని సామ్రాజ్య కాంక్షా, బంగారు పిచ్చుల ముందు నిలువలేకపోయారు. ఒకప్పుడు బంగారు నగలూ, వస్తువులతో తూగిన ఆజ్ టెక్కు జనులు యీ రోజుల్లో తెల్ల బాతివారి తోటల్లో నవుకర్లుగా పనిచేసి అధికారి జీవితాలు గడుపుతున్నారు.

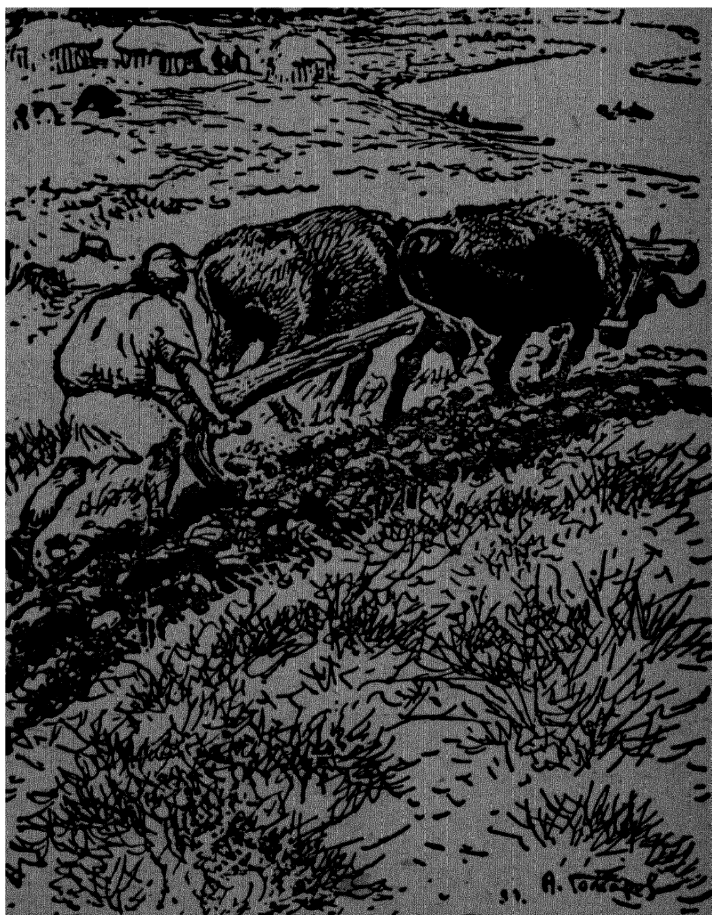

ప్రాణమున్న పనిముట్లు

వేయి ఆమడల చెప్పలు

గత శతాబ్దంలో ఒకవిచిత్ర గ్రంథాన్ని లిఖించా డొక గ్రంథకర్త. ఆ కథలో ఒకడు సాధారణ చెప్పలకు మారుగా, వేయి ఆమడల చెప్పలు పొరబడి కొనుక్కొన్నట్లు చెప్తాడు. ఆ మనిషి కొంచెం పరధ్యానం కలవాడేమో, మొదట్లో తన కొత్త చెప్పల శక్తి సామర్థ్యాలు అతనికి తెలిశాయి కావు. పాపు నుండి యింటికి బయలుదేరాడు. కొత్త బూట్సులు ధరించి, ఏవేవో సంసార తాపత్రయపు టాలోచనలలో తానెచ్చటకు పోతున్నాడో అతనికి తెలిసింది కాదు. ఉన్నట్లుండి గజగజ వణకు పుట్టిం దతనికి. 'ఏమిటీ చలి?' అని నల్లిక్కులా చూచాడు; అక్కడ తెల్లని మంచగడ్డలు గడ్డలుగా పేరుకొని కనుపించింది. ఆకాశంలో క్రిందుగా ఎఱ్ఱగా, కాంతి విహీనంగా సూర్యుడగుపించాడు. అతనికి తెలియకుండానే ఆ కొత్త వేయి ఆమడ చెప్పలతన్ని ఉత్తరధ్రువప్రాంతాలకు తీసుకొని పోయాయి.

మొట్టమొదటి యంత్రం

ఎద్దులు నాగలి యీడ్చుకొంటూ పోయేవి. పూర్వం మనుజులు
దున్నగలిగినదానికన్న ఎక్కువగేలను ఎక్కువలోతుగా దున్నేవి.

అటువంటి బూట్సులే కనుక మనకు దొరికితేనో! అబ్బ! యెంత డబ్బు సంపాదిస్తామో! కాని మన కథానాయకులకు ద్రవ్యంకన్న శాస్త్రపరిశోధనలంటే యెంతో యెక్కువయిష్టము. అందుకని భూలోకపర్యటనం ప్రారంభించాడు. ఆ బూట్సుల సహాయంచేత ఉత్తరంనుండి దక్షిణ చివరకూ, దక్షిణానుండి ఉత్తరానికి భూమంతా తిరిగాడు. సైబీరియా నుంచి ఎడారులలో చలికాలపు చలిభరించలేక ఆసికా ఖండపు వేడి యెడారులకు వెళ్ళాడు. తూర్పుగోళమంతా చీకటిపడితే వెలుతురు కొరకని పడమర భాగానికి వెళ్ళాడు. ఆఫ్రికాలియానుండి ఆసియాకూ, ఆసియానుండి అమెరికాకూ తిరిగి చిత్ర విచిత్ర వస్తువుల నెన్ని టినో సేకరించాడు. సముద్రంలోవుండే ఒక లంకనుండి యింకో దానికి అడుగులుపెట్టి దాటి వెళ్ళాడు.

కొండ శిఖరాలపై ఎత్తైత్తి కాళ్లుంచి అగ్నిజ్వాలలూదే నిప్పుకొండలూ, మంచుటోపీల ధరించిన యెత్తుశిఖరాలూ దాటిపోయాడు. ఇక్కడ వింత వింత ఖనిజాలూ, అచ్చట విచిత్ర గడ్డిజాతులూ ప్రోవుచేశాడు. పురాతన గుడులూ, గోపురాలూ, గుహలూ చొచ్చి భూలోకాన్నీ, అందుండే ప్రతిదాన్నీ పరీక్షించాడు. ఈ తీరుగా ఎంతో చమత్కారంగా ఆ కథంతా వ్రాయబడింది.

మానవుని యీ విజయగాధను పరిశీలించడానికని మనమూ వేయి ఆమడ బూడ్సులు తొడుగుకొని తిరిగాము. ఒక ఖండంనుండి ఇంకోదాకీ, ఒక యుగంనుంచి ఇంకోయుగానికీ మనం దాటుతూపోయి మానవజీవితం యెట్టెట్టి మార్పులు చెందిందో చూచాము. మానవజీవితమేకాక, చెట్టు చేమలూ,

జంతువులూకూడా ఏ విధంగా మారాయో తెలుసుకొన్నాం. అదే మాదిరి భాషా, పనిముట్లూ, మతాభిప్రాయాలూ, రాజ్యాల్నూ ఏ యే విధంగా మారుతూ వృద్ధిచెందేయో గ్రహించాము ఇదంతా మన వేయిఆమడ బూడ్పులమూలానే వీలయింది. కాని సాధారణబూడ్పులు తోడుగుకొంటేవీలయ్యేది కాదు. తాను వృద్ధిచెందేకొలదీ మానవుడు తన పనిముట్లనూ, శాస్త్రాలనూ, భాషనూ, మతాభిప్రాయాలనూ మార్పు కొంటూ తన నాగరికత కనుగుణ్యంగా వృద్ధిచేసుకొన్నాడు.

వెనుకటిభాగంలో కార్టెజు అమెరికాను వెళ్ళిన విషయాన్ని గుతించి తెలుసుకొన్నాము. మనది ఇరువదవ శతాబ్దమని నీకు తెలుసుగా? సరే, మూడూ, నాల్గవ శతాబ్దాల్లో యూరపుఖండమందలి మానవజీవితం యేలాగుండేదో చూడబోదాము.

ఆజ్ఞా కుక్కులమాదిరే వారి జీవితమంతా యుండేది. వారూ “పాడుగు గృహాల్లో” నివసించేవారు. ఇంటి అధికారం యావత్తూ స్త్రీలచేతుల్లో వుండేది. ప్రతివారూ స్త్రీని గౌరవించేవారు. ఆమె యుద్దేశాలప్రకారం నడచుకొనేవారు. చలికాలానికి కావలసిన ఆహారపదార్థాలు దాచటమూ, నేలను త్రవ్వి మొక్కలు పెంచటమూ, పైరుపంటలు పండించటమూ ఆమెవంతు. మొగవాషికన్నా యెక్కువగా పనిచేసేది; ఎక్కువ కష్టపడేది. ఆ రోజుల్లో ప్రతి ఇంటిలో ఎముకతోనో లేక రాతితోనో చేసిన “తల్లి” విగ్రహం ఒకటుండేది. ఆ మాతృదేవతను జనులారాధించేవారు. తమకు కావలసిన అన్నవస్త్రాలిచ్చి, ఎట్టి కష్టములూ రాకుండా కాపాడాలని వా రామెకు

మొక్కేవారు. క్రమంగా యీ మాతృదేవత, నగర సంరక్షక
దైవంగా మారిపోయింది. ఆమెకు “ఎతీనా” అని పేరుపెట్టారు.
గ్రీసుదేశంలోనున్న ఏతెన్ను పట్టణాని కీ పేరు “ఎతీనా” నుండే
వచ్చింది. ప్రతియింటావుండే చిన్నవిగ్రహంమారి యీ ఏతెన్ను
నగరంలో బ్రహ్మాండమైన విగ్రహంగా వెలిసింది. చేతిలో
యీటె పట్టుకొని తన ప్రజ కైట్టి ఆపత్తులూ రాకుండా ఆమె
కాపాడుతుంది.

పురాతన సంఘాచారాలనూ, ఉద్దేశాలనూ తెలిపే
మాట లెన్నో ఇప్పటికీ మనం వాడుతాము. ఎవరన్నా క్రొత్త
వానిని “సోదరా” అనీ, చిన్న పిల్లవానిని “పుత్రకా” లేక
“కుమారా” అనీ అనే అలవాటుంది. జాతి యావత్తు ఒక్క
కుటుంబం మాదిరి వ్యవహరించే పురాతనకాలంలో ఒకరికొకరు
“సోదరులు” చిన్న పిల్లలను “కుమారుల”ని పిలిచేవారు. జర్మను
భాషలో మేనల్లుడూ, మేనకోడలూ అనే మాటలే ఉన్నాయి.
అన్నదమ్ముల బిడ్డలకు ప్రత్యేకపదం లేదు. మొగవారు వివా
హము చేసుకొని తమ భార్యల ఇద్దలకు కాపురాలకు వెళ్ళే
వారు. అక్కచెల్లెండుమాత్రం పుట్టినింటే యుండేవారు.
కాబట్టి ఆడపిల్లలయొక్క బిడ్డలబాంధవ్యం చూపడానికిమాత్రం
“మేనల్లు”డనే మాట అవసరమైంది. కుచూశ్యబిడ్డలు పరాయి
వాళ్ళుగా భావించబడేవారు.

క్రమంగా జాతంతా ఒక్కటేననేభావం మారటం
మొదలు పెట్టింది ప్రజల్లో. అమెరికాను ఐరోపియనులు జయిం
చటం మూలాన ఆ ఉద్దేశం అమెరికానుండి తొలగిపోయింది.
ఐరోపాలో, అమెరికా ఆక్రమణకు కొన్ని వేల ఏండ్లకుపూర్వమే

యీ జాతి స్రాముఖ్యత నశించింది. స్త్రీలనుండి క్రమంగా ఇంటి నిర్వహణభారం పురుషులు తీసుకోటమే ఈ మార్పుకు కారణం. ఈ మార్పు యెట్లా కలిగిందో గ్రహించుదాము.

స్త్రీలు నేలనున్నటమూ, మొక్కలు మొలిపించడమూ చేస్తే, పురుషులు మందకాపనులుగా వుంటూఉండేవారు. మొదట్లో పశువు లెక్కవగా లేనప్పుడు, పై పంటలు పండించే స్త్రీలపని యెంతో ముఖ్యంగా వుండేది. అందరికీ సరిపోయే టన్ని పాలు యెప్పుడూ దొరికేవికావు; మాంసము నెప్పుడో ఒకప్పుడుమాత్రం తినేవారు. స్త్రీలు పంటలు పండించి, ధాన్యం దాచకపోతే ప్రజకు తినడానికేదీ ఉండేదేకాదు. నీటిలో నానవేసిన యిన్ని గింజలో లేక ఓర్పు ధాన్యపు రొట్టెనో తిని యిన్ని నీళ్ళు త్రాగేవారు. అడవి తేనే, పండ్లూ స్త్రీలు వెదకి పట్టుకువచ్చి భోజనసమయానికి అమర్చేవారు. ఈ విధంగా యింటి పనులన్నీ పూర్తిగా స్త్రీల చేతుల్లో వుండబట్టి వారి కెక్కువ అధికారం ఉండేది.

మైదానాల్లో కొన్నిచోట్ల ధాన్యం బాగా పెరిగేది కాదు. గడ్డిదుబ్బులు వెట్టిగా పెరిగి ధాన్యానికి తావిచ్చేవే కావు. దుబ్బుమొక్కల వ్రేళ్ళను పెకలించి, పొలము సాగు బడి చేయటం యెంతో కష్టమైపోయింది. ఇద్దరు, ముగ్గురు స్త్రీలు చేరి నాగలిని లాగినా భూమినంతయెక్కువగా దున్న లేక పోయేవారు. లోతులేని ఆ నాగలి చాళ్ళలో పడిన గింజలు యెండకొండేవి; పక్షు లెత్తుకుపోయేవి. మొలచిన కొద్దిమొక్కలూ అక్కడొకటి, అక్కడొకటిగా మొలిచేవి. వానికే మాత్రం బలం లేకపోవటంచేత యేమంత కొద్ది ఎండ కాచినా అవన్నీ

యెంజిపోయేవి. దుబ్బు మొక్కలుమాత్రం యెప్పటియట్లే చక్కగా నిలిచియుండేవి.

పంటకోత కాలంలో పనేయుండేదికాదు. స్త్రీలకు దట్టంగా పెరిగిన గడ్డి, దుబ్బు జొంపాలమధ్య ధాన్యపుకంకు లగుసించేవికావు. తన విజయసతాకం ఎగర వేస్తున్నట్లు దుబ్బు గడ్డి గాలిలో కులాసాగా అలలు అలలుగా ఊగుతూ నిలబడేది. ధాన్యంబదులు, వెత్తితలలువేసిన దుబ్బుగడ్డిని చూచి వారికి న్యవసాయంమీద మోజు తగ్గిపోయింది. అంతకష్టపడి చివరకు వారి కెట్టిప్రయోజనమూ కనుపించిందికాదు.

జనులకు పనికిరాని ఆగడ్డి యావన్నూ పశువులకు యెంతో యుపయోగపడింది. గొఱ్ఱలూ, పశువులూ ఆగడ్డి తిని ఎన్నెన్నో తైగబలిసి యీతలేనేవి. వాటిసంఖ్య చూస్తూండగా పెరిగి పోయింది. నడికట్టలో కత్తిని దోపి మొగవారు పశువులనూ, గొఱ్ఱలనూ మేపడానికి వెళ్లేవారు. కుక్కలు మందకాపరి యుద్యోగములో తమ యజమానికి యెంతో సహాయపడ్డాయి. పాలూ, నెన్నూ, ఉన్నీ కావలసినంత దొరికేవి.

ఇంట్లో ధాన్యం తగ్గిపోయినా, కావలసినంత గొఱ్ఱ జున్నూ, రుద్యమైన మేకమాంసమూ యెప్పుడూ వారి కందుబాటులో నుండేవి. మైదానపు జనుల జీవితంలో మంద కాపరియుద్యోగం యెక్కువ ప్రాముఖ్యత నొందజొచ్చింది. పురుషులే ఆపనిని నిర్వహించేవారు.

స్విట్జరులాండ్ లో ఒక కొండమీద యెద్దులగట్టి కొయ్య నాగలితో పొలము దున్నుచున్న మనుజుని చిత్రమొకటి కను పించింది. ఇదెంతో పురాతన చిత్రం, చూడడానికి తమాషాగా

చిన్నపిల్లలెవరో గీచినట్లుం దీచిత్రం. దీన్ని బట్టి మానవులు పూర్వంమాదిరి తామే నాగలిని లాగేసిఖినుండి ఎద్దులనుపయోగించేపద్ధతికి మారేరని తెలుస్తుంది. తన పనులను తానే చేసుకొనే బదులు తనకు చేసేపెట్టే యంత్రాల నెన్నిటినో మానవు డీరోజుల్లో వుపయోగించుకొంటున్నాడు. పైలు, మోటారు, పిండిమరలు, కుట్టుపని యంత్రాలు మొదలైనవెన్నో ఉన్నాయి. ఇట్టి యంత్రాలలో ఎద్దులచే లాగబడిన నాగలి మొట్టమొదటిదని మనం గ్రహించాలి. ఎద్దు మెడ మీద యెప్పుడైతే కాడినెత్తాడో అప్పుడే తన పనిసంతా మూట కట్టి యెద్దునెత్తిన బెట్టగలిగాడు మనుజుడు. అంతకు పూర్వం మాంసమూ, పాలూ, శోభ్యు యిచ్చిన పశువులు యికమీద తమ శరీర కష్టఫలాన్నికూడా అతని వశంచేశాయి.

ఎద్దులు నాగలి యీడ్చుకొంటూ పోయేవి. పూర్వం మనుజులు దున్నగలిగినదానికన్న యెక్కువనీలను, ఎక్కువ లోతుగా దున్నేవి. పొలాలన్నీ లోతునాగలి చాళ్ళతో, పెక లించబడిన లోతుమట్టితో గింజ నాటడానికి సిద్ధంగావుండేవి. ఎద్దు లాతసపొలం దున్నేవి. పంటకళ్ళం తొక్కేవి. ధాన్యపు గొజలను ఇంటికి మోసుకువెళ్ళేవి బస్తాల్లో. పశువుల పెంచటం క్రమంగా వృద్ధియైంది. మందకాపరిగావుండే మనిషి చూస్తూండగా వ్యవసాయదారుడుగా మారిపోయాడు. ఈ మాన్యు మూలంగా మొగవాళ్ళకు పూర్వంకన్న ఎక్కువఅధికారం ఇంటివ్యవహారాల్లో చేజిక్కింది.

స్త్రీలకు ఇప్పటికీ ఇంట్లో చేయవలసిన పనులెన్నో యుండేవి. నూలు వడికి బట్టలు నేయటమూ, పంట తయారయి

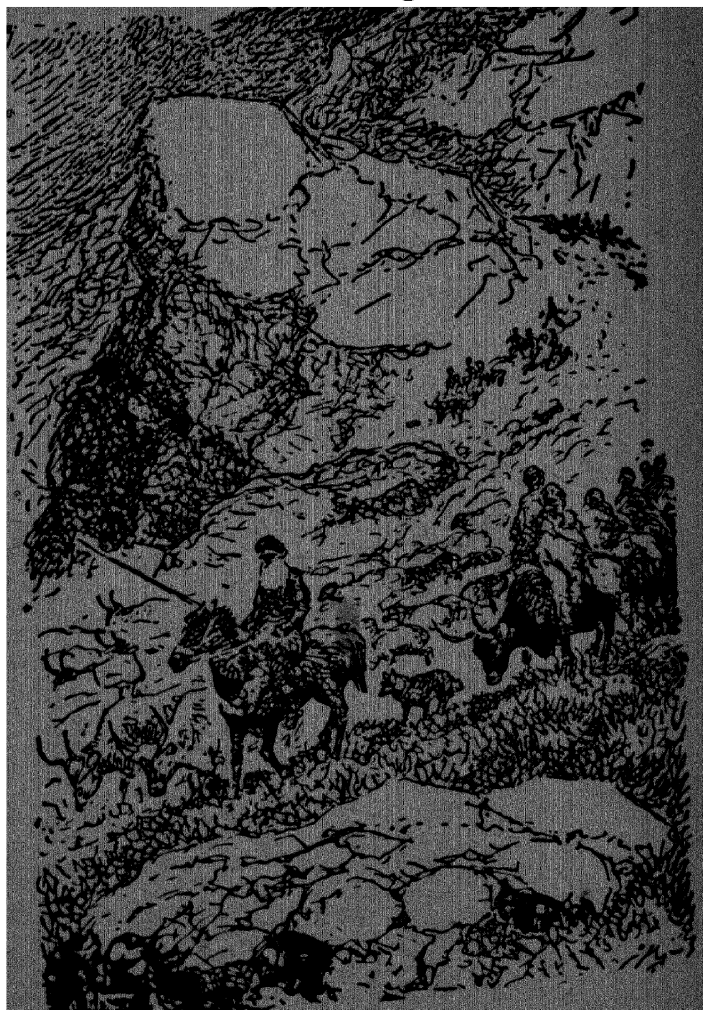
నపుడు కోతకోయటమూ, పిల్లల పోషణా, స్త్రీలే చూచుకొనే వారు. సోలాలు దున్ని పండించడమూ, మందల మేపటమూ మొగవారివంతు కావటంమూలాన, స్త్రీలకు యింటి వ్యవహారాల్లో పూర్వమంత బాధ్యతా, అధికారమూ ఉండేవికావు. మురుపట త చులకనగా మొగవాళ్ళని చూడటమూ, తిట్టటమూ మారిపోయాయి. పురుషులే అప్పడప్పుడు ఆడవారిని బెవరించి, అదలించడం మొదలుపెట్టారు. పూర్వం, అప్రయోజకుడైన మొగవానిని అతని అత్తలూ, మేనత్తలూ, అమ్మమ్మలూ, ఎవరుపక్షితే వారే బెదిరించేవారు; ఇంటినుండి నెడల గొట్టేవారు. క్రమంగా ఆ పరిస్థితులు మారిపోయాయి. ఇంకొక ఇంటినుండి వచ్చే యీ కొత్తపురుషుని వారంతా గౌరవించటమూ, అతని చెప్పచేతల్లో వుండటమూ ప్రారంభమైంది. అతన్ని వదలియుండటం దుర్లభమైపోయింది. అతను కష్టపడి సంపాదిస్తేనేగాని వారెవరికీ తినడానికి తిండి యుండేదికాదు.

ఈ విధంగా సనాతన, పురాతనపు టాచారాలు మారటం మొదలైంది. పూర్వం స్త్రీలు తమ మొగుళ్ళను తమతో కాపురాలకు తమయింటికి తీసుకువచ్చేవారు. ఇటుపై తామే తమ భర్తల ఇండ్లకు వెళ్ళి కాపురం చేయటం అలవాటు చేసుకొన్నారు. మొదట్లో స్త్రీలు తమ భర్తలతో కాపురాలకు వెళ్ళటం వారందరకూ వింతగా తోచింది. పురుషునితో వారంతట వారే యిష్టపడి వెళ్ళరనీ, స్త్రీలను బలాత్కారంగా తీసుకొనిపోవాలనీ వారనుకొన్నారు. అందుకని యొక కొత్త ఆచారం వారి కలవాటైంది. రాత్రిపూట పెండ్లి కుమారుడూ, అతని స్నేహితులూ యెవరికీ తెలియకుండా

యీటెలూ, బాకులూ పట్టుకొని కాబోయే పెండ్లి కూతురు ఇంటిని సమీపించేవారు. వారిని చూచి కుక్కలు మొరిగేవి ; నలుగురూ లేచేవారు. పెండ్లికుమారిత బంధువులంతా ముసలి తాతనుండి నూనూగుమీసాల తమ్ముడివరకూ ప్రతిపురుషుడూ నిద్ర మేల్కొని యీటెల చేబట్టేవారు. మొగవాళ్ళ అరుపులూ, స్త్రీల యేడ్పులూ, కుక్కల మొరుగులూ అంతా పెద్ద గందరగోళంగా వుండేది. అతనివారంతా యెట్టిప్రమాదం రాకుండా పెండ్లికొడుకు చుట్టూ మూగేవారు. పెండ్లి కూతురు నెత్తుకొని అతను పరుగెత్తుకు పోయేవాడు.

ఇట్లా పెండ్లికూతురు నెత్తుకుపోవటం పురాతనపు టాచా రానికి విరుద్ధంగా బయలుదేరిన ఒక యేర్పాటు. కొన్నియేండ్లు గడిచేటప్పటికి యేదైతే ఆచార విరుద్ధంగా ప్రారంభించిందో, అదే ఒక నూతనాచారంగా మారిపోయింది. కత్తులూ, కథారులూ పట్టుకొని పెండ్లి స్థలవాసు పోరాడే బదులు కానుకలూ, కట్నాలూ ఇచ్చి పుచ్చుకోటం ప్రారంభించేశారు. స్త్రీలు, పెండ్లికూతురు నెళ్ళిపోతుందని యేడ్చి, రాగాలు పెళ్ళేబదులు రాగయుతంగా జాలిగొలిపే పాటలు పాడటం ప్రారంభించారు. చివరకు నలుగురూ కూడి గొప్ప విందుభోజన మారగించే వారు. మొదట్లో తన భర్త యింటికి కాపురానికి నెళ్ళడానికి ప్రతిబాలికా భయపడేది. ప్రతిదీ అతని యిష్టప్రకారం చేయాలి. ఏదన్నా చెప్పకొందామంటే వినే ఆవు తెవరూ ఉండరు. అత్త మామలు ఎప్పుడూ తమ అబ్బాయి పక్షమే పలికేవారు. ఏదో జీతం, బత్తెం లేకుండా దొరికిన ఇంటి నపు కరు మాదిరి ఆ అమ్మాయిని చూచేవారు. ఎంతో కష్టపడి

దేశ దిమ్మదులు

కొంతకాలానికి గ్రామవాసులంతా, తమ మూటా, ముల్లా కట్టుకొని
మందలలో దేశమంతా తిరుగుతూ వెళ్ళటం ప్రారంభించారు.

పనిచేస్తే, నలుగురికీ సహాయంగావుండి తన తిండి, బట్టా సంపాదించుకోవలసిన స్థితికి స్త్రీ వచ్చింది. చిట్టచివరకు మాతృవంశ ప్రాముఖ్యత తగ్గిపోయి, జాతియావత్తూ పితృవంశావళిమీద ఆధారం కాజొచ్చింది.

పిల్లలు, పూర్వంమాదిరి తమ తల్లులతోవుండే బడులు తండ్రులతోవుండేవారు. ప్రతివాసికీ జాతీ, స్వకీయమైన పేర్లతో బాలు ఫలానావాని కుమారుడనే నామధేయంకూడా యింకొకటి చేర్చారు. ఆంగ్లంలో 'సన్' అంటే కుమారుడని అర్థం. అందుకనే రాబర్టుసన్, జాన్సన్ మొదలైన పేర్లున్నాయి యిప్పటికీ ఆంగ్లంలో. మనలోకూడా జానకి - జనకుని కూతురు - పార్వతి - పర్వతరాజ తనయ - మొదలైన పేర్లు తండ్రియొక్క ప్రాముఖ్యతనే చూపుతాయి. తల్లి పేట వచ్చిన నామధేయాలు అరుదు.

మొదటి దేశ ద్రి మ్మ రు లు

మచ్చిక జేసిన పశువుల మందలూ, గొట్టెలూ మనుజునకు కావలసినంత ఆహారపదార్థాల నీయ మొదలిడాయి. ప్రతి బయలుపైనా, మైదానం మీదా వేలకొలదిగా యీజంతువులు మేసేవి పొలాలన్నీ. నేలదున్నే పొలము కాపుల గదమాయింపులూ, అరువులతో మారుమోగాయి.

లోయల్లోని తోటలూ, ద్రాక్షతీగలూ రుచ్యమైన పండ్లతో నిండి యుండేవి. సాయంకాలమపుడు సేదదీర్చు కొంటూ మేడిచెట్ల నీడలో నలుగురూ కూర్చునేవారు. కష్టపడి పనిచేస్తేనేకాని వారందరకూ తగినంత ఆహారం దొరికేది

కాదు. కానీ ఎంతకష్టపడితే అంతకంత యెక్కువగా ద్రాక్షా, గోధుమా తయారయ్యేవి.

ఒక్క ద్రాక్షతోటల్లోనే యెంతో పనుండేవి వారికి. తెచ్చిన ద్రాక్షగుత్తులన్నిటినీ పెద్దకొయ్యోరోటిలో వేసి మెత్తగా త్రొక్కేవారు. ఎర్రగా రక్తంలాగా కారే ద్రాక్షరసాన్ని మేక చర్మపు ఖిత్తులలోపట్టి నింపేవారు. మేకకోలు దుస్తులు తొడుక్కొని ఆ ద్రాక్షదేవత సభినందించి నృత్యంచేస్తూ జనులు పాడేవారు.

నదీతీరపు నేలల్లో బాగా పంటలు పండేవి. ఏటేటా నదినీరు పొంగి గట్లుపైకెగ్రబాకి, పొలాలన్నిటినీ ముంచివేసేది. నీరు తీసినతరువాత మెత్తనివండ్రుమన్న నేలపై కప్పి యుండేది. ఆ ఎరువుకు పంటలు విశేషించి పండేవి. ఈ పోలాల్లో కూడా మనుజునికి యెన్నో పనులుండేవి చేయడానికి. కాలు వలు త్రవ్వి కావలసినచోట నీరు పారుస్తట్లు చేసి, గట్లువేసి నీరు వృధాగా కారిపోకుండా ఆపుతూ అతడెంతో కష్టపడేవాడు. తమకు మంచి పంటల నిచ్చినందుకు నదిని శ్లాఘించడమూ, ప్రార్థించడమూ జనుల కాచారమైంది. వా రేవిధంగానూ తోడ్పడి పనిచేయక యావత్తూ నదికే వదిలితే పండే పంటలెంత బలహీనంగా వుంటాయో, ఎట్లు నేలంతా గడ్డిమయ మవుతుందో వారికి తెలిసికూడా నదీజలాన్ని పావనంగా పూజించేవారు. తమ పంటలు నది పెట్టిన భిక్షమేననే యుద్దేశం వారిలో మారిందికాదు.

రానురాను వ్యావసాయకుని జీవితం కష్టంగా మారినట్లే మందకాపరిబ్రతుకూ మారజొచ్చింది. బాగా గడ్డి దొరికే

మైదానాలమీద మందలు త్వరత్వరగా పెరిగిపోయేవి. అందు మూలాన వారికి కావలసినంత పని యెప్పుడూ యుండేది. ఏవో పదో, పదిహేనో గొట్టెలను పెంచడానికీ, వేలకొలదిగా మందలను పెంచడానికీ యెట్టిసామ్యమూ లేకపోయింది. ఎంత పెద్ద గడ్డి పొలాలైనా, ఆ మందలకు సరిపోయేవికావు. అంత గడ్డినీ యిట్టే తినేసేవి. జంతువులు. వాని వెనుకనే మందకాపరులు తిరుగుతూ తమ ఇండ్లకు దూరదూరంగా సాగిపోయేవారు.

కొంతకాలానికి గ్రామవాసులంతా, తమ మూటా ముల్లా కట్టుకొని, మందలతో దేశమంతా తిరుగుతూ వెళ్ళటం ప్రారంభించారు. ఒంటెలమీద తమ వస్తువున్నీ అమర్చి, మందల తోలుతూ ఎక్కడ గడ్డినొరికితే అక్కడకంతా వెళు కుతూ వెళ్ళేవారు. గడ్డిమబ్బా, పనికిరాని మొక్కలూ పెరిగిన బయళ్ళు యెన్నో ఉండేవి. అక్కడంతా వారిమందల కాహారం తగినంత నొర కేదికాదు. అటువంటపుడు వ్యవసాయం చేసుకొని జీవించే ప్రజకు తమ గొట్టెల నిచ్చి, ధాన్యం పుచ్చుకొని, వాని జనాభా తగ్గించుకొనేవారు. ఇట్లా పంటలుపండే గ్రామాల నుండి గ్రామాలకు పోతూ గొట్టెలూ, పశువులూ, ధాన్యమూ యిచ్చి పుచ్చుకొంటూ, వారు దేశద్రిమ్మరి జీవితాలు గడిపే వారు. నేలమన్ని, గ్రామా లేర్పరుచుకొని నికరంగా జీవించే ప్రజలకన్న వారిది స్వేచ్ఛాజీవితంగా వుండేది. ఆసుబయట, చెట్టుచేమలు లేనిచోట తమ గుడారాలు నిర్మించుకొనేవారు. చుట్టూ చూపుమేరవరకూ కనుపించే పొలమంతా వారియిల్లు. ఒంటెలు నడిచేటపుడు వానిమూపురంమీద మెత్తగా బట్టల్లో పడుకొన్న పసిపిల్లలకు, ఉయ్యాలలో ఊగుతున్నట్లు హాయిగా నిద్రపట్టేది. అదీ వారిజీవితం.

ప్రాణమున్న పరికరాలు

పంటలు పండే పొలాలకూ, మందలు మేసే మైదానాలకూ వెళ్ళి యీ దేశద్రుమ్మరులు చేతికందినదంతా దోచుకునేవారు. కొండకనుమలనుండి దిగి లోయల్లో వుండే జనులనూ, అరణ్య పొలిమేరల వెంబడే వెడుతూ, అచ్చట దారిలోనుండే గ్రామాలనూ దోచుకునేవారు. ధాన్యం యెత్తుకుపోయీ, వారి పశువులనూ, గొట్టెలనూ తోలుకుపోయీ, పంటలన్నీ తీక్కి పాడుచేసి చాలానష్టం చేసేవారు. జంతువులనే కాక, మనుష్యులనుకూడా యెత్తుకు వెళ్ళేవారు. వారిని బానిసలుగా చేసి, తమ మందలను కాపాడటానికి నియమించేవారు.

వ్యవసాయపు జనులుకూడా వీలై నష్టపడ్డట్లా తమ యిరుగు పొరుగువారిని దోచుకోడానికి యత్నించేవారు. ఆకురాలు కాలానికి పంటలన్నీ కోసేవారు. ధాన్యం చూచేవారు. అటువంటపుడు దోపిడీకని జనులు బయలుదేరేవారు. ధాన్యమూ, నగలూ, పనిముట్లూ, బట్టలూ అందినవన్నీ యెత్తుకు పోయేవారు. వీలై సంతమట్టుకు మనుష్యులను చెరిచివేసి బంధించి తీసుకుపోవడానికి చూచేవారు. తమ పొలాల్లో కాలువలు త్రవ్వనూ, కట్టలుపోయనూ, పొలం దున్ననూ వారి కీజనం పనికివచ్చేవారు. వ్యవసాయమూ, పశువులమందలూ యెక్కువగా పెలుగని మొదటిరోజుల్లో యితర జాతిజనులను బట్టి బానిసలుగా చేసేవారుకారు. ఎందుకంటే, అట్టి బానిసలు యేదో ఆపనీ యీపనీ చేసినా, వారి భోజనానికీ, బట్టకూ చాలా ఖర్చయ్యేది. ఆ రోజుల్లో పాడిపంటలు బలంగా వుండేవి కావు.

వ్యవసాయమూ, పశువులమందలూ యెక్కువగా పెరిగటంచేత తనకు కావలసినదానికంటె యెక్కువ ధాన్యమూ, పాలూ, మాంసమూ, ఉన్నీ ప్రతివాడూ తయారుచేసుకోగలిగేవాడు. అటువంటి పరిస్థితుల్లో బానిస లుపయోగపడేవారు. తనకూ, తన యజమానునకూ కావలసిన వస్తువులన్నీ బానిస వారే పండించగలిగేవారు. క్రమంగా అధికార్లయొక్క పని తమ బానిసలు ఒప్పువంచి పనిచేసేటట్లూ, వీలైనంత కొద్దిగా తినేటట్లూ చూచుకోటంగా మారిపోయింది.

ఈవిధంగా మనుజుడు తన సోదరమానవుని ఆపనీ, ఈపనీ చేసే యొక ప్రాణమున్న పనిముట్టుగా మార్చాడు. తన నవుకరుల వ్యక్తిత్వాన్ని నశింపజేసి, బానిసశృంగఖలాలతో వారిని తనకు బంధించుకొన్నాడు. ఎద్దుమెడకు కాడినెత్తి బిగించినట్లే, సోదరమానవునీ యుపయోగించటం ప్రారంభించాడు. నవుకరులు దున్నే పొలాలు వారివికావు. వారు నూర్చే పంటపై వారి కెట్టి హక్కుూ ఉండేదికాదు. కష్టమంతా నవుకరులదైతే, కష్టఫలితానికి హక్కుదారుడు యజమానుడై పోయాడు.

గోరీలు - వాని సందేశమూ

పురాతనకాలంలో మానవజీవితం యెల్లున్నదోగ్రహించడానికి యెన్నోవేల యేండ్లక్రితపు ప్రపంచానికి మనం పయనమై వెళ్ళాము. ఆ ప్రయాణంలో ఏదో ఒక వ్యూహంలో మాదిరి గుహల్లో చిక్కుబడిపోయాము. లోతుగా త్రవ్వకాలువలూ, నదీతీరాల ప్రాంతాలలో దారితప్పిపోయాము. మార్గాన్ని సూచించే గుర్తులూ, “ఈ బాట ఫలానా చోటుకు”

అనేసంజ్ఞలూ ఏవీ మన కగుపించాయికావు. అసలు వ్రాతంలే యేమిటో తెలియని పురాతన రాతియుగప్రజలు మన కట్టి గుర్తులూ, సంజ్ఞలూ యేర్పర్చడానికి యెట్లా వీలవుతుంది? మన ప్రయాణంలో కనుపించిన ప్రతి విషయమూ, వస్తువూ యొక గొప్ప సమస్యగా పరిణమించింది.

క్రమంగా ఆదారీ, తెన్నూలేని బాటలన్నీ వదలి యేదో కొంత సలిగిన కాలిబాటను యిప్పటికి త్రొక్కగలిగాము. చనిపోయినవారి గోరీలమీదా, దేవాలయ గోడలపైనా అప్పటి జనుల వ్రాత మన కగుపిస్తుంది. దీన్ని నిజానికి వ్రాత అనడానికి వీలులేదు. ఎందుకంటే యీ వ్రాతలో అక్షరాలులేవు. ప్రతి చెప్పేవిషయమూ పటాలచేత నిరూపింపబడియుంటుంది. ప్రజలకు కథలూ, ప్రజల జీవిత గాథలూ, అన్నీ బొమ్మల వ్రాతలో లిఖించారు. ఎద్దుచుగురించి చెప్పాలంటే ఎద్దుబొమ్మా, చెట్టును గురించి వ్రాయాలంటే ఆకులూ, కొమ్మలతో నిండిన చెట్టు బొమ్మా వ్రాశారు.

వ్రాత ప్రథమంలో బొమ్మ వ్రాతగానే ప్రారంభమైంది. క్రమంగా యీ బొమ్మలు మారిపోయి మన మిప్పు డెరుగున్న అక్షరాలనే గుర్తులు యేర్పడ్డాయి. మన అక్షరాలను చూస్తే అవి యేవేవో బొమ్మలనుండి వచ్చాయనుకోవటం కష్టం. ఆంగ్లంలో మొదటి అక్షరమైన A అనేది యెద్దుతల యొక్క బొమ్మనుండి వచ్చింది. ఈ A ను తలక్రిందుగా త్రిప్పితే ఒక తలా రెండు కొమ్ములూ కనుపిస్తాయి. V యీ విధంగా పూర్వం సిమైట్ జాతిజనుల అక్షరాల్లో యీ రెండుకొమ్ముల తల A అనే అక్షరాన్ని చూపించేది. "Aleph" అంటే వారి భాషలో

“యెద్దు”; మొదటి అక్షరమైన A ను V యీ గుర్తుతో లిఖించే వారు. ఇదేమాదిరి అంగ్ల భాషయొక్క ప్రతి అక్షరపు పూర్వ గాధను శాస్త్రజ్ఞులు నిచారించి కనుగొన్నారు. “O” అనే అక్షరము “కన్ను”నుండి, “R” అనేది పొడుగు మెడపైనున్న తలనుండి... యీ విధంగా వచ్చాయి.

యెంకో ప్రయాసమీదగానీ, జనులు వ్రాయటం నేర్చుకోలేకపోయారు. చాలా కొద్ది విషయాలే తెలిసిన పురాతన కాలంలో ఆ విషయాలన్నిటినీ జ్ఞప్తి కుంచుకొనేవారు. ఆచారాలూ, కథలూ, గాథలూ తరతరాలవారు, వారి పూర్వీకులకుండి విని తెలుసుకొనేవారు. పెద్దవాళ్ళంతా ఒక విధంగా మాట్లాడే పుస్తకాలమాదిరుండేవారని చెప్పవచ్చు. ఒక్క అక్షరమైనా పొల్లుపోకుండా వారికి తెలిసిన కొద్ది విషయాలూ తమ పిల్లలకు పెద్దవాళ్ళు చెప్పేవారు. పిల్లలు వానిని శ్రద్ధగా వల్లించేవారు.

క్రమంగా వ్రాత కనిపెట్టబడింది. అందుమూలాన జ్ఞాపక శక్తికి, మునుపటంత ప్రయాస తగ్గింది. విషయాలను లిఖించటము ప్రారంభించారు జనులు. జాతివీరుల సమాధులమీద వారు పోరాడిన యుద్ధాలూ, జయించిన విజయగాథలూ బొమ్మల వ్రాతలో లిఖించేవారు. వచ్చేతరాల జను లీవ్రాత నుండి తమ పూర్వీకుల శక్తిసామర్థ్యాలను తెలుసుకోగలిగే వారు. అన్యజాతులకు రాయబారులను పంపేటపుడు, ముఖ్య విషయాలను, యే చెట్టుబెరడుముక్కమీదో లేక కుండ తునకపైనో బొమ్మల వ్రాతలో గుర్తించి, మరచిపోకుండా

ఉండడాని కాతని చేతి కిచ్చేవారు. భూలోకపు ప్రథమ గ్రంథం గోరీపైనా, ప్రథమాక్షరం చెట్టుబెరడుపైనా వ్రాయబడ్డాయి.

ఈ రోజుల్లో శాస్త్రపరిశోధనల ఫలితంగా మనం చెప్పదలుచుకొన్న విషయాలు నలుగురికీ అందేట్లు బహు తేలికగా చెప్పగలుగుతున్నాము. పెలిఫోనూ, రేడియో, గ్రామఫోనూ, టాకీటా - వీనిమూలాన ఎంతెంత దూరాన్నుండేవాటినైనా వినవచ్చు. ఎవరో యెప్పుడో చెప్పిన మాటలనూ, పాడిన పాటలనూ వినడానికి వీలవుతోంది. ఇప్పటి గ్రామఫోను రికార్డుల పాటలు యింకొక నూరు సంవత్సరాల తరువాతకూడా వినడానికి అవకాశాలున్నాయి. ఇందుమూలాన మనం, మన పూర్వీకులకన్న యెన్నో విధాల ముందంజవేశామని తెలుస్తోంది. కాని యిట్టి నూతన పరికరాలకు పునాది నాటింది మన పూర్వీకులేననేవిషయం ఘరచిపోరాదు. చెట్టుబెరడుముక్కమీదా గోరింపైనా బొమ్మల భాషను చిత్రించినపుడే మానవుడు తన ఉద్దేశాలనూ, అనుభవాలనూ రాబోయే తరాలవారి కందు బాటులోవుండే విధానం కనిపెట్టాడు. అసలే యెట్టి యేర్పాటూ లేనపుడు బొమ్మలవ్రాతను కనిపెట్టటం యెంతో గొప్ప విషయమని మనం వప్పకోవాలి. ఆ బొమ్మల భాషనే క్రమంగా మార్చి, అక్షర లిపిని తరువాత వచ్చిన ప్రజలు కనిపెట్టారు.

కత్తి, డాల్ఫిన్ పట్టుకొని యుద్ధంచేసే వీరాధివీరుల చరిత్రలెన్నో బొమ్మలరూపంగా అనేకచోట్ల లిఖించబడ్డాయి. విజయమొందినవారు మేళతాళాలతో సగర్వంగా వెడుతుంటే ఓడిపోయిన ఖైదీలు తలలు వంచుకొని దీనంగా వారిని వెంబ

డిస్తారు. వారి చేతులకు తొడగిన సంకెళ్ళూ, బంధించిన గొలుసులూ బానిసవృత్తి యేవిధంగా ప్రారంభించిందో చెప్పక చెబుతాయి యీ పటాల భాషలో.

ఈజిప్టు దేవాలయపు గోడలమీద ఇట్టివే చిత్రా లెన్నో వున్నాయి. ఒకదాంట్లో అనేకమంది బానిసలు నరుసగా నిలబడి ఇల్లుకట్టడానికి ఇటుకరాళ్ళను అందిస్తున్నారని ప్రక్కవారి కిస్తూన్నట్లు చిత్రించారు. ఒకని నెత్తిన యిన్ని ఇటుకలతో నిండిన పెట్టెయింటే, ఇంకొకడు కావిషిలో ఇటుకలు మోసుక నెడుతున్నాడు. తాపీ పనివాళ్ళు గోడలు కట్టుకోంటే మేస్త్రీయొకడు రాతిపై కూర్చుని పని చేయిస్తున్నాడు. మోకాళ్ళపై చేతులాన్ని, చేతిలో పెద్ద బెత్తమొకటి పట్టుకొన్నా డామేస్త్రీ. తానే ఎట్టిపనిచేయడు; ఇతరులు కష్టపడి పనిచేసేట్లు చూడటం అతనిపని. కట్టుతున్న భవనందగ్గర యింకొక అధికారి నిలుచొని, చేతిబెత్తము నెత్తి బానిస నొకని కొట్టబోతున్నాడు. ఆత డేదో తప్పుచేసాడు కాబోలు పాపం!

బా ని స జీ వి త ం

బానిసలపట్టి, అమ్మే బానిస వ్యాపారం అనేకదేశాల్లో బాగా అల్లుకుపోయింది. ఆ రోజుల్లో తియోగ్నిస్ అనే గ్రీసు దేశపు కవి యిట్లా వ్రాసాడు : “గులాబినుండి ఉల్లి పాయలూ, బానిస స్త్రీనుండి స్వాతంత్ర్య వ్యక్తులూ పుట్టరు.” మొదట్లో బానిసలను తక్కువజాతి జనంగా యెవరూ భావించేవారు కారు. స్వాతంత్ర్య వ్యక్తులూ, బానిసలూ అంతా కలిసి పని చేసేవారు; జీవించేవారు. ఒక్కొక్కయింటికి తొడ్డి “కులపెద్ద”గా వుండేవాడు. అతని కుమారులూ, వారి భార్యబిడ్డలూ, బాని

సలూ, వారి సంతానమూ, అందరూ చేరి కులపెద్ద యింట్లో నివసించేవారు. ప్రతివిషయంలోనూ అతని మాటప్రకారం అంతా నడచుకొనేవారు. అవిధేయతకు తగ్గి తన బానిసలను కొట్టి శిక్షించినట్లే తన కుమారులనూ శిక్షించేవాడు. ముసలి బానిసలు చాలాకాలంగా ఆయింటి నవ్వుకరీలో నున్నవారు. కొత్తగా వచ్చిన క్షర యజమానిని “బిడ్డా” అనీ, “కుమారా” అనీ పిలిచేవారు. యజమాని అట్టి వృద్ధబానిసను “తండ్రి” అనే వాడు. అదీ అప్పటి ఆచారం. కొందరు బానిసలు తమ యజమానునితో సహపంక్తిని కూర్చుని భుజించేవారుకూడా.

ఇట్టి అన్యోన్యప్రేమా, గౌరవమూ ఉన్నప్పటికీ, బానిస యెప్పటికీ బానిసగానే యుండేవాడు. అంటే అతనికి స్వాతంత్ర్యమనేది ఉండేదికాదు. తన యజమానికిసంతృప్తి కలిగేట్లు యెప్పుడూ అతను నడుచుకోవలసియుండేది. ఇంటిలో నితరుల కన్న అతనికి యెక్కువపని యుండేది. ఎప్పుడూ తన యజమానియొక్క ఆస్తిలో బానిసా ఒక భాగమేగాని, స్వతంత్రుడుగా ఎన్నటికీ ఉండేవాడుకాదు. యజమాని చనిపోగానే అతని పశువులూ, పొలాలతోపాటు బానిసలపైనా అతని కుమారునకు వారసత్వపు హక్కు యేర్పడేది.

క్రమంగా పూర్వము యజమానికి, బానిసలకూ ఉండే అన్యోన్యప్రేమా, గౌరవమూ నశించాయి. పిల్లలందరూ యజమాని వారితండ్రి. భార్యకు అధికారి ఆమెభర్త. కోడలు తన మామకు వినయ విధేయతలు చూపేది. కొత్తికోడళ్ళు, పెద్ద కోడళ్ళు చెప్పచేతల్లో వుండేవారు. ఈవిధంగా ఒకరిపై

నొకరు అధికారం చెలాయించేవారు. అందరికీ లోకువగా ఎవరేది చెప్పినా చేయవలసినవారుగా బానిసలుండేవారు.

ఒక తెగకూ, యింకో తెగకూ గల సమత్వం క్రమంగా అంతరించింది. ఒకరికి చాలా పశువులుంటే యింకొకరి కుండేవి కావు. వానినిచ్చి యితరులనుండి తమకు కావలసిన వస్తువులను కొనుక్కోడానికి వీలుండేది. మొదటి నాణ్యములు ఎప్పు చర్మం తోనే చేయబడ్డాయి.

బానిసలు, పశువులకన్నా యెక్కువగా అనేకపనులకు పయోగపడేవారు. పశువులూ, గొట్టెలూ, పందులూ మొదలైనవానిని కాపాడేవారు; మేపేవాడు. సాయంత్రం కాగానే వానిని దొడ్లలోకి తోలి తాళం వేస్తాడు. పండిన పంటల నూర్చి ఇంటికి తెస్తాడు. ద్రాక్షగుత్తులనుండి రసం పిండటమూ, పాలనుండి వెన్నా, జన్నా తయారుచేయటమూ అతనే చూచుకొనేవాడు. యజమానుల గాచెలన్నీ పుష్కలంగా ధాన్యంతో నింపేవాడు. సువాసన నూనెలతో పెద్ద జాడీలను నింపియుంచేవాడు. ఇన్ని పనులూ చేయగల బానిసల కోసం తరుచుగా యుద్ధానికి వెళ్ళే సమయాల్లో తమ బానిసలను ఇండ్లదగ్గర వదిలి వెళ్ళేవారు. ఆ బానిసలు పాడిపంటలను కాపాడుతూ కాలం గడిపేవారు.

కోట ముట్టడి

యుద్ధాలు సాగేకొలదీ ప్రజలకు యెక్కువ పని కలిగేది. ఈటెలూ, ఖడ్గాలూ, రథాలూ మొదలైన యుద్ధ పరికరాలు చేయవలసియుండేది! శత్రు ఖడ్గాలనుండి తప్పించుకొను దేహానికి, ముఖానికి లోహపుకవచాలూ, యీటెలు గుచ్చుకో

కుండా ఆపుకోను డాలులూ చేశారు. వారి సిరీ, సంపదా యెక్కువవటంచేత, పూర్వంకన్నా యెక్కువ బందోబస్తుగా ప్రతిజాతివారూ ఆత్మరక్షణకు తగినయోర్పాలు చేసుకొన్నారు. పెద్ద కోటగోడలూ, బురుజులూ, అనేక పెద్ద గదులూ, వివిధ రకాల సామాగ్రిని దాచే గిడ్డంగులూ, బలమైన ద్వార బంధాలూ, తలుపులూ యెత్తుగావుండే కొండలమీద త్వర త్వరగా నిర్మించబడ్డాయి.

కోటబురుజులనుండి యెన్నో మైశ్యనరకూ చుట్టూ దేశం కనుపించేది. దూరాన యెక్కడో దుమ్ము మేఘంలేచేది. సూర్యకాంతిలో శత్రువుల యీటెలు తళతళలాడేవి. వెంటనే కోటలో పెద్ద కోలాహలం ప్రారంభమయ్యేది. యుద్ధ సన్నాహాలకో, పొలముకాపు త్వరత్వరగా తన నాగలియెడ్లను కోట లోనికి తోలుకుపోయేవాడు. మందకాపకులు గోరెలను వెంటనే యింటిముఖం పట్టించేవారు. ప్రతివాడూ, ప్రతి జంతువూ లోనికి రాగానే కోటద్వారం బంధించబడేది. పెద్ద పిడుగుశబ్దంతో తలుపులు దిగజారేవి. రహస్యంగా బురుజుల రంధ్రాలనుండి యుద్ధవీరులు శత్రురాకను కనిపెట్టేవారు. సమయం కనిపెట్టి వారిపై శరవర్షం కురిపించేవారు.

శత్రుసైన్యం కోటగోడల వెలుపల తమ విడిది నేర్పరుచు కొనేవారు. అంత బలమైన కోటను ముట్టడించి స్వాధీనం చేసుకోడానికి కొన్ని నెలలకాలం పట్టినా పట్టవచ్చని వారికి తెలుసు. ప్రతిదినమూ ప్రొద్దున్నే కోట తలుపులు తెరువబడేవి. లోపల నుండి యీటెలూ, ఖడ్గాలూ పుచ్చుకొని కొందరు సైనికులు వచ్చి, శత్రు పటాలాలను సంధించేవారు. ఒక్కొక్కరూ తమ

యావచ్చక్తిని వినియోగించి పరాయివానిని ఓడించాలని యత్నించేవారు. కోట ప్రజలకు తమ భార్యాబిడ్డలనూ, ఇళ్ళు వాకిళ్ళనూ కాపాడాలనే ఆవేశం యెంతో, అంతే పేరాశ ధనధాన్యాలు దోపిడిచేసి సంపాదించాలని కోట నెలుపల వాళ్ళ కుండేది. పగలంతా పోరాడి, చివరకు రాత్రి చాలా చీకటి పడ్డ తరువాత, యెవరకూ తెలియకుండా, తమ సోదరుల శవాలను యుద్ధభూమిపై వదలి, జనులు తిరిగి కోటలోనికి వెళ్ళే వారు. తెల్లారేదాకా యుద్ధం ఆగిపోయేది.

రోజులు గడచిపోయేవి. ఎంత ధైర్య సాహసాలతో కోటలోని ప్రజలు పోరాడినా కొద్దికాలానికి వారికి అన్నపానీ యాలకు కరువు ప్రారంభమయ్యేది. శత్రుశూలాలకన్నా, ఖడ్గాల కన్నా, క్షుధాగ్ని బాధ దుర్భరమయ్యేది. గిడ్డంగులలోని ఆఖరు ధాన్యపుగింజ లైపోయేవి. నూనెజాడీలు పూర్తిగా యింకి పోయేవి. కోటంతా ఆకలిగొన్న పిల్లల ఆక్రందనలతో నిండి పోయేది. తల్లులు తమ హృదయాల్లో పొంగిపొరలివచ్చే దుఃఖాన్ని దిగ్మింగుకొని బిడ్డల కన్నీరు నద్ది ఓదార్చేవారు. మొగవాగు వింటే ఏం తిట్టిపోతారో అనే భయంకాదూ పాపం!

ఇట్లా కొన్ని రోజులు గడిచేటప్పటికి కోటను సంరక్షించే జనుల సంఖ్య తగ్గిపోయేది. శత్రువులు చులాగ్గా లోపలకు వెళ్లే వారు; కోటగోడలు పడగొట్టి జనుల గృహాలనూ, గాదెలనూ, కర్మాగారాలనూ భూమిట్టం చేసేవారు. స్త్రీ పురుషులనూ, పిల్లలనూ చెరబట్టి బానిసలుగా పట్టుకుపోయేవారు. అంతవరకూ స్వతంత్ర జీవితాలు హాయిగా గడిపిన ప్రజ పాపం! బానిస శృంఖలాల కర్పితమయ్యారు.

విచిత్ర సమాధులూ - వాని సూధార్థమూ

చాలా దేశాల్లో మైదాన భూముల్లోనూ, సమప్రదేశాల్లోనూ కొన్ని చోట్ల పొడుకైన గట్టులవంటి దిబ్బ లనేకం కనుపిస్తాయి. ఒక్కొక్కచోట పెద్ద గట్టు ఒక్కటే ఒకటుంటుంది. కొన్నిచోట్ల యీ గట్టులన్నీ చిన్న పర్వతపంక్తిలాగా చేరియుంటాయి. ఆయా దేశపు చాలమంది ప్రజ కీగళ్ళేమిటో తెలియదు. పురాతనంనుండి యీ గట్టు లుండటంమూలాన వానినిగురించి రకరకాల గాథలు ప్రజల్లో అల్లుకుపోయాయి. నిజమేదో తెలియనపుడు ఇట్టి కథలు విశేషంగా పెరుగుతాయిగా !

భూతత్వశాస్త్రజ్ఞులీ విచిత్ర గట్టును త్రవ్వారు. అం దగు పించిన విషయాలనుబట్టి వారేమి చెప్తారంటే : చాలాకాలం క్రితం ఆ మైదానంలో వసించిన జనులసమాధు లీగట్టు. లోతుగా యీ గట్టులో మానవ అస్థిపంజరాలూ, కుండలూ, జాడీలూ, రాతివీ, కంచువీ పనిముట్లూ, గుడ్డపు యెముకలూ అనేకం కనుపించాయి. చనిపోయినవారు పరలోకంలో సమాధిలో పాతి బెట్టిన సామానుల నుపయోగించుకొంటారని వారి యుద్దేశం. అందుకనే వాని నావిధంగా పూడ్చిపెట్టేవారు. కాని చాలా పురాతనజనుల సమాధుల్లో అట్టి వస్తువు లంతగా యేవీ యుండేవికావు. “తనది” అనబడే వస్తువు లాకాలంలో మనిషికి యుండేవి కావు. మెడకు కట్టుకొన్న రత్న రేకులూ, జంతువేట కుపయోగించే యీటెలూ, ఇటువంటి వేవో. ఒకటిరెండుర కాలు మాత్ర ముండేవి. ఇంటిలోవుండే వస్తువులన్నీ ఉమ్మడిగా అందరూ వాడుకొనేవారుగా ? అందుకని ప్రత్యేకించి “తనది” అనడానికి

అవసరమే కలిగింది కాదు. అందుకనే ఆ పురాతనకాలపు సమాధులన్నీ ఒకేమాది రుంటాయి. వానిలో ధనికులవనీ, పేదవారివనీ భేదాలుండవు.

ధనికులూ, బీదవాడూ అనే తారతమ్యం ఎంతో కాలానికి తరువాతే ఉత్పన్నమైనదని సమాధులు పరీక్షిస్తే విశదమవుతోంది. డాన్ సదీతీరాన మూడు కాల సమాధులగుపించాయి. మొదటిదానిలో ధనికులూ, రెండోదాంట్లో సామాన్యులూ, ఆఖరుదానిలో నిరుపేదలూ పాతిపెట్టబడ్డారు. ఒక పెద్ద సమాధిలో, సర్కి మధ్యలో చాలా లోతైన గోయి ఒకటి కనుపించింది. అందులోనే శవాన్ని పాతిపెట్టారు. గ్రీకుదేశపు మట్టి కూజాలూ, బంగారు నగిషీ పనిగల యుద్ధకవచాలూ, చక్కని చెక్కడపు పనివానితనం చూపే పిడుగున్న చిన్న బాకులూ అందులో కనుపించాయి.

మధ్యరకం సమాధుల్లో బంగారునగలనేవి అంతగా కనుపించలా. గ్రీకు కూజాలవంటి వసలేలేవు. మూడోరకం బీదవారి సమాధులు, వారి బతుకులాగానే, నిరాడంబరంగా, దైన్యం గొల్పుతూ కనుపించాయి. ఇట్టి బీదవారి సమాధులే యెక్కువగా వున్నాయి ఆ సదీతీరంలో. ఆ పేదవాని లెల కొక ప్రక్క యీటే, యింకోప్రక్క నీళ్ళుత్రాగేటందుకు మట్టి ముంతామాత్రం ఉంటాయి. పరలోకంపోయినా, బీదవాడిగా నుండమనే యీలోక ప్రజల శాపం ఆతని వదలదు కాబోలు, పాపం !

ఈ సమాధుల ప్రక్కనే యున్న పల్లెను పరీక్షిస్తే పూర్వపుజనుల జీవితవిషయా లింకా యెన్నో విశదమైనాయి.

గ్రామంచుట్టూ యొక ప్రాకారమూ, దానిమధ్య నింకొకటి యున్నాయి. ఈమధ్య భాగంలో గ్రీనుదేశంనుండి, యితర ప్రదేశాలనుండి వచ్చిన చాల ఖరీదైన సామాగ్రి యెంతో కనుబడింది వెలుపలిభాగంలో. అంటే లోపల గోడకూ బయట ప్రాకారానికీ మధ్యభాగంలో అటువంటి వస్తువు లేవీ కనుపించాయికావు. సాధారణ కుండలూ, కూజాలవంటివీ మాత్ర మున్నాయి. అంతకంటే యెక్కువ ఖరీదైనవి, సుందర మైనవి కొనడానికి ఆ గ్రామానికి వెలుపలిభాగంలో వుండే యీ జనులకు సాధ్యపడిందికాదు.

ఈవిధంగా ఏకాలంలోనో చనిపోయిన జనుల సమాధులు మనకెన్నో విచిత్రవిషయాల తెలుపుతాయి ఒక్కొక్క సారి. తమ యజమానితోసహా యెందరో బానిసలు పూడ్చి పెట్టబడేవారు. భర్తలతోపాటు సమాధిలో వారి భార్యలూ, దిగి పాతిపెట్టబడేవారు. మన హిందూదేశపు రసపుత్రుల సహగమనాచారంలాగా వారికీ అట్టి ఆచారముండేది. ఇన్నేసి పుటలు వ్రాసిన గ్రంథాలకన్నా యీ సమాధులెన్నో యిట్టి ఘోరవిషయాలను మనకు చెప్పక చెబుతున్నాయి. తండ్రి చనిపోతే తనతోపాటు తన యిద్దరి భార్యలనూ, బానిసలనూ భూగర్భానికి లాక్కొనిపోయేవాడు. కారణం? వారంతా అతని ప్రత్యేకపుటాస్తి! ఆ ఆస్తిపై అతనికి సర్వాధికారం ఉండేది !!! మనుజుడు కొత్త లోహాన్ని సృష్టిస్తాడు

భూగర్భంలో, పురాతన సమాధుల్లో దాచియుంచబడిన యెన్నో వస్తువులు బయటకు తీశారు. వానిని వస్తుప్రదర్శన శాలల్లో మనం చూడవచ్చు. గాజు అలమారుల్లోనున్న

యీ వస్తువులను చూస్తూ నిలబడితే ఆలోచనాపరంపరలతో నిండిపోతుంది. బంగారు పిడిగల ఖడ్గాలూ, బహునున్నితంగా పెనవేయబడిన లోహపుగొలుసులూ, బంగారూ, వెండి జింకలూ, రెయిన్ డీరులూ - యీవిధంగా యెన్నో మన దృష్టి నాకర్పించి బంధించివేస్తాయి.

అంత సౌందర్యంగా వస్తువులు చేయడాన్ని బట్టి వారికి, కళలయం దభిరుచీ, నైపుణ్యమూ యెంత యెక్కువగా వుండేవో గ్రహించవచ్చు. కంచుతో ఒక బాతును చేయడానికే యెంతో కాలంపట్టేది. మొట్టమొదటగా భూమినుండి ఖనిజపురాళ్ళను త్రవ్వాలి. రాగిలోహము ముద్దలుముద్దలుగా దొరికేరోజు లప్పటికే గతించిపోయాయి. చెకుముకిరాతికోసం త్రవ్వినట్లే, లోతుగా గనులు త్రవ్వి రాగి ఖనిజాన్ని తీసేవారు. ఆ లోతు గనులలో దిగి తమ గొడ్డళ్ళతో ఖనిజపురాళ్ళ నూడగొట్టి, తోలుసంచుల్లో నింపి పైకి తెచ్చేవారు.

తరువాత వా రింకొక నూతన పద్ధతి కనిపెట్టారు. గను లలో పెద్దమంటలు వేసేవారు. ఖనిజరాయి బాగా కాలినపుడు, ఆ గనిగోడలను చన్నీటితో తడిపేవారు. వేడికి నీరంతా ఆవిరై మేఘాలుగా లేచేది. రాయి పగిలి ముక్కలై క్రిందబడేది. ఆరోజుల్లో గనులు అగ్నికొండల్లాగా వుండేవి. వానిలోనుండి నిప్పుకొండలనుండి వచ్చేటట్లు పొగలూ, ఆవిరీ, మంటలకాంతీ వచ్చేవి. ఇంగ్లీషులో అగ్నిపర్వతానికి “వొల్కాన్” అంటారు. ఈ మాట “వల్కన్” అనే పదంనుండి వచ్చింది. వల్కన్ ఒక పురాతన దేవునిపేరు. ఆ దేవుడు పెద్ద కమ్మరివాడట !

ఖనిజరాతిని తెచ్చి కరిగించేవారు. ఇష్టంవచ్చినట్టి రూపంగా పోతపోయడానికీ, గట్టిగా వుండేటందుకూ, ఆ రాగిరాళ్ళతో తగరపుముక్కలుకలిపి కరిగించేవారు. తగరమూ, రాగీకలిపి కంచులోహం తయారయ్యేది. కొత్త గుణగణాలు ఉపయోగాలుగల యీ కంచును, మనుజుడు తానే నిర్మించాడు; సృష్టించగలిగాడు.

పురాతనరోజుల్లో జాతిలోని ప్రతివాడూ వేటకాడుగా వుండేవాడు. అందుకని ప్రతివాడీ రాశిపనిముట్లూ, విల్లులూ, అంబులూ చేయటం తెలిసియుండేది. ఒకడు కాకుంటే ఇంకొక డా పనిని కావలసినపుడల్లా చేయగలిగేవాడు. ఆ పనికి ప్రత్యేక వైపుణ్య మేనీ అంతగా అవసరమయ్యేదికాదు.

రాగీ, తగరాలనుండి కంచును చేయటమూ, దానితో రకరకాల వస్తువులు చేయటమనేది అట్లా తేలికైనపని కాదు. ఏదో లేతకొమ్మను తీసుకొని దాని రెండుచివరలూ వంచి బిగించి విల్లుచేయడానికీ, కంచు వస్తువులు చేయడానికీ యెంతో తేడావున్నది. కొన్ని యెండ్లు కృషిచేస్తేనేగాని లోహపు కవచాల చేసేవృత్తిలో ఆరితేరటం వీలయ్యేదికాదు జనులకు. తగ్గడినుండి అతనిపిల్లలు అట్టివృత్తుల నేర్చుకొనేవారు. ఒక్కొక్క జాతి జనులు ఒక్కొక్కరకపు శిల్పాన్ని తమ స్వాధీనం చేసుకొని వృద్ధి పర్చేవారు. ఒక జాతివారంతా కమ్మనుటైతే, యింకొకరంతా కవచాలు చేసేవారు గానూ, వేరొక తెగవారు రాగిలోహపు పనివారుగానూ పేరు సంపాదించుకొన్నారు. వారి ప్రఖ్యాతి నల్లెనలా వ్యాపించింది.

నా దీ _ నీ దీ

మొదట్లో కార్మికులంతా తమజాతికీ, తమ గ్రామానికీ కావలసిన వస్తువులుమాత్రమే చేశారు. కాలక్రమంగా లోహపు కవచాలూ, మట్టిపాత్రలూ మొదలైనవిచేసేవారు. తమవస్తువుల నితరులకిచ్చి వారినుండి ధాన్యమూ, బట్టలూ, ఇంకా యితర వస్తువులూ పుచ్చుకోటం మొదలుపెట్టారు. ఇందుమూలాన జనులలో వృత్తిపనివారనీ, వ్యావసాయకులనీ రెండుతెగల భాగా లేర్పడ్డాయి. ఆ కాలంలోనే ధనికులూ, బీదలనే భేదం కూడా తలయెత్తించింది. క్రమంగా యిట్టినూతన భావాలు బలపడి పూర్వం ఐక్యంగావుండే సంఘంలో భేదాలూ, తారతమ్యాలూ పెరిగాయి.

మొదట్లో వృత్తిపనివారు సంఘానికి కావలసిన 'వస్తువు' లన్నీ చేసేవారు. సంఘప్రజ లావస్తువుల నువయోగించుకొనే వారు. వృత్తిపనివారికి యితరులనుమాదిరే ఆ సంఘం యీవత్తూ అన్నవస్త్రాలిచ్చి, యింకా తగిన సదుపాయాలు చేసే కాపాడేది. క్రమంగా తాను చేసిన వస్తువులను యితరుల కిచ్చి, తనకు కావలసిన వస్తువులు వారినుండి తెచ్చుకోటం మూలాన అట్లా తెచ్చుకొన్న వస్తువులు ప్రత్యేకించి తనవనే భావం మనుష్యుల్లో పుట్టింది. వానిని తమ సంఘజనుల కొరకు వినియోగించవలసిన అవసరం వారి కగుసాచిందికాదు. తను రెక్కల కష్టంతో చేసిన వస్తువు "నాది" అనే భావం మనుజునికి కలిగింది. అతనూ, ఆతని కుటుంబీకులూ ఆ కష్టఫలితానికి హక్కుదారులేగాని అన్యులుకాజాలరని వారనుకొన్నారు. ఆ వస్తువులుచేయడానికీ, వాని నిచ్చి ఇతరులనుండి వేరేవస్తువులు

తెచ్చుకోడానికీ వారికి సంఘం యేవిధంగాగాని తోడ్పడలేదనే భావం వారికి కలిగింది.

జనులు విడివిడిగ “తమ” యింట్లలో వుండటం ప్రారంభించారు. గ్రీసూ, మైసినే, టైరిస్ దేశాలలోవుండే పురాతన గ్రామ శిథిలా లీవిషయం స్పష్టంగా చూపుతాయి. అందరి కన్నా యెక్కువ ధనికులు కొండమీద గట్టి ప్రాకారాలమధ్య యింట్లు కట్టుకొని నివసించేవారు. ఇతరుల కందకుండా తమ ధన, ధాన్యాలను దాచుకోవాలనే ఉద్దేశమే ఆ ప్రాకారాలకూ, బందోబస్తుగా యితరుల కందకుండా కొండలమీద యింట్లు కట్టుకోడానికీ కారణం. ఆ యెత్తు గోడలమధ్య ఆ జాతికంతకూ అధిపతియైన సైన్యాధికారి, అతని భార్యబిడ్డలూ వసించేవారు. కొండక్రిందనున్న లోయలో నిరుపేదలైన పోలము కాపులు తమ మట్టిపాకల్లో వసించేవారు. ఈ కొండ కిరుగు పొరుగు భాగాల్లో వృత్తిపనివారు నివసించేవారు.

అట్టి గ్రామాల్లోనూ, నగరాల్లోనూ సమత్వమనే భావం మనుష్యుల హృదయాలనుండి త్వరలో అంతరించింది. నామాన్య ప్రజ - వారే యితరులకన్న యెప్పుడూ యెక్కువగా వుండే వారు. ధనికులనూ, తమ సైన్యాధిపతినీ, యితర పెద్దలనూ, వారి ధనధాన్యాలనూ చూచి ఓర్వలేకపోయారు. కాని, వారి నేమీ చేయలేకపోవటంచేత వారంటే భయము వారిలో జనించింది. ఆభయమే, తిరిగి వారి అశక్తతా, అసూయతలతో మిశ్రితమై గౌరవంగా తయారయింది. బీదలు ధనికులను . గౌరవించటమూ, వారంటే దిగ్భ్రమచేంది పూజించటమూ అనే వికృతభావాలు జనుల కలవాటైనాయి. ధనికులకు తామట్లా

ధనాఘ్యులుగా వుండటం గొప్ప అదృష్టమనీ, అది తమ పూర్వ సుకృతఫలమనీ భోచింది. ధనికులపట్ల దైవమున్నాడు. వారు ధనికులుగా వుండటమే ఆ దైవకటాక్షానికి సూచన అనే విషయాన్ని ధనికులు తమ బిడ్డలకు ఉగ్గుపాలతో రంగరించి పోషేవారు.

వ్యావసాయికులు, వృత్తిపనివారియెడల సోదరభావంతో మెలికేవారుకారు. నేలను త్రవ్వి గనులలో దిగి పనిచేసేరంటే యెట్టి ఆదరణా చూపేవారుకారు. ఏదో అగ్ని పర్వతంలాగా పొగలూ, దుమ్మూ, మంటలూ, ఆవిరులూ పైకిజమ్మే గనిలోకి దిగి, బయటకు వచ్చినపుడల్లా మసిపూతతో నల్లగా కనుపించేవారిని చూస్తే జనులకు ఒకవిధమైన భయంవేసేది. అతనిలో యేదో మంత్రశక్తి యుందికాబోలు. నేలక్రింద యేదయ్యమో? భూతమో అతనికి దారి చూపిస్తుంది కాబోలు. లేకపోతే ఆ చీకట్లో పనిచేయటం దుర్లభ మనుకొనేవారు. సాధారణ ఖనిజపు రాతినుండి మెరిసే యెర్రని రాగినీ, కంచునూ చేయడాని కాతని కేదో గొప్పమంత్ర, తంత్రాలు వచ్చి యుంటాయని సాధారణజను లనుకొనేవారు. అతడంటే భయమూ, వాడికెంత దూరంగావుంటే అంత మంచిదనీ వారికి భోచింది.

ఇటువంటి యుద్దేశాలు కేవలం గ్రీసుదేశంలోనే కాదు; అన్నిచోట్లా ప్రబలాయి. ధనికులకు ధనం యెట్లా వచ్చిందో జనులు మరచిపోయారు. బీదవాడుగా పుట్టటమూ, గొప్పవాని కడుపున పుట్టటమూ కేవలం దైవాధీన మనుకొన్నారు. ధని

కులశట్ట దైవముంటాడు. పాపంచేసినవారు పేదవారుగా పుడతారు. వా రనుభవించే కష్టాలూ, శాధలూ, సమస్తమూ వారి పాపఫలితం. అన్య లేవిధంగానూ వారిస్థితిని మార్చజాలరు. ఇట్టి వికృత, వింతభావాలు ప్రజల హృదయాల్లో బలపడిపోయాయి.

పెరుగుతూన్న లోకం శాస్త్రీయ దృక్పథ ప్రారంభం

మొదటి రోజుల్లో యీ లోక మేమూత్రం అర్థమయిందికాదు. మనుష్యులకు అంతా విచిత్రంగా, దురూహ్యంగా వుండేది. కంటి కగుపించని గొప్పశక్తులెన్నో ప్రతిచోటా దాక్కుని యుండేవి. కొన్ని మంచినీ, కొన్ని చెరువునూ చేస్తాయి మనుష్యులకు. ఏదంటే ఎట్లా పరిణమిస్తుందో, ఏపని చేస్తే ఎట్టి ఫలం దక్కుతుందో వారికి తెలియక యెప్పుడూ భయపడుతూ జీవితాలు గడిపేవారు.

తగిన లోకానుభవం లేనందుచేత, చీకటి పడితే తిరిగి తెల్లవారుతుందో లేదో, ఈ సారి చలికాలం గడచి తిరిగి చిగురింతకాలం వస్తుందో రాదో అనే భయానెన్నో వారి కుండేవి. సూర్యోదయం కావాలనీ, వర్షాలు కురవాలనీ, ఎండలు కాయాలనీ పూజలూ, పునస్కారాలూ చేశారు ఆరోజుల్లో. ఈజిప్టు దేశపురాజైన “ఫేరో”కు సూర్యునిపై గొప్ప అధికారమూ, శక్తి ఉండేదని ఆదేశ జనులనుకొనేవారు. ప్రతిరోజూ ప్రార్థున్నే గుడిచుట్టూ ఫేరోరాజు ప్రదక్షిణం

చేసేవాడు. ఆ ప్రదక్షిణం పూర్తియైతే సూర్యుడు ఆకాశ
మార్గాన తన ప్రయాణాన్ని పూర్తి చేసుకోగలుగుతాడని
వారనుకొనేవారు. ఆకురాలుకాలంలో సూర్యునియొండ అంత
తీక్షణంగా వుండేదికాదు. సూర్యుని కా కాలంలో బలం తక్కువ;
సరిగా ప్రయాణం సాగించలేడు. అందుకని పట్టుకొని నడువ
డానికి చేతికర్ర అవసరం అనుకొన్నాడు. అందుకని ఆకురాలు
కాలంలో “సూర్యభగవానుని చేతికర్ర” పండుగను చేసేవారు
ఈజిప్టులో.

మానవజీవితం అట్టి యుద్ధేశాలతో బయలుదేరింది.
కాని తమ వివిధ జీవితానుభవాలమూలానా, కొత్త కొత్త
పనులు కనిపెట్టి చేయడంచేతా జనులకు యీ సృష్టి, దాని
గుణతత్త్వాలూ, నియమాలూ విశదం కాజొచ్చాయి. రాతి
ముక్కను చెక్కి బాణపు మొనను చేసేటప్పుడు ఆ రాతి గట్టి
తనమూ, నునుపూ, గరుకుదనాలూ, యే ప్రక్క చెక్కుతే
చక్కగా చీలి ముక్కలవుతుందో అనే ఇట్టి విషయా లెన్నో
మనుజునికి బోధపడ్డాయి. కాని ఇతర రాతిముక్కల చెక్కినా
అదేవిధంగా జరుగుతుందా? ఈ ప్రశ్నకు “ఔ”ననేజవాబు మానవు
డియలేకుండేవాడు. ఈ రాయిని చెక్కుతే ఇది యేడవాలేదూ,
మాట్లాడాలేదు; కాబట్టి యితర రాళ్ళవిషయమూ అంతేనని
అతడు గ్రహించుకోలేకపోయాడు మొదట్లో. ఒకవేళ కొన్ని
రాళ్ళకు నొప్పికలిగి అవి మాట్లాడినా మాట్లాడవచ్చు; యేషివినా
యేడువవచ్చు అని వారనుకొనేవారు. సృష్టిలో ఏ రెండువస్తు
వులూ ఒకే మాదిరి యుండవని అతనికి తెలుసు. కాబట్టి
కొన్ని అనుభవాల నాధారంచేసుకొని లోకవ్యవహారా లీవిధంగా

జరుగుతాయి. || ఈ తీరుగా జరుగవని చెప్పటం దుస్సాధ్యమనుకొన్నాడు. రాతినాగలిని కొత్తగా చేయాలంటే, సరిగా పాతనాగలిమాదిరే దాన్ని చేయాలి. లేకపోతే అది నేలను దున్నుతుందనే ధైర్యం వారి కేమాత్రం ఉండేదికాదు.

క్రమంగా యెన్నోయేండ్లు, వేలకొలది సంవత్సరాలు గడచిపోయాయి. రకరకాలరాళ్ళతో పనిముట్లు చేయటంచేత వారికి గాయియొక్క తత్త్వం అర్థమయింది. రాళ్ళన్నీ గట్టిగా వుంటాయి; అంటే రాయి ఒక గట్టి పదార్థం అని వారు తెలుసుకోగలిగారు. ఏ రాయి మాట్లాడేదికాదు. కాబట్టి రాళ్ళు మాట్లాడవు. ఈవిధంగా వస్తువులనైజమూ, గుణగణాలూ మొదలైనవి వారు గ్రహించుకోటం ప్రారంభం కావొచ్చింది. శాస్త్రపరిశోధనలకూ, శాస్త్రీయమైన ఉద్దేశాలకూ, దృక్పథానికి అప్పుడే ప్రసాది నాటబడింది.

“చెరుముకి గట్టిరాయి” అని యేవృత్తిపనివాడైనా అన్నపుడు నాడు చెప్పిన విషయం ఏదో ఒక ప్రత్యేక చెరుముకి రాతికి మాత్రమే అన్వయించి, తక్కిన రాళ్ళ నైజాన్ని వర్ణించడనే భావం అంతరించింది. అమాట అన్ని చెరుముకి రాళ్ళ స్వభావాన్నీ తెలుపుతుందని జనులు గ్రహించుకోగలిగారు. చెరుముకియొక్క గట్టితనం సృష్టిలో స్వభావసిద్ధమైన విషయమనీ, అట్టి విషయాలే యింకా యెన్నో ఉన్నాయనీ వారికి తెలిసింది. “చలికాలం తరువాత, చిగురింతకాలం వస్తుం”దంటే కాదని యెవరూ అనరు. ఆవిషయం నిజమేనని మనందరకూ అనుభవంమూలాన తెలుసు. ఋతుక్రమాన్ని మన పూర్వీకులు అనుభవంమూలాన గ్రహించుకోడానికి కొంతకాలం పట్టింది.

అట్లా తెలుసుకోటంమూలాన ఒకే ఋతువు తిరిగి వచ్చేటప్పటి కొక యేడాది పట్టుతుందని వారు గ్రహించారు. అప్పటినుండి సంవత్సరాలు లెక్కించటం జనుల కలవాటయింది.

ఈజిప్టులోని నైలునది యేటేటా వరదలువచ్చి నిండేది. ఆవరదలు వచ్చే సమయాన్ని బట్టిసంవత్సరాలులెక్కించటం వారు ప్రారంభించారు; నైలునది వారికి సుభిక్షంపెట్టే దేవతనే ఉద్దేశం ఉండేది. అందుకని పూజారులు నదీతీరపు దేవాలయాల మీద నీరంత యెత్తుకువచ్చేదో యేటేటా గుర్తించేవారు. ఇప్పటికీ దేవాలయాలమీద ఆ గుర్తు లగుపించుతాయి.

వేసవికాలంలో పొలాలన్నీ యెండి బిల్లువడేవి. పసుపు రంగు బురదనీరు నది కెప్పుడు తగులుతుందా అని ఆతురతతో జనులు యెదురుచూచేవారు. వారిపై దేవత లాగ్రహించి నదికి నీరెక్కడుండా చేస్తే వారిగతియేమవుతుందోననే భయపడేవారు. గ్రామ గ్రామాలనుండి కానుకలూ, కట్నాలూ దేవాలయాలకు జనం తెచ్చేవారు. పూజారులకు వాని సర్పించి నై వేద్యంపెట్టి, నదికి నీరురావాలని దేవునిపూజంపమనేవానిగ్రామవాసులంతా. ప్రతిరోజూ ప్రార్థనలేచి గుడిపూజారులు నీరువచ్చిందేమోనని చూడడానికి నదికి వెళ్ళేవారు. సాయంత్రం దేవాలయపు విశాల మైన డాబాలపై కెక్కి నక్షత్రరాసులను పరికించేవారు. వాని స్థానాలనుబట్టి యింకెన్ని రోజుల్లో నదిలో వరదలు రాగలవో పూర్వానుభవాన్నిబట్టి లెక్కించుకొనేవారు. “దేవత లను గ్రహించారు; ఇక మూడురోజుల్లో నది నిండుతుం”దని జ్యోతిషం చెప్పినట్లు జనులకు చెప్పేవారు.

క్రమంగా అంతకు ముం దగమ్యగోచరంగా వుండే భూలోకపు విషయాలన్నీ జనులకు అర్థంకాజొచ్చాయి. భూలోకపు ప్రథమ నక్షత్రాలయాలను ఐగుప్తు దేవాలయ డాబాలపై స్థాపింపబడ్డాయనటం అతిశయోక్తి కాదు. కుండలూ, లోహపు సామానులూ చేసిన పురాతన జనులే మొదటి శాస్త్ర పరిశోధకు లనటమూ అబద్ధంకాదు.

విషయాలనూ, వస్తువులనూ పరిశీలించటమూ, లెక్కించటమూ, వానినుండి నికరమైన సిద్ధాంతాలను గ్రహించటమూ జనులు నేర్చుకొన్నారు. ఈ కాలపు శాస్త్ర పరిశోధనలనూ, శాస్త్రీయంగా విషయాల పరికించే అలవాటుకూ ఆర్యోబ్బల్లోనే పునాది నాటబడింది. ప్రకృతీ, దానియందూండే శక్తులను గ్రహించడానికి జనులు యత్నాలుచేసే ఆకాలంలో వారికింకా సూర్య, చంద్ర, నక్షత్రాలనూ, నదులనూ, మేఘాలు మొదలైన వానిని పూజించే అలవాటు వదిలించికాదు. లోకతత్వం అర్థమయ్యేకొలదీ, క్రమంగా అట్టి ఆచారాలు నెనుకబడ్డాయే కాని ఒక్కసారిగా రూపుమాసిపోలేదు.

దేవుళ్లు దేవలోకానికి వెళ్ళటం

మొదట్లో ప్రతిచెట్టలో, రాణిలో, జంతువులోనూ దేవతలుండేవారని మనుష్యు లనుకొనేవారు. క్రమంగా ఆయుర్ద్వైతం మారటం మొదలు పెట్టింది. ప్రతి జంతువులోనూ ఒక్కొక్క దేవతాస్వరూపం ఉంటుందనే భావం మారి, అవన్నీ నివసించే వనానికంతా ఒక్క వనదేవత ఉంటుందనుకొన్నారు. అదే మాదిరి ప్రతి ధాన్యపు కంకిలోనూ దేవత లుంటారని పొలము కాపులు మొదట్లో అనుకొన్నారు. తరువాత వారికందరకూ

సుభిక్షంపెట్టి, పంటలను బాగాపండించే ధాన్యదేవత యొక్కటే ఉంటుందని ఊహించారు. అట్టిదేవతలు నలుగురు మనుష్యులూ తిరిగేచోట ఉండరనీ, యెక్కడో పుణ్యప్రదేశాల్లోనే ఉంటారనే భావం కలిగింది. దూరంగా యేమిటా శిఖరంమీదో అట్టి దేవతలకు స్థానా లేర్పాటుచేశారు. వివిధ పదార్థాల స్వభావాలూ, అవి వర్తించే విధానమూ క్రమంగా జనులకు అర్థం కావటంచేత వానిలో యేదో దేవుళ్ళున్నారంటే వారి మనస్సులకు సమంజసంగా తోచిందికాదు. అందుకనే జనులు సాధారణంగా వెళ్ళలేని ప్రదేశాలకు ఆ దేవతల నివాసాలు మార్చబడ్డాయి.

క్రమంగా జనులు దుర్గమారణ్యాల్లోకి వెళ్ళారు. మేఘాలు క్రమ్ముకొని యెప్పుడో ఒకప్పుడుగాని గోచరంకాని కొండ శిఖరాల నెక్కారు. అక్కడుండే సమస్త విషయాలూ వారు గ్రహించారు. అటువంటిచోట దేవత లున్నారనే పూర్వపు టుద్దేశాలు వారికి విష్టారంగా తోచాయి. కాబట్టి ఆ దేవుళ్ళంతా ఆకాశానికీ, భూగర్భానికీ తమ నివాసం మార్చుకోవలసి వచ్చింది. ఆకాశంలోవుండే ఆ దేవతలు తమ భక్తుల కన్నో విధాల తోడ్పడి మేలుచేసేవారనే కథలు ప్రతిదేశంలోనూ ఉన్నాయి. యుద్ధసమయాల్లో దేవుళ్ళు తమపక్షం వారికి సహాయం చేసేవారు. మేఘాలూ, గాలిదుమారములూ శత్రువుల కడ్డంగా లేచేవి. దారి తెన్ను తెలియక వారంతా గల్లంతు పడేసమయంలో దైవసహాయంచేత వా రోడించబడేవారు. ఇటువంటి గాథలన్నీ ప్రతిదేశంలోనూ జనులు చెప్పు

కొంటారు. కాని యివన్నీ యెప్పుడో పూర్వం జరిగాయట. ఇప్పు డట్టి విచిత్రాలు జరుగుతాయని యెవ్వరూ ఒప్పుకోరు.

ఈవిధంగా దేవుళ్ళు మానవుని పరిసర ప్రదేశాలనుండి దూరస్థానాలకూ, అక్కడినుండి ఆకాశానికి, పాతాళలోకానికి వెళ్ళిపోయారు. ఈలోకంనుండి ఆకాశానికి, పాతాళలోకానికి తమ నివాసాలు మార్చుకొన్నారు. ఈరోజుల్లో అటువంటి దేవుళ్ళున్నారని సమ్మేవారు చాలా కొద్దిమందే ఉన్నారు. ఏవో కథల్లోని విషయాల్లాగా, ఆ పురాతన దేవుళ్ళూ, వారి కృత్యాల్లా మనం చెప్పుకొంటామేగాని, మన కంతకంటే వారితో యెట్టి జోక్యమూ లేదు. దగ్గరనుండి దూరానికి, నేటి నుండి నిన్నటికీ దేవుళ్ళను దాటించివేశారు మనుజులు.

పూర్వం తమ కోర్కె లీడేరడానికి మనుష్యులు దేవుళ్ళకు పూజలూ, ప్రసాదాలూ అర్పించి తృప్తిపరచవచ్చునొనీ వారు. ఒక్కొక్క కార్యసిద్ధికి ఒక్కొక్కవిధమైన మతాచారమూ, పూజా విధానమూ ఉండేవి. మొదట్లో ఈ ఆచారాలు చాలా సర్వసాధారణంగానూ తమాషాగానూ ఉండేవి. వానలు కురవ డానికి నోట్లో నీరుపోసుకొని నృత్యంచేస్తూ ఆ నీటిని ఉమిసేవారు. అట్లా చేస్తే వానదేవుడు తృప్తి జెంది వర్షాలు కురిపిస్తాడట. కాదు మేఘాలను సల్లిక్కులకూ పారదోలడానికి దేవాలయపు డాబా నెక్కి, గాలి వీచేటట్లు గట్టిగా ఊదేవారు. క్రమంగా అట్టి ఆచారాలేవీ ఫలించవని జనులు గ్రహించుకోగలిగారు. ఆయా దేవతలను తృప్తి పరచడానికి, తమ కార్యసిద్ధికి యెట్టిపూజలు చేయాలో, ఏమంత్రాలు పఠించాలో అనే విషయాలన్నీ పూజారులకు వప్పగించారు. ఈ పూజారులు దేవాలయ పరిసరాల్లో నివసించే

వారు. గుడి డాబామిదికెక్కి, నక్షత్రాలను పరిశీలించి రానున్న విషయాలను జనులకు చెప్పేవారు. ఏదన్నా యుద్ధాని కుపక్రమించేముందు తన ప్రజ గెలుస్తారో, లేదో అనే విషయాన్ని ఆతడు దేవుళ్ళ నడిగి తెలుసుకొని చెప్పేవాడు.

ఈవిధంగా దేవుళ్ళు క్రమేపీ సాధారణ మనుష్యులకు దూరమైపోయారు. తమ జీవితాల్లో తారతమ్యాలు, హెచ్చుతగ్గులూ ఉండటమూ, ధనికలూ, నిరుపేదలూ, గౌరవనీయమైన వృత్తులు చేసేవారూ, హీనవృత్తి పనివారూ అనే భేదాలుండటమూ చూచి, దేవుళ్ళు జనులందరినీ నిష్పక్షపాతంగా చూస్తారని వారు నమ్మలేకపోయారు. ఈ హెచ్చుతగ్గులు దైవ కల్పితములనీ, రాజులు దేశాలు పరిపాలించేటట్లే, దేవుళ్ళూ మన జీవితాలను నిరూపకం చేసి పాలిస్తారనీ, ప్రతివాడూ తనకు దైవికంగా కల్పించబడిన స్థితితో తృప్తి చెంది జీవి చాలనీ పూజారులు జనులకు చెప్పేవారు. ఎందుకో ఆ మాటలు నమ్మారు. కాని, “అంతా దైవేచ్ఛ”అనీ, తమ కేమీ బాధ్యత లేదన్న సిద్ధాంతాన్ని కొంద రంగీకరించారు. ఒక గ్రీసు దేశీయ కవి యిట్లా వ్రాశాడు: “జ్యూస్ — దేవునిపేరు— యొక్క నిష్పక్షపాత గుణమూ, న్యాయమూ నా కంఠంకానటం లేదు. మంచివారు కష్టపడుతున్నారు; దుర్మార్గులు సుఖజీవితాలు గడుపుతున్నారు. తమ తండ్రులు చేసిన పాపాల శిక్షను, పిల్ల లనుభవిస్తారు. దేవుళ్ళుతా నరలోకాన్ని నదలిపెట్టి దూరంగా యే కైలాసాకో వెళ్ళిపోయారు నివసించడానికి.”

మొదటి జనులకు నిజానికీ, కల్పిత విషయానికీ భేదం తెలిసేదికాదు. అనుభవంమీద సంపాదించిన జ్ఞానానికీ, యిత

రులు చెప్పగా గుడ్డి నమ్మకంతో సరేనని ఒప్పుకొనే విషయాలకూ పూర్వీకుల కెట్టితేడా కనిపించిందికాదు. ఎన్నో వేల యేండ్లు గడిస్తేనేగాని మూఢనమ్మకాలూ, ఆచారాలూ త్యజించి, జనులు జ్ఞానసంపాదనకు కృషిచేయటం ప్రారంభించారుకాదు. తా మేవిషయాలనూ, వస్తువులనూ పరిశీలించి వాని నిజత్వం కనుక్కోట మొత అవసరమో వారు కొన్ని వేల సంవత్సరాలు గడిచిన తరువాతేగాని, అంతకుముందు తెలుసుకోలేకపోయారు.

పురాతన కథలూ, గాథలూ వింటోంటే, పూర్వపు గేయాలు చదువుకోంటే కేవలం జనులు తామే చేసిన పనులూ, నెరవేర్చిన కార్యాలేవో, ఏ దేవతలో వారికి సహాయపడి చేయించిన విషయాలనేవేవో విశిషిగా తెలుసుకోటం కష్టం. మన రామాయణ, భారత, భాగవతాల్లోని విషయాలన్నీ ఇట్టిస్థితిలోనే యున్నాయి. అటువంటి కావ్యాలు చదివేటపుడు ఇది నిజమైన విషయమూ, యిది కల్పిత విషయమూ అని చెప్పటం కష్టం. ఏదైనా ఒక దేశాన్ని వర్ణిస్తే అందలి విషయా లెంతవరకు భూగోళశాస్త్రబద్ధమో, యెంతవరకు కల్పితమో తెలియటం కష్టం. గ్రహాలను గురించి, నక్షత్రాలను గురించి శాస్త్రబద్ధమైన యే విషయాలు వారికి తెలుసో, యెంతవరకూ తెలుసో కనుక్కోటం కష్టం. ఎందుకంటే నక్షత్రఫలాలూ, గ్రహఫలాలూ అనే జ్యోతిష విషయాలనుకూడా ఆ నక్షత్రశాస్త్ర పరిభాషతో మిళితంచేసి ఉపయోగం చేస్తారు. ఇందులో నిజమేదో, కల్పితమేదో తెలుసుకోటం కష్టం. చారిత్రక విషయాలేవో, కల్పనాకంఠాశము

లెవో పూర్వగాధలనుండి కనుక్కొనటం అంత తెలివైన పని కాదు. మహాభారతంలోని కొరవ్వూ, పాండవులూ చారిత్రకంగా ఉన్నారని అనుకొన్నా, అందులో వ్రాయబడిన అనేక విషయాలు ఎంతవరకు కల్పితమో యెట్లా చెప్పగలం? భూగోళశాస్త్ర సంబంధమైనవీ, చారిత్రకమైనవీ యెన్నో విషయాలు అట్టిగాధల్లో నిజానికి నిజంగా నిరూపింపబడినా, ఇతర విషయాలనేకం కవి ఊహించటంలో, వర్ణించటంలోనూ ఉండే చమత్కారంమూలాన పుట్టియుండవచ్చు. ఇదేమాదిరి శ్రీకృష్ణుని బాల్యలీలల్లో యెన్ని నిబద్ధమో, యెన్ని గ్రంథకర్త చమత్కృతిని చూపేవీ, యెన్ని గూఢాంశాల ఉపమానాలంకారాల్లో చెప్పలేము. కాళీయమర్దన, మందరగిరి నెత్తటం వంటివి ఉన్న వున్నట్లే నిజమని యెవ్వరూ అనరు. అయినప్పటికీ కొంతవరకూ పురాతనగ్రంథాలు భూగోళశాస్త్ర విషయాలనూ, చారిత్రక విషయాలనూ తెలిపే ప్రథమ గ్రంథాలని ఒప్పుకోవాలి.

పురాతనపు రోజుల్లో జనులు చాలామంది తాము పుట్టిన ఊళ్ళల్లోనే యుండేవారు. ఎవరో కొద్దిమంది వర్తక వ్యాపారంకొరకు ప్రయాణాలు సలిపినా, ఎక్కువ దూరానికి వెళ్ళేవారుకారు. కొంతమంది సముద్రయానం చేసినా, తమ తీరాన్ని వదిలి ఆట్టేదూరం వెళ్ళాలా. సూర్యునీ, నక్షత్రాలనూ చూచి దిక్కు లూహించుకొని యెక్కువదూరం వెళ్ళటం అంత శ్రేయస్కరం కాదని వాళ్ళకు తెలుసు. ఈ రోజుల్లోలాగా దేశపటాలూ, “మారినర్సు కంపాస్” అనబడే నావికుల దిక్కుచి యంత్రాలూ ఆ రోజుల్లో ఎక్కడివి? ఓడల కీరోజుల్లో

దారి తెలిపే దీప స్తంభాలుంటే, వా రారోజుల్లో తీరాన్నుండే ఏ యెత్తుచెట్టునో, గుట్టునో గుర్తుగాపెట్టుకొని ఓడల్లో వెళ్ళేవారు.

సముద్రమంటే వాళ్ళకెంతో భయంవేసేది. దాని పెద్ద కెరటాలకు వారి దోనెలు వికృతస్వత్వం చేసేవి నీటిపై. గాలి విసురుకు చినిగి, పేలికలు కాకుండా తెరచాపల కాపాడటమూ, గాలిదెబ్బకు యిటూ అటూ శ్రోసుకువెళ్ళే పడవల సరిగా నడిపించటమూ ఎంతో కష్టంగావుండేవి. ఇన్నికష్టాలూ పడి ఒడ్డుచేరితే, అక్కడ తిరిగి కష్టా లెదురయ్యేవి. నలుగురూ చేరి పడవనులాగి, యీడ్చి ఇసుకతీరాన్ని నిలబెట్టాలి. కొత్త దేశమైతే, పడవ నచ్చట నిలిపి ఊళ్ళోకి వెళ్ళితే, తిరిగి వచ్చేటప్పటికి పడవేమవుతుందోననే భయముండేది. కొత్తదేశాల ప్రజలందరూ నరభక్షకులనే భావం చాలామంది కుండేది. ఏ కొత్త మృగాన్ని చూచినా అదేదో పెనుభూతమనే భయం వేసేది. అందుకనే తెగించి గట్టెక్కి యెక్కువదూరం వెళ్ళలేక పోయేవారు.

క్రమంగా ప్రయాణాలు సాగేకొలదీ అంతవరకూ అర్థం కాని దేశాలూ, భయంగాలిపే జనుల జాతులూ పరిచయం కాజొచ్చారు. ఒకరోకరికి దూరదేశాలంటే భయమూ, అన్య ప్రజలంటే అనుమానమూ తగ్గిపోజొచ్చాయి. ధైర్యంగల నావికులు దగ్గరసముద్రాలు దాటి మహాసముద్రపు పొలిమేరల తాకటం మొదలుపెట్టారు. ఆ మహాసముద్రానికి అంతున్నట్లే వారి కగుసిందిదికాదు. ఏదో కొత్త ప్రపంచకానికి వెళ్ళినట్లని పించేది, చుట్టూ నీళ్ళమయంగానుండే ఆ ప్రయాణం.

ఇట్లా, కొన్ని వేల యేండ్లు గడిచాయి. హిందూదేశీయులు చిరకాలంగా సముద్రప్రయాణాలు చేసి అన్యఖండాలకు వెళ్ళిన నిదర్శనాలెన్నో ఉన్నాయి. ఐరోపియనులు ఇండియాకూ, చీనానుండి జనులు ఐరోపాకూ వెళ్ళారు. మహాసముద్రాల కవతల ఏవీ లేదనే భావం పటాపంచలైంది. తమ దేశాల వంటివే యితరదేశాలెన్నో యున్నాయని వారు గ్రహించారు. ఆ కొత్త దేశాలంటే మొదట్లో ప్రయాణీకులకు బహు విచిత్రమైన ఉద్దేశాలుండేవి. అమెరికాను కొలంబసు కనుగొన్నాడని చాలామంది యెరిగేయంటారు. ఆ అమెరికాలో చాలా యెక్జైవ పర్వతం ఒకటొందనీ, దానిమీదే కైలాసమున్నదనీ అతడునుకొన్నాడు. ఎవరెట్టు శిఖరంపైన శారీశంకరులుంటారనే అభిప్రాయంమూలాన్నేగదా మనం దాన్ని శారీశంకర శిఖరమంటాము? స్పెయిను రాణికి, తానా కైలాసపర్వత పరిసరాల్లో తిరిగి అందున్న వైభవాన్ని చూడబోతానని కొలంబసు వ్రాశాడు.

యూరల్ పర్వతాల కవతలప్రక్క చలికాలమంతా మేల్కొక్కండ యెలుగుబంట్లలాగా నిద్రపోయే మనుష్యులున్నారని రష్యావారు మొన్న మొన్నటి పదిహేనో శతాబ్దంలో కూడా అనుకొనేవారు. “తూర్పుదేశపు విచిత్ర ప్రజలగురించి” అనే యొక పురాతన పుస్తకం దొరికింది. ఆ దేశంలో నోరులేనివానూ, తలలు లేనివారూ, వక్షంలో నేత్రాలుగల జనులూ యుంటారని వ్రాయబడియున్నది. ఇదంతా చదువుతోంటే మనకు “ఓరి! యెంత వెట్టివాళ్ళురా!” అనిపిస్తుంది కాదూ? మన సంగతి నిజానికంటే సరిగా ఆలోచిస్తే, తనకర్థం

కానిదీ, తాను చొరబడలేనిదీ ఏదన్నా యొక ప్రదేశమున్నట్లయితే దాంట్లోవుండే విషయాలన్నీ యైంత వికృతంగా యుంటాయన్నా మానవు డాక్షేపించడు. అదీ మన స్వభావం. స్వర్గంలో దేవతలకు నిద్రలేదు. ఎప్పుడూ పాటలే; గాలిలో యెగురుతారు. ఇంకా యిట్లాంటివెన్నో విచిత్రాలుంటాయి. ఎందుకని? మన మెవ్వరమూ స్వర్గాన్ని చూడలేదుకాబట్టి.

మొదటి గాయకులూ, కవులూ

సృష్టిని పరిశీలించి, తమ అనుభవాల పునర్విమర్శించుకొని మనుజులు క్రమంగా ఎట్టెట్టి నియమాలు సృష్టిలో వర్తియోనా తెలుసుకోగలిగారు. ఇట్టి జ్ఞానం పెరిగేకొలది మంత్రతంత్రాలన్నా, పూజా పునస్కారాలన్నా సమృథం తగ్గిపోవటం ప్రారంభించింది. అనుదినచర్యలో అటువంటి సమృథం ఉన్నట్లు వారు వర్తించకపోయినా మతవిషయాల్లోనూ, ఆచారాల్లోనూ మంత్రతంత్రాలంటే ఆదరణ చూపేవారు. జనుల రకరకాల పాటల్లోనూ, ఆటల్లోనూ అటువంటి సమృథమే ఉండేదనడానికెన్నో నిదర్శనాలు లభించుతాయి. అట్టి పాటలను చాలామంది కలిసిపాడేవారు; నలుగురూ కలిసి సృత్యంచేసేవారు. పాడుతూ ఆ సృత్యగానాల ఫలితంగా ఆయా దేవతలను సంతృప్తి పర్చవచ్చనే సమృథం ఉండేది. మన దేశంలోనూ ఇట్టి ఆచారాలెన్నో ఉన్నాయి. పొంగుచూపితే అమ్మవారి నూరేగించి సృత్యం చేస్తూ వెళ్ళటమూ, వీర్ల పండుగలో వీర్లనూరేగించి అగ్నిగుండాలు తొక్కటమూ, 'ఆలీ దూలా' అని రొమ్ము బాదుకొంటూ బాటలంబడి వెళ్ళటమూ, శక్తిపూజలు చేసి శక్తి వేషం ధరించి ఆడుతూ నవరాత్రి పండుగలు చేయటమూ

ఇటువంటి వెన్నో ఉన్నాయి ఆచారాలు. నలుగురూ కలిసి ఆడీ, పాడేటపుడు వారిలో నొకడు వారందరికీ పెద్దగావుండేవాడు.

క్రమంగా అటువంటి ఆటపాటల్లో యేదో మాంత్రిక శక్తి యున్నదనే నమ్మకం జన్మల్లో నశించింది. అమ్మవారి నూరేగించి తందనాలాడితే పొంగుబబ్బు పోతుందనే నమ్మకం నశించింది. అవి ఏనో సరదాగా నలుగురూ ఆచరించే సాంఘికాచారాలుగా మారాయి. పూర్వం దేవతల యుద్ధాలూ, ప్రేమానురాగాలూ, కోపాలూ, యిర్వ్యలూ నిరూపించే ఆట పాట లుండేవి. కృష్ణలీలలూ, లంకాదహనమూ, దశావతారాల వంటివి. వానిస్థానే మనుజుల కష్టనిష్ఠూరాలూ, సుఖదుఃఖాలూ నిరూపించే ఆటలాడి, పాడటం జనులు అలవాటు చేసుకొన్నారు. సలోపాఖ్యానం, సావిత్రీ, సత్యహరిశ్చంద్రల వంటివి అలవాటై తరువాత సుగుణమణి, ప్రతాప రుద్రీయం, శివాజీ, కన్యాశుల్కం, కమ్యూనిస్టుల ప్రస్తుత సమస్యల చూపే 'ఆకలి' వంటి నాటకాలూ వచ్చాయి. ఇట్టి మార్పులన్నీ ఎన్నో తరాలుగా మానవజీవితం గడిస్తేనేకాని వచ్చాయికావు. మత సంబంధమైన నృత్యగీతాల్లో పూర్వం ముఖ్యమైన వాడొకడుండేవాడని చెప్పాము కాదూ? వాడే క్రమంగా జనులు వేసే నాటకాల్లో ముఖ్యపాత్రధారిగా మారాడు. తక్కిన జనమంతా ఇతర పాత్రలు ధరించేవారు. జనుల కిట్టి నాటకాలు ఆడటమూ, చూడటమూ అలవాటైనాయి.

ముఖ్యపాత్రధారి మొదట్లో నలుగురితో కలిసి పాటలు పాడేవాడల్లా, క్రమంగా ఒంటరిగా పాడటమూ, నలుగురూ చూపే భావప్రకటన కన్నా కష్టమైన విషయా

లను నటించటమూ తనవంతు చేసుకొన్నాడు. దానికి కారణం అతని విషయాల్లో నుండే అసమాన ప్రావీణ్యతేనని మనం అనుకోవాలి. కొందరు గాయకులు తంబూరవంటి శృతివాయిద్యాల పట్టుకొని శ్రావ్యంగా నలుగురికీ పాడి వినిపించటం నేర్చారు. బొబ్బలికథ, రాజా దేశింగు కథలవంటివి చెప్పేవారు. భావానికి తగినట్లు అభినయిస్తూ పాడటం మనలో అలవాటుంది. ఇట్టి గాయకులు సాధారణంగా పూర్వపు వీరులను గురించి, యుద్ధాలను గురించి, ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రేమ మయజీవుల విషాద చరిత్రలగురించి పాడుతారు. పూర్వం లాగా ఈపాట పాడి వన్న దేవతను మెప్పించి వానలు కురిపించాలనీ, ఆ పాటపాడి యింకొక దేవుని మెప్పించి మేంకఫలం పొందాలనేభావం పోయి, మానవ జీవితగాధలనూ, సుఖ దుఃఖాలనూ గానంచేయటం అలవాటు కావచ్చింది. ఇట్టి పాటలు క్రమంగా జనులలో ప్రాకిపోయి నలుగురూ పాడటం మొదలుపెట్టారు. పొలాల్లో పంటకోసేటప్పుడూ, రాత్రిళ్లు దూరపుటూరుకు నలుగురూ బండ్లు కట్టుకు వెళ్ళేటప్పుడూ, పడవ నడిపేటప్పుడూ, పిల్లవాని ఊయలయందుంచి పాడేటప్పుడూ, నూలును రాత్నంపై వడికేటప్పుడూ యెన్నెన్నో జానపదాలు పాడేవారు జనం. ఈ అలవాటు మనలో యిప్పుడు చాలవరకు నశించినా, సినిమాపాటలు వాని స్థానాన్ని ఆక్రమించుకొంటున్నాయి.

ఇట్టి జానపదాలనూ, యుద్ధవీరుల కృత్యాలనూ, ధైర్య సాహసాలనూ తెలిపే పాటలు ప్రతిజాతిలోనూ ఉన్నాయి. ఇవెన్నడో యెవరో కట్టిఉండాలి. కాలగతిని వానిలో యెన్నో

మార్పులు వచ్చాయనడానికి సందేహంలేదు. వీని నెవరు
 కట్టారంటే చెప్పటం కష్టం. తరతరాలుగా అవి ఒకరినుండి
 యింకొకరికి పితృత్వపు టాఫ్ఫీలాగా వస్తూనే ఉన్నాయి.
 మొదట్లో విన్నది విన్నట్లే గాయకులు పాడేవారు. క్రమంగా
 వారిలో ఉత్సాహం పెరిగేకొలవీ పాతపాటలకు కొత్తచరణాలు
 చేర్చేవారు. ఉన్న చరణాల్లో తమ యుద్దేశాల కనుగుణ్యంగా
 కొన్ని మార్పులు చేసేవారు. క్రమంగా గేయాలు 'నేను
 వ్రాశాను' అనే భావం మనషిలో తలయెత్తించింది. మొదట్లో
 రకరకాల వృత్తిపనులమూది రే, పాటలూ సంఘాసక్తంతా
 మొత్తంగా చెందియుండేవి. ఆ పాటలు నలుగురూ పాడేవారు.
 కుమ్మరివాని కుండలను నలుగురూ యుపయోగించుకొన్నట్లే
 ప్రతివృత్తిపనివానివస్తువులూ నలుగురిసాత్తూ అన్నట్లే-పాటలూ
 నలుగురివీ అనే భావం ఉండేది. క్రమంగా వృత్తిపనివారిలో
 'ఇది నేను చేశాను; అది నాది' అనే భావం యేర్పడతే పాటల
 విషయాల్లోనూ 'ఈ పాటను నేను వ్రాశాను' 'ఆ కీర్తన
 నేను కట్టాను' అనే ప్రత్యేకత ప్రారంభమయింది. తరాలు
 గడిచేకొలవీ ఆ భావం బలపడింది. కొన్ని శతాబ్దాలు గడిచే
 టప్పటి కీభావం యెంత పెరిగిందంటే కవులు యేగ్రంథం రచిం
 చినా అది ఫలానా ఊరులో వుండే ఫలానావారి కొమారుడు,
 యీ పేరుగలాయన రచించాడని వ్రాసుకొనేవారు. ప్రామిసరీ
 నోటులు వ్రాసేపద్ధతిలో తనభాదస్తావేజుల్లో వ్రాసి యిచ్చే
 వాడూ, వ్రాయించుకొనేవాడూ తమ పూర్తివివరాలు లిఖించే
 పద్ధతిలో వ్రాయటం అలవాటైపోయింది. వాని ప్రత్యేకత
 కేదన్నా కొరతవస్తుండేమోననేభయంతో తన తాత ముత్తాతల

కాలంనుండి తనకూ, యితర సంఘ ప్రజకూ యెట్టి సంబంధమూ లేదని నిరూపించడానికి తగినట్లు వ్రాసుకొనేవాడు కవి. తన భార్యపేరూ, బిడ్డలిందరూ, చిన్నప్పుడు ముద్దుగా ఫలానా పేరుతో పిలిచేవారూ అని యీవిధంగా వ్రాసుకోటం యెంతో గొప్పదనేభావం ప్రబలింది. సమిష్టిజీవితంతో ప్రారంభించిన మానవ సంఘంలో యీవిధంగా ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వం పెంపొంది; ఆ వ్యక్తి సంఘానికి పోటాపోటీగా నిలబడే వాడుగా మారిపోయాడు. ఏ సరస్వతీప్రసన్నమో, లేక యే శ్రీరాముని వరప్రసాదమో తన గ్రంథమని కవి వ్రాసుకొన్నప్పటికీ “నేను” అనే “అహంభావం” ఆ అంకితంలోనూ కనుపిస్తుంది. సంఘసమిష్టిజీవితానికే తన ప్రతిపదనీ, తన ప్రతిశక్తి వినియోగించాలనే భావం పోయింది. ‘తనది’ అనే బదులు ‘సంఘంది’ అనే పదం ఒప్పైనదనే ఉద్దేశం అంతరించింది జనుల్లో.

ఈవిధంగా మానవుడు పెరుగుతున్నాడు. పెరిగేకొలది యింకా ‘పైకెక్కడానికి కొత్త మెట్లెత్తనికి కనిపిస్తున్నాయి; నడచిపోవలసిన మార్గం మునుపటికన్న స్పష్టంగా గోచరిస్తోంది.

స్వతంత్ర ఆర్థిక ప్రింటర్లు,
విజయవాడ.

